

FINSKA KYRKOHISTORISKA SAMFUNDETS
HANDLINGAR.

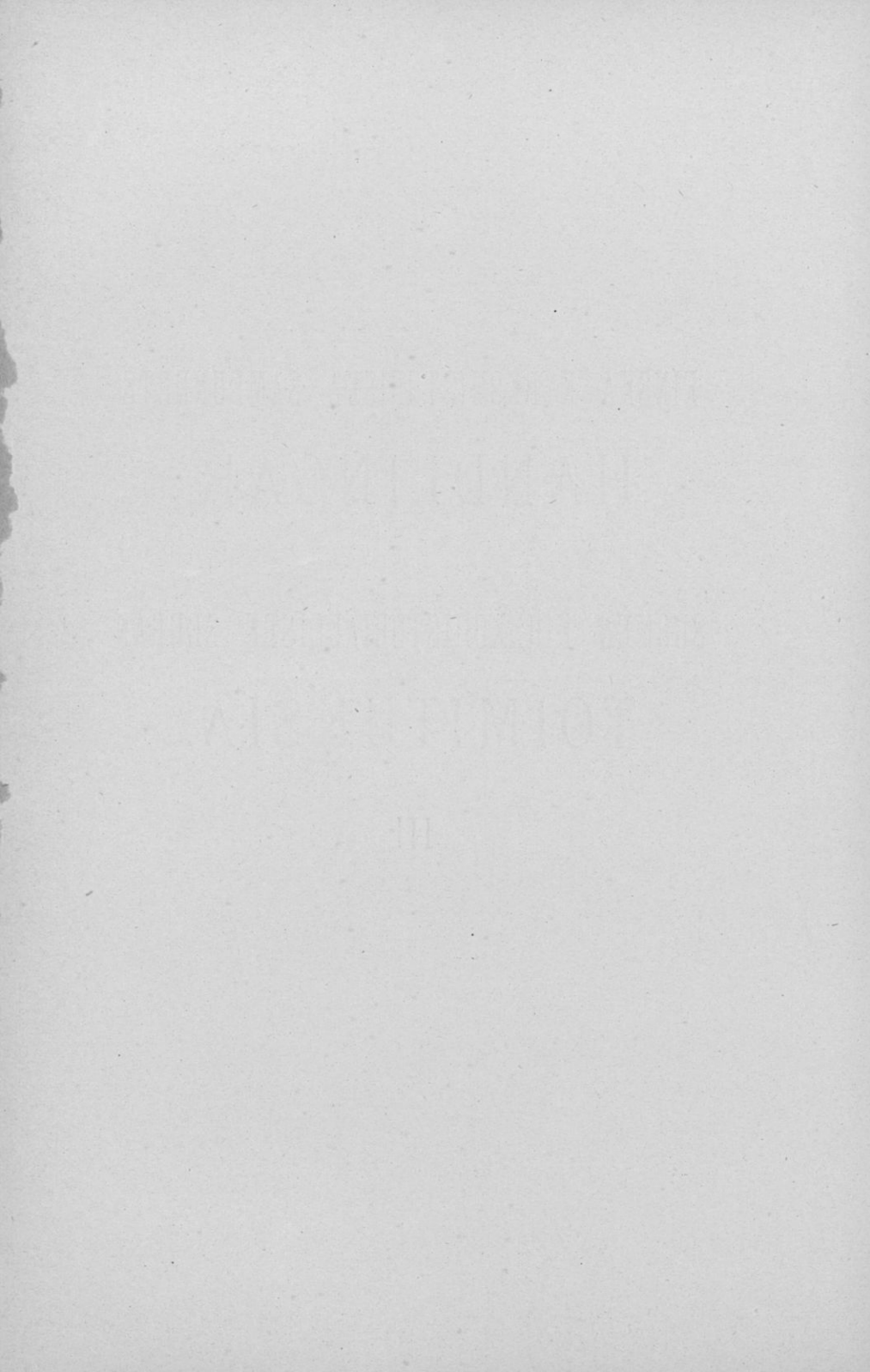
SUOMEN KIRKKOHISTORIALLISEN SEURAN
TOIMITUKSIA.

III.

CONSISTORII ECCLESIASTICI ABOËNSIS

PROTOKOLLER 8|₁₁1658—16|₉1661.

BORGÅ,
TRYCKERI- & TIDNINGS-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI.
1902.

FINSKA KYRKOISTORISKA SAMFUNDETS
HANDLINGAR.

SUOMEN KIRKKOHISTORIALLISTEN SEURAN
TOIMITUKSIA.

III.

CONSISTORII ECCLESIASTICI ABOËNSIS
PROTOKOLLER.

II.

$\frac{8}{11}$ 1658— $\frac{16}{9}$ 1661.

BORGÅ,
TRYCKERI- & TIDNINGS-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI.
1902.

Dn Joh. Röökman anhåller nu, som för, om promotion. Seger sig uara wthan brödh, hafr långan tijd tiänt. Consistorium seger sig gerna wilia honom i hogkomma, om han kan gifua nogot förslagh. Offererades honom Wono pastorat; där menar Consistorium sig nogot kunna göra. Hr Johan fructar, att prästebolett är förfallett, sochnan lijten, kan eij sig där nära. Consist. seger: dhe, som haa warit där för i Wåno kyrckioherdar, hafua födt sig där; och kan i framtiden blifua befodrat till bättre sochn, eller i medlertijd om nogot kan blifua löst medan nådeåhret påstår, wilia dhe honom i hogkomma, näst Consistorij betiänta sampt Rect. scholæ och kyrckiones betiänta.

Nagw. — Saligh sacell:ni enckia, Dn Nicolai Styrmans, begärar sedell på nådeåhret. — Sent: Enckian får nådeår å Philippi Jacobi 659 till Walburgi 1660.

Nykyrckia. — Hr Sigfridus Choralis; omnium vot. får confirmation på Nykyrckio pastorat, mz förmodan H. grefueliga nåde denna Consistorij gjorda disposition låter sig behaga, effter som bem:te hr Sigfrid är en wär [!wål] meriterat man, ferdig i suenska och finska språken, och inwånarna i försambl. enstendigt honom begära.

Raumo. — Dn Michael, confirmatus sacell:us, anhåller, att han må komma till capelans tjänstan nästkommande Walburgi. — Sent. Effter som saligh hr Oloff Leistenius uar en gammall wäll meriterat man, länge och troligen tiänt, hafuer monga små barn effter sig, war confirmerat past. och i sin lifztijd eij kom till kyrckioherda wpbörd: huarföre behåller enckian än nådeår å Walburgi 659 till Walburgi 1660; doch så, att enckian löhnar hr Michel, som tjänsten i församlingen förrettar och hr Märthen, som i scholan tjänar i medlertidh, effter som goda män dömma. Och där mz låter hr Michael och hr Märthen beroo, ty dee hafua icke stoor[t] att pocka på sina meriter. — Notarius skriftr wnder nom[ine] Consistorij.

Lillkyro. — Capelans enckia, Dn Alstadij, begärar, att hennass broder Dn Elias Holfast må få wppehålla tjänstan för henne så länge som nådåret påstår. — Sent. Förordnade capelan Dn Matth. Mullander må för en skälig peningh wphålla tjänstan för enckian, medan nådeåret påstår, och ingalunda förkorta hennes intrader, när hon effter accord betalar honom; och i fall där Dn Matthias är alt för obillig, kan hon taga sin broder.

15 Nov. 658. — Præs. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio
M. Simone K., M. And. Nycop.

Masko. — Dn Sigfridus Johannis, coadiutor, tedde
sigh; offereradess honom lägenhet hooss hr Johan Stålhanske
på Atu, att blifua hanss hofpredikant. — Dn Sigfridus tog
i betänckiande.

18 Nov. 658. — Ps. Georgio Alano, M. Mart. Stod., M. Sim.
Kexlero, M. Abrah.

Masko. — Dn Sigfridus Johannis, coadiutor i Masko,
recuserar att emottaga tjänstan i Atu, att blifua Stålhanskens
hofpredikant; kan wäll få gå länge nogh.

Lillkyro sochnemän Jacob Mattzon, kyrkionerd i
Sarom och Thomass Michelson, en bonde i Kutila, tedde
sig med Lillekyro sochnemänss bref mz sochnenes sigill mz
begäran dee måtte få Dn Henricum Mullovium till sin ca-
pelan. Där emot wplästess pastoris bref i Lillkyro, dat. 13
Octob. 658, mz inhåll, att Dn Henricus hafuer practicerat
sig till sochnenes bomärckie och sigill; begärar att Consist.
uill låta wyrdig probsten här om ransaka. — Bönderna sega,
att hr Matthias är trätosam, och hopman hafr utan bönder-
nass wetskap och samtyckio. — Medh Dn Henrico taltess
privatim; frågades om han icke wiste, att han hade giort
orät, i dät han åstundar Dn Matthiæ lägenheet; offerera
honom komma till Stålhansken på Atu. Men han tog i be-
tänckiande. — Sent. Bönderna fingo dätta suar: Pastor
hafuer stoort votum, så och hopman på sin herress wägna,
så och en deell af bönderna, som i bekänne hålla mz hr
Matth. Ähr altså där på confirmerat, skall och så Consi-
storij confirmation beroo, in till des något objlligt kan
honom beuisas. Skall och så skrifuas probsten i Nerpiss
till, att han härom ransaker hooss hwem skullen finns.

19 Nov. 658. — Præs[ent]erade] sigh wälborne Hr Erich
von der Linden, M. Georg., M. Martinus, M. Sim.,
M. Abrah., M. And., Borgmest. Nicolaus Litzen,
Borgm. Brochius, Rådman Petter Jesenhaus och
Robert Rancken

och öfuer sågo min 657 åhrs doomkyrckios räkning;
och blef dätta beuiliat, nembl. att oeconomus, som ringa löhn
hafuer, en stor dell nu i 2 år är decorterat, nembl. 48 t:r
i tuu åhr, stoort omak med doomk[yrko] bygning, som för-

bränd är, så och mz notariatu; altfördy hono[m] till hielp beståss honom 100 Dr. K. Mt åhrligen ifrån dät han blef notarius och så länge han dän tjänstan förträder.

Doomkyrckio tunnorna af Österbothn skola betalass effter Chronones werdering åt minstone, så och på Åland eller effter markegången, och iu bätter dhe kunna föryttras doomk. till godo skall æco[no]mus wara bekymbrat om.

Lanssh. Hr Erich von der Linden anhölt, att hanss präst måtte komma i hr Sigfridi ställe här i Åbo, Dn Carolus Kyrenius. — Lofuadess honom, hr Carll, komma i hr Sigfridi ställe.

Lilkyro. — Skrifues Probstén till att ransakar huad orsaak är bönderna wilia disputerä Consistorij confirmation och giorda disposition, etc.

26 Nov. 658. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio, M. And. Nycop.

Lanssh[öfdingens] bref, hr Erich von der Lindens, wplästes mz innehöld att dhe Consist. som hafua sochner, äro lijka som för dätta andra past[ores] på landet satte i rullarna att ut giöra hästar eller rustninger för sina prästebooll. Mente dhe uille gå till Hansz Excell:tz Gen. commendeuren hr Gustaff Horn Euwerdtson, och anhålla, att dhe lik som i Ubsala måtte blifua förskonta. — Sent. Skrifuass till hr Lanssherren om skonsmål; referera att Episcopus Wiburgensis, M. Nicolaus hade dem effter Gen. Commend. ord tröstat.

Gen. Helmfeltz bref, dat. in August. 658, anhåller, att hr Hans, capelanen i Nerpiss, måtte komma till Lapfierdz pastorat. Gen. Leutenantens Helmfeltz fogde begärar suar; seger där Gen. ej får got suar, will hr Generalen sökia Kongl. Maj:t. — Sent. Skrifuess hr Gen. till, och förmäla, att Consistorium hafuer longo för dätta skrifuit hr Gen. till och gifuit Gen. till känna sin meningh, men effter Consistorium ej fik suar och tiden mz nådeåhret nogot skyndade. Huarföre confirmerade Consistorium saligh past. son, för dätta scholemester i Carleborg, effter försambl. begära'n och på hr Generalens goda behagh till Lapfierdz pastorat.

Kisko. — Cornät[ten] Zacharias Johansson skrifuer, att han icke hafr skänckt M. Erii Lucandri arfuingar dhe sängkläder, som M. Ericus hade tagit till länss. — Vot. Dn Michael i Salo får en förmaningz skriff till sigh, att han

innan nästkommande festo Henrici förlikar sig med sin wederpart; huar dät ej sker, skall han festo Henrici kommo hijt till Doomcap. och här suara.

Riga. — Dn Jeremias Agricola, vice p[ræ]ses Consist[orij] castrensis, begär confirmat. åt Dn Jeremiam Raumstadium, att blifua regementz pastor wnder öfuerste Phersens regemente. Och Dn Abrahamus Rehmannus compagnis predikant wnder Sassens regemente. — Sent. Bekommo båda tuå confirmationer.

Åland. — Becchius, past. i Jumala, remitteres till probsten Rev. Dn Boetium Muur, att afhemta suar om kyrkiobulleret, som skedde alla Helgona dagh, så och om dee personer, som uilia echta huar annan och hafua haftt senge lagh tillsammans.

Waza. — Höken, Botuidus, skrifuer om Lillkyro sacell. och anhåller, att Dn Matthias måtte få blifua där uid, som är confirmerat, och att icke nogon annor må trängia sig där in. — Sent. Blifr där uid som giort ähr, nämbl. att Dn Matth. Mullander blifuer där sacell., som är redo confirmerat.

Christinæ stad. — Dn Laurentius Virguler anholder genom skrifuelsse, att han må få sin präst igen till juull, att han då må få bruka sitt embete. — Sent. Han blifuer restituerat.

Åbo. — Dn Laurentius Cannis hafuer åter stält sig onöttig, i dätt han hafuer kommit i går affton till wyrdige kyrckioherden M. Georgium Alanum, mz wredt modh, hotat och wnsagt honom; sagt han skulle »få sina fijskar warma». Begärat sin omkostnat igen, som han på Narfuiska resan anwende (:mz Consist. bref och recommendation, att han skulle kommit och blifuit predikant under öfuerst Franss Knorringz regemente; som Consistorium hade sport behöfuess skulle en predikant, men öfuersten hade sagt, där fattades ingen:), eller han uille slå Consistorij skriftt på kåken. Ropat på gathan, att pastor skulle wäll förnimma innan morgon så dagz huad han skulle giöra. Frågades honom, huar före han kom nedh till pastorem. Han sade, att Consistorium hade sendt honom [i] April till Narfuen; will Consistorium skall betala honom hans omkostnat. Bekende, att han uar hooss kyrckioherden och lofuade slå skriften på kåken. Nekar ej till, att han iu hafuer hotatt ehrwyrdige kyrckioherden M. Georgium Alanum, sade »mz hött

är inte bööt.» Sades honom om i slå Consistorij skriffit på kåken, följer annat effter, iaa, eder högra hand. Hr Larss sade: dät hafuer iagh länge sedan åstundat; sade han: passar intet på om böfuelen kommer på hans nacka been. Frågades hoo hafuer restituerat honom, han uar iu icke länge sedan priverat. Han sade: här är iag restituerat. Sade, att Consistorium hafuer gjort honom orät. Consistorium frågade: huarwthinnan? Han sade: j dätt jag hafuer gått i 16 åhr wthan lägenhet. Consistorium sade: om någon försambl. hade begärat eder och wij icke hade welat hulptit eder, så hade i kunnat sagt att wij hade gjort edor orätt, men dät kunne i ej mz rätta säia, uthan Consistorium hafuer altijd gerna uelat hielpa edor, men för edor orolighet skull hafuer dätt ej wunnit sin fortgång. Sade D. Laurentius, att han blef kallat till Brunckala. Suarades honom när han skulle resa dijt är han kommen i perlemente mz nogre, men när bönderna i Brunckala fingo höra edor oroligheet, blefuo i intett emottagen. Frågades hr Larss huad han mente där mz, att kyrckioherden skulle »få sina fijskar warma». Då suarade hr Larss huarken till eller frå, uthan stod och mumlade, och bad Consistorium lösa sin skriffit igen.

30 Nov. 658. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thavuonio, M. And. Nycop.

Åboo dragone capitén Michael Albrecht Lachorne begärrar skriffiteligen en stud. Dn Nicolaum Aurelium till predikant wnder sit compagni, och att Consistorium will recommendera honom till Episc. i Wiborg, at han må blifua ordinerat. — Vot. M. And: Consistorium kan ej meer giöra, än recommendera honom till Episc. Wiburgensem; reliqui omnes sade, är bäst kalla honom till Consistorium Academicum och förnimma hanss, D. Nicolai, meningh är, om han har lust att begifua sigh till dragone präst; är'et så han will änteligen, kan han få testimonium af Magnifico; kan uara så got som en recommendation.

Rector scholæ, M. And. Nycopensis, anhåller, att Korpo sochn måtte komma wnder scholan igen. Sade att sochnan uar saligh Ringij söner lofuat på en behagelig tijdh. — Sent. Skola kallass hijt wp och förhörass om dhe hafua

uarit i sällskap mz dhe andre studenterna uthom Tulporthen; är'et så dhe hafua uarit mz, må dhe mista sochnan denna gången begynna mz till en liten underkantzla.

4 Decemb. 658. — P:sent. M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thauvonio, M. Andrea Laur. Nycop. Haliko. — Rev. Dn pastor Aeschillus Ambrosij är angifuin af wälborne Lanssh., att han skall hafua wigt Erich Stång mz hustru Maria, perlestickerskanss dotter, här i Åbo, uthan nogon lyssning, dätt Lanssh. tyckte sälsamt uara. — Sent. Dn Eschillus i Haliko skall comparera här i Consistorio den 15 nästkommande att suara därtill; blef citerat och citationen send mz capelanen hr Michell härifrån.

Borgmästar och Råd h anhålla, att D. Choraes här i Åbo måtte få hushyra af doomkyreckian allenast för 656 och 657, efter staden haar brunnit och borgarna utfattige; här efter uilia Borgmästarna försee dem mz hushyra. — Vota: M. And. sade, att han borde hafua hushyra, men till dato ingen fåt af staden fast en Greff Peer befalte Borgmäst. i bästa måttan härom laga; men att choraes skola få af doomkyreckian synes ej kunna rimma sigh, ty huarken håller kyrkeioordningen ej heller privilegierna med dem, att dhe skola få af doomkyreckian huushyra. Men är skäligit att dhe få där dhe äre wana. — Sent. Oeconomus går till Lanssh. och förfrågar sigh här om, wälborne hr Lanssh. suar war dätta, nembl. Choraes kunna intet få hushyra af doomkyreckian, ty doomkyreckian är brunden så wäll som staden och tarfuar alt sitt. Men efter dhe äro stadzens präster, må staden gifua dem hushyra, ty den som tjänar uid altaret han skall och så ha sin näring och wppehälle där aff.

Raumo. — Dn Matthias, collega, klagar att rector Dn Martinus will taga bort hanss löhn, som är Lappo sochns diekne p:r, så och Raumo stadz, förutan nogra andra klage punchtar i samma supplication. — Sent. Dn pastor i Lethala reser till Raumo och ransaker här om, och tager borgmästaren och en rådman i Raumo mz sigh, och efter förupin ransakning sender ransakningen hijt, skall och så Dn Marthinus Rector komma hijt till Henrici nästkommande och suara till dät han gjort hafuer, men Dn Matthias behåller Lappo sochns och Raumo stadz diekne p:r så och i Raumo

studente p:r effter Consistorij anordningh, så här effter som här till, till widare betänckiande.

Åboo. — M. Andreas Petraeus anhåller att han kan få hålla bröllop för juull S. Thomae dagh. — Sent. År emot kyrkeioordningen, att hålla så när in på högtidzdagarna, hafue och så monga som achta på Consistorium, är ej för practicerat.

D. Christiernus Malaxensis anhåller, att hanss b[ro]r D. Samuel Canuti, stud., måtte få studente p:r i något prosterij. — Sent. Han får stud. p:r af Nerpiss prosterij.

Åboo. — Dn Laurentius Cannis kom fram; Consistoriales påminte honom, huru illa han hade gjort i dett han så skamligen talte senast han uar här i Consistorio; han bad dem sampteligen om förlåtelsse, utlofuade en san boot och bättring. Adm. Rev. Dn Past. sade, dätt han hade förtörnat mig hemma hafuer han afbidit, och iag på god förhopning uill nu gifua honom till; dhe andra sade dee uilia och gifua'n till, effter han ångrar och lofuar bättra sig, lefuerera den skrifften in i Consistorio, som han lofuade slå på kåken, som och gjorde: sade sig uilia gifua sin obligation, att han aldrig mer på sådant sät uill komma igen.

Åboo. — Cemmenär W. Bertill Jöranson blef anmodat, att han uille så laga at dee som äro döda i peste och begrafne och ej hafua betalt för sig, han uille hålla arffuingarna till, att dhe betala dätt dhe äro plichtige. Jtem att Borgmäst. och Råd uille hafua en lijten bänckia syn, att richtiga lengder blefuo förferdigade.

Pemar. — Dn Jacobi Florini fulmechtige Dn Nicolaus, han[s] mågh, framkom. Då fordrade cemnären i Åboo Bertill Jöranson betalning för en cappa, som hanss past. S. son Berth. hade fåt af saligh Salko på betalning. Pastoris fulmechtige nekar sig uilia betala samma geldh, ty hans son hade tagit cappan uthan hans wetskap. — Vot. omnium: dhe geld, som Rev. Dn past. son till sin höga tarf gjort hafr, kan ej fadren unnandra sig, uthan betala dem, synnerligen effter sonen hade tagit cappan när han blef präst, ty fodrade fadren honom till prästaämbetet, så kan ej annarss uara, uthan måtte gifua honom cappa och hålla'n som en prästman bör hållass. — Sent. Consist. förmante fulmechtigen Dn Nicol. hanss mågh att han styreker sin swärfader betala cemnären cappan och annat han kan vara skyldig. Will han ej Rev. Dn pastor, med godo betala wäll:t Bertill

Jöranson, cemnären, då skall han comparera wid nästa häredtz tingh, där må då sakan wptagas och fulkomb. af-dömmass.

Dn Laur. Cannis kom åter fram påmintes honom at han skall inläggia en obligation, att han aldrig meer uill komma igen. Sadess honom så framt Consistorium wille sökia högsta rätten mz honom, så fingo han förnimma huru illa han hade handlat; påmintes att han skulle afstå mz calumnier, see på och weta at Consistorium är högt privilegerat. Ähr och så ett stort beneficium, att i få tillgift i denna saak, och där Consistorium seer en alfuarsam boot och bättring, will Consist. gerna hafua honom i gott minne och befodra honom i framtiden. Bad åter hr Larss ödmjukeligen, utlofuade omuenda sig och giöra gott. Wnderskref obligationen.

Lappfird. — Probsten förfrågar sig om Dn Laurentius Rivelius skall blifua frij för Åboo resan. — Sent. Probsten skall än ransaka om hans lefuene, och Rev. Dn praepositus senda dhe klagepunchtar han finner hijt. Skall och så Dn Laurentius Rivelius inställa sig till Åboo Doomcap. till den 19 Januarij 659 nästkommande att suara till dhe punchtar som finnas i den ransakningen, som af Rev. Dn praeposito uardt öfversendh i sommarss, så och annat som kan förfalla.

8 Decemb. 1658 höltz Consist. Ecclesiasticum p:s. M. Georgio Alano, M. Andrea Laur. Nycop.

Åboo. — M. Martinus Stodius anhåller än, att han får hålla sin dotterss bröllop nästkommande torssdag åtta dagar till, effter dhe haa länge för dätta lagat till, och brudgummen hade för förmodat kommit heem från Swärie, bröllopsz brefuen utgångne till öfuanbem:te termin. — Sent. Han får hålla bröllop på nästkommande torssdagh åtta dagar till, för öfuanbem:te motiver och skäll skull, fast kyrckioordningen nogot syness sträfua här emot, doch likuäll medan det icke kommer på ewige dagen när helgen, synes dät kunna tolass i dätta fall, och lyses nu 1 gången nästkommande söndag och sedan om onssdag nästkommandhe.

Raumo. — Capelan Dn Michael begärrar få giöra tjänstan för enckian så länge som hennass nådeähr warar.

— Sent. Enckian skall löna hr Michell, som tjänstan i kyrkian förrettar för henne, och hr Mårthen, som i skolan tjänar, efter som goda män kunna lägga dem emellan.

9 Decemb. 658. — Præs. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. And. Nycop.

Raumo. — En dräng hafuer lägrat en pija; will ej taga henne, är fält till böter på rådstugan i Raumo; hafuer där ehrlagt sampt och bööt till kyrkian; nu uill S. past. enckia hafua 3 Dr af honom. Nu förfrågar han sig om hon bör få dem. A. Rev. Dn past. sade sig uilia tala mz enckian, efter hon är här i staden och förhöra huad p:r dätt är som hon fodrar, etc. Kan få suar en annorgångh.

Högl. Kongl. Hoffrätz bref wplästes med begäran den Kongl. Rätten kunde få weta categoricam responsionem om hr Arfued Horns giftermåll eller copulation, om dätt är lageligen skedt. — Sent. Wpskiutess mz suar till dess alla komma tillsammans. Jmedler tijd talar œcon. med secretario och excuserar Doomcap.; påminner om hr Arfued Horns smädo skrift; — som och så samma dag skedde. Taltes mz hr Vigelio; han bad Consist. skriftteligen än påminna mz nogra ordh.

Pijke — Hr Class seger, att Dn Ericus, Hofrätz postens son, här i Åbo går på sochnan för honom, är honom till meen. Consistorium bad honom, Dn Claudium, komma igen om måndagh med Dn Erico, efter som Dn Ericus ej är nu tillstädes.

Dn Laur. Cannis kom fram, skreff wnder obligationen, att han uill wara sine förmän hörsam och lydig. — Obligationen ligger i Åbo prestlåda. — Lofuades honom för sin fattigdoom skull 15 Dr. K. mt. till Henrici marcknat af punge p:r.

13 X:bris 658 höltz Consistorium Ecclesiasticum p[ræ]sentibus M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Kongl. Hofrättens bref wplästes, där wthi Kongl. Rätten begärar weta categorice om hr Arfued Hornss på Kärckiss giftermåll mz sitt söskona barn är lageligit. — Sent. Consistorium håller intett hr Arfued Horns till Kärckiss giftermåhll mz sitt syskona barn fru Jngebor Gylnär lageligit: 1:o är'et emott Ecclesiae decretum; 2:o Emott

ordinantiam ecclesiasticam uthi consilio Ubsaliens. factum; 3:o ähr emot höga öfuerhetennes tillstånd; 4:o öfuat ett olageligt procedere; 5:o Emott Consistorij sedermera åtuarningh och förmaning; så och emot sin ålderstigna faderss råd, huilken säger sigh aldrig uilia gifua sitt samtyckie, att hans son skall taga fru Ingebor Gyl När, som man än vidare hafr att see af bref och suar till Kongl. Rätten afgångit.

14 X:bris 658. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexler, M. And. Nycop.

Nondala. — Erich Hinrichsson hade för några år sedan wpfodrat i Stocholm till Nondall kyrckia 600 Dr. K. mt; nu blef honom för sit omak för detta beuiliat 100 Dr. K. mt. Men kommer han och seger, att dätt är alt förlite, ty den tijd han p:rna utfodrade, kostade han nog på sigh sin kost, supplicationers skrifuande och annat. Anhåller att han än kunde få sina utlagdhe p:r 30 Dr. — Sent. Medan Consistorium ej hafuer så uiss kunskap om dee p:r, huarföre wille M. Justander resa dijt till Nondala och tala med kyrkiones förståndare och see till, att han så lagar, att han kunde få betalning för sina utlagde p:r, såsom och så få en wacker discretion för sitt hafda omak.

M. Paulus Jeronius skrifuer Doomcap. till och seger sigh uilia försörja saligh hr Andreae enckia i Kumblinge mz barnen; anhåller om confirmation på pastoratet i Kumblinge. — Sent. Skrifuass suar, så frampt M. Paulus Jeronius far fort mz echtenskapet med S. hr. Andrææ enckia i Kumblinge, som han lofuat hafuer, skall han wara wiss om confirmation på pastoratet tillkommande Henrici eller när han kan komma.

Töffsalensis præpos[iti] *visitations acta* 658, 25 Januarij i *Nystadh*. Angifuess Erich Nilsson, skräddare, att han lefuer illa mz sin hustru, förachtar Gudz ord, wanwördar prästerna. — Sent. Citeres hijt tillika mz sin hustru till nästkommande Henrici.

Ra[u]mo visitations Acta: 1:o Punct 658, 31 Januarij visiterat. Klagass öfr en olydig bonde Anderss Äihöij i Otila by; förachtar Gudz ord, prästerna etc. — Sent. Citeras hijt till Henrici nästkommande.

Mattz Märthenson, en ryttare; hanss hustru hafr fåt barn 3 månader för än tijd uar, som prästerna hafua wthreknat. — Sent. Mannen är siälfr målssman.

Sigfrid Thomson, gifft man, hafuer lägrat Brita Bertilssdotter; böött och plichtat uid wärdzlig rätt 80 Dr. S. mt. Kåhnan 40 Dr. s. mt.; kyrckiostraffet skall han få ueta här i Åboo. — Sent. Sigfrid skall citeras hijt till capitlett till nästkommande Henrici att afhempta suar om kyrckiostraffet.

Anna Olofzdotter förachteligen hållit sig från Herrans natuad i 3 åhr och ej kommer i kyrckian. — Sent. Citeres hijt till Henrici marknat att suara därtill här i Consistorio.

Joseph Michelsson.

Lappo. — Johan Larson, fougden på Rohdaiss, citeres hijt med sin bijsloperska ibidem Fatborss hust. Margeta Peersdotter till Henrichz messo marcknat. Jtem pastor medh i Lappo; — giordes så; för den 30 X:bris 658.

15 X:bris 658. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thavvon.

Töffsala. — Simon Märthenson i Lakilodi kom fram och gaf klageligen tillkenna, att han blifuer stängd ifrån Herrans natuardh. Seger sig hafua besofuit een piga, men effter han ej wille taga henne till echta blef han uid häredztingett fält till böter, och dem utlagt; sedermera bött till sin sochna kyrckia Töffsala 10 Dr., stått 3 söndagar för kyrckio dörran. Likuäll will ej probsten släppa'n till Herrans natuadh. — Vot. M. Abrah.: Han hafr plichtat nogh, må wäll blifua tagin i kyrckian och slippa till H. natuardh. — Sent. Skrifuass probsten till, effter som bonden hafuer plichtatt uid laga ting. Bööt och så till kyrckian, stått 3 söndagar för kyrckiodörren, dätt som nästan alt för hårdt åhr, ty när han står, bör han ej böta vice versa. Huarföre må han nu strax innan juull komma i kyrckian och tillåtass gå till H. natuardh.

Jkalensis. — M. Abrahamus Abrahami begärrar blifua sin käre faderss vicæ pastor, såsom och, effter sacell. är död, få wpbära sacell. ränta. — Vot. M. Abrah. Thavvonius: är ringa nog han begärer och för en Magistro; kan ej nekass honom. — Sent. Effter som M. Abrahami fader är en ålderstigen man, orkar ej så nu som för resa på sochnan att förrätta sin tjänst när påtränger; M. Abrah. är en skickelig och wäll qualificerat person och grad(r)uerat; kan alt så Consistorium ej neka honom dätt han begärer, wthan

han blifuer sin faderss vicæ pastor, och får wpbära capelans rätten till en behagelig tijd.

Hattulensis Dn Johannes Favorinus lade fram fordom slotzlofuens här i Åboo Jacob Sigfridzons breff, huar uti han anhåller, att han må få wigass uidh saligh Gustaff Birckholtz encke fru, fru Anna von Schönuandt, och att han finge hålla böllöp på sitt hemman i Hattula sochn belägit, effter ringa huss äro på hennass gård i Haghu, och att præpos. Hattulensis fingo wiga dem. — Sent. Effter man förnimmer intett förhinder wara å huarkendera sidan, som Jlmåla frunss sampt andres wnderskrifna attest nog-sampt uthuisar, huarföre giffz dem lof echta huar annan, doch ej för än effter nyåhret eller 13 dagen. Probstén i Hattula kan och uiga deem, och brölloppet hållasz på Jacob. Sigf:sons gårdh.

Hattula. — Klagass, att Simon Hona i Monaijala går ej till kyrckia uthan mz nöd stoore böndagar då han fruchtar för böter. — Sent. Citeres hijt till nästkommande Henrici; giordes så.

Dn Joh. sade att hr Sigfridh Kaskass hafuer trolofuat en drängh mz en pia, som för af præposito mz en annor pia uar trolofuat och ej lagligen åtskilde. — Sent. Citeres hr Hinrich mz drängen hijt till Fest. Henrici och pian som han först war trolofuat mz och är rest bort skall skrifuass effter henne till Helsingfors. — Citationen gek strax uth.

Pijke; Buckila. — En skræddare framkom som hade nästförleden söndagh spyt eller wpkastat i Pijke kyrckia wnder Gudztjänstan. Skræddaren wart tillfrågat huru dätt kom till, om han uar druckin. — R. Neij, sade han, doch bekende han sig hafua druckit 2 eller 3 skeder brenneuijn. — Sent. Remitteres denna saak till Häredtz tinget at ransakass och sedan kommer han, skræddaren, hijt.

Achas. — Pastor Dn Jacobus fek en förmaningz skriff, att betala Mattz kläckare dät han är honom skyllig; etc.

20 Xbris 658 höltz Consist. Ecclesiasticum p[ræ]sentibus M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Martino Stodio, M. Abrahamo Thav.

Till Högl. Kongl. Rätten i Åboo suarades på Kongl. Rättens anmodan skrifteligen om hr Arfued Horns giftermåhl, nembl. att dätt icke är lageligt, doch verum coniugium.

D. Olaus Stigaeus skall citeras hijt, som uigt dem hafuer.

21 Xbris 658. — Ps. M. Georgio, M. Stodio, M. Simone, M. Abrahamo Thau.

Christinæ stadz borgare och rådman Hanss Larson præsenterade Borgmäst. och rådز breff, med begäran, att dhe kunde få hr Hanss Vaseum i Nerpiss capelanen till sin kyrckioherda; införa i sitt breff, att M. Larss Kempe är 1:o confirmerat pastor utan all skäll eller betänckande; 2:o Emot stadzens myndigheet och största föracht; 3:o Emott Consistorij wprättade sentens. — Om M. Larss skrifua dhe: 1:o att han är en myttimakare mz prachtiker och hin- nerlist, 2:o sig intränger, 3:o olagligen insticker sigh. — Tillfrågadess huru han uill förklara sigh på inlagde beskyl- ningar, som i brefuet äro införda; emot M. Lars seger han, nembl. att han hafuer wigt en borgare ifrån Christinæ stad i Stockholm, Lucas uid nampn, som hade sin trolofuade fästemo här i landet, dät M. Larss Kempe wäll wiste. Hanss Larson frågade, om dätt war ehrligt wia en, som hafr sin trolofuade fästemo, mz en annor. Där till Consistorium sade, att M. Larss må utföra dätt i hafue honom beskylt lageligen. Frågade Consistorium eliest, om dhe något hade emott hon- om, i lärdom eller lefuerne; Hanss Larson sade: nej intett annat, uthan han sällan predikar i Christinæ stadh, kommer sällan dijt, reste och så hijt till Åboo förän som hanss sa- ligh fader war wäll koller blifuin, wthan borgmästar och rådз samt stadzens wetskap. — Hanss Larson seger, att Consistorium hafuer uthan skäll, som i inlagan står, confir- merat M. Larss till pastorem, huar emott Consistorium dätta suarade och beuiste contrarium, nembl. att Consistorium hafr haft skäll att confirmera M. Larss. 1. Effter M. Lau- rentius är en promotus Magister, hafuer facultatis philosoph. testimonium, är och en qualificerat man. 2. Är saligh pastoris son, den och kyrckioordningen håller mz. 3. Haf- uer Lapfierdz försambl. vocationer tuenne med sochneuess sigill och en deell af borgerskapetz i staden. 4. Försäkrat af saligh biskoppen skriffteligen där han skulle få försambl. vocation i Lapfield, skulle han få succedera sin fader. Här på öfuanbem:te skäll hafr consistorium confirmerat M. Lau- rentium Kempe. — Är och så nu sedan Hanss Larson in- lade sin protest emot M. Larss på stunnen kommen en

skriffit från Lapfierz sochn, huar uthi dhe enhälleligen begära få behålla M. Larss. Samma skriffit är och mz sochnenes signät confirmerat. Sedan Hanss Larson blef med dätta suar afferdat, begärte han skriffteligit suar; protesterar att hr Helmfeltz begäran må nå sin fortgång, att hr Hans må komma. Consistorium sade, att dhe hafua i god tijd herren Gen. här om till skrifuit, men intett suar igen bekommit, huarföre kunde Consist. ej längre där medh dröga. — Hanss Larson begärer få en ransakning, huru M. Larss hafuer fått sochneness breff, sigill och bomärke så wäll som stadzens vocation af en deell. — Vota. M. Abrahamus: Påminna honom, Hanss Larson, våra skäll för huad orsaak som öfuanbem:te står hafue confirmerat M. Larss Kempe, och där Consistorium uille sökia rätten, emot stadzen[s] inlaga, skulle dee uäll förnimma att där skulle nogot fölia! som kan skee dem ej skulle behaga. — Sent. Effter öfuanbem:te 4 skäll hafue wij confirmerat M. Laurent. Kempe. Effter försambl. i Lapfierz vocation, där wijd blifv och så Consistorium; hr Hanss Vasaeus skall och så, mz foderligasta för sin longliga tjänst och meriter blifua promoverat till en god lägenheet. — Skall och så skrifuass hr biskoppen till om hr Andrea Keckonio till Huittiss, om hr Sigfrido Bartholli till Nykyrckia, och om M. Laur. Kempe till Lapfierz. Framdraga all skäll för hans högwyrdigheet om bem:te personer och effter här uthi skeer inspräck, begära högw. Biskoppens assistens och goda inrådande. — Hanss Larson förmantess, att han skulle låta beroo mz Consistorij giorda disposition, och M. Larss skall och så purgera sig ifrån dee beskyldningar som han är i Christinæ stadz bref angifuen före.

Nystad. — Dn Johannes Ulmstadius klagar, att borgmästaren, wällt Casper Eekman, söker altid att honom förolämpa; fek lof resa heem till des han får sin åklagare.

22 Xbris 658. — Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Simone Kexlero.

Töffsala. — Simon Märthenson, en dräng, som hade belägrat een piga, sade att Rev. Dn Claudius præpositus när han hade läsit Consistorij breff med befalningh han skulle taga Simon i kyrckian, effter han hade plichtatt för wärdzlig rätt för sitt lägerssmål och utlagt och böth 10 Dr. k. mt. till Töffsala kyrckio, som quittenset utuise, då hafuer D.

præpositus öfuerfallit drängen mz hugh och slagh och gifuit honom 2 små bloo wite bredewidh wenstra ögatt. — Klagar Simon, att Rev. Dn præpositus hade satt hanss föräldrar ifrån Herranss natuurd aff orsaak, att dhe icke hade bätter wptuchtatt honom, will än hafua aff dem, nembl. Simonss föräldrar, 2 Rdr, doch dem eij uttagit. Simon wiste fram quittenset, dat. i Kaustio Anno 1658, 24 Octob. att han hade ehrlagt kyrckioböterna till Töffsala, nembl. tio Dr. k. mt. och effter kyrckiouärden[s] befalning ståt 2 söndagar för kyrckiodörren, utan probstens befalningh, men tridie söndagen blefuin förbudin af Rev. Præposito att ståå. — *Vot. et Sent.* Dn præpositus i Töffsala citeres hijt till den 17 Januarij 659, att suara huarföre han hafuer slagit Simon Märthenson, som hade till honom Consistorij skriff. Och låta Simon och hanss föräldrar blifua omolesterade till dess probsten hafuer suarat här i Consistorio. Skall och så Dn Abrahamus sacellanus låta Simon och hans föräldrar komma till H. natuurd och Herrans huss och kyrckia när dhe dätt begära kunna.

23 X:bris 658 Höltz Consist. Eccles. P[ræ]sentibus M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Till Biskoppen Högw. Doct. Jönss Terserum wplästes ett breff, huar uthi refererades om Huittis past. att dhe uilia hafua D. Keckonium dijt, lades goda skäll till. Jtem Nykyreckio, wilia gerna hafua Hr Sigf. Choralem dijt, som i 24 år här uid doomk. tiänt hafuer. — Noch om Lapfierz pastorat, och wilia promovera saligh past[oris] son M. Laurentium Kempe i sin fars ställe, som i nogra år hafuer warit Rector i Carleborg. Nu begära consistoriales högw. biskoppens goda och mogna betänckiande i saakan. Brefuet sendes strax mz posten.

Åboo. — En studiosus, Dn Ericus Caroli framkom, som hade predikatt hooss wälborne præsidenten hr Erich Sparre wthan Consistorij wetskap. Dn Ericus Caroli begärar weta, hoo som hafr sagt att han hafr predikatt. Consistorium sade: »dett kan eij stoort giörass behoff tala der om; i kunne wäll weta om i hafue predikat». Han nekade fögo där till, utan bekende, att han hade predikat. Frågades honom, hoo hade gifuit honom loff. Han sade, att han hade hafft loff att predika af saligh biskoppen. Consist. bad ho-

nom tee fram hans högw., saligh, skrift. Dät kunde han intett. Wplästes altså för honom kyrckioordningen, som så lyder: den som wthan loff predikar han skall sättias i scholanss stock, mista ryghudan och föruisass stiftett. Wplästes privilegiernes 19 puncht och andra. Bleff förbudin att han prediko embetet ej mera bruka skulle uid dubbelt straff, wthan uara förtäncht att suara till dätt han giort hafuer. Dn Ericus blef än tillfrågat om han icke uiste, att han hade giort orätt, ty i hade siälf bort anhållit om lof i Consistorio, men dät hafuen i igenom föracht gått förbij. — Vota. Tala mz hr Lanssh. här om, och sega huru här om är och bidia honom, att han uill sådant hooss Hr præsidente[m] förkomma, medan han är en person som fögo berymbwärdh ähr, ty behagar wälb. Hr nogon kan han än då [få] en bequem person. Dn Ericus begärer få bruka embetett här i winter, att han kunde få förtiäna sig nogot att betala sin geld mz. Consistorium sade, att dhe ingen kunna gifua loff.

S. Märthen sochns cappelboe Clemet Karonacka i Terfuassiocki begärar att cappelboarne måtte få taga en präst åt sig i julhelgen effter ordinarij äro få, och till moderkyrckian långt och illak wägh, medan intett är frusit wnder. Dhe uilia löhna'n siälfua, utan past. och sacell. afkortningh. — Sent. Fåa loff taga en som tjänlig är till 13-dagen allenast.

Töffsalens. præpositus skrifuer Doomcapitlet till och förmenar sig hafua rätt procederat mz Simon Märthenson. Men Consistorium blifuer wijsd sin mening, nembl. att Rev. Dn præpositus skall suara här i Consistorio till sitt förehafuande och procedere.

Wskäla. — Citation gick till Christ. juniorem, att suara huarföre han hafuer wigt Stången och hust. Maria, saligh perlestickorskanss dotter, som icke en[s] uoro af hans försambl. och wthan laga lysning, till den 17 Jan. 659.

1659.

659, 12 Jan. höltz Consistorium Eccles. p[ræ]sentibus M. Georgio Alano, M. Abrah. Thauvonijs, M. Simon Kexlerus.

Wåno. — Sacell. Dn Henricus Aeschilli skrifuer hijt; klagar att S. pastoris son practicerar effter pastoratett olagligen, andra meriterade till stoor præiudis. Wthuerkar sig herrarnass bref i försambl. och af enkio frurna. — Sent.

Ståår till en annan tijd, att coadiutor kommer hijt mz Hr Henrico sacellano.

Haliko sochn. — En kåna framkom, Karin Mårthenssdotter; klagar att en ryttare hade besofuit henne, Erich Michelson, som nu hafr tagit tjänst när regementz skrifuaren Hr Erich Swing; seger, att han ej hafr welat comparera till tinget håller. — Sent. Ryttaren skall citeras till den 20 Jan. 659.

M. Paulus Jeronius anhåller, att han måtte komma till Kumblinge pastorat; lofuar nu som skriffteligen för, att han uill wprätta husett, och taga saligh pastoris enckia till echta. — Sent. Effter Consistorium är nu wordet försäkrat af M. Paulo, att han will wprätta huset, taga enckian till echta; altså må han få confirmat. där på, iaa effter han och är en skickelig qualificerat och med merkelige gåfwor i predikande begåfuat; — fek confirmat[ion].

Saalax. — Jost Quant klagar, att hr Daniel, hanss past[or], hafuer baanlyst honom på predikostolen; begärar en ny ransakning och att han fingo opartijskan långuäga män, lofuar wäll hans omak förnöia; kom mz samma tingz terminen, will at nogre på Consist. wägna biwista tinget. — Sent. Skrifuass probsten till i Somero, at han reser till tinget (:som nu hålless den 19 Jan. 659 på Hapanemi gård, Jost von Quantens, som Consist. hafr att see af häredtzhöfdingens breff, hr Christer Rosenkrans:) och tager Dn pastorem i Tamela med sig och biuistar tingett, och gifuer relation huru där mz aflöper. Skall och probsten ransaka om banlyssningen, och gifua relation strax i Consistorio där om.

Hr Daniel i Saalax skall och inställa sig till doomcap. till den 26 Januarij att suara hr Mårthen Wro, så och till dhe saaker Quanten hafuer emott honom.

Christinæstadz wtskickade, rådman wäll:t Hanss Larson, lade in en skriff emott M. Larss Kempe, huar uthi han klagar, att 1:o M. Larss är i sitt embete försummelig; 2:o seger M. Lars hafua wijgt en Christinæstadz borgare i Stocholm, som hade sin fästmöö trolofuade i Christinæstadh; 3:o Klagar, att M. Larss hade i itt bref nogot om wälbem:te Hans Larsons ära omrördt. — Begärar här om måtte ransakass. — Sent. Consistorium hafuer tagit edor begäran i moget betänckiande och för gott funnit senda œconomum temp[or]i Cath. Aboens. Dn Gudmundum Rothovium, så och

conrectorem i Biörneborg Dn Jacobum Barth. Lignopæum, att dhe om dhe 3 ofuanbem:te punchter ransaka, doch alt på kändens omkostnat.

Rännemäcki. — Dn Matth. Sacell. i Rennemäcki, skall laga så, att horkarlen och horkonan på Nickola komma hijt till den 20 Jan. 659 och Hr Larss i fattighuset mz, som hafr tagit henne i kyrckia olagligen.

Pargass. — M. Johannes Pratanus gifuer tillkänna, att Hr inspectorens dräng, wälb. Thomass Leijonbergz dräng, Erich hafr wpkastat i kyrckian den 2 Januarij 659. Begärar weta hanss straff. — Sent. drengen skall stå 1 söndag för kyrckiodörren, och publiceras af predikostolen om hanss bättring och därtill mz bööta 1 Rdr till kyrckian i Pargass.

17 Jan. 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. And. Nycop.

Waza. — Borgmäst. och råd begära bönstunder i wekan. Prästerna sega sig ej hinna, utan uilia blifua gerna där uid som uaant är. — Sent. Står så länge till dess Gudh hielper högwyrdig Bisk. hijt.

Kemi. — Past. ransakning om dätt han skulle hafft lägerssmåhll mz en kona; är frijgiordh uid laga häredtztingh. — Sent. Effter han är frijgiord, må han bruka sitt embete här effter.

Nycarleby staad begära rectorem i M. Laurentij Kempes ställe. — Sent. När nogon wiss löhn blifuer förordnat skola dhe [få] en skickelig man.

Birkalensis præpositus, Dn Jacobus, begärar, att hans måg må få niuta $\frac{1}{2}$ cappelans räntan till dess han kan blifua promoverat till nogon lägenheet. — Sent. Wpskiutes här mz till en annorgångh.

Waza. — Hustru Helena Peersdotter begärar blifua förskont mz dhe 50 Dr, hon är tilldömd att betala för dätt hon lät i grafuen lyffta läckit på sin S. manss kista och taga af liket sobelskinss mösan hanss och lät sättia en liten sammetzmössa på liket igen. Är dömd af borgmäst. och råd. — Sent. hon må sökia här om i den Kongl. rätten.

Waza. — Fougde[n] Hanss Jonson klagar, att Hr Christer i Wöro hafuer skrifuit Lanssh. till ett illackt bref, attaquerat hanss ähro; anhåller om ransakning, effter han icke will suara honom till rätta. — Sent. Skall skrifuass till probsten i Cronoby, att han pålägger Hr Christer på

Consistorij wägna utföra lagligen med fougden dätt han hafr honom tillagt; är'et så han dät eij uill, så begäress wänligen af probsten han uille taga Hr Nicol. Ringium mz sigh och anställa en ransakning emellan Hr Christer och fougden, och strax senda ransakningen hijt.

Åboo. — Henrich Scheper klagar, att M. And. Ulstadius i Ulo, Rector, eij uill cont[entera] honom dhe 40 Dr, han är honom skyllig; begärar Consistorij assistens. — Sent. Fek en förmaningz skriff, M. And., att han förnöier wällt rådman innan kort eller där han hafuer nogot där emot gör en fulmechtig, som suarar Henrich Scheper här i Consistorio.

Säxmäcki. — Capelanens enckia, Dn Gabrielis, anhåller om nåde år; fek bref på å Valburgi 659 till Ualburgi 660, effter han blef dödh effter Ualburgi 658. — Anhåller och om sin son Nicolao, att han måtte få recommendation till Wiborgz Biskop, att han kunde blifua ordinerat. — Sent. Han må komma hijt till Academien och studera till Bisk. Doct. Terseri ankomst, och eder måg förrättar gudztjänstan så länge nådeåret uarer; i medlertijd blifr ingen till Sacell. confirmerat.

Ekenäss. — Saligh Bahnenss enckia klagar på Hr Hinrich, past., att han icke håller ord och afskeed, försnillar hennas pastoralia. — Sent. Rev. Dn praepositus i Loio och pastor i Karissloio resa dijt och ransaka; item förhöra huru mz beskyllningen om lägerssmålet emellan Sacell. och Hr Hinrichz past. hust. aflöper på rådstugan, och gifua suar här i Consistorio.

18 Jan. 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio, M. And. Nycopense.

D. Martinus Wro gifuer relation om den bolaren på Nickila och hanss kona Jöran från Epela, Pelkene sochn; hon heter Helga Holli af Kangasala sochn och Jsonei[ie?]mi by. — Hr Larss i fattig huset hafuer tagit henne i kyrkia; han måtte gå till Lanssh. och med en sedell (och) begära han will låta arrestera dem till dess dhe hafua suaratt i consistorio, effter dhe icke lyda consistorij citation.

19 Jan. 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stod., M. Simone Kexlero, M. Abrah. Thauvonio.

Nagw pastor klagar öfr en bonde, som igenom wansköttzll hafuer ihiällbrendt sitt barn. Bonden sade att pian af förseande dät giort hafuer. — Sent. Denna saak remitteres till heredzting att afdömmass, men kyrkiostraffet kommer sedan hijt.

En pigga Margreta Mattzdotter, seger hr Larss i Nagu, hafuer stulit af en hustru i bäncken 2 bered refskein i en påsa. — Remitteres tiufuerijt till tinget att afdömas. Sedan får hon resolution här om kyrkioplicht.

En dräng i Nagu Knut Druckiss frunes lanboo drack nogra pipor tobaak för än han gick till absolution samma morgon mongom till förargelse. — Sent. Drängen skall antingen stå för kyrkiodörran en söndag eller böta 1 Dr. S. mt. till kyrkian och hanss brått afbidias i försambl.

Töffsala pastor mz Simon Märthenson framkom; blef förmant Simo taga den pigan, som han besofuit hade, men uille ingalunda; præpositus seger att Simon hafuer lofuat Lissbeth echtskap Men Simonss fader är aldeless där emoth, efter han hafuer plichtatt uid laga ting och bööt. — Dätt drengen Simon seger sig hafua böött till Töffsala kyrkio hafuer eij probsten uist uthaff, utan kyrkiouerden haftt inne p:r när sig. — Consistorium hafuer arbetatt mz dätta folkz echtskap, men intett kunnat uträtta. — Præpositus blef tilltalt, huarföre han slog Simon när han offererade Consistorij bref. Præpos. sade, att han mz wyrdning emottog V. Cons. bref, men slog honom för hans näseuisa mundh. — Sent. Præpositus böter 2 Rdr till Consist. och Simon gifr Lissbeth i förlikning 30 Dr. K. mt. och dess föruthan bekymbrat om bar[n]sens wptuchtan, spisar barnet första året. Lofuade effterkomma. Stå på gången och hans synd af predikostolen hooss försambl. afbidia och böta 3 Dr. S. mt. till kyrkian.

Bengt Bengtsons ryttemestarens dräng, Mattz, hafuer drifuit en bonde ifrån sitt stolssrum på lächaren, Henrich Olson uid namn. — Sent. Sega drängen Mattz till, att han håller sig ifrån Nilses förordnade stolssrum, men kommer han Mattz dijt, skall han förass uth ur kyrkian, och sättias ifrån sacramentit, till däss han lydna beuisar.

Lapfierdz Sacell. Dn Laur. Rivelius framkom; wp-lästes han[s] klagepunchter i ransakningen 658 i Christinæ stad emellan Dn Laur. Virgulandrum och Dn Laur. Rivelium, som sist i ransakningen fins, där Rivelius hafr skält

hr Larss Virg. för tiuf, skellm, vagant, horkarll, brotffelling etc. förklarade sig så här, afbadh. — Sent. Consist. gaf honom till, effter dät uar första gången; förmantes till ro-lighet och om nogondera kommer igen meer skola dhe sitt embete hafua mist och böta huardera 10 Rdr.

20 Jan. 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stod., M. Sim., M. Abrah.

Remito. — Prosten i Masko intercederade för past. i Remito, att han måtte blifua restituerat, som hafuer wigthopman Bertram uid Anderss Marthens dotter, som hade sin man i lifue en leutenampt i Pålan. — Sent. Kan ej görass här till, för än som sakan är resoluerat i den Kongl. rätten.

En trolofuat piga Brita i Lustiniemi mz en båtzman som är borto, hafr fåt barn; frågass huru hon skall tagas i kyrckio. — Sent. Hon böter 1 Dr. S. Mt. till kyrckian, sedan tagz hon i kyrckia.

Sacellanus i Remito Dn Johannes seger sig hafua gjort tjänst för pastore så länge som han hafr uarit priverat. Will hafua nogot därföre. — Sent. Rev. Dn præpositus i Masko skall läggia Hr Joh. och kyrckioherden emellan.

Nykyrkia. — På enckianss pastoris [wägnar], anhölt Dn pastor i Lemo, att hon måtte få 2 nådeåhr. — Vota: præpos[itorum] i Masko, wäll meriterade, enckior pläga niuta framför andra. M. Abrah: Till denna begäran kunnom [wij] icke samtyckia, ty uij hafuom privileg. kyrckioordningen emot oss, som förmäla allenast om ett åhr; giörom wij här öfuer, kunnom wij snart komma i öfrhetenes ogunst. Böör man och see på personerna, som sittaa i fattigdoom mz monga små barn; successor, som är utarbetat, blifr otolig; — idem omnes. — Sent. Consistorium hafuer ej macht gifua mer än itt år effter kyrckiordningen och privilegierna. Hafuom ej heller nogot argument, huar mz hon kan recommenderas till Kongl. May:t medh, ej är hon fattig, icke hafr hon heller nogra barn etc. Dät som seges hennes man hafr kostat på kyrckian, må sochnan refundera enckian.

Lappo. — Fougden Johan från Rochdaiss gård hafuer besofuit Faborss hustrun och lofuat echta henne, Margreta; bedragit kyrckioherden taga henne i kyrckio, så att han sade sig sedan uilia wiass i hop mz henne, men hölt ej ord, som in act. visit. præpositi 658 Töfssalensis

är att see. — Blef hårdt till talt att han skulle echta henne, men kunde icke öfritalass, ty han sade, att hon hafr fåt oächta barn för, som och Töffsalens. præpositus uitnade. — Pålades honom Johan fougden ståå baak i kyrckian, till dess hanss saak blifr försonat. — Sent. Remitteradess till heredtztig afhempta doom, så framt han ej will echta henne. Sedan komma hijt och taga sin sentens om kyrckioplichtan. — Johan hafuer sagt, att en ryttar hustru i Kifuekylä gift skall hafua beställa med en gifft bonde i Wasaraiss by. — Sent. Rev. Dn præpositus uille höra här effter när han visiterar.

Töffsala. — Præpositus Dn Brennerus seger Harall Fotangell, commendanten, som hafr slagit Karll, hafr fåt gelägd, är i god förhopning, att han skall komma af mz böter mz wedeparten. Frågar huru han skall bära sig åt om han nu begärar sacramentit. — Sent. Han hafr lägd, ångrar sig som Rev. Dn præpositus förmäler, gör sin flit om enigheet, är i stor sorg eliest, i dät Gud hafr kallat fru och barn. — Præpositus må tag'an privatim för sig och absolvera'n, så framt han siälfr kan mz ett gott samueth gå därtill, och sedan undergår huad kyrckioplicht och böter honom af Consistorio kan påläggias. Där på præpos. kan taga en försäkringz skriff af Hr Commendanten.

Raumo. — Capelan Dn Michael Jacobi samt Dn Martinus, rector scholæ och Dn Matth. collega. — Sacell. och Dn Mart. rector begära komma nu till sina lägenheter, Dn Michael till Sacell., Dn Mart. till Rect. nästkommande Walburgi; klaga om sina ringa lägenheter. — Sent. Encikian, som för är belefuat, blifuer uidh nådeåhret, doch skall hon löna Sacell. och gifua honom 8 tr spanmål, så länge nådeåret uarar, så och rectori för dät dee förträda tjänsterna, capelanen i försambl. och rector i scholan, och där som hon tycker, att Sacell. kan ej så ränta, må hon quttera Sacell., och hr Mich. tager henne emot, så framt hon ej uill gifua Dn Mich. 8 tr. — Fek skriff där på.

Ransakning af past. i Lethala, hällen i Raumo, emellan Dn Martinum, Rect. j Raumo och collegam Dn Matth. ransakningen(s) wplästes; fanss att Dn Matth. hade kallat Hr Martino Rect. »en hunssfoth», tagit dieknar af rectoris classe mz sig på reser rectore owitterligen. Dn Matth. öffuer måltijdh sagt att Dn Martinus är kommen till rectoratett stiäländes, giort wålsswerkan för nogra åhr sedan i en

borgares gårdh, som en skriffth utuiste, som Dn Martinus offererade. — Sent. Dn Matth. removeres ifrån embetet och tjänstan i scholan för sitt illaka och förargeliga lefuerne och Rev. Dn præpositus Töfssalensis seer till att han kan blifua capelan i Lappo; præpos. sade att försambl. eskar och hafr tagit emot honom. Dn Martinus hade sagt: får han icke rät i Consistorio, will han sökia rät hooss Kongl. May:tt, huar mz han wille nogott tillmäla sina förmän och förachta dem. — Sent. Dn Martinus blifuer priverat officio till en tiidh; blef honom strax sagt i Consistorio, att han ej får bruka predikoembetet. — Borgmäst. och råd begära, att hr Märthen må blifua i scholan allena. Blef och så.

Biörneborgz rector Dn And. Keckonius seger, att Dn Tomas Raialenius stämplar ähn, och uill änteligen komma till pastoratet i Huittiss, skrifz grefuinnan till etc. — Sent. Skrifuass till grefuinnan och sega att Hr Tomass hafr fåt Consistorij tillsägelse om succession, så framt han ställer sig wäll. Men nu hafr han aff sina sochnemän stora beskyldningar, altså kan han ej tillåtass, utan moste nu först purgera sig lagligen. Skall och skrifuass till Hr Biskoppen härom, att han uille öfrtala grefuinnan, att Dn Keckonius måtte blifua uid Huittiss past. effter största(?).

Hattula. — Dn Sigf. i Kaluola framkom och sade, att Johan Thomeson, en dräng, är worden troloffuat mz en piga af probsten, och han ej där af uist, uthan samma pia bortrömdt; sedan råkade iag af enfalligheet trolofua samma dräng Johan ifrån Sexniemi mz en annor pijga; — bad om förlåtelse. Förhöltz Hr Sigfrid, att han ingen i försambl. bör trolofua past. owitterligen, effter saligh Roth. M. Jsaaci ordning. — Sent. Effter Hr Sigf. hafuer i enfalligheet trolofuat Joh., drängen i Säxniemi, och hans förra trolofuade brud är bortrymdh, må Hr Sigf. denna gången hanss dristigheet blifua tillgifuin. Men uachta sig han ej kommer meer igen; och drängen Johan i Sexniemi må wijgas mz denna sista han trolofuat är mz, effter den andra förria trolofuade är bortrymdh.

Janakala. — En dräng Mattz Johanson, Simon Blomss dräng nu, hafr hafft legerssmåhll mz en pijga Brita Eskilssdotter, effter hon är nu kommin till honom hijt nid från Tauastland, begärer han, Mattz, echta Brita. — Sent. Fåå loff wijgass, allenast dätt förhöres om där icke nogot förhinder är mz skylskap eller annat.

21 Jan. 659 höltz Consist. Eccles. p:sentib. M. Georgio Alano, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycop.

General Commendeurenss bref, Hr Gustaff Horn Euertsons, wplästes, dat. j Wiborg 15 Jan., af innehåll, att Consistorium wille låta utskrifua i Åbo stiftt, att en taksäielsedag sker Kyndermessö, som är 2 Feb., för dät stillstånd, som är på 3 år giordt emellan uårt fädernes land Swärge och wår nabo, Muscoviten. — Utskrefz den 21 Jan. strax.

Tauasthuss. — Dn Matth. Appolonius och Dn Matth. i Lämpälä begära komma till sacell. i Säxmäcki. Dn Appolonius hafr Hr Delamothén och Hwfwdsköld på sin sida; Dn Matth. i Lämpälä [har] S. Axel Axelsons fru på Grefbacka mz sig.

Wåno. — Pastoris S. enckia, Dn Samuelis Gunnæri, framtedde för sin son recommendationer: 1. Grefuinnan, fru Agnete Horns till Harfuila; 2. Hr Moritz Horns till Kerckiss och Candula; 3. Hr Gen. Commendeurens Hr Gustaf Horn Euertsons, att han måtte komma till pastoratett Wåno. — Hade och så effterskrifne bönder mz sig, som honom, hr Mich. Gunnærum, begärte på sochenes wägna: Mattz Jöranson i Jdenpä, Mattz And:son i Tyllilä, Erich Staffanson i Kappola, Jacob Jönson af Huchtilä, Henrich Thomason ifrån Rengass. — Frågadess om dhe nogot hade emott hr Hinrich, sin gambla capelan. Dhe sade nej. — Dn Henricus sade: hr Hinrich är wng, uarit präst i tuu år allenast, och hafr intett försökt, etc. — Dn Mich. blef inkallat allena; tillfrågades om han kan med godt samuett begära pastoratett framför nogon aff dhe gamble meriterade män. Han sade, att han aldrig hafr begärt pastoratett, wthan försambl. hafuer drifuit där på. Då wplästess för honom aff privilegierna, nembl. ingen må gåå Consist. förbij till herrarna och sökia promotion, utan blifua därföre straffat när sådant skeer; item: ingen mindre meriterat eller ringare lård må præfererass den, som bätter meriterat och lårdare ähr. — Sent. Och effter grefuinnanss bref är skrifuit biskoppen till, och så kunna wij intett giöra här till för än wij få communicera mz högw. Bisk. här om. Fougdens skamlösa bref på Harfuila sendes och en copia öfr mz; ty Consist. kan ej lijda sådana, som uillia sättia ett helt collegium pekestickia i nefuen.

Enckian anhåller om nådeåhr. — Sent. Effter hennass man, saligh Hr Samuel blef död 30 Julij 658; altså

går hennes nådeåh[r]an först 659 den 1 Maj till 660 den 1 Maj; — fek bref härpå, enckian.

Wåno. — Matt[z] Jöranson i Jdenpä är trolofuat mz en ryttarhustru Gertrud uid nampn, på Ryttemäst. ord, att ryttaren skulle uara död: Sophiæ Peerssdotter Rytters i Lächtiala. — Sent. Skrifues bookhållaren i Helsingfors till om dätt är uist han är död, för än som prästerna wijga deem i hopa.

Salo. — Sacell. hustru, Hr Jörans. Hon klagar på Hr Mich. Zach., M. Eric[i] Lucand[ri] b[ro]r, att han uill förhålla hennes S. sons arff eller perseler, som han hade effter sig i Nykar[le]by, när han där blef död. Han seger neij. — Sent. Oeconomus skall här om förhöra hooss past. Hr Nicol. Ringium i Carleborg, huarest båda blefuo döda.

22 Jan. 659. — P[ræ]s. M. Georgio Alano, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Säxmäcki — Coadiutor Dn Andreas And kom med hr Carll Bäckz recommendation, att han måtte komma till sacell. i Säxmäcki, mz skäll som i recommendationen finns. — Sent. Skrifuass suar till Bäckén, hr Öfuersten, att denna saak beror till högw. Biskoppens ankomst, allenast Dn And gör tjänst för sin suärmoder så länge nådeåret warar och hon därföre betalar honom.

Åboo. — Erich Michelson, regementz skrifuarens hr Erich Suingz ryttare, hafuer lägrat en piga, huilken hafuer födt barn; barnet dödt; hon, från Haliko, Karin Märthensdotter. Past. attesterar i Haliko han hafuer lofuat henne echtskap; ryttaren nekar aldeless, seger hon hafr rendt effter honom och eij han effter henne. Hon seger att han hafuer gett henne en brijska i echtskapz tekn, men ryttaren seger, att han hade gifuit henne den till städzle p:r, att hon skulle tiäna. — Admonerades han taga henne, men nekade aldeless. — Sent. Remitteras till Kämnerss cammaren där afhempta dööm. Sedan komma dhe till doomcap. och få sin sent. om kyrckioplichtan.

24 Jan. 659. — P[ræ]sentibus M. Georgio, M. Abrahamo.*)

*) Härifrån äro protokollen skrifna med annan stil t. o. m. det för d. 4 Mars 1659.

Vskila. — P[ræ]senterade sigh D:nus Christianus i Vskila effter citation och resolverade sigh att han hafuer hafft försäkringh af fruē, som han tiänt hafr.

Lappo. — Framkom Maria Pärssdotter och klagade öfr Johan Larson, fogden på Rochdaiss gårdh, som hafr låfwatt henne echtenskap in p[ræ]sentia pastoris medh swurinde edh, och åter rätt henne medh barnn. Hafuer och denna qwinna aflat oäckta barnn för medh een annan. — Sent. Effter han hafuer gifuitt henne ringh, förnedrat henne annan gången, swuritt för pastore att han henne eckta will, ty skrifwess till häradtzhöfdingen, att han håller honom till att eckta henne.

D:nus Lau: i Spetalen. — Effter han hafuer tagith i kyrkia then lösa hoorkona af andrass församlingh, och effter thett ähr första gången skeer allenast correction.

Wirmo. — Ladess een supplication om een spetälsk qwinna, som socknen icke wille inlösa henne i hospitalet. — Sent. Skrifwess till häradtzhöfdingen, att han på församblingen drifwer, att thett till tett besta laga, att the henne inlösa må.

Olaus Michaelis, studiosus ifrån Siundo gårdh, jnlade een supplication och begärde någon hiälp; förskrifwess till p[ræ]posituram Loijoensem, att the hiälpa honom i pungen på 3 påskedagarna, dhe andra penningar som öfwerblifwer, skall komma till andra students behoff. — Sent. Män effter han hafuer försedt sigh medh een pärson 2 gånger, ähr dömd för tingett, togs ifrån honom sedelen på hvilken han hade veniam concionandi.

[1659], 25 jan.

Anklagade D:nus Henricus wthi Kumblinge M. Paulum, att han hafuer öfwerfallit honom medh ordh och så skutitt effter honom medh lodh, trugade på och wille kyssa hanss hustru och kalla henne för een lättfärdigh; 4 dagh jull höldt eett grufweligh wäsende; dagen för trettonde dagen skött ifrån sin stugo döör på H. Hendrickss stugudör; sade att D:nus Hend. var kommen till prästegården som een skällm, tiuff och röfuare. — Sent. Prosten skall ransaka thetta werfwett, och finss hanss skyldigh, komma till kappittell och icke bruka ämbetett för än han sigh resolverat hafr.

Jnladess een klage skriff emott Bechium.

659, den 26 Jan.

Birkala. — Begärade Dn Jacobus Pauli, praep. et pastor in Birkala, at Dn Laurentius Forlundius kunde blij förordnad caplan der i Birkala och den förre Dn Joachimus transfere-ras annorstädes, eller och at hwardera skul hafwa sin halfwa deel af sochnen. — Resol: Sochnen blifver fördeelt, och Dn Laurentius blifuer wedh Harjw capell, och Dn Joachimus wedh den öfriga delen til dess man kan försee honom medh någon annan legenheet. — N.B. En zedel skrefz till pastorem i Wesilaax, at han drager till Birkala och ransakar effter hwad som Dn Præpositus Birkalens. hafr til at beswära sigh öfuer sin caplan Dn Joachimum.

A:o 659, den 3 Febr.

Præp. i Somerå. — Blef præpositi Someroensis bref vpläst såsom och öfwerskickade ransakningen emellan majoren Jost v. Qwanten och hr Daniel Reuter etc. — N. B. Hr Daniel war citerat til den 26 Januarij och comparerade inthz. Han citeras på nytt peremptorie til den 23 Februarij.

S. Johan Skredd: — Bewiliades at S. Johann Schred-dare skul blifua begrafuen i schol mull, och klockorna för-unnas honom ochså uthan penningar til stadz magistratens wijdhare bewiliande.

Espå. — Dn Martinus, Pastor i Espå, blef citerat peremptorie till den 23 Februarij.

Sacellanus i Jomala begärar en consistorialem och præpositum Tefsalens. at ransaka emellan sin pastorem och sigh etc.

Låchtå. — På pastoris i Låchtå bref skrefz swar och til hans præpositum, at han inthz beswärar honom öfuer sin förmågo.

[1659], 7 Feb.

Klagade Kilo[s] swärmoder öfr honom och hanss hustru, att the hafua borttagit henness selfwer. — Remitte-rass till rådhestugan att skärskådass och afdömmass. — Kiloss swärmoder ropade åth Här Jakop och sade: gak bort tiuf medh tiufwe hustru!

Kemie. — Jnladess een bondess supplication om H. Jakopss slagsmäll. — Sent. Skall ransakass.

Den 9 Febr. [1659]. — Præsentibus Rev. Dn M. Georg Al., M. Sim. Kex., M. Abr. T., M. Andr. Nycop.

Framkom Hr Matthias Florinus och begärade at succedera S. Hr Jacobo fordom vice pastori i Pemar. Votrades samptligen, at hr Matthias Florinus skul blifwa confirmerat pastor i Pemar, efftersåsom han hafr lenge tient der i sochnen och är om successione tilförene esomofftast försäkrat, såsom och nu hafuer dhe förnemstes vota i sochnen. — Hr Matthias fick confirmation.

Hr Olaus Beckius. — Petrus Nicolai Zetraeus blef förmant at stella sigh höfligen moot pastorem i Jomala, och befans at hans prætensioner moot Dn Olaum Beckium woro af inthz värde.

Præpositi Alandensis inlagur moot Dn Olaum Beckium blefwo uthi Beckij närwaro vpläsne och honom comunicerade. Och emedan præpositus hwarken sielf eller genom någon sin fulmechtigh war här tilstådes, kunde deras beswär och klagopunchter inthz decideras, uthan skiutes vp til dess deras saak der in loco kan blifwa examinerat.

Den 17 Febr. [1659]. Præsentibus, Rect. Magnif. M. Stodio, Dn M. Georg. Al., M. Kexlero, M. Thauvonio, M. And. Nycop.

Sahalaax. — War hr Daniel, pastor i Sahalaax, här in Consistorio, såsom han war citerad til den 23 Febr. Då blef præpositi Someroensis relation om ransakningen emellan hr Daniel och Jost von Qwanten för honom vpläsin och Consistorii sentens: Emedan som Hr Daniel hafr inlåtit sigh medh Jost v. Qwantens gårdz fögderij och kommit i stor wijdhlyftigheet der igenom, och elliest förmaledijet på predijkstolen, den som skul hafwa bortstulit Qwantens saker, så och banlyst den som hafr tagit bort Quantens saker etc., altså moste han til en tijdh afstå medh sitt embete.

Dhen 18 Febr. [1659].

Mart. Urov. — Klagade Uro på H. Daniel, att han icke hafwer fått af honom effter consistorij breff. Swarade D:nus Daniel, att han hafr förwärbhatt dhett breff, som Consist. hafr gifwit, emädan han hafr bödtt på tingett. — Sent. D:nus Daniel skall betala 2 t:r ärter om han ike kan bewisa sigh för betalt. D:nus Daniel skall stella honom klagelöss

och dhett han hafr tagit till lånss, skall han betala. Skall årligen gifua honom — —

Åbo borgare. — Ankommo bångare i Åboo 3, medh supplication att the måtte få Kilou; Anderss Erikson Hassu i Aniges, Hindrik Wro Anigas, Erik Lamber Anigas.

[1659] den 21 Febr.

Nousis. — Den 21 Februarij framkom Madz Erichsson i Moijåis by i Nousis sochn och begärde at ingå dtz h. echten-skapz förbund medh Kirstin Madzdotter, den han tilförene hade belägrad. Han hadhe medh sigh Jacob Eskilsson i Torois by och Nilss Peerson ibidem, som witnade, at dhe inthz hafua förnummit dhz Madz Erichsson skul hafwa haft legerssmåhl medh bete Kirstin. — Remitterades til præpositum i Maskå at han medh dhz första skul ransaka här om och öfversenda ransakningen til consistorium.

Praep. Biornburg. — Dito ankom præpositi Biorneburgensis skriffit angående Dn Georgium Benedicti i Pungalaitiå, som hafwer försedt sigh medh lägerssmåhl med en pijgha Maisa Erichzdotter. — Sentents: Hans saak remitteras til ting der in loco, och han skal i medler tijdh afstå medh prästembete.

Den 23 Febr. [1659].

Dn Thomas Palthenius, Pastor i Säxmäkis: war in för consistorio wedh denne dato. —

Paldama S: — Dito ankom Dn Johannis Antilij bref på Paldama församblingz wegnar, der uthj dhe begära at en student Johannes Samuelis Paldanus kunde blifwa förordnad til Caplan der i Paldama sochn i Dn Bartholli Mangelij ställe. Blef beslutit at Johannes Paldanus skul hafwa veniam concionandi der i Paldama sochn och wp-skiutes medh hans ordination til Biskopens ankompst.

Den 28 Februarij [1659].

Præp. Nerpensis. — Resolutioner på præpositi Nerpensis inlagde puncter:

1. Sentent. Dn Christiernus Matthiae i Laihela skal at præposito Nerpensi priveras för begångne excesser, som här in consistorio äre angifna, til dess han låter see en förbättring.

2. Angående det som Dn Johannis Haquini fadher A:o 656 om böndagz affton skal hafwa såldt åth 30 personer brudhofolk 8 kannor öl, effter dhe skäl som in actis finnes frijkallas pastor aldeles derföre.

3. Blef beslutit att Ylisstarå boars capel skal inthz få någon tjenst, til höghwörd. hr biskopens ankompst och att dhe utan någons tilstondh hafwa bygd det capelle skola dhe framdeles swara til.

4. Henricus Isaaci i Kyrå hafr giordt der i Kyrå tjenst för siukligh capplan; altså tycker consistorium skäligt wara at bete Hinricus skal wara nermast at succedera sacellano wedh första förändring.

5. Om Thomas Hindrichson, kyrkiowerdens son i Ilmoila sochn, som hafr försmädligen talt om kyrkiowijnnet. Blef resolverat, at han skal sättias ifrån sacramentet och stå i kyrkiodörrän tre söndagar och affidia. Om han nekar til så skal han öfwertygas först in foro competenti, och der han är skyldigh skal han ändoch böta fem Rickzdr til consistorium och fem Rickzdr til sochne kyrckian.

6. Inladhe Dn præpositus sochnemäns i Lapfierd skriffit om några dödh och förbannelser, som M:r Lars Kempe i en lijkpredikan der in loco hafr fält på predijkstolen. Blef resolverat, at M:r Larss skal wara priverat til dess saken är ransakat wedh tinget in præsentia Dn Isaaci i Storkyrå och Dn Olaui, pastoris i Maalax; och M:r Larss skal effter ransakningen comparera här in consistorio. — N. B. Item skal jemkas emellan pastoris enckia och arfwingarna af samma pastoribus och præpos. Angående enckian i Lapfierd så skal hon wara berättigadt til halfparten af inkomsterne effter sin mans dödh både pro anno meriti och anno gratiæ etc.

7. Förmanes alle sacellani uthj Dn præpositi Nerpensis præpositura att dhe bewijsa sin præposito tilbörlich lydna och hörsamheet uthi det som han på embetes wegnar hafwer dem at befalla.

8. Angående Dn Matthiam Mullovium, caplan i Alastarå, som hafwer giordt der tjenst i församlingen en rum tijdh utan löhn, så committeras det Rev. Dn præposito Nerpensi at han i bästa måtta lägger emellen bete Mullovium och enkian, at Mullovius skal wara närmast göra der tjenst medan hennes nådheåhr warar, för det contenterandet som enckian hoos någon annan kunde der om accordera.

9. Effter Dn præpositi intercession skal hans caplan Dn Johannes Wazæus ihogkommas framdeles medh en godh promotion för hans meriter och skickeligh:z skul.

659. Den 2 Martij.

Dn Henr. Severini. — Anklagade Jören Jacobsson Dn Henricum Severini, at han hafr slagit dagen tilförene hans fönster sönder på gatan i dryckessmåhl. När Jörens hustru kom uth och frågade hwarföre han så gjorde, hafr hr Henrich skält henne til en hora och sagt: »så skal man giöra med hore fönster». Hr Henrich bekende, at han hafr giordt dhz af sin strängheet och warit öfwerlastat med dryck. Badh och här inför consistorio af sin wederpарт om förlåtelse och sadhe, at han inthz weet annat än ähra och gott medh hans hustru eller medh honom och minss aldriigh sigh sådant hafwa sagt. Her Henrich Sever. utlofwade at han aldriigh skul dricka sigh drucken af wijn. Jöran Jacobsson gaf Dn Henrico til dhett som han hafr tillagt hans hustru, doch så, at han framdeles inthz kommer fram medh sådant och han skal gifwa Jöran Jacobsson caution skriftligen, at han weet inthz annat än ähra och gott medh hans hustru eller honom sielf. — Resolut: Dn Henricus skul låta genast byggia Jörans fönster (:det han och vthlofwade:) och der han sigh in til poska ställer bättre och kan så lagha at rector scholæ intercederar för honom, så skal hans pæn i desse excesser mitigeras.

Dito Admod. Rev. Dn pastor refererade at Assessorn Peter Thessleff hafuer talt medh honom at ingen pastor skal insättias til Nykyrckia ännu, emedan som grefwinnan skal wela hafva dijt en som kan predijka på swenska och förstår tyska. — Resol. Dhz skal skrifwas höghw: herren Biscopen til der om at hr Siffrid kunde maintineras medh samma legenheet.

Lethala. — Dito. Margretha Jörensddotter i Lethala sochn medhdeltas en skriff til borgmestare och rådih i Nystadh, at dhe döma emellan henne och en dreng Anders Grelsson be:dh, som hafr belägrat henne och lofwat ächta och nu tienar der i Nystadh.

Dn Thom. Henr. — Dito: Dn Thomas Henrici, slätz predikant, comparerade effter citation wedh denne termin och föregaf at Anders Person skul innan två wekur sielf

komma til stadhen och liquidera den caution för sin son. Dn Thomae gafz så lenge respijt.

M. Joh. Fors[enius]. — Dito. Blef M. Johannis Forsenij bref af den 16 Febr. 659 upläsi[t], der han begärrar consistorij förloff at wedertaga lectorat i Wijborg, medhan hans fadher lefwer, och hafwa regress hijt igen. Skrefz swar: permittitur, si ita visum est.

Dito: Anhölt Mr Joh. Forsenius, at en student Henricus Erics wedh nampn kunde få consistorij tilstånd at præceptorera för några små barn der i Lojå, effter han i Dorpt hafr mist en stor deel af sinna saker, är uthfattigh och kan inthet biwista Academien. — Resol. Den studenten gafz loff til hans höghwyrd:tz hr biskopens ankompst, at läsa för barnen der uthe, doch så, at han inga barn drager ifrån particular scholor.

Dito: Dn præposito i Nerpis gafz skriffteligh resolution på sinna inlagda puncter.

Mascoensis. — Dito 1. Refererade Dn præpositus Mascoënsis om den ransakningen, som han war förordnad til Nausis sochn i Måjois by emellan Madz Erichsson och Kirstin Madzdatter, och hafr befunnit åtskillige indicier at han, Madz, hafr haft umgänge medh bette Kirstin medhan som hans förra hustru lefde.

2. Intercederade præpositus för pastore i Rymittö s., at han kunde blifwa restituerat igen. — Res. Consistorium wil betänckia sigh der om, när dhe förnimma Hoffrättz resolution uthi den saken etc.

Den 4 Martij [1659]. — Præsentibus Pl. Rev. Dn M. Georg. Alano, Dn M. Abrah. Tauvonio.

Dn Zacharias Raum: Hr. Zacharias på Sälöö begärade, at han finge behålla sin löhn der i Sälöö ifrån Philippi Jacobi hujus til Septembris månadh, efftersåsom han hafr förskaffat af höga öfverheten medh mycket beswär åtskilliga bref på ministri löhn der på Sälöö. Han förplichar sigh at lefrera sin successori alla sinna documenter och bref som han hafr förskaffat på löhnen. — Resol. Blef bewiliat at hr Zacharias skal bekämma för dhz at han hafr anwändt sin flijt at förskaffa bref på den löhnen, in till den 1 Septembris — tijå Dr Kopp:r M:t och 3 T:or spanmähl. Hwad mehra och der öfwer kan falla, skal hans successor bekomma. *)

*) Hitintill en annan handstil.

659, 7 Martij höltz Consistorium ecclesiasticum ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio, M. And. Nycop.

Bierno. — Leutenant manhafftigh Nilss Remanen framkom och inlade en supplication och excuserade sigh, att han ej för kunde effter consistorij citation komma; sade sig aldrig hafua frijat till hr ryttemästarens dotter jungf. Kirstin Galt, som henness fader förbär, wthan sade att ryttemest. hade sendt effter honom och han strax hade uelat resa där ifrån samma dagh, men ej sluppit, utan blifuit aff dryck öfwerlastat, att han hade lagt sig på sängen mz kläderna; då hade J. Kirstin Galt kommit till honom och »huru hon hade fåt min ring weet iag ej», sade han, »om aftonen då hon stå för sängen», men af intett frijerij uille hån ueta; fick ej heller sin ring igen, sade han. — Sent. Rev. Dn præpositus i Kimitö och pastor i Tenala skola resa till Bierno och ransaka huru här om må uara passerat, och om Rev. Dn pastor i Bierno uille taga emott dhe wyrdige prästmän och taga betalning af den som saakan tappar. Här om skrefz pastori i Bierno till. Terminen blifuer den 14 Aprilis. Rev. Dn pastor i Bierno må och så tillåta Remanen gå till Herranss natuardh, effter han hafuer effterkommit Ven consist. citation, och ej den förachtatt.

Pyhäma. — Pastor inlade en ransakningh som probsten i Töffsala Dn Claudius Brennerus hade hållit 659, 4 Feb. i Pyhäma, huar uthi förmäless, att tuenne byar (i den ena byn är tree bönder, i den andra tuå så och 2 torpare mz, som liggia wnder Nykyrckia och hafua 2 mihl till bem:te Nykyrckia, men icke mer än som $\frac{1}{2}$ mijll till Pyhäma) begära att dhe måtte blifua lagda wnder Pyhäma; sega att ofta döo dhe siuka uthan präst, barnen uthan doop och christendom, för den långa och illacka wägen skull höst och wår. — Sent. Wpskiutess här med till högw. Biskop-pens ankomst; jmedlertijd få bem:te tuenne byar och torpare gå till kyrckia i Pyhäma, och Rev. Dn pastor i Pyhäma gör dem tjänst med bruduigningar, barnechristning, siukass besökningar, dödas begrafningar etc., och får dhe accidentier som där aff kunna falla. Men D. pastor i Nykyrckio behåller af bem:te 2 byar och torpare testamente för bonde och hustru allenast, item all tionden och påska p:r etc.

Åbo. — Hr Jöran Hornigh begärar komma till Euraâminne effter Gud hafr kallat pastorem där samma-

städes. — Sent. Effter hr Jöran är en wäll meriterat man, hafuer länge och wäll tiänt mz got berym, war confirmerat till Wemo pastorat och inlyst, och sedermera kom S. past[oris] son mz Kongl. confirmation, måtte altså hr Jöran afstå; därföre hafue ui orsak att hielpa honom så myckit oss tillstå till bem:te Euraåminne pastorat, och skrifua grefuinnan, fru Kirstin Brahe till, som äger mäst hela sochnan, samt högw. Bisk. och recommendera hr Jöran i bästa måttan.

Pyhäma pastor klagar öfuer Christer Markuson, en smedh, som hafuer öfuergifuit sin hustru i Pyhäma sochn i Hirsilax by, Anna Mattzdotter, och dragit till Lethala sochn; hafr uarit åhr och dag ifrån henne. — Sent. Rev. Dn pastor i Lethala skall sättia smeden Christer ifrån Herranss natuard till dess han tager sin hustru till sigh. Lyder han ej pastoris förmaning, citeres han med hustrun hijt till doomcap. Treskass han än då, så måste man sökia assistens när brachium seculare.

Tammela. — Anderss Hinrichson i Mingio klagar öfuer fougden på Jockiss, Peer Söfringson, att i förledne åhr när han kom om en söndag och skulle låta begrafua sin hustru i Jockiss capell, då hade fougden för än dhe kommo om morgonen med liket låtit igenkasta grafuen; måtte altså föra liket till Tammela kyrckia och där begrafua't Begärar att fougden måtte blifua för sin gerning näpst. — Sent. Skrifuass till pastorem i Tammela att han förlikar bonden och fougden, fast fougden skulle nogot gifua bonden för wijdlöfftigheet skull.

Nykyrkia. — Skrifuass till högw. hr biskoppen Dn Doctorem Joh. Terserum, att hr Assessoren Petter Tesslöff, som är Grefuinnans fulmächtige, will gifua enckian 2 nådåhr, huilken är en wng menniska, rijk och [har] inga barn; begära högw. Bisk. assistens, att hr Sigfrid, den gamble mannen, måtte komma Walburgi till Nykyrkia.

Bierno. — Hr Johan Ekelöff begärar, att Dn Jsaacus Nicolai måtte få predika hemma för honom, effter han hafr lång uäg till kyrckian; feck loff, Dn Jsaacus, göra tjänst till en tijd.

Janakala. — Hr Erich Båie gifuer ett attest åth Brita Nilssdotter, att hennass man är död i krijgh; hon begärar få gå i annat gifte. — Sent. På hr Båiens attest gifz henne, Brita, loff att giffta sig huar Gud kan henne försee.

8 Martij, 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Martino Stod., M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thauvonio.

Loio. — En ryttemästare, Liustran, begärar en präst under sitt [com]pagni, som ej är ordinerat. — Sent. Consistorium will biuda honom en, som är ordinerat, Dn Fridericum eller nogon annan.

Citeres M. And. Pætræus till morgons.

Citeres Dn Michael Zach. i Kikala till 16 Mart. 659.

Loimiocki. — Walborg Hanssdotter hade Eliass Bookhållares i Åbo attest, att hennass man Jöran Franson är död i Påländ; begärar hon få träda i annat gifte. — Sent. Walborg får gifte sig när Gud kan henne försee nogon maka.

9 Martij 659 höltz Consist. ecclesiasticum præsentibus M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Jkaliss. — Saligh sacell. D. Sigfridi enckia, hust. Margreta Eskilssdotter, begärar nådeår å Philippi Jacobi 659 till Philippi 660 effter hen[nas] man litett för juull 658 bleff död. — Feck skriffte på bem:te nådeår. — D. Thomas Josephi, för dätta predikant på Kyro skantz, blifuer enckians coadiutor så länge som nådeåret påstår och enckian löhnar honom effter skälighetan.

Loio. — Liustran, ryttemästaren, Axel, begärar en student till compagniss präst D. Henricum Jacobi Talpæum. — Sent. Effter han icke är ordinerat, alt för dy kan dät ej skee, utan Consist. sätter honom tuå andra i valet: Dn Sigfridum Laurentij, den hans b[rode]r ryttemäst. för begärt hafr, och D. Fridericum Georgii ifrån S. Mårthens soch[n], förmodandes att han endera låter sig behaga, och huilken han uthaf dem begärar, den will Consist. confirmera, så snart därpå warder eskatt.

Nondala. — Erich Hinrichson klagar å sin broders i Karilax och Kemi sochn, Bertill Hinrichsons, wägnar, att hr Jacobus i Kemi Lapmark i Kemiierfui capell hafuer slagit Bertill illa. Begärar att Consist. uille härom ransaka. — Sent. Probsten i Jio skall här om ransaka och gifua suar strax till doomcap. huru här om kan uara.

Whlå; Mohoss. — Dn Abrahamus begärar, att han måtte få Dn Andrean Petri, studiosum, till sin coadiutorem, och att [han] måtte blifua ordinerat. — Sent. Wpskiutess här

mz till högw. Bisk. ankomst, effter skriffen är dirigerat till Hanss Högw. medh. Han begärte veniam concionandi. R. Consistorium hafuer ingen gifuit lof för dätta. Anhölt bem:te Dn And. han måtte få öfua sig i fattig huset och på slottet en gång. — Sent. Oeconomus talar mz slotz prästen och fattighuss prästen och seger dem munteligen, att han får göra tjänst en gång huar staden [städes].

Nyby. — Dn Fridericus sade, att han är eij emottagin af officerarna, som han är af Consist. förordnat att blifua krigzpräst. Consist. bad honom än höra der effter huru dätt blifuer och huadh dhe sega än.

10 Martij 659. Ps. M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo, M. And.

M. Johannes Frisius kom och intercederade för pastor i Sahalax, att han måtte blifua restituerat. — Sent. Han kan få bruka sitt embete dom[inica] palmarum först.

Åboo. — Dn M. Andreæ Petræi hust[ru] gaff till doomeap. för hon fik barn för hastigt 3 Rd:r och 1 suensk Dr.

Citeres från Huittiss Dn Jacobus Collinus och Dn Henricus Tacku till den 23 Martij att suara till slagzmåhlet dee idkat hafua.

11 Martij 659 höltz Consist. ecclesiasticum p:sentibus M. Georgio Alano, M. Mart. Stod., M. Sim. Kexlero, M. And. Nycop.

Österbothn; Stoorkyro. — Henrich Olsson Tapper, Ylistaraboarss wthskickade, begärrar tjänst wijd dätt nyss wpbögdä capellet. Anhåller att dhe måtte få Dn Eliam Holfast, att han continue måtte blifua när dem; dee uilia honom föda och kläda och intett afkorta der igenom ordinariorum löhn eller intrader. — Sent. Blifuer uid förria resolutionen, gifuin Rev. Dn præposito i Nerpiss 659, 28 Februarij, till högw. Biskoppens ankomst, och skola Ylistaraboar få tjänst som för detta är vanligt, nembl. i nogon wacker stuga på lägelig ort och icke i capellet, och när högw. Bisk. kommer, får han höra medh huarss loff dhe hafua capellet wpbögt; och får sedan där om disponera som honom synes bäst. Bem:te Henrich Tapper hade lagläsarens wäll:t Mattz Pålsons attest, att bönderna uid moderkyrekian i Stoorkyra hafua witnat uid hereds tinget in Feb. 659 i Stoorkyro länssmans-

gård, att saligh Rothovius, högw. Bisk., hade gifuit dem munteligit till stånd.

12 Martij 659 höltz Consist. eccles. ps. M. Georgio Alano, M. And. Nycop.

Åbo. — Simon Blom seger, att hr Johannes i Wirmo är honom nogot skyldig; hafuer fåt en förmaningz-skrifft af S. Bisk. D. Doct. Petræo, men icke än tå fåt sig; begärar Blomen än en förmaningz skrifft till Hr Johan. — Sent. Skrifuas att hr Johan betalar Blommen, eller, där han hafr nogot här emot, skall Rev. Dn Past. i Wirmo komma till den 14 Apriliss hijt och suara Blommen i Consistorio och sig förklara.

Pöitiss. — Bonde Eskill Hinrichsson i Wilala by seger, att hr Abrahamus Axelij i Keuro är honom skyldig för en häst han af honom på kiöp tog för 7 år sedan, 22 Dr k. m:t; anhåller att han måtte blifua betalter. — Dn Abrahamus sade, han hade buditt honom, bonden Eskill, 1 t:r korn och 1 R [-pund] tort kiöt, men han hade ej emottagit. — Sent. Pålägges Hr Abraham, att han förnöier bonden Eskill för än han reser uthaff staden, wid sitt embetes förlust.

14 Martij 659 P[ræ]sentibus M. Georg. Alano, M. Martino Stod., M. Simone Kexl., M. And. Nycop.

Maioren Quanten ifrå Sahalax framkom och tedde wälb: häredtz höfdingenss doom, huar wthi past. i Sahalax war dömd att han otroligen hade handlat mz Jost von Quantens egendom, och skulle betala maioren Quanten, hr Daniel 4940 D:r 31 öra; och befans att hr Daniel ej hade appellerat. Doch sade maioren att D. Arwidus Roth[ovius] hade budit heredtzhöfdingen appellations p:r, men ej hafr häredtz höfdingen dem emottagit. Maioren Quanten anhölt, att han måtte blifua aff mz hr Daniel och få en annor skickelig präst igen. — Sent. Medan man af doomen icke kan see, att hr Daniel hafuer appellerat, är funnen otrogen, malediat försambl. och meer inlåtit sig mz fögderij, än af honom war eskatt och begärt af han[s] principal; altså blifuer än wijdare mz hans privation suspenderat, och i medlertijd lagar han så, att försambl. blifr mz en skickelig och dugelig prästman [försedd], som försambl. kan uara nögd mz. Och den skrifftan som M. Johannes Frisius, past. i Kangasala, bekom

om hr Danielis restitution, blifr här mz wphäfuen för dhe orsaker som förbem:te äro.

Kyrckioslät. — Dn Ericus Abrahami anhåller, att hanss yngre br[or] Dn Jsaacus måtte få confirmat. på sacellaniam där i Kyrckioslät, och han måtte blifua ordinerat aff högw. Bisk. i Wiborg och blifua sin faderss vicepastor. — Vota M. And. Effter Dn Jsaacus icke ens hafuer p[ræ]-senterat sig här i consistorio, synes bätter att Ericus får vocation af försambl. och sin fader till sacell. — Sent. får veniam concionandi i Kyrckioslätt allenast Dn Ericus effter han för hade fåt veniam aff Dn Doct. Petræ[o]; i dät öfria wphäfues mz hans begäran till högw. Bisk. ankomst; i medlertijdh får Consist. wist weta både Rev. Dn pastoris så och försambl. mening hoo dhe till capelan begära.

Carleborg. — Dn Ringius talar om en knecht Mattz Hindrichson i Pensala, som hafuer bött 200 D:r för hoor; will ej stå kyrekio plicht, lop utur kyrekian när probsten visiterade. — Sent. Dn pastor Ringius sätter honom från Herrans natuurd och ifrån sin bänck till dess han beuisar lydna. Lyder han ej, klage för öfuerheten.

2) Ringius anhåller att Consist. wille supplicera Kongl. Maj:t till om Rect. löhn i Nycarleby och att sochnerna in Bothn[ia] mäst kunde bringas wnder den scholan. — Sent. Wpskiutes här mz till högw. Bisk. ankomst.

3) Anhåller Ringius, att kläckarna måtte wptekna dem som dhe låta bidia före och få 1 ör. S. mt. — Sent. Dhe skola wptekna deem och ej huiska prästen i örat; därföre dhe, som låta bidia för sina, gifua kläckaren en p:r.

4) Seger Ringius, att Jacob Jonson ej förlikass mz sin hustru, uthan effter han blef fri för senaste citation begynner han de novo att leffua jlla. — Sent. Gör han ej bättring så att dhe komma öfuerens skolla dhe båda komma hijt till domcap. Jacob Jonson och hanss hustru.

16 Martij 659. Ps. M. Georgio, M. Stodio, M. Abrahamo Thavuonio.

Ekenäss. — M. Hen. Vigelij enckia framkom och sade, att sacell. Dn Matth. Simonis uill echta M. Joh. Banens enckia; anhåller att han måtte komma till bätter promotion. — Sent. Så framt Dn Matth. fulbordar echtenskapett will Consist. komma honom ihog mz bättre promotion uid gifuin occasion.

Hwittis. — Saligh past. Dn Matth[iæ] enckia, begärar nåde åhr; hon hafv monga barn, fattig quinna. — Sent. Effter hennas man blef dödh 658 effter Walburgi nim. 3 Majj; hon hafuer monga små barn, ingen wett hoo än nu dijt kommer att blifua past. för än Kongl. resolution kommer; doch mz den condition, att enckian lagar så, att prästebolet ej förfalnar och hon en wäll qualificerat coadiutorem tager, som ostraffeligen lefr och i försambl. gudztjänstan förrättar.

Raumo. — Dn Olaus, coadiutor, bad om promotion; wiste Dn præpositi attest och magistratens i Raumo att han hade redeligen och wäll tiänt. Bad nu om promotion, effter han en rum tijd hafuer warit wthan. — Sent. Consistorium will gern hielpa honom, wid gifuen occasion, till lägenheet.

17 Martij 659 höltz consistorium ecclesiasticum ps. M. Georgio Alano, M. Abrahamo Thavonio, M. And. Nycop.

Kikalensis et Saloensis. — Dn Michael Zach. och Dn Ericus Henrici Hemmeus, sacell. fulmechtige, will hafua aff Dn Mich. dhe saker han [i] Carleborg på hans sons wägna emottog. — Sent. Effter Dn Mich. hafuer tagit alla saker, både M. Lucandri saligh så och Saloensis sons, som uar mz Lucandro i Nycarleby hoss Dn pastorem Ringium, och giort Ringium mz sit revers frij för alt efftertall, därföre skall Dn Michael betala Dn Georgio Henrici, sacell. i Salo, 18 D:r k. mt., som af påkens saker öfuerblifua när hans kost afdrages för 21 wecka å 2 D:r wekan, nembl. 42 D:r löper sig kosten.

Hwittiss. — Dn Henricus Tacku framkom; wplästes Reverendi Dn præpositi Biörneburgensis visitationis acta, huru Jacobus Collinus och Dn Henricus hafua härnotass, och fanns största skullen när Dn Jacobum Collinum. — Sent. Därföre bleff han dömdh. Dn Henricus allenast gå i prubban för sitt slagzmåhll skull och blifua där in till afftonen, där mz skall han[s] sak blifua försonatt. Men Collinus citerades till den 23 Martij. — Kom ej.

18 Martij 659 höltz Consist. ecclesiasticum, p:sentib. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrah. Thauvonio.

Hattula. — Grelss Thomason, man; Anna Hinrichsdotter Grelss hust.; Mattz Hinrichson, Annass broder; Kirstin Thomassd:r, Mattz hust.; — nu begärar Grelss Mattz hustru Kirstin till echta. — Vota M. Tavvonius: slå honom en stoor post p:r att böta, där medh afskremma honom att begära henne. Dätt och skedde, men stod hårt på. — Sent. Will han, Grelss, änteligen taga Kirstin så skall han gifua 12 D:r S. Mt., 6 till Consist., andra 6 till sin sochna kyrckia för än som han kommer till wigzlan. — Strax gaf han 6 D:r till Doomk. och fik bref och drog heem.

21 Martij 659 höltz Consistorium ps. M. Georgio Alano, M. Abrah. Tavvon., M. And. Nycopense.

Nondala. — Erich Mattzson, kyrkiouerd; Erich Marcuson, säxman, anhålla, att Merimaskoboar måtte contentera den kläckan dhe hafua kiöpt till moderkyrkian efter lofuen, nembl. halfparten emot som moderkyrckioboarna gifua, löper på huar bonde 6 mk k. mt.; nu treskas Merimaskoboar och ej uillia utgifua samma 6 mk. — Sent. Masko Probstén skall resa dijt och påminna dem för än dhe fingo capell och gudztjänst, lofuade dhe sig ej undandraga moderkyrkian, wilia dhe ej hielpa till efter lofuen huar bonde 6 mk, skola dhe mista sin gudztjänst till dess de lydna beuisa.

Åbo. — Hr Hinrich Choralis anhåller, att han måtte komma till Rimito pastorat, efter Gud hafuer kallat Koleka Hr Hinrich, och efter han för hafuer haft tillsäielsse af saligh grefue Wittenberg på succession. — Sent. Consistorium will gerna hielpa Hr Hinrich efter han hafuer länge tiänt, haft för dätta tillsäielse af saligh grefuen på succession. Skrifuas högw. Bisk. till här om, och recomendera Hr Hinrich. — Skedde.

Åbo. — D. Henricus Severini anhåller, att han måtte komma till Remito pastorat. — Sent. Consist. lofuar komma honom [ihåg] en annor gångh. Men nu kan dätt ej skee, efter Dn Henricus Choralis dijt begärar.

Whlo. — M. Marcus Pa[ul]li Sadelerus. Högw. Bisk. Dn Doct. Johan. Terseri och Hr Lanssh. wälb. Johan Graans attest; wplästes Dn Doct. Terseri breff mz innehould, där M. Marcus hafr nogot meriterat att han måtte i hogkommass. Graanens lydde om promotion för M. Marc. dirigerat till D. Doct. Aesch S. Bisk. — Vota: Gifua honom sperans om promotion mz första, allenast han patienterar nogot, ställer

sig som en rät prästman böör; imedlertijd kan han insinuera sig i nogon försambl. — Sent. Consistorium will hafua honom i gott minne, där han nu ställer sig wäll som en rätt prestman böör, att promovera honom i Bothnia eller Tauastlandh när nogon lägenheet kan sig yppass; i medlertijd när nogon försambl. i bem:te orter blifr ledig, att han då insinuerar sig och winner ecclesiae votum eller dess consensum. Anhåller att han måtte blifua recommenderat till Kongl. Maj:tt, att han måtte komma wnder militien. R[esp.] kan ej skee. Han sade: »iag will resa». Consist. sade: »wij kunnom ej neka eder; men recommendera edor kunnom wij ej».

Begäran M. Marcus Pauli recompan för den omkostnat som han hade när S. Episc. visiterade där och hade dijt ständh tuenne probsterij. — Sent. Skrituass till Rev. Dn præpos. i Jio att han lager så, att M. Marcus får sin omkostnat, som han i senaste Biskopz ting anuende i Whlo af Whlå sochn.

Åland; Kumblinge. — Ransakning emellan M. Paulum Jeronium och Dn Henricum Coadiutorem, hållen den 4 Martij 659 i Kumblinge igenom Rev. Dn præpos. D. Boetij Murenij fulmechtige Dn M. Johannem Liliewan. — War mz ransakningen enckianss attest, att M. Paulus hade wäll stält sig sedan han kom till Kumblinge. — Vota: M. And., M. Abrah: Consistorium tycker wäll, att dätt icke är så jlla, som anlagat war; förmanas att ställa sig wäll båda, och när som M. Paulus hafr fulbordat sin lofuen där medh echtenskapet mz enckian, kan han i försambl. blifua inlyst effter hans begäran, och Hr Hinrich får en förmaningz skriff, att emedan M. Paulus blifuer nu hans swärfader som lofuat är, att han beuisar honom hörsamheet, och icke läggier sig emot dätt goda wpsåt han hafuer att wprätta husett. — Sent. Förmanas skriff[ligen] att dhe förlikass sinss emellan, M. Paulus och Dn Henricus, och effter dätt är första gången, will Consist. gifua dem till, men komma dhe igen skall saken blifua wphäfuin, och Dn Henricus gifuer M. Paulo effter huad skäligit är. M. Paulus skall och så så laga, att han ej reter Hr Hindrich och wpäggar honom till ondt. Men när M. Paulus hafuer fulkomnat echtenskapet mz enckian, S. past[oris] i Kumbl., effter lofuen, skall han blifua i försambl. effter begäran inlyst.

Lapfjerd. — M. Laurentius begärrar blifua restituerat. — Sent. Påminna probsten i Nerpiss han uille laga så, att ransakningen måtte mz foderligasta blifua hållen emellan clariss. Dn Laurentium Kempe medan han är priverat ifrån sitt embete; och där här mz kan nogot drögass och dätt ej kan honom beuisas, som honom påfört är och han är priverat före, skall dätt ej falla den finger emellan som honom beskylt hafuer.

22 Martij 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Abrah. Thavonio.

Whlå. — M. Paulus begärrar rect[oratum] i Nycarleby schola. — Vota et Sent. Om han finga en recommendation allenast; förebära att dhe hafua åtskilliga anmodat till Rect. i Nycarleby och alla hafua recuserat. Doch hade Consist. gerna sändt en af dem om dhe hade uiliat; altfördy sender nu Consistorium M. Marcum Sadelerum, som dijt begärrar och hafuer för warit här conrector; hafuer och så wälb. Hr Lanssh. Graans recommendation om promotion; lofuar och så M. Marcus skaffa löhn till rectoratet.

Tammela. Hr Larss, pastor, skrifuer till Consistorium och färmäler, att fougden på Jockiss och bonden Hinrich Thomason i Mingio äro förlikta, som uoro stridige där om, att fougden hade kastat igen grafuen som grefuen uar i Jockiss capell, när han, Henrich, skulle begrafua sin hust. Skrifftan bekräftat, mz nogra mäns nampn wnderskrifuin: past., item två andra, Cronoappell och Melcher Pauli etc.

23 Martij 659. — Ps. Georg. Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thauvon.

Pöitiss bonde klagade på Hr Simon, collegam, att han hade tagit ifrån bonden 2 tunnor mz geualt förleden hööst; And. Olson i Aufuoiby. — Sent. Remiteres till Rect. scholæ denna saak; kan hon ej där slitass remitteres hijt.

24 Martij 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrah. Thauvon.

Biörneborg. — M. Justander anhåller, att Hr Jacobus Conrect. måtte komma till Euraåminne pastorat, och där i fall att Hr Jöran Hor(g)nig kommer till Euraåminne, att då Hr Christ. junior i Wskåla (då) måtte komma till sacell. i Åbo. — Sent. Effter som dätt är ouist hoo som kommer till

Euraå-merite eller -minne, därföré kan Consist. ej här till suara dennagånggen.

Tenala. — Märthen Jöranson i Fijnby hafuer bref från sin kyrkioherde Hr Petrum Jngemarij, dätt Märthen hafr belägrat en ryttar hust. Rytteren segz wara uist död, som ryttemästarens Hr Erich Liustrax attest utuisar. Pian begärrar och så Märthen [att han] som henne besofuit hafuer, måtte få echta henne — Sent. Pastor i Tenala tager än nu besked de novo skriftelig eller muntelig af ryttmäst. Erich Liustra, om rytteren är wist död, och om han war död för än som han inlätt sig mz hans hust. där i Tenala.

Rimito bönder: Hinrich Simonson i Sahalast, nemdemän Aruidh Mattzon i Kittola, Sigfrid And. i Sandala, Michell Simonson i Koisari, säxmän, begära capelanen, Hr Johan i Rimito, till kyrkioherde. Dn Johannes inkalladess; påmintess honom, att han otidigt kommer och begärrer past[orat]; tacka Gud för capelans tjänstan, lage så att han wäll den förestår. — Sent. Dn Johannes må aldrig tänckia han kommer till pastoratett, wthan consistorium will see »hwar i gode män få en skickelig kyrkioherde och wäll meriterat». — Bönderna klaga, att prästebolett förfaller, inga kyrkiorekningar görass. Hr Johan seger sig hafua nu hela tiden arbetatt allena och intett fåt därföré. — Sent. P[ræ]clariss. Dn M. Abrahamus Thauvonius lofuar om måndag resa dijt till Rimito, och här om i bästa måttan på consistorij wägna laga; — som och skedde.

Sahalax. — En bonde på Hr Danielss wägna anhallar, att han måtte nu få predika i påskehelgan. — Sent. Effter som maioren Jost von Quanten hafuer berättatt här i Consistorio, dätt Hr Daniel ej hafuer appellerat emot heredtzhöfdingens doom, wälb. Christ. Rosenkrantz, som Hr Daniel hårdt går wnder ögonen; ej fans i doomen, at Hr Daniel hade appellerat, nödgass altså Consist. bruka sitt embete. Men kan Hr Daniel mz häredtzhöfdingens attest beuisa, att han hafuer appellerat, kan han blifua restituerat till dess sakan blifuer lagligen uthförd. J medlertijd liter Hr Daniel M. Joh. Fris. till om hielp.

Caiana. — Rev. D. præpositus Antelius medh sochnan begära Dn Johannem Samuelis Paldanium, till sacell. i den förriass ställe, som nu är blifuen pastor i Jdensalmi, och anhalla att han måtte blifua ordinerat. — Sent. Dn Joh. får en recommendat. till Adm. Rev. Episc. Viborgen-

sem att han examinerar och ordinerar honom. — Han fick och dätt gick fort.

659, 28 Martij. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim. Kexlero.

Cumo. — Mattz Simonson i Hariaualda hafuer nu andra gången belägrat en kona och hanss hust. är spetelsk i Sälöö hospitall; begärrar nu echta henne. — Sent. Mattz skall resa till Sällöö och taga attest af prästen och fougden om hanss hust. är död eller lefuer. — Dijt uille han eij gerna. — Vot: Efftter hanss hust. är spetelsk, kunna eij meer komma ihopa, är nu fallen andra gången, begärrar nu echta henne, hafuer eij donum continentie; så synes uara bättre admittera honom till echtskap. — Sent. Så framt han uill taga henne, konan, skall han begifua sig på en annor ort, som ingen kenner honom eller henne, att boo. Men först skola dhe stå kyrkeioplicht: hon 6 söndagar och han 6 söndagar för kyrkio dörran, och sedan skola dee båda komma hijt och blifua här i doomkyrekian kyrkio-tagne, så och blifua här i Åboo wigde.

Birkala. — Wälb. fru Helena Saass beklagar att Hr Hinrich Tacku hafuer skelt henne för en trulbacka. — Sent. Skrifuess probsten i Birkala till, att han här om ransakar; finss han brotzig, då må han komma hijt strax medh ransakningen, är han oskyldig blifr han mz Åbo resan förskont. — Citation lägcz i probst. bref till Dn Henricum och probst. sätter in datum när han siälf uill hafua'n till Birkala och hålla ransakningen.

Pargass. — Dn Bergerus får en förmaningz skriff, att han måtte afstå och intett practicera (:emot Dn Christ. som är confirmerat sacell:) mz sochna männerna.

Kalaiocki prosterijss prester mz probsten i Jio an-hålla, att Consist. wille gifua dem anledning huad som skall uara mäst af nöden att införa i kyrkioordningen. Så och huad huar präst böör gifua till Bisk[ops] gårdtz bygning. — Sent. Consist. kan eij gifua dem nogon anledning, ty dee ueta bäst huad af nöden kan uara på den orten påminna; om Bisk[ops] gårdtz bygningz [p:r] är ingen uiss taxa på, uthan huar gifuer som hans discretion är. Doch will Consist. öfuersenda saligh Högw. D. Doct. Aesch Bisk. straf-ordning, så får man förnimma huad dee där till säia.

Reso. — Om prästebooll i Resio begärar Lanssh. weta, när dätt är kommit wnder embetett. — Sent. Consist. wett intett meer, uthan när pastoratett trans[fererades] till Nondala blef Reso prästebooll bort donerat, som bref i Nondala kyrck[a] utuisar, gifuit af S. Kong. Johan, dätt oconomus må säia Hr Lanssh. — Sadess honom, men han begärte see brefuet eller få copia af dätt.

Åland. — Rev. Dn præpositus seger, att prästerna christna barn mz tuenne acter, christna barnet fulkombligen hemma först, sedan när modran går i kyrckia och alla faddrarna komma, stiga dhe och barnet framhafuess till funten; då läss prästen allenast den förmaningen, som effter står och säger: »går i Herrans frijd». — Sent. Dhe präst[er] som dätta giöra, skola straffass som fins i kyrckioordningen pagina 20 af M. Jsaaco Roth[ovio] annoterat; samma ord skrifuass till probsten.

Om Bisk[ops] gårdtz p:r gifuer huar effter discretionen; här hafua dhe gifuit 1 Rdr mäst. Doch är intett uisst på lagt.

29 Mart. 659. — Ps. M. Georg., M. Mart. Stodio, M. Sim. Kexlero.

Huittiss. — Dn Jacobus Collinus framkom; wplästes Rev. D. præpos. Börneburgensis visit. acta, 659 hålna, huar uthi fans, att Jacobus hade illa talt om Consistorio (:slagiss mz D. Henrico Tacku:), sagt Consist. hafuer intett samuet, gifua bref på breff. — Vot: Plichtar effter lag för slagzmåhlet; och för dee skamlige ord han om doomeap. talt hafuer, ware priuerat. — Sent. Dn Jacobus blifuer priuerat till Pingesstijd för hans skamlige ord, fälte om Ven. Consist. och böte effter lag för hårdragningen och kimpustarna, nembl. 6 mk för huar kimpust, 3 kimpustar; och böterna ärläggias innan han reser af staden.

Nyby och Poitiss sochna män, Anderss Jacobson i Kulho i Pöitiss, är trolofuat i Nyby kyrckia af past. mz piga i bem:te Nyby sochn Margeta Jöransdotter i Mäempä. Sked[de] trolofningen trettonde dag 659. — Sent. Få sedell, att Dn past. i Nyby strax wiger dem i hopa uthan drögzmåhll.

30 Martij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim. Kexlero, M. And. Nycop.

Jngo. — Dn Gabriel framkom och anhölt att han måtte blifua sacell. i den saligh mansens, som nu nyss afliden är, ställe; wiste feltmarskalkens Grefue Gustaff Leyonhfwutz successions breff, nu för några åhr, dat. i Ekenäss; så och hopmans, försambl. mz past. vocat. — Vot: M. And: För hanss nogorlunda meriter och tjänst så och lagliga vocat. synes dätta petitum ej kunna honom föruågrass. Jdem omnes: är och så salig past[oris] son, tiänt i 11 åhr uid bruket. — Sent. Han, Hr Gab., får confirmation på sacellanium och Dn Claudius i Pijke får recommendation till Carl Bilsten, att han kan komma till bruket igen i Hr Gab. ställe.

Hwittiss. — Dn Jacobus Collinus inlade en supplication mz begäran han måtte slippa mz privationen och böterna. Slötz att han då går i prubban i 2 dygn, men sedan slap mz 1 Rdrs böter.

Pargass. — Mattz Abrahamson i Taraby, en ryttare, will taga sig hust. här i Åbo. — Skrifuass till pastorem i Pargass, att han gifr skriffteligit suar, om han wet något hinder uara i wägen eller ej.

659, 31 Martij. — Ps. M. Georg. Alano, M. Mart. Stodio, M. Abrah., M. And. Nycop.

Sahalax. — Dn Daniel Reuter, past. i Sahalax, anhåller att han måtte blifua restituerat. Wiste högl. Kongl. Rättens bref, att han hade budit till att appellera; är beuiliat af Kongl. rätten lagmans ting och doom å saken emellan hr Daniel och maioren Jost von Quanten. — Sent. Blifuer restituerat till dess sakan blifuer lagligen utförd och afdömdh.

Bierno. — En corperall, Jöran Hinrichsson, klagar att hr Nilss, capelanen, hafuer i hanss frånuaro wigt hans hust. medh en annor Johan Bertillson i Bierno sochn och Mussari by; sade och att cornäten Branten, Johan, wnder samma compagni hade gifuit sitt attest, att corperalen skulle i Pålan uara slagin och af honom begrafuin. Consist. sade: dätt eder hustru, Jöran Hinrichsson och Hr Nilss äro bebragte med samma attest. Frågadess om han uiste annat än ärligit mz sin hust. Han sade: nej. Frågades om han uill taga sin hust. igen. Han mente: jaa. — Sent. Jöran Hinrichson får taga sin echta hustru och dän wigzlan, som är sked emellan Jören Bertilsson och, henne ware ogill. — Hr Nilss så och coadiutor sampt past. fulmechtige [citeres] till den 14 Aprilis att suara: coadiutor huarföre han hafr tro-

lofuat dheem, Hr Nilss att han hafuer wigt deem, Rev. Dn Past. huarföre han sådant tillåtitt hafuer; och skola hafua cornätens attest mz sig hijt.

Nyby bönder, Bertill Thomason och tuå andra, hafua bookhållarens attest, att Nilss Jöranson i Tyllilä är slagin på Kraku slag; wilia hafua lof att hon [enkan] må taga annan man. — Sent. Skola taga sig bättre beskee uidh häredtztingett.

659, 5 Aprilis. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio.

Nerpiss. — Probstens breff wplästes, huar uthi han förmåler, att han sender dhe p:r som clericiet i bem:te prosterij hafua gifuit till Bisk[ops] gårdz bygning. Seger att hopman i Waza och Maalax ueta intett af nogon befalning, att almogen skall göra ut p:r, men lofuat almogen gifua 2 öre S:mt.

Nya kyrkeioordningens punckter från Nerpiss probsterij äro ej än rene skrifna. — Sent. Punctarna sendass hijt mz första. Skall begärass copia af Kongl. bref hooss Lanssh. om Bisk. gårdz hielp af almogen till hopmännerna.

Cronoby probst sende hijt till Bisk. gårdz bygning p:r, af clericiet colligerade, sampt annoterade nogra punctar om nya kyrkeioordningen sist i sitt breff.

Espo. — Skrifuass till Rev. Dn Past. att han sender dhe 5 Rdr hijt, och Consist. förwndrar, att han icke dätta långt giort hafuer. Skall och så wara priverat till dess, att p:r här i Åbo blifua contenterade och han får beske här ifrån doomcap.

9 Aprilis 659. — Ps. M. Georgio, M. Mart., M. Simone, M. Andrea Nycöp.

Åbo. — Simon Hansson Hämmärä, boendes wth mott slottett, besuärar sig öfuer Marcus skomakare på Drotningzgatan; seger att han hafuer warit hans dotter för när, som han i fioll hade i sin tjänst och sedan sendt henne bort till Stocholm; begärr att hans gifftermåll måtte nu förhindrass. — Sent. Sakan remitteres till kämnärskammaren, att han, M. Marcus, antingen friess eller fälless.

Ubsala. — Wplästes en copia af högw. Bisk. breff, D. Doct. Terseri, skrifuit till grefuinnan S. hr Larss Cruses fru, som hafuer gotz i Wåno sochn, och nu begärr Dn

Michælem till past[or], S. past[oris] son, som allenast på 3 året hafuer warit ordinerat.

12 Aprilis 659 höltz Consistorium ecclesiasticum in p[rae]sentia M. Georgij Alani, M. Mart. Stodij, M. Simonis Kexlerij, M. Abrah. Thavuon., M. And. Nycop. Bierno. — Dn Nicolaus, sacell. framkom, och wardt tillfrågat, huar före han hade wigt corporalens Jöran Hinrichsonss hustru i hans frånuaro mz en annan, Johan Bertilsson uid nampn. — Dn Nicolaus suarade, att han hade ej wigt henne mz Johan Bertilsson, uthan Hr Josep både wigt dhem och trolofuat, nembl. den 28 X:bris 657. Men Hr Nilss bekende, att han hade läsit brudamässan öfuer dhem 658, 22 Junij hemma i husett. Consist. frågade, om han icke wiste, att det war aflagt läsa brudamässan öfuer enckior; sade: nej. Förmantes afstå där mz. — Wart tillfrågat af huad skäll dhe uoro wigda. Hr Nilss sade, att cornäten Branten hade sagt, som uar corporalens Jöran Hinrichsons cornät, [att han] hade sedt när Ryssarna jemmerligen nidhugge honom, och han hade corporalen Jören Hinrichson begrafuit. Wiste fram Christer Mattzons attest, som hade hört på cornätens Johan Brandtz ordh. Wiste en copia af itt quittens, att [= som] regementzskrifuaren Erich Anderson Bång gifuit, at han hade wpburit rëntan af hemmanet, och corporalens hust. ej nutitt meer. Sades och att hon uar hafuande blifuen för än som hon wigdes. — Vota: M. And. Coadiutor Dn Josephus hafuer wijgt dem; till dätt må past. suara, om han hafuer gifuit honom loff. Hr Nilss är ej heller uthan orsak, som läste brudamässan öfr dem. — M. Abrah. seger: prästerskapet i Bierno äro bedragne, corporalen af rullorna utslutin, rëntan från hust. tagin, Brantens ogilla attest gifuit, etc. — M. Simon idem. — M. Mart: Hr Nilss borde priveras till en tijd, dy dät är res mali exempli. — Sent. Skiutess till ransakning wid häredtztingett om corporalen hafr skrifuit heem litet för än han blef fången, och ransakas här om wid häredtz tingett i Rev. Dn praepos. Kimitoensis näruario. Prästerskapet må framtee sina skäll huar mz dhe sig willia försuara, att dhe hafua wigt dhem.

Åbo. — Dn Carolus Kyrenius framkom och begärte confirmation på choralis tjänstan i Dn Sigf. Barth. ställe, som honom för lofuat war. — Sent. Han får confirmatjon. — Fik och så strax.

Nykyrckia. — En soldat, Nilss Mattzon, skrifuin ifrån Nousis sochn och Alakylä by, hafr sin hust. i Nykyrckio sochn; witnes af 2 soldater: gamla Jacob Jörenson i Reso sochn och Pahanieni by och Hinrich Erichsson i Wirmo sochn och Kurekialaby, at bem:te Nilss är af peste död blifuen i Rijga 657 in Junio; nu uill Nilsses hust. giffta sig; will hafua lof af Consistorio. — Sent. Skall än förfrågass uist hooss regementz skrifuaren om Nilss är död.

Åland. — Skrifuass Hr Boetio suar, att dätt är Kongl. befalning, at clericiet hielper till Bisk. gårdh, och dhe på fasta landet senda p:r till probsten. Men Fögelöö och Kumblinge senda strax hijt till Åbo.

Cronoby. — Probsten beswärar sigh öfuer Hr Eliam, past. i Pedersöre, att han lefuer illa mz sin hust., slår henne jlla. — Sent. Förmanas att han här mz afstår, och slår han henne mer än billigt är, må sakan tingföras och afdömmass.

Swartööbruk. — Dn Andreas Stålföth begärar weta om den Maria, som är wid brukett, och Hinrich Erichsson må få echta huarannan. Seger att Mariess man är bortrymdh mz en kona, Maria fallit sedan mz Hinrich Erichsson och aflat barn; nu uill han echta henne. Hinrich hade wäll en trolofuat fästemo i Karissloio, men sedan hon fik weta, att Hinrich hade legat när Maria, passar hon intet på honom. — Sent. Consist[orij]: Är'et så som Dn And. Stolföth i sitt breff berättar, må de få lof wigass, doch för än copulation skeer böta dhe, Hinrich och Maria, till doomcap. 2 Rdr, dem D. Stolföth strax hijt bör skickia.

Dn Fridericus Georgij från Nyby skall kallass wp i morgon.

13 Aprilis, A. 1659 höltz Consistorium eccles. Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Abrahamo Thavuonio.

Remitto. — Sigfrid Anderson i Sandalax kom fram och witnade mz salig Gabriel Berntsons son Johan, att han hade handlat mz kyrckioherden i Rimito i hopa, att låta mura en graf i sakerstigan, i så måtto, att huardera skulle stå halfua omkostnan, med tegel, kalck, dagzwärke och arbetzlöhn; och Johan skulle gifua 4 Rdr till kyrckian för sin anpart i grafuen. På huilka ord grafuen blef wpkastat och mulden en stoor deell bortförd och S. Gab. Berti[ll]sons

lijk insatt. Nu will saligh past. enckia allena hafua grafuen, och icke tillåta Gabriel Bert:sons barn nogon rät, uthan att derass fader skall tagas där wth. Så är dätta Consist. sententia, nembl: Johan Gabrielson mz sina sösken behålla $\frac{1}{2}$ grafuen när dhe effterkomma huad som accordet förmår, nembl. stå halfua omkostnan mz grafuenss förferdigande, gifuer 4 Rdr till Rimito kyrckia, lager och så en wacker steen på grafuen, som i senaste visitatione bleff lofuat, då clariss: Dn M. Abrahamus Thauvonius där i Rimito uar och visiterade; och grafuen gräfz dätt diupasta och uidasta som hon kan få görass uthan skada, etc.

Nyby bönder Jöran Jöranson i Brungila by, Bernt Thomason och Brusius Larson i Ollilaby och Nyby sochn anhålla, att en ryttara enckia Gertrud Brusiusdotter må få taga sig annor man, effter hennes man skall uara död för $2\frac{1}{2}$ år sedan som bockhållarens saligh Hr Eliæ Jönsons attest utuisar; öfuanbem:te bönder uilia och så ståå för alt efftertall. — Sent. D. pastor i Nyby må låta Gertrud och hennes frijare komma till w[i]gzell, effter föregään[de] lyssning.

Nykyrckia. — Dn Sigf. choralis klagar, att enckian i Nykyrckia, S. past. hust, eij låter utföra dynga på åkrarna, som brukeligit är etc. — Sent. Hon får en förmaningz skriff till sig, att hon lagar så, att giöztlen blifr utförd; blifr nogot försummat må hon suara själf till alt effter taall.

Ubsala. — Sendass till högw. Biskoppen D. Doct. Terserum en copia af Bielkenss bref till Wemo försambl. så och en copia af Hr Matth. past. Vemoens. confirmation etc.; jtem en copia af Hr Davidi confirmation. — Blef reuocerat till högw. Bisk. ankomst.

18 Aprilis 659. — Ps. M. Georgio Alano, A. Abrahamo Thauuonio, M. And. Nycop.

Åbo. — Taltess om Hr Hinrico Severini, att han lefuer (i) illa mz sin hustru; kom eij wp Hr Hinrich, uthan lät genom janitorem sega, att dhe uoro förlikta, men hon uar här och nekadhe; hon sade, h:u Sara, at Hr Hinrich Severini låter jlla både druckin och fastande. Blef de novo citerat till andra dagen.

Lapfierd. — M. Laurentij bref wplästes med begäran han måtte blifua restituerat officio. Sade att dät war alt osanning på honom berättatt. — Sent. Sker eij ransakningen om hans saak innan Pingess tijd, må M. Laur.

Kempe bruka sitt embete till des ransakningen skeer, då för [= får] Consist. uist förnimma, att han blifuer frij eller felter, huar på Consist. kan sig uidare förklara.

Loio. — Probstz breff Rev. Dn Suen. Torchilli om nogot som borde i nya kyrckioordningen införas, nembl. böter på dem som sälia öll och brenneuin för tijdegerden på kyrckiobackarna. Gaf och relation, at clericiet hade mäst contribuerat till Bisk. gårdtz köp här i Åbo, så snart han får allass p:r uill han senda dem hijt.

19 April. 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Mart. Stodio, M. And. Nycop.

Åbo. — Rådman Henrich Schep[h]er anhåller, att Ven, Cons. uill tillhålla M. Larss Kempe betala sig 250 Dr han är honom skyldig; item M. And. Ulstadius dät han och kan uara honom skyldig. — Sent. M. Larss så framt han icke ställer wäll:t rådman klagelöss, skall han citeras hijt till Henrici nästkommande. — M. And: bör antingen förnöia wäll:t rådman Henrich Schepher eller komma siälfuer hijt eller hans fulmächtige att sua[ra] wäll:t rådman.

Åbo. — Dn Henricus Severini mz sin hust. kommo fram; hade nogot emot huarannan, som ej stort uar att berömma; blefvo förmante till enighet och blefuo förlikte; utlofuade both, och där nogondera skulle bryta, skulle han hårdt straffas mz dät som deras obligation innehåller: [den] stå på pallen, som bryter. — Dn Henricus blef hårdt tilltalter för citations försittande, honom pålagt antingen gå i prubban eller böta 1 Dr S. mt.

20 April. 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Rimito. — S. pastoris enckia framkom; klagade öfuer Gabriel Berntsons lik, som är nidsatt i hennas mans graf i sakirstigan; sade att han, sonen Johan, hade lof nidsättia Gab. lik på en tijd, och sedan uttaga't, men ej accorderat om $\frac{1}{2}$ grafuan, som han föregifuer. — Hon anhåller om nådeåhr. — Sent. Gab. Berntsons lik skall uttagas effter hon, enckian, ej will beiaka, att han hafr accorderat om $\frac{1}{2}$ grafuan; och Joh. förria skriff wphäfues här mz, som är honom på $\frac{1}{2}$ grafuan gifuin. — 2. Så framt hon rätt brukar prästebolet, får hon nådeåhr, men dätt hon icke

dät giör, skall hon accordera mz sin mans successore om en uiss genant.

Rimito coadiutor Dn Olaus Petri klagar, att han icke hade fåt nogon löhn, medan han war när S. past. i Rimito. Enckian sade, att han hade fåt 2 Rdr. Blef dömdt honom än till af enckian att få $\frac{1}{2}$ t:r strömmingh.

Åbo. — Hr Jöran Hornigh wardt tillfrågat, om han uill emottaga Euraåminne past[orat] om han icke får wnderhållet. Han sade: iag hafr begärat mz condition, så framt wnderhållet kommer där wnder; är och skrifuit Kongl. M:t till här om. — Sent. Consistorium låter här bero till suar kommer från Kongl. Maj:t och Bisk. som äro tillskrifne här om.

Osterbothn. — Gambl: Carleby. — Hr Josephus Johannis hade Euraåminne sockns vocation att komma till Euraåminne pastorat. Biörneburgensis præpos. hade och skrifuit för honom sampt past. i Gamble Carleby. — Vot. omnium: Effter Hr Jöran är för recommenderat, låtess beroo till suar kommer. — Sent. Blifuer här mz wphäfuit till suar kommer på Consist. bref från Swärie. Skrifues än Hr Bisk. till här om. — Giordes så.

28 Aprilis 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Stodio, M. And. Nycopens.

Loio. — Ryttemest. Liustran, Axel, anhåller mz alfuar han måtte få D. Henricum Talpæum till sin krigz präst; lofuar wäll försöria'n. — R. Står till morgons flere komma wp.

Pemar. — Loppiss frun begärar M. Henricum Florium till sacell. i försambl. i hans faders ställe. — Vot. M. And. past. son, S. Hr Jacobi, skeer nästan orätt eller för när; måtte niuta fadren nogot till godo. Andre sade: må stå så länge man förnimmer huad sochnan seger.

29 Aprilis 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim., M. Abrah., M. And.

Åland. — Præpositi bref om Bisk. gårdtz p:r af prästerskapet; uill, att huar präst sender från sig till Åbo. — Ransakningen kan ej skeep för än sist i höanden mz D. Beckio. — Gyllenflögell bolar mz en hora; uill ej släppa'n, ej taga henne. — Om postbrefz p:r på Ålandh. — Sent. Ransakningen må stå till högw. Bisk. ankomst. — Jnga inlagor äro

sende till Bisk. om Beckio; will probsten senda står honom frit. — Skall talass mz Lanssh. om Gyllenflygelss horerij mz kånan. — Post. p:r talas mz Bisk. när han kommer. — Huar präst för sig af Åland sender Bisk:z gårdtz p:r hijt till Åbo. — Probsten giör sitt embete; är något fell uarder innan kort corrigerat.

Kumblinge. — M. Paulus Jeronius begärar blifua inlyst i försambl. Kumblinge; lofuar uist fulfölia sitt echenskap mz S. past. D. And. Nicol. enckia. — Sent. Effter föregående lyssning wigess M. Paulus mz enckian när wyrdig probsten kommer till Kumblinge och visiterar och mz dätt samma sedan inlyses han. — M. Paulus klagar, att Dn Henricus upstussar bönderna i sochnan Kumblinge, går ej till Herrens natuurd, talar snöpliga om sin swärmoder. — Sent. Här om skall wyrdig probsten ransaka, och gifua doomcap. härom till känna. Jtem om länsman hafuer satt en hustru uthan kyrekia i Kumblinge, som honom uar skyldig $7\frac{1}{2}$ Dr och ej kunde honom så i hast contentera. — Citeras: M. Paulus Jeronius så och Hr Hinrich i Kumblinge skola komma hijt till marknan fest. Henrici nästkommande, dät Rev. D. præpos. uille dem påminna.

Pemar. — D. Barthollus Florinus hade en deell af Pemars sochns inwånaress vocation till sacell: i Pemar, annat bref af Loppiss frun på M. Henrici Florini wägna, att han måtte komma till sacellanium. — Vota: M. And. Skaffar sig flere vota., Dn Barth. — M. Abrah. sade: Dn Barth. är sachtmodig, kan ej tala om sin tarf, hafuer tiänt en rum tijd i försambl., är saligh past. son, huilken uar en uäll meriterat man; är billigt han niuter sin fader till godo effter kyrckioordningen; kunde see sin moder tillgodo mz. — Idem omnes. — Sent. Dn Barthollus får confirmation både för sin S. fader meriter, sin egin tjänst i försambl., för sin åldriga moder skull och för en stoor deell af försambl. vocation; håller och så kyrckioordningen där mz.

Loio. — Wälb. Axel Liustrass bref ankom och wp-lästes, där han begärar Dn Henricum Talpæum till felt- eller sin compagniss predikant; lofuar wilia wäll försörja honom. — Sent. Skrifuass för honom till Bisk. att han uille ordnera honom till W. Axel Luistrass compagniss predikant, effter folket skall nu strax wth. Gifuass en copia af Liustrans bref till högw. Bisk. M. Nicol. Nycopens.

Ubsala. — Högw. Biskpens D. Doctor Joannis Ter-seri [bref] af innehold:

1) at Hr Sigfrid kommer nu Walburgi till Nykyrckia, effter enckian hafuer nutitt sitt nådeår, är rijk, hafuer inga barn.

2) Hr Hinrich choralis må komma till Rimito vacerande pastorat.

3) Förmäler han, att han uill wara bekymbrat om D. Keckonio och skrifua Kongl. Maj:t till, att han kan komma till Huittiss.

4) Om Hr Jören som är plöztligen utstöt ifrån Wemo. Doch seer nu högw. Bisk. han kan komma till Euraåminne. Högw. Bisk. förtröstar, at han uill see till skaffa wnderhållit igen aff Kongl. Maj:tt.

5) Och att M. Larss Kempe kunde blifua erhållin uid Lapfierdz mz Christinæ stadz pastorat i jtt författatt och ej särskilt. Och consistorium skrifuer försambl. till, att dhe affstå mz sitt onöttiga buller.

6) Begärar om Consist. hafuer nogra punctar att låta införa i nya kyrckioordningen, att dhe nu strax öfuersendas. — Giordes mz första post. — Skrifuass Episcopo till om Ålandz ransakningen emellan probsten och pastorem i Jumala, att hon ej kan ske för än sist i höanden, 17 eller 18 Julij. — År strax öfuerskrifuit.

7) Högw. Bisk. will weta huru snart M. Nilss quitterar Sagu. Episc. uill Consist. skrifr probsten till på Åland, att han änteligen öfuersender sina punctar, som han uill hafua in i nya kyrckioordningen. — Skrefz.

Loctho. — Past. anhåller, att han[s] swåger Dn Canutus Josephi måtte få Loctho sochns diekne p:r pro vale, effter han ingen sochn fik, när han reste till Acad., är faderlöss och moderlös och fattig drängh. Hanss fader S. kostat på Nycarleby schola när hon wpbygdes, och där saligh Consul D. Canuti fader ej hade uarit, hade wärkett stutzatt. — Sent. Dn Canutus Josephi får Loctho sochns diekne p:r pro 659 för vale ifrån scholan effter gammalt bruk, så framt han ej hafuer fått för vale.

3 Majj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Sim., M. Abrah., M. And. Nycop.

Åland; Sund. — Hr Bröniel begärar blifua förskont mz böter, att han hafr döpt barn eller christnat hemma i

faddrarnas frånuaro, och när hust. hafr gått i kyrckia och faddrarna då först hafua kommit, hafua dhe med barnet gåt till funten då wpläsit bönan allenast mz förmaning till faddrarna, att dhe äro bekymbrade om bar[n]sens wptuchtelse. — Sent. Dät som här till är skedt må uara remittera[dt], men sker något här effter, blifuer fulfölgt mz straff, som af Consist. är nu litett för dätta utgångit och specificerat. — Dätta suar får Hr Bröniel.

Åbo. — Hr Sigf. choraliss framkom; wplästes för honom högw. Bisk. D. Doct. Joannis Terseri goda promotion, att han må komma nu Walburgi till Nykyrkio pastorat. Lofuade Dn Sigf. giöra sin valetz predikan Dom. Exaudi; får altså Hr Sigf. accidentierna till Dom. Exaudi här i Åbo och Hr Carl låter sig nöia så länge.

Consistorium i Åbo öfuersende några punctar till högw. Biskopen i Ubsala, D. Doct. Terserum, som finnas i copie boken, dat. 659, 29 Aprilis, brefuet till Bisk.

Pijke. — Citeres Jacob Rekola i Hardualla med sin brudh Walborg, att suara huarföre hon uill sig åtra — till den 9 Majj hora 10.

Österbotn. — And. Lochtander anhåller at blifua ordinerat effter D. Abrahami anhållande i Mo[h]jas i Whlo soch[n] uid capellet boende. — Sent. Står examen först, etc.

5 Majj 659 höltz Consist. ecclesiasticum. Ps. M. Georgio Alano, M. And. Nycopens.

Pargass. — Mattz Abrahamson begärar taga hennes manss syskonabarn, som han för hafr belägrat. — Sent. Affrådess aldeless.

6 Majj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thauvonio.

Rimitto. — Teddes fram itt tingz beuiss, att saligh pastor Hr Hinrich Kolcka hafuer bortbytt mz W. Johan Spåra, capitenen i Rimito sochn, ett engastyckie från prästebolet, som låg när Johan Spåres gård, och fik itt engastyckie igen bätter och icke wärre af Spåren, som låg när prästegården, igen och prästebolett lägligare. — Sent. Consistorium kan ej ogilla dätt bytett, effter som prästebolet ej lider nogon afsaknat i bem:te byte.

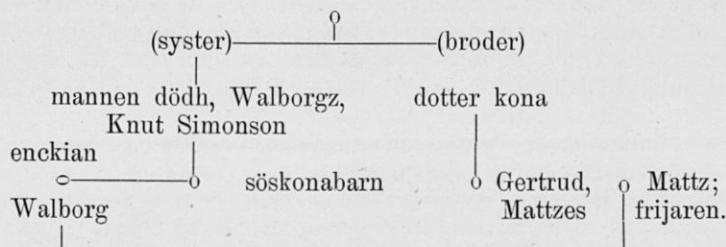
Pargass. — Dn Bergerus Olaj i Pargass klagar, att han ingen lägenheet hafuer; war ordinerat — som han seger —

till Lofzdalss frunss präst; hon är nu död; hafuer förståt tjänstan i saligh M. Jsaaci junioris Roth[ovii] enckioss tijd så länge nådeåret påstod [och] sedermera i Hr Pålss i Pargas capelans saligh enckioss nådeårss tijd. Beder att Ven. Consist. uille uara honom beuågen och promovera honom. — R. Consist. seger, att Hr Bergerus är ordinerat till Lifland eller Reffle stift, där Lofzdallss frun då bodde pro tempore; gifuer altså Consist. honom råd eller lof sökia der i stiftett om promotion eller i Wiborgz aut hemma i sitt eget stift i Swärge. Offereradess än få en recommendation till Atu, att blifua Stålhanskens präst. Han tog i betänckande dätt.

9 Maj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Stod., M. Simone Kexlero.

Åbo. — Hr Peer Arenius begärer få källaren, som Hr Sigf. choralis hade. Mattz klockare begärar och källaren. — Sent. Dn oconomus tager nyckelen till sig; här näst kan Hr Peer få suar.

Pargass. — Mattz Abrahamson begärar taga en enckia Walborg till hust:

Nu begärar Mattz Abrahamsson Knutz enckia till ähta.

Aliudh: Knut Simonsson (syskonabarn) Gertrudh; Mattz lägratt Gertrudh; Walborg, Knuts hust. Nu begärar Mattz Abrah:son taga Knutz hust. till echta. — Sent. Effer Mattz eij är skyll Gertrud, som han lägrat hafr och bött före, eij heller Walborg, som han nu begärat echta, äre eij heller Gertrud eller Walborg skylla, uthan i swägerlagh; alt fördy får han Mattz Abrahamson echta Walborg.

Petter Tesk. talte om en dräng, som honom tiänt hade, stulit ifrån honom, belägrat en kona, hafuer sin hust.

i Tauastelandh, är i Rimito. Maisar[?] än mz konan, gifuer dätta dätt wyrdiga doomcap. tillkänna; lofua låta fodra honom in till capitelss. 2) Begärer(ss) arest på Thomæ janitoris löhn, effter han är honom nogot skyldig. Blifuer hooss oeconomum så mycket aresterat.

Pijkee. — Jacob i Hardaualla; moor kom och sade att hennass son, som är citerat, är ått slottett på croneness wärf. — Citeres till morgons.

Christinæstadz rådman Hans Larsson inlade borgmäst. Stolbomens bref emott M. Larss Kempe, dat. 28 April 659, där han beswärar sig, at M. Larss hafuer giort honom stort despect, öcknemnat honom, etc. kallat honom och rådet Anthi-Christi. Jtem begärar mz Rådet och borgerskapett blifua helt af mz pastoratett, doch icke meer allenast mz Christinæstadz försambl. — Sent. Wplästes högw. Bisk. Adm. Rev. Dn Doct. Joannis Terseri resolution om Lapfierdh past. att M. Larss blifuer dätt widh, till hans ankomst. Carperades än Hans Larson, som i sina skrifter altijd beskyl-lar doomcapitlett; excuserar sig att han aldrig menar doomcapitlett, utan menar alt godt om Consist. Jn summa beror alt uid hans högw. wyrdigheet Biskop[en]ss gifna resolution.

Böndags placater ankomma på suenska, aftrycktes på finska aff boktryckaren, wthsendandes effter gammalt till probsterna mz alfuar[lig] befalning, att dhe rätta sig effter Kongl. Maj:tz befalning.

10 Maj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrah. Thauv., M. And. Nycop.

Pijke. — Jacob i Rekola framkom med sin fästemö Walborg; sades att en bonde hade trolofuat dhem; »iagh» seger Jacob, »gifuit henne 1 R:dr och 1 Dr. S. mt. i Sigfrid Hidis och hans hustruss närwaro.» Och Mattz i Haduala kom mz Jacob till Walborgz mattfader, där hon tiänte; frågades honom om han uill taga Walborg till echta. Han sade »nej». Jacobz moor nekade alt fort, sade: »aldrig skeer dätta gifftermåhll, men uill hon, så begärar iag hon ej wiges för hösten för än iag skaffar mig en annor dräng igen.» — Frågades om dhe hade nogot beställa mz huar annan; han nekade, men hon, Walborg, iakade och sade att han hafver budit till mz henne men ej gått fort; hon sade att hon ej är frij, doch wett hon ej om hon är hafuande. — Sent. Få tijd betänckia sig till hösten å bäggia sidor; huad dhe ej betänckia

sig, skola dee tingförass, och afhempta doom och sedan komma till doomcap.

Citation effter Häppåia Erichz ryttare mz sin bolderska, som nu är i Bussila, att dhe comparera den 10 Maj 659, hora 10.

13 Maj 659. — M. Jöran Alanus, M. Sim., M. And. Nycop.

Christinæstadz utskickade rådman fik suar på dätt han anhölt 9 Maj 659, nembl. skrifuas högw. Bisk. till, att consistorium wil helt och hållit [låta] beroo wid dätt som giordt är mz M. Laurentij confirmation till Lapfied och Christinestad till Bisk. ankومت, såsom och Hanss Högw. resolverat hafuer, helst medan M. Larss hafuer nu för nogot sit förseende plichtat och där mer honom öfvertygass kan, skall han warda straf wndergifuin; dätt Consist. uarder snart förnimmandes af ransakningen, som hållin är wijd heredtz tingett i Lapfied nu nyss.

Kumblinge bönder inlade en supplication; anhålla att M. Päll Jeronius måtte komma bort och att Hr Märthen måtte blifua kyrckioherde; deras gamble capelan klaga[r] skarpt på M. Paulum. — Sent. Hanss wyrdighet probsten må här om ransaka när han visiterar; deras supplication sendes [till] probsten innelycht och förseglat.

14 Maj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Andrea Nycopens.

Åbo. — Hr Hinrich choralis begärar 2 bänckar, som äro öfuer branden blifna i husett, kyrckianss, uid Academien. — Sent. Consist. råder där intett om; doch fik han dem till länss på en tijd och förde dem i sin gård på åckeren.

Genneral Commendeurens bref, af innehold, att han uill hafua en wäll qualificerat präst till folket, som nu skall wth. Blef strax nembder Dn. Fridericus Georgij där till, huilken och bref af Ven. Consist. till genneralen bekom.

16 Maj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thauonio, M. And. Nycop.

Högw. Bisk. bref wplästes, dat. Waxala den 6 Maj 659; huar uthi han begärar hans domesticus Dn. Ericus Amnelius må blifua ordinerat och komma till Sagw att göra tjänst medh ordinario. Dn. Ericus inlade och en skrifft elliest, som han componerat hadhe, och begärte komma till ordines. — Wplästes Episcopi Wiburgensis breff om Sagu

sochns wpsäielsse och afträde, där uthi han seger, att hans löhn är decortat, will hafua Sagw sochns halfua intrader pro 659, effter han förmodar, att Hans Högw. Bisk. i Åbo hafuer' nu Waxala sochns intrader. — Sent. Denna saak, hoo skall niuta Sagw sochns pastoralia i dätta åhr skall falla suar i Consistorio Academico. Men Dn. Ericus Olai Amnelius skall blifua effter högw. Bisk. D. Doct. Joannis Terseri skrifuelse ordinerat.

Rimito. — Johan Gabrielson anhåller, att hans S. fars lijk må få stå på en tijd i grafven i sakerstigan till des han kan få annat grafställe för sin fader. — Sent. kyrckio-uerderna skola låta insättia liket i saligh past. graf på en tijd, och laga så att Joh. får itt hederligt graffställe för sin fader i choret eller i kyrckian; will han ej där mz uara nögd må han utföra saken uid häredtz tingett mz S. past. enckia, effter han seger sig hafua handlat mz S. pastore om halfua grafuen i sakerstigan.

General Commendeuren Hr Gustaff Horn Euertson anhåller, att han måtte få en wäll qualificerat prästman till dätta folket, som nu här utredass skall, nemb. för infanterijtt. Sendes strax till Hanss Excell:tz Dn Fridericus Georgi från Nyby mz Consist. bref; — han blef wäll antagin.

Kumblinge. — Erich Mattzon i Sätunga i Fögelö sochn, och Margeta Staffansdotter i Enklinge och Kumblinge sochn, trolofuades den 20 Junij 658; nu åtrass hon. Seger han kan ej försörja henne; seger hon och att hon är tvungen att beiaka till trolofningen. Consist. giorde sin högsta flijt att öfuertala henne, men kunde ej uträtta; därför dömdes hon gifua honom sina gåfuor igen och böta 4 Rdr: 2 till sin sochna kyrckia, dhe andra två till doomcapitlet. Där mz wphäfues trolofningen, och dhe giffta sig på båda sidor, huar Gud kan dem försee.

Espo past. citeres till nästkommande Henrici att suara till dätt Consistorium kan hafua honom tilltala.

Lapfierd. — Saligh Hr Andreae, past. i Lapfierd, enckia klagar, att hon ej meer niuter pro A. meriti än som 35 Dr. K. mt. — Sent. Alla inkomster böra delass i twå delar, enckian och arfuingarna emellan, ehud nampn dhe helst hafua kunna, både af sochnan och af staden, så wäll som prästegårdz intrader och af obyttan deell tagiss att löna folket mz så och till derass maat. Sedan delass alt annat

och sedan suarar enckian till halfua utlagorna, den andra halfdelen skola arfuingarna suara till.

Blef slutit, att dätt skall bidiass å Lapfierdz predikostoll för general Helmfelt huar predikodag, att Gud uill gifua honom lycko på sitt embetess förrättande.

Enckian i Lapfierd beswärar sig, att hon ej niuter Consist. bref till godo om sochnenes intrader å nådeåhret i Lapfierd. — Sent. Skrifuass probsten i Nerpiss till, att han handhafuer henne, enckian wijdh consistorij resolution; låta arfuingarna ej begema sigh, låta Hofrätz herrarna, som innan kort komma dijt, gå lagh och rät öfuer dhem, att enckian ej måtte skee förnär.

Lapfierd. — Fougden Erich Nilsson sade, att M. Larss Kempe hade tagit sochnenes signät, och sochnan ouitterligen skrifuit till Kongl. Maj:t och Consist., att han uille strax låta (quittera) enckian quittera prästebolet, medan hon ej brukar'et. Denna skrift uar verificerat m:z Dn Erici, för dätta coadiutoris, handh.

Lapfierd. — Fougden Erich Nilsson seger, att hanss moor, S. Dn Andreæ pastoris i Lapfierd, enckia är dömd af jämkningzherrarna Rev. Dn pastore i Storkyrå och Dn pastöre i Maalax, att gifua Hr Jacobo för 36 wekors tjänst 72 Dr både för maat och löhn. — Sent. När Hr Jacobus får för 36 wekors arbete och kost, skall han låta sig nöia m:z 36 Dr k. mt. anseendes enckians fattigdom och att »i när M. Larss hafue haft frij kost dhem [dhen] tijden».

17 Maj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo, M. And.

Brunckala. — Hr Mattz capelanen klagar, att capelanen i Lundo D. Henricus Neostadius hafuer förbuditt Hr Matth. predikostoolen i Lundo emot Consistorij disposition. — Citeres Dn Neostadius till kläckan 8 att suara doomkapitlet till dätt dhe hafua honom tilltala.

Biskopens wthskickade. — Admodum Rev. et Excell:tiss: Dn Joannis Elai Terseri wtskickade anhåller om recommendation till ährewyrdig Bisk. i Wiborg, som nu är i Sagu, dätt han måtte blifua ordinerat effter Hr Bisk. begäran. — Sent. Consistorium will på högw. Bisk. D. Doct. Terseri skrift ordinerat Dn Ericum i morgon kläckan är tijo.

Haliko. — Märthen Hinrichson i Worentacka är trolofuat m:z en, Walborg Thomassdotter benemdh, i Jaakola;

äre präst fäste i kyrckian i clericietz där i Haliko närvaro.
— Sent. Effter som pigan uill åtra sig, alt så citeres hon
hijt till Henrici tijd att suara sin fästeman, huarföre hon
sigh åtra will.

18 Majj 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero,
M. And. Nycop.

Lundo. — Capelaner Hr Matth. och Dn Henricus
Neostadius kommo fram. Dn Matth. sade, att Rev. Dn Past.
M. Abrahamus hade gifuit honom lof predika i Lundo die
ascensionis Ch:i, och Dn Neostadius förvägrat honom. Hr
Hinrich sade, att han aldrig wiste där af, att han hade D. pa-
storis loff. Sade att sochnan will ingalunda, att Hr Matth.
skall predika i Lundo. Hr Matth. sade, att D. Neostadius
hade predikt om honom, Hr Matth.; sagt att dhe komma
och löpa ifrån sin försambl., äro geruga, lemmna sina åhö-
rare utan herda, trängt sig in här i Lundo. — Sent. Här
om skall granneligen ransakass. — M. Abrahamus begärt rät
på Hr Hinrich att han hade gjort honom sidwördning i sitt
embete, gjort emot Consist. disposition. — Sent. D. Neo-
stadius Henricus slipper nu med en skarp förmaning, men
strax för sin genstörtigheet skull, i dätt han pockade och
sade sig ingen orät giordt, bleff Hr Hinrich priverat till dess
han bättrar sigh, och när Rev. Dn pastor i Lundo p[ræ]cla-
riss. M. Thauvonius seer, att han bättrar sig, må han restituera'n.

Högw. Episcopi Sacell. D. Ericus Amnelius fik bref
till Sagu, Wiburgens. Episc., att han uille ordinera honom
effter högw. Terseri begäran och Consistorij.

21 Majj 659. — Ps. M. Georgio Alano.

Moierfui. — Lilla Johauss dotter klagar, att henness
trolofuade fästeman Carl Jöranson will öfuergifua henne;
han hafuer rådt henne mz barn, gifuit henne på echten-
skapzlofuen 6 Dr k. mt. — Sent. Denna saak remitteress
till probsten i Birckala, att han här om ransakar.

Åbo. — Mölserss enckia uill hafua stolssrum antin-
gen i Hinrich Bagares S. hust. bänck eller i S. Kortz hust.
bänckrum. — Sent. Blifuer till en annor gång.

26 Majj 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Sim. Kexlero, M.
And. Nycopens.

Jio. — Dn Johannes Forbus begärar blifua past. i Jio i saligh probstens ställe, Dni Samuelis Josephi; hade sochnans vocation mz sigillo. Sochnan anhåller, att saligh past. son Dn Samuel Samuelis må blifua capellan. Anhåller sochnan att enkian må niuta 2 nådeåhr.

D. Carolus Henrici begärte och blifua pastor; hafuer tiänt i 27 åhr i Jio capell för en capelan, hade sochnans vocation gifuin då förrie pastor doo 655 d. 20 Octob. — Sent. Bägges skäll skola öfuersendass till Bisk.

Dn Caroli äro dässe: 1) Hade Dn Carolus försambl. vocation, gifuen 650, 20 Octob. med sigillo confirmerat, då S. Hr Samuelis antecessor uar död; 2) hafuer nu en god deell af försambl. vota och bomärecken. 3) Hanss farfar der hafuer låtitt fundera kyrkian och wäll reparerat prästegården i Jio. 4) Han[s] långa tjänst och meriter i 27 år capelan i Jio capell Pudasshaucki [= Haukipudas].

Dn Johannis Forbus skäll: 1) Hafuer han försambl. vocation medh sigillo. 2) Hafuer tagit omyndiga barn efter sin S. svärfader af försörja. 3) Lofuat S. past. enckia itt trogit bistånd; hon hafuer itt gått förtroande till honom. 4) Hafuer och S. pastoris skriftteliga votum så wida han rådde. — Medan som skälen äro nästan lika wiktiga å båda sijdor, alt så hemskiuress sakan till Högw. Bisk. mogna och goda betänckiande doch »så framt E:rs Högw. will see wppå merita och förtjänstan bör D. Carolus präfereras. Men om E:rs Högw. will trösta enckian, så syness fulle[r] dätt bäst kunna skee mz Dn Johannis Forbus promotion».

Ulo. — »Wij förnimme, att M. Andreas Ulstadius hafuer skrifuit till E:rs Högw. och begärar komma till Jio past. Hafuer och skrifuit Consist. till. Men för dhe andras skäll skull, så tycker consistorium, att han måtte nogot patientera, till des Gudh kan på nogot annat rum honom försee mz promotion.»

Jio. — D. Johannes Hoffrem[=n] begärar blifua sacell. i Ijo, så framt nogon af dhe andre till past. blifua promoverade. — Sent. till Episc: »Dn Petrus hafuer sig och här i Consist. tedt och begärat promotion, men hafue intett kunnat gifua honom uist suar för än Consist. förnimmer hwem som E. Högw. af sacell. hielper till pastoratet».

Carl Bilstens bref wplästes om D. Friderico, som till honom promotorial fick, dat. i Fagerwijk 24 Maj 659. — Ligger i Loio lådan.

Pijke. — Hr Claudius får nu recommendation dijt, effter som Dn Fridericus är präst blifuen wnder Fersens regemente.

Pemar. — Johan Mårthenson i Askolass är fäst mz Agniss Jacobzdotter i Aroiss; han är 14 år, hon 18. Consist. frågade gossen om han uiste huad echtenskapet hade innebära; uiste ej suara. Skreffz kyrkioherden till, att han afråder gossens fader att ståa effter han uigess med henne, Agniss, för än han kommer till något förstånd, och i medertijd lega en piga, effter der giörat för hiel (?) i bohagett.

Wichtjss. — Offererat af M. Erico Justandro.

Slegt-linea.

S. Sthållhana*) och Jacobus Skoo

stillæ

dåtter		dåtter
d. dåtter		d. dåtter
		[Margareta Tomasdotter]
d. dotters son welb.)		d. son [Lars] Sthållhana;
Jacobus Skoo	} vilja hafva huarannan	{ enckian Anna von
		Falkenbergh.

M. Justander framtedde dätta begär. — Blef beuiliat att dhe få echta huar annor, 659, 26 Maj.

27 Maj 659. — P:sente M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Åland. — Dn Henricus Michaelis Stigælius är anmodat af öfuerst leutenampten wålb. Oloff Bengtson Jgelström till feldtpredikant till foot. — Sent. Dn Henricus får recommendat. till Bisk. i Wiborg, som nu är i Sagw, att han ordinera'n, medan folkett will fort wth. — Blef ordinerat strax.

2 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thav:

*) På lös lapp, och trol. med Justandri stil. — Enl. Wasastjernas Ättartaflor var Nils Larsson Stålhana gift med Margareta Thomasdotter. Deras son Lars dog 1658 och var gift med Anna Christina Falkenberg, hvilken enligt ofvanstående uppgift, d. 26 Maj 1659 fick Dkpts tillstånd att äkta Jacobus Skoo.

Rowäsi. — Fougde Anderss Bloom inlade breff från probsten i Mäsekyllä, huar wthi hans wyrdigheet gifuer tillkänna, att capelanen i Rowäsi är död, D. Gab.; anhåller att Dn Thomas coadiutor måtte få succedera honom; seger att försambl. är nögd mz honom. Häredt[s]höfdingen Lilieholm gifuer och sitt attest, att försambl. begärar Hr Thomam. Talar om i sitt bref, att Hr Erich, capelanen uid capellet, saligh past. son är orolig; huilken sig och præsenterade och begärte dijt. — Sent. Sakan står till Högw. Bisk. ankomst, och Consist. kan i medlertijd förnimma wist, huilkendera försambl. kan votera på, synnerligen uid moderkyrkian; är och mannen S. nyligen död, kan ej få hasta, enckian är nog eliest bedröfuat. — Consistorium will och laga, att capelanerna i Rowäsi här effter få lijka effter Hans Excell:tz Greffue Peers disposition. — Skrifuas probsten till här om, att han förhörer hoo försambl. begärar.

Säckylenses. — Dn Henricus pastor och Dn Simeon Nicolai blefuo hijt citerade till marknan.

Rowäsi. — Pastor Dn Johannes Matthiæ ähr skylig Mattz Jöranson Maski 20 Dr 8 ör och 5 mk för expenser, som af ciemenärs doom är att see. — Mattz klagar, att han sina p:r ej kan blifua mechtig. — Sent. Skrifuass pastori en förmaningz skrift, att han contenterar Mattz, effter han ej hafuer appellerat; treskas han, past., må Mattz anhålla uid häredtztingett om mätesmän.

Wirmo. — Claass, kopparslagare i Åbo, och fougdens hustru på Saris klaga, att Engelbrecht kopparslagares lij, så och fougdens och hanss barn äro rörde af stället, der dhe uoro nid satte i Wirmo kyrckia och contenterat sina lägerställen; nu på samma rum hafuer Class Gyllenflögh låtitt mura sig en graf på samma ställe. — Sent. Rev. Dn præpositus i Masko skall resa dijt Dom. I Trinitatis och här om ransaka, som blifr den 5 Junij 659, och gifua doomkapitlett här om tillkänna.

Öffwerst Berndt Mellin anhåller, att Dn Johannes Rubellius, för dätta squadrons predikant wnder hans regement, måtte nu blifua regementz präst i Dn Bartholli Henrici ställe. — Sent. Hr Johannes Rubellius, han får confirmation.

Birckala. — Rev. Dn præpositus anhåller, att huar præpositus i Diöcesi och past. må tillhållass kiöpa till försambl. 1 exempl. af den verterade August. Confessionen. — Sent. »Consistorium åstundar, att handboken blifuer wplagd

medh grofftt tryck; när dätt är skedt, kan E. W. senda sitt arbete hijt och blifua i itt band, och där mz blifua yttrade.

Ekenäss. — Hustru Elisabeth Rothovia begärrar Hr Mattz capelanen måtte komma till bättre promotion, efter han blifv hennass mågh. — Sent. Consist. will gerna hielpa honom med foderligasta och lägenhett gifz.

3 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero.

Janakala. — Jnlagt en klage libel af Mattz Mattzon ifrån Janakala sochn och Kara by, på Hr Jacob, capelanen, hooss wälb:ne Lanssh. Hr Ernest Creutz, huilken han sedan hijt sende, huar uti klagas, att Hr Jacob hafr nidtöstat grofua saker. — Sent. Rev. Dn præpositus i Hattula och Dn M. Gab. Thauvonius skola här om ransaka. Öfuersendes en copia af Mattz Mattzons klago skriff.

Säxmäcki. — Hanss Gardmästar, en capiten i bem:te sochn boandes, anhåller på hela sochnans wägna, att Dn Andreas Andreæ må komma till sacellanium. — Sent. Gifz honom sperantz att komma där till, när alla consist. komma tillstädes, och Dn. And. skaffar sig sochnans enhälliga så och pastoris vocation, skriffteligen författatt.

Rowäsi. — Hr Erich capelanen är skyldig Hinrich Simonson Kalkila nogott för husshyra. Fik en arest sub poena privat[ionis] om han skulle resa af staden för än han hade contenterat Hinrich Simonson.

4 Junij 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Simone, M. Abrah.

Thauvonio, M. And. Nycop.

Biskopenss Högw. Dn Doct. Terseri bref wplästes, huar uthi han förbiuder att consistorium ingen må sätta till choral tjänstan, för än han kommer hijt; så och att adiunctura blifv yppen till Hans Högw. hijt kommer. Nampn-gifver Dn Michaelen till choralem, så och M. And. Petræum till adiunct och bibliothecars embetet coniungeres.

Kemi. — Wplästes och Stiernesköldz bref och klageskriff till högwyrdig Hr Bisk. Terserum om Hr Canuti i Kemi procedurer. — Sent. Skrifuass Högw. Bisk. till, att Hr Canutus är förmant affstå mz werd[z]liga handlingar; öfuersendes och så en copia af Menlösses, fougden[s], klagepunctar emott Hr Cnut, så och Hr Canuti suar; referera och så att Hr Canutus ej hafuer varit priverat.

Högw. Bisk[opens] capelan, Dn Ericus Amnelius sade, att han hafuer uarit när Lanssh. och wist honom förtekening på biskopz engarna; han lofuade så till helfz låta bärga dhem. Strax war oeconomus D. Rothovius sänd till Bisk. S. enckia och lätt sega henne dät igen. Då suarade hon, att hon intett will befatta sig där mz, uthan tala mz Rännemäcki landbonde, att han seer till att wäll hägnat hålliss om engarna, så och bidia Kåråss bonden bärga den teen i Pittkämäcki om itt lass höö, högw. Bisk. till godo.

Bisk. i Wiborg skrefz till och sades honom, att Lanssh. hafuer befalt fougden Orren uthfodra aff alla pastorbibus i Pijke häredt krigzhielpen, begärande hanss Högw. inrådande, effter dätt angår honom mz.

Rector scholæ klagar, att en diekne hafuer belägrat en piga, och för än sakan blef kunog, begärt dieknens testimonium, dätt han och fjk. Begärar nu weta Consist. betänckandhe i sakan. Consist. mente låta littet beroo, till des man får uist höra, och han angifues af konan.

Andreas Lochtander anholder, att han måtte komma till ministerium effter Dn Abrahami anholdande i Mohass i Wlo capel. — Sent. Consist. kan ej dätta giöra för än Högw. Bisk. anlender. Men effter Dn Henricus Stigelius hafuer quitterat pedagogiam i Lemo prästegård, will Consist. recommendera eder till D. pastorem, att i där då kunne hafua edart uppehälle, så länge Högw. Bisk. hijtkommer.

659, 7 Junij. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero.

Moierfwij. — Lilla Johanss dotter tedde sig medh probstens bref i Birkala, dirigerat till past. i Moierfui, att han skulle wiga sin lanboss son, Carll, med nogon annor för än han hade förlikt sig medh lilla Johans dotter, som han, Carll, hade belägratt, framdragit goda skäll, wyrdig probsten, men Hr Erich intett acktatt huar[ken] consistorij befalning eller probstenss. — Sent. Citeres Hr Erich, pastor i Moierfui och hanss landbo son till den 22 Junij att suara här i consistorio till sin treska och mottspännigheet. Comparerar han ej så skall han böta för stemning försittande och olydna.

Hr Jöran Hornig talte om att Skanen will hafua skiliobreff mz Anderss Marthens dotter, som är wijgd medh en annor man, hopman Bertram i hanss frånwaro, Skanens. — Sent. Consist. will gerna see Hofrätz resolution i sakan först; sedan kan uäll falla suar.

En böön, som Episc. i Skåne hafuer giort, tødde Hr Jöran och H. Nåde Præsidenten i den högl. Kongl. Hofrätten hafuer låtit sig märckia, att dät woro nöttigt, att hon solen [n] böndagar läsis på predikostolen. — R. Consist. uet eij huru i Swärie är brukeligit; wilia taga i betänckiande.

Euraåminne. — Hr Jöran talte om, att han uill dijt; refererade om Hr Josepss procedere, att han uill stöta Hr Jöran uth, och i fall där han skulle icke komma där an, Hr Josep., så wille han således såå åckeren, att han som kommer, skall fögo nötta hafua där aff. Hr Jöran begärte, att dätt skulle wpskiutass till högw. Bisk. ankomst mz suar, så framt Hr Josep anhåller om pastoratett. — Sent. Lofuades; skall och så skrifuass probsten i Biörneborg till, att han låter hafua wpseande mz sochnamännerna huru prästebolett hanterass och brukass synnerligen mz utsädan, att åkären brukass wäll och sååss godh sädh och i rättan tijdh.

659, 8 Junij höltz Consistorium ecclesiasticum. Närwaran-
de M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Si-
mone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio, M. And.
Laur. Nycopens.

Loimiocki. — Elin Thomassdotter ifrån Loimiocki sochn och Ypäiä by, klagar, att då hon tiänte lagläsaren Johan Simonson, i Kumo, hafuer hans son, som hon seger tagit henne med geualt i sängen och rådt henne medh barn; nu will sonen echta migh, seger hon, men fadren är emott, intett will han hielpa att föda barnet, eij heller giöra itt utslag uid tingett, att hon må komma till kyrkia. — Sent. Denne saak remitterade consistorium strax till den högl. Kongl. Hofrätz i Åbo resolution, emedan lagläsaren är partisk i denna saak och sonen uill nu uth mz rytterijt i andra wekan.

Åboo. — Karin Bengtzdotter klagar, att hon är worden belägrat aff Sola Lassens son här i Åbo, Erich Lar-
son, som nu är Bertils ryttare i Karfuiass i Brunckala capell geldh; begärar att han måtte wigass uid henne effter han hafr lofuat henne echtenskap. — Sent. Consist. skrifuer Hr Matth. i Brunckala till här om, att han gör sin flijt, att han måtte echta henne som är förnedrat.

Stoor-Kyro; Österbotn. — Erich Markuson är ut-
skickatt af sochnan och Rev. Dn pastore medh sochnenes bref och vocation för Hr Hinrich Brennero så och R. pastoris

Brenneri bref mz begäran hanss son Dn Henricus måtte blifua sacellanus i saligh Dn Arvidi Olai ställe, effter han hafuer giort tjänst för honom i hans siukliga lägenheet i 3 och it halfft år utan löhn. — *Vot:* M. And. Effter honom är för lofuat succession, kan consistorium ej gå därifrån, effter han hafuer wäll stält sig, giort nu tjänst en tijd; doch beross mz confirmation till Bisk. ankomst. — M. Abrah. Han hafuer för tillsäuelsse, vocation af försambl. och pastore, tiänt i capelanens siuckliga lägenheet i $3\frac{1}{2}$ år uthan löhn, stält sig wäll; kan altså nu få confirmation, ty resa denna vägen offta kostar. — M. Simon idem; så och M. Mart. Stod. — *Sent.* Effter dee skäll som öfuanberörde äro, nembl. ähr Hr Hinrich för lofuat succession, hafuer uthan löhn i $3\frac{1}{2}$ i S. D. Arvidi siukliga lägenheet tiänt i försambl., hafuer en lagelig kallelse af sochnan och Rev. pastore, får Hr Henricus confirmat[ion] på sacell. i Stoorkyro. — Effter saligh Hr Arffued icke hafuer hustru, uthan son effter sig, därföre får och sonen Hr Aruidi nådeähr.

Maalax. — Dn Gregorius Matthiæ, saligh Sacell. son i Solfuo, kom fram och begärte tjänstligen, att få succedera sin fader och blifua capelan i Maalax. Hade sochnans vocation med sigillo, så och bockhållarens frijherrarnas Gustaff och Christer Bondess, Erich Nilssons på sina herrars wägna vocation. Hr Grelss fader hafuer tiänt för en capelan i Maalax och Solwo capell i 29 ähr troligen och wäll. — *Vot:* M. And. Kyrckio ordningen håller medh Hr Grelss, hafuer sochnans vocation med sigillo, så och frijherrarnass bockhållares, på sina N. herrars wägna, hanss moder är åldrig, och intett hemman att luta sitt hufut wonder, monga små omyndiga söskon. Synes wara skäligit, att han blifr hulpin och confirmerat. Idem. M. Abrah. et M. Simon. Doch sade M. Simon, att man töfuar så länge man får pastoris i Maalax votum. Hr Grelss sade, att han hafuer lofuat honom att han skall få försökia sitt bästa om intett uill uara emot honom. — *Sent.* Consistorium merker, att dätt är skäligit att i niute edra faders meriter till goda; kunnen uara eder moder till tröst så och edra små omyndiga söskon; hafue försambl. vocation, så och frijh. bockhållares, som är deras fulmechtige där i loco. Skole alt så bekomma confirmation.

Böönan, som Episc. ut[i] Skåne Doct. Peer Winstrupius hafuer giort i Giöteborg 658, huilken Hanss N:de Hr

P[ræ]sidenten i den Kongl. rätten här i Åbo hafuer låtit sig märckia, att woro wäll han läses på solen[n] böndagar. — Sent. Åhr nu kort tijd till böndagen att betänckia sig här om; böönan lång. Consistorium will höra om hon läses i Swärge på predikostolarna i försambl. Skrefz och så här om högw. Bisk. till, D. Doct. Ters[erum].

Säckylä. — Dn Simeon blef tillfrågatt, huarføre han tog en kona i kyrckia hemma i husett, som war 4 gån-gor fallin och stupat eller hwd strukin wijd tinget och föruiet heradet, såsom och wigt henne medh en blind man sedan, Bertill Tåraman etc. Här till kunde Dn Simeon ej stort suara, wthan bedr före. — Sent. Dn Simeon blifuer priverat till Michaelis för sitt olagliga procedere.

659, 9 Junij höltz Consist. ecclesiast. P:s M. Georgio Alano, M. And. Nycopens.

Commissarien Rosendall berättade kyrckioherden hade sendt bud till honom och sagt, att den präst som Consist. hade efter Öfuerstleutenantens begäran, wälb. Olof Bengtsons Jgelströms, förordnat att utfölia dätta jnfanterij, Dn Henricus Stigelius, är ej ferdig i finska språkett att predika; begärar på officerarnas wägna commissarien att dhe må få en annor. — Sent. Skall strax skrifuas till Dn Henricum Stigelium, att han nu tillkommande söndag gör sin profpredikan för folkett, och så framt han ej blifuer approberat, hafuer han icke förundra han blifuer tillbaka kallat, och en annan prästman förordnass med folket. Skrefz strax och Hr commissarien sende brefuet fort till Hr Hinrich, som ligger uid Rimito-kramp mz folkett. Taltess och mz Hr Commiss. och refererade oconomus, så framt han ej är dugelig är Consist. förledt aff Öfuerstleutenanten Jgelströöm som honom så enstendigt mz officerarna när kyrckioherden begärte, och ärkände Hr Hinrich godh.

11 Junij 1659 höltz Consist. ecclesiast. p[ræ]sent. M. Georgio Alano.

Wplästes Episcopi skrifuelsse, att han hafuer muntelig tillsäielssse af Kongl. M:t på en sochn; will altså behålla Sagw, som nu är ledig; will skaffa wnder embetett jämgod sochn åt profess. Theol. futuro. — Skrifuass Bisk. i Wiborg, som nu är i Sagu, till, att han ordinerar Högw. Bisk. wtskiekade Dn Ericum Amnelium; och Högw. Bisk. M. Nilss för-

manar försambl. i Sagw gifua Bisk. utskickade, som wptager rântan eller pastoralia på Bisk. wäгна i Sagu, gifua richtigt dät dhe böra gifua sin pastori.

Eura[ä]minne. — Mågen Dn Josephus Johannis anhåller att blifua confirmerat till pastoratet i Euraåminne. — Sent. Consist. äro borto. Kan ej göras här till för än suar kommer från Biskoppen.

Carl Bilsten suarar på Cons. bref, att han är nögd mz Hr Claass i Pijke. — Sent. Står till andrass ankomst.

659, 14 [Juni] höltz Consistorium ecclesiasticum Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo Tauvonio.

Kumo. — Johan Tälpoi angäf Hr Simon, at [han] uar honom skyllig på sin sons wäгна, Bartholli, 10 Dr; sade sig uillia effter quot. betala. Johan seger, att pastor longo för dätta hafuer lofuat alt cont[entera]. — Sent. Förliktess så, att Rev. Dn pastor i Kumo gifuer Tälpoi för alt 1 tr rågh nästkommande wijnter, att lefuera här i Åbo.

Dito Larss Poikainen fodrar på saligh Bartholli Giöss wäğa af past. i Kumo 55:30 ss. och will nu strax hafua sin betalningh. — Sent. Effter Dn pastor i Kumo hafuer goduilligen tagit på sig att cont[entera] dhe 55:30, altså må han hafua dilation till winteren.

Wrdiäla. — Hr Carll Beck, ofuersten, begärar präst wnder sitt regemente, Stud. Dn Joh. Laurentij från Nykyrekiä, huilken hafuer giort sin proffpredikan. — Sent. Honom offereres en, som är ordinerat först, men kan dät ej hielpa, will Consist. examinera honom Dn Joh. och gifua öfuersten Becken suar. — Han blef andra dagen ordinerat och examinerat.

Episcopus anhåller weta, huad han j år hafuer att wänta här af sin löhn, och huad kan hafua då för see sig i Ubsala. — Dn Ericus seger, att i Sagu wanekar ingen fisk tijonde (i Sagw), på Högw. Bisk. wäгна, uthan föregifua åtskilliga suin, kor (?)

Hwittiss. — Magnus Larson i Karinemyby, bad att han[s] son Jfuar måtte blifua förskont med dhe 4 R:dr böte, som han är tilldömd att betala, 2 till Huittiss och 2 till doomcapitlet för sitt procedere med frijerij i Törfuiss, för sin fattigdom skull. — Sent. Effter han seger sig ura mechta

fattig, huarföre förskones han med 2 R:dr, böte en till Doomcap. andre till Huittis kyrckia; där mz är han frij.

Åboo aut Brunckala. — Erich Larson Solalassens son hafuer legat när en kona eller piga som klagar, att han ej will echta henne effter lofuen. — Sent. Skrifuass Hr Matth. i Brunckala till, effter han är Bertillss ryttare i Karfuiass, att han tenterar coniugium dem emellan mz flijt, och seer till att han kan öfuertala honom taga henne.

15 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo Thauvo.

Nyckyrkia. — Dn Johannes Laurentij examineras och ordinerades till Hr öfuerstens Beckens compagniss predikant.

Högw. Bisk. i Wiburg wille uara försäkrat, att Åboo Högw. Bisk. D. Doct. Joannis Terseri icke tycker illa wara. — Dito ordinerades Dn Ericus Amnelius, D. Doct. Terseri capelan. — Consist. försekrade Bisk. i Wiborg, att han därigenom ej råkar i misscredit.

16 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Tenala. — Tingz beuiss om Christer Hinrichsson Sabelstierna och Märtha Galt, som hafua haft sängalag, aflat barn; han hafuer bött 40 mk S. mt och ej lofuat echta henne. Hon slap. — Sent. Skrifuass probsten i Loio till och Rev. Dn pastorem i Tenala, att dhe see till dhe kunna öfuertala Sabelstiernan taga Galten, effter han hafuer lofuat henne echtenskap; hafuer och förnidrat henne. Men kunna dhe ej öfuertalass skola dhe komma hijt till doomcap. och suara här. I fall att han tager henne så tages hon i kyrckian för och böter 1 Rdr. Men wigass dhe icke tagz hon ej i kyrckia för än som hon hafuer comparerat här mz honom.

Lundo. — Bertill Thomason i Tammentacka är anklagat af past., at han hafuer gått till H. natuurd uthan skriffthemåll, som Neostadius hade berättatt. Men bonden sade, att han kom sent nogot, mit i skrifftetijden och föll på knä när dörran. — Sent. Här om skall ransakass, och gifuas doomcap. här om till känna.

Pargas. — Wanas fougden, Hanss Clason, hafuer besofuit Anna Hartuijkzdotter, Erich Månsons saligh på Jspåiss hustru, och aflat barn i hopa; begärar nu echta

henne, som Rev. Dn past. i Pargas skrifv. — Sent. Suaress M. Johan Pratanum, att denna saak går till tinget först, sedan till doomcap. utslagh om begäran.

Kumblinge. — M. Paulus Jeronius, D. Henricus coadiutor jbidem. Då wplästes för dem R. præpositi D. Boetij Mureni ransakning, hållen om några klage punctar A. 1659, 4 Junij, som af ransakningen är att see, nembl. 1) om en hust. som länssman skulle hafua satt wthaf kyrckio, men Dn Henricus suarat här till. 2) Om jllacka ord, som Hr Hinrich skulle gifuit sin moder; befans ej i sanning. 3) Om dät Hr Hinrich hade ej uarit till H. natuward offta på en tijd. Förklarade sigh, att han ej hafr giort dät i föracht, utan uarit stad i några laberinter med en quinna på Åland, som mig tillade nogot, och för än iag blef frijkallat uid Hofrätten kunde iag ej gå till H. natuward. M. Paulus Jeronius hafuer och warit mig till hinders, etc. — Bönder kommo in och hörde wpläsa ransakningen, Michel Anderson i Asterholmen, Johan Larson och Hinrich Mattzon i Tolssholma, Holger Olsson, Jönss Person i Lappo. — Dässe bönder klaga, att dhe hafua hört segas M. Päll hafr låtit jlla i Encklinge, men dhe hafua intett emott. — Vot. Bönderna hafua icke några grofua saker emott M. Päll, är graduerat person, nogott åldrig, är confirmerat, god predikant sade M. Abrah. — M. Sim: han M. Päll mz Hr Hinrich blifua wäll påminta, och så framt han achtar sig, will Consist. wäll hafua M. Päll i gott minne. — Sent. Han förmaness, Päll, att han achtar sig wäll och dröger effter wist sluth till Högw. Bisk. ankomst. Beder Gud om lycka i sitt giftermåll, som han täncker om fulborda; förmantess båda till roligheet och stillheet. — Taltess och så om att M. Paulus skulle haft i sinnet att frija till S. Hr Andreæ dotter i Kumblinge och nu will taga enckian; förhöltz honom. Tillfrågades om han hade nogot samuet. Han sade: »intett aggar mig i den sakan». Förmantess att wäll sig betänckia.

Hwittiss. — Gertrud Eskilssdotter i Janollåia by seger, att ryttemäst. dräng, i Cumo Witikalass, är trolofuat mz henne af bönder; gaf henne siutten mk k. mt i fästpr eller trolofningh. På hennass sida woro Märthen Erichson i Purilla och Henrich Märthenson i Janollåia by. Hanss ryttares taleman war Märthen Thomason i Säppälä ifrån Cumo sochn. — Frågades om hon uar hafuande. Hon sade sig dätt ej weta. — Sent. Skrifuas munsterherrarna, som

nu hafua göra med rytterna i munstringen, huru här om är passerat, nembl. trolofuade af fremmande män, giort kalatz och omkostnat, han gifuit henne gåfuor 17 mk k. Mt. Hafuer der till med haft sängelag med henne.

659, 17 Junij. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stod., M. Sim. Kexlero, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Bierno. — Dn Carolus Henrici Kaskas seger, att coadiutor i Bierno är död; begärar komma i hans ställe. — Sent. Han får confirmation på sin S. broders Dn Josephi ställe i Bierno, doch enckians nådeåhr förbehållit.

Birckala. — Framkom Hr Laurentius Forlundius; war tillfrågat huar dhe p:r woro tagna, som till Bisk. gården sende äro honom att wpbyggia mz; sade att prästerna dem af sina egna gifuit hafua, men dhe som till Calmar kyrckio sende äro tag[n]e af kyrckiones kistor.

Åbo. — Diekne Henricus Michaelis hafuer (lofuat) belägrat Margreta Larssdotter, lofuat henne echtskap och gifuit henne sin obligation. Consistorium förhölt honom sin stränga skriff. Han lofuade taga henne. — Dhe wigdes strax i kyrckian.

Haliko. — Mårthen Hinrichsson i Worentacka kom fram medh sin trolofuade fästemo Walborg Thomassdotter i Jakola. Pigan will åtrass; tillhölt mz alfuor att hålla echtskapz lofuen. Nekade hort. — Sent. Därföre blef dömd, att Mårthen får sina gåfuor igen och behåller dät hon honom gifuit hafr och böter till doomcap. 2 R:dr strax, och till Haliko 2 R:dr. — Men nu seger pigan Walborg, at han hafuer beställa med en annor; är dät beuissligit slipper hon böterna till Haliko kyrckia; men blifuer han ej öfuertygat uid tinget, så ärlägger hon böterna och ej får giffa sig för än som han är giff. — Effter Thomass Jöranson i Jakola beskyllyer Mårthen Hinrichson, att han hafr beställa mz en pijsa, Brita uid nampn, alt så remitteres denne saak till heredtzttinget. — Datum Åbo den 17 Jun. 659.

18 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycop.

Säckyla. — Pastor Dn Henricus mz nogra sochna män begära, att Dn Laurentius i Lällass måtte ej dem påträngias för en capelan; sochnan är liten, nog åt en, och

sochnan uill hafua ejj honom. — Sent. Rev. Dn pastor i Pöitiss skall resa dijt och ransaka här om.

Säxmäcki. — Coadiutor Dn Andreas Andreæ Fabricius begärte blifua sacellanus där; hade pastoris och sochnens vocation. — Vot: M. And. Han är enckianss måg, kan trösta henne och hielpa om han får confirmat. Hafuer past. och sochnans vocation, är honom för lofuat. M. Abrah. Är billigt, att wpskiutes till Högw. Bisk. ankomst, som lofuat war för dätta. M. Sim. Hafuer goda skäll. Står ejj wäll om wij ejj hälle lofuen, effter uij nu nyss lofuade honom om han skulle få past. och försambl. vocation. — Sent. Får confirmation, och förmanas wara enckian till tröst; han lofuade; ty mäst för hennass skull blifuer han hulpen.

Röökman, Dn Johannes, begärer blifua ihogkommen med nogon promotion och komma till Wåno, doch i framtijden mz bättre ihogkommen. — Sent. Får confirmation och en skriff där bredeuid om bätter promotion mz tiden.

Ekenäss. — Enckian, hustru Elisabeth Roth, anhåller att hennas måg måtte få Tenala sochn till hielp: Dn Matthias. — Vota M. And. Biuda honom halfua sochnan. M. Abrahamus: Uoro wäll han fingo alt. M. Sim: Biuda'n $\frac{1}{2}$ parten och see han får af en annor sochn medh. — Sent. Får halfua sochnan Tenala; kan mer låta giöra sig will Consistorium gerna.

Dn Matth. i Ekenäss beder att Loio schola måtte komma bort. — Sent. Står till Bisk. ankomst.

Kimitö. — Rev. Dn præpositus seger, att där är en som uill hafua en som är skyll mz hans hust. i 3 gradu. — Sent. Kunna admitteras, doch ejj uthan böter. — Vot: Rev. Dn Præpos. votum i Kimito: Böta 1 Rdr hijt, andra till sochna kyrckian. M. And. $1\frac{1}{2}$ Rdr till Doomcap. och 1 Rdr med nogra dagz wärcken till sin kyrckia. M. Abrah. För D. præpos. intercession 1 Dr till sin kyrckia, 2 Rdr hijt. M. Sim. idem cum rectore. — Sent. Böta till doomcap. $1\frac{1}{2}$ Rdr, till sochna kyrckian 1 Dr k. mt och fyra dagzwerken. Dn præpos. lofuade uttaga böterna för än de uiges och hijt senda.

Nyby. — Hustru Maria Suenssdotter klagar, att Dn Zach. hafuer tagit en perle chrona till länss af henne och den bort satt. Dn Zacharias suarar, att han moste henne utlefuerera effter arresten. — Sent. Dn Zacharias skal lefuerera henne sin chrona igen, emedan hon uar honom betrod,

och dätta innan 14 dagarss tid; och dhe andre, hust. Margeta och Arued Mattzon, nappass om gelden.

Uscälensis. — Dn Henricus Henrici, ordinerat till Hanss Linnelöfz präst. Nu är han och hon döda; klagar att han ingen lägenhet hafz; begärar promotion. — Sent. Consistorium will gerna mz första i hogkomma honom.

Pargass. — Wanass fougden Hanss hafuer belägrat h. Anna Hartuickzdotter, S. Erich Månsons hustru på Jspois, när Erich lefde; nu uill han taga henne till echta. — Sent. Denne saak remitteres först till häredtz tinget och sedan kommer hon hijt och taga consistorij utslagh.

Achas. — Hinrich Olsson klagar, att D. pastor uill taga hanss hustruss bänck åt sin hust., som Hinrich med 9 Dr betalt hafuer. — Sent. Past. skall intett befatta sig här mz för än Högw. Bisk. kommer.

Osterbothn. — Dn And. Achander beder om hielp; lofuades honom Jio och Cronoby probsterij, och att han skulle få exercera sig i Moass att predika nogra gångor, till Bisk. ankomst.

20 Jun. 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thavuonio.

Pijkee. — En hustru hafuer legat sitt barn i hiäll emot sin wilia. — Sent. Hon skall stå i nidarsta bänckarna och sedan tagas i kyrckia. Hon förmanas med andra, hon tager sig härefter till wara. — (Bis positum.)

Raumo. — Staden anhåller, att Lappo sochn, som hafuer legat wnder scholan för, må komma der till at dieknarna må hafua en liten hielp. — Sent. Sochnan Lappo kan uäll komma wnder scholan, men ej för än D. Leistenij enckioss nådeår är uthe. Dn Math., collega för dätta, begärar hielp. Skrifuas till Lappo, att dhe goduilleligen gifua honom capelans räntan.

Pargass. — D. Bergeri supplicat. till H. N:de p[ræ]sidenten wplästes i M. Joh. Pratani näruario; angick nogot M. Johan. M. Johan lofunde förklara sig när p[ræ]sidenten. Begerte en citation på D. Bergerum. Citerades till den 28 Junij, så och M. Joh. Pratanus lofuade komma in mz och suara honom.

Euraåminne. — Hr Jöran Hornigh begärar blifua confirmerat till pastoratet i Euraåminne. — Vot: Är honom för beuiliat, Högw. Bisk. gifuit sitt samtyeckio, är en meri-

terat man, skickelig, af goda gåfuor, må confirmeras; idem reliq. — Sent. Han får confirmation. Skrifuas probsten till i Biörneborg; han reser dijt och honom försambl. p[ræ]-senterar och inlyser; öfuerlefuera honom prästebolet, effter intet nådeår kan beståss åth nogon, effter dhe äro båda döda.

21 Junij 1659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Simone Kexlero.

Waza. — Hopman wäll:t Botuid Höök skrifuer för Hr Hinrico Brennero i Stoorkyro, att han må komma till sacell. i Stoorkyro, som nu är ledig worden. Dn Henricus hafuer reda confirmation.

Stocholm. — Dn Ericus Kettarenius, past. Holmen-sis Fin. Eccles., sende grefue Peers bref hijt effter hans G. Excell:tz ej hade på en lång tijd uarit i Stocholm, att han hade kunnat lefuera honom effter Cons. begäran.

Högw. Bisk. bref är kommit tillika m:z Kongl. cam-marens till Lanssh.; begära weta huad clericiet i Åbo af sin lön hafua mist dässe år, och huad wndan embeten kommit är. Gafz Lanssh. förtekning, item copia till Högw. Bisk. af förtekningen på afkortningen, så och på engar, gårdar, åcker, som undan Bisk:z, kyrckioherdens, rectoris embete komne äro; så och copia af Kongl. bref, dat. i Hel-singfors 4 Feb. 1616.

Wirmo. — Ransakningen insendes om Gyllenflögelss graf och dhe förrie lijken nidlagdhe, som flotte äro. Är Gyl-lenflygel remitterat till tinget att befria sig att kistorna ej äro illa mzfarne.

22 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Sagw. — M. Nicol., Episc. Wiburgensis, will nu resa åth Wiborg och quittera Sagw. Blef belefuat, att M. And. Nycopensis reser dijt och inventerar i prästegården bord, bänckiar, dörrar, låser, spiäll, fönster, hwss etc., åcker, engar, quernar, fiskewatn, utmark; höra om något är tagit ifrån prästebolett, som för hafr där wnder legatt; invent. kyrckiones saker, etc.

M. Justander begärar sedell till tinget på Tenass hust. i Pargas wägna. 1) Jsjoiss Erichz hust., som hafr legat när Wanas fougden Hans; är för gifuit M. Joh. Pratano munteligit suar, att Consist. kan ej giöra för än dhe hafua

warit wid laga ting och tagit utslag. — 2) Begärar arrest till Commiss. på Hr Ambrosij löhn. 3) Slotzprästen citeres att suara den 28 M. Justandro i Consist.

Ny Carleby. — Wnderlagman Jacob Hansson anholder, att S. Hr Michaelis Caspari son i Tammela, som går i scholan i Carleborg, måtte få hielp af sochnarna för sin fattigdom skull. — Sent. Han får en sedell till rectorem i Carleborg, att han ser till och hielper gossen en portion i en sochn.

Slotz prästens [hustru?] i Åboo klagar, att Hr Henricus Neostadius hafuer tagit en mössa af henne på kiöp, brukt henne en lång tijd; nu will han lefuerera igen henne. — Sent. Hr Hinrich Neostadius skall citeras hijt till den 28 Junij 659.

Åboo. — Dn Carolus, choralis, anholder han måtte få en finsk biblia, som andra hafua fått af choralibus. — Sent. Han kan få 1 oinbunden, fast han ej så länge här tiänt hafuer. — M. And. Nycopens. får och itt exemplar oinbundet af bästa paper; oeconomus och itt exemplar.

Sagw. — M. And. Nycopensis, Rect. scholæ Aboensis, blef förordnat wid Wiburgens. Episcopi afresande jnventera i Sagw prästegårdz saker, åcker, enger, skogh, fiskewatn, quarnställe och annat huad namn dätt kan hafua. Jtem kyrckiones saker alla igemen.

Birckala. — Fougdens Knut Hinrichssons dotter på Nockio, är trolofuatt medh en bondedräng Anderss Jöran-son i Kalmoby. Han will nu öfuergifua henne. — Sent. Rev. Dn præpositus skall tillhålla honom, Anders, hålla fort, och fulborda sitt påbegynta echtenskap; huar han dätt ej will giöra, sluthes han uth ur försambl. och citeres medh sin fästemo hijt till consistorium att afuachta consistorij wthslag. Den konan som han hafuer när sig i hwsett, skall And. strax skaffa ifrån sig; will han ej lyda, så må Rev. Dn præpos. sökia brachium seculare; dätt Rev. Dn præpos. kan hafua sig effterätta.

Rev. Dn Præpos. skrifuer om handboken, samt nogra uisor i psalmboken; rådfrågar sig om dhe skola brukas. — Consist. will taga dätta i betänckiande.

Nystad. — Pastor skrifuer, att Erich Erichsons enckia är dömd till 2 Rdrs böte för hennes excess på kyrckiovägen när hon hemgik första solen[n] bönedagen. Frågar huru

här om kan blifua. — Sent. Blifuer där wid: hon böter 2 Rdr, låter hon sig ej nöia, skall hon och past. komma hjjt.

23 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stod., M. Sim. Kexlero, M. And. Rect.

Moierfwi. — Pastor Dn Ericus Petri ankom; frågades huarföre han hade förachtatt consistorij så och probstens förmaningz skriff, uthan där emot gått och wigt sin landbondens son (som hafuer belägrat en annor och ej förlikt sig mz henne:) för än dhe woro förente mz en annor. Han säger: konan är hora och horobarn. Consist. [sade]: fast hon så är, borde drängen förent sig mz henne, för än hon hade låtitt wiga sig mz en annor. Hon seger sig ej hafua sett några skriffte. Consist. sade, att past. hade uist henne af, när hon kom, konan, och skriffterna presentera uille, iaa stundom gömt sig, som konan berättar. — Vot: M. And. Synes att D. Past. är brotztigh; woro wäll han skontes nu och förmantes till lydna, effter han är en gammall man, doch böter 1 Rdr till Consist. — M. Sim. Hon hafuer ej gått sina rätte wägar, probsten ej rest dijt effter order att ransaka. Synes ej wara rät procederat på nogon sida, doch plichtar Past. billigt nogot. — M. Mart. säger, att D. pastoris hustru hafuer giort illa, som icke hafuer släpt kånan till talss medh Past. i Moierfwi. — Sent. Dn prepositus får en påminnelsse, att han icke reste dijt och ransakade här om i Moierfui; så hade uarit bätter bestält. Doch för konan blef afuist och Consist. skriff ej ansedh böter Hr Erich i Moierfui past. 1 Rdr till Doomcap. — Drängen, som wigder är, där konan ej will tingföra'n så skall han af D. pastore Erico i Moierfui angifuas och böta till kyrckian 3 Dr K. Mt, och så länge dätta blifuer effterkommit sättz han ifrån sacramentitt.

Dn Ericus i Moierfui framtredde en psalmbook, som han hade verterat och fört i ordning på ena sidan suenska gen[t] emott finska. Will nu låta tryckia henne. — Vot. Metodus kan wäll blifua, sade M. And.; idem reliq. — Sent. 1) Consist. seer gerna hanss book blifuer tryckt. — 2) Ordningen kan och tollereras, allenast Kongl. Daudiz ps[almer] alla sättias effter huar andra. 3) Så framt nogon åtskilnat är mz orden, mz den förra psalmboken, — nembl. Salkoss — den senare hålliss uid dee ord, som i Salkoss finnas. 4) Justander kan öfuersee, doch taga wnderuissning i Consist. ecclesiastico.

Åboo. — En kona, Brita Hinrichsdotter, som är belägrat af D. Joachimo N. — Sent. Står 1 predikodagh i efftersta bäncken och sedan intages hon i kyrkian.

Lappo. — Carl Grelson i Raumo anhåller, att diekne p:r af Lappo sochn må komma wnder Raumo schola, som för hafuer warit. — Sent. Kan komma, doch ej för än Leistenij enckioss nådår är wthe.

Raumo. — Raumo rector Dn Martinus får studente p:r af Raumo sochn.

Lappo. — Past. får en skarp förmaningz skriff, att han ej befattar sig mz capelaus rântan i Lappo, utan förmanar bönderna gifua Dn Matth. i Raumo, som är deras sacellanus förordnat.

Raumo. — Dn Matth. i Raumo, för dätta collega, får en jntercessions skriff till Rect. Dn Keckonium att han må få diekne p:r af en dell i Eura sochn.

25 Junij 1659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Abrahamo Thavvonio, M. And. Nycop.

Nousis. — S. Anderss Mattzons enckia, fougdens, begärar sin ryttare Mattz Märthenson till echta; är intett annat i wägen, än att olägeligen begynt och hennass barn stå nogot där emott, som D. Past. i Nousis skrifuer. S. Anders Mattzons broder seger, att dätt är enckians wilie och begäran, hon kan få taga Mattz. Hemmanet, som hon sitter på, är hennas; hon hafuer dätt arfft effter sina S. föräldrar.

Nilss Groot, en ryttemästare för nogra dragoner, begärar präst: Stud. Dn Abrahamum Eschilli Kolkonium. — Sent. Står så länge som Consistorium får besked från Gen. commendeuren eller nogon af Hr commissarierna om nogon tarfuas.

28 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Sim. Kexlero.

Raumo. — Wplästes sluth om Lappo sochnss diekne p:r, att dhe falla först till Raumo schola, när D. Olai Leistenij enckios nådeår är uthe. Dn Martinus, pedagogus i Raumo, för sin flijt i scholan niuter studente p:r af Raumo stadh. — Dn Matth., collega i Raumo, fick recommendation till rectorem i Biörneborg, att han uille wna honom en portion i Eura sochn i fut[u]ra distributione.

Åboo. — Engelbrechtz fru hafuer hållit kiörckio-buller Dom. 4 Trinit. mz Mattz Johans[ons] fru. Men[s] litis uar, att wälb. Mattz Joh:sons fru skulle stiga nid om hennas flickia. — Sent. Talass med magistraten, att dhe uille senda henne bud, att hon är stilla, till des sakan blifr utförd; will ej magistraten angifua't för wälb. Lanssh.

30 Junij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Mart. Stodio, M. Sim., M. And. Nycopens., item Borgmäst. Broch., rådmän Robert och Plagman.

Åboo. — Om jt graffställe anhölt saligh Petter Thorwöstens enckia att köpa och låta mura sig graff. Skiötz wp till morgons.

Hr [? Fru] Dorothea Anderssdotter, en enckia här i Åbo, begärar studente p:r åth sin son. — Sonen skall komma hijt själf.

Karin Mattzdotter i Åbo klagar, att Dn Andreas Adam Norcopensis hafuer, då han här war studiosus, i sitt trångmål tagit nogot till länss af henne. Begärar nu sitt igen. — Sent. Hon kommer igen i morgon och hafuer sina skäll medh sig, så will Consist. gifua henne en förskrift till Ven. Cons. Lincopense.

Pargass. — M. Johannis Pratani excusations breff, att han för sin hastiga Swärges resa ej kunde komma att suara Dn Bergero i Pargas på sina beskylningar, men så snart han kommer igen, will han comparera Hr Börge till fögo fromma.

1 Julij 1659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Åbo. — M. Andreas Thuronius, profess. Logices, anhåller att han måtte få en finsk Biblia, effter alla andra profess. hafua fåt. — Sent. Han får itt exemplar af bästa paper, doch kommer nogot effter taall skall han suara här till.

Åbo. — S. M. Pauli Justens graf, huilken Tesslöff begärar få lösa till sig effter han är närmaste skylman. — Sent. Ven. Consist. mening är dänna, att han får henne inkiöpa för 12 Rdr, men betala effter ordningen för huart lik där in sätties sedan, som icke hafuer här för sitt grafställe cont[enterat]. Men kan grafuën giörass bredare, att M. Abrah. Thauvonius kan inhålla medh gifz 16 Rdr därföre och

doomk. sin rättigheet förbehållen, nembl. att betales till doomk. effter ordningen för huart lik som insätties.

Torwöstens enckia begärr grafställe gent för Consistorij förstugo döör, emellan wästra gaffen och Robortz samt Schultens och Wargentins grafställe, alt intill gängen.

— Sent. Consist. menar dätt gifues därföre 50 Rdr och dhe lik, som där kunna finnas, insättias sedan murat ähr och betales effter ordningen för dhe ofrige som insättias, doch afräknes där wthi, för den stenen, som S. Torwösten wnte till altaret för en tijd sedan, huad han kan werde-ras före.

6 Julij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Abrah. Thau-vonio, M. And. Nycop.

Pargass. — Wanas fougden Hanss Clason hafuer belägrat H. Anna Hartwijkzdotter, S. Erich Månsons hustru i Jspåiss, då när hennas man lefde är han uid laga häredtz ting dömd att böta 40 Dr S. mt., hon 80 Dr. Nu anhåller M. Justander, att hon kan komma i kyrckia och få weta sin kyrckio plicht; jtem måtte få taga Hanss fougden till echta. — Sent. Må stå så länge som hennas man i Jspois, S. Erich Månson, blifr begrafuen.

Jlmåla i Kauhaiocki capelgeld. — Ähr Dn Sigfridus Nicolai angifuin för högw. Gen. Commendeuren Hornen på Kanckass, att han hafr warit orsak till itt wpror där emellan bönderna och nogra dragoner, i huilkett wpror eller buller en hafr most sättia lifuet till, och effter högl. Kongl. Hofrätten hafuer belefuat en ransakning där af fiscalen i Kongl. rätten med nogra lagläsaren den 18 Julij; alt så förordnas på Consistorij wägna R. D. Præpos. i Nerpis och Dn Past. i Stoorkyro samma ransakning biuista och gifua doomcap. till känna, huru dät aflöper. Blifr D. Sigf. Nicolai öfuertygat, priveres han strax och citeres hijt till doomcap. Blifr han frij, må han blifua hemma och eij priveras.

Blommen, Simon, will att Hr Johan, past. i Wirmo, skall komma och suara honom här i Consistorio. Consistorium will senda Hr Johan Blommens räkning, som han kan see, och förklara sig på, och sedan kan Hr Johan komma hijt till den 24 Augusti mz sina skäll, att suara Blommen här i Consistorio.

6 Julij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycop.

Åbo. — En student, suensk, Jonas Benedicti får punge p:r, som nu om fredag kunna colligeras, sig till hielp på sin hemresa. Blef och så dätta af magist. beuiliat 7 Julij i capitlet, när dhe confererade och [om] Torwöstens grafställe.

Dn Matth. Thomae, en studiosus Aboensis, begärar studente p:r af Biörneborgz probsterij. — Sent. Han får sedell på Euraåminne, Eura, Kiula, Säckylä, Loimiocki studente p:r, som i dhe försambl. dätta åhr kunna falla.

7 Julij, A. 1659 höltz Cons. Eccles. Ps. M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero.

Åboo. — Borgmäst. och råd inkommo; och då talades dhe sampteligen wijd om grafstället, som Torwöstens enckia eller mågen, rådman W. Hinrich Skepper, å hennas wägna begärte få kiöpa aff doomkyrkian. Då suarades honom, att han låter wpkasta grafstället, och när Consist. med magistraten få see, huad lägenhet och rum där fins, uillia dhe wäll komma öfrens om kiöpet mz enckian.

Hr Jöran Hornich refererade, huru hanss resa uar gångin i Euraåminne, nembl. när han hade predikt i förleden söndagh och wyrdig probsten uille inlysa'n, hade Hr Josephus Johannis begynt tala nogot, men ingen hollet mz honom af bönderna, wthan nogra på Hr Mårthens capelans i Luvio. Doch gik alt Hr Jörans inlyssning fort. »Sedan böd Hr Joseph. probsten, mig och fogden», sade Hr Jöran, »till prästegården till måltidz, där han strax öfuerföll probsten, fougden och mig med jllacka ord, knäpte för näsan på mig och annat talte; iag gik där mz min wäg. Tandem kommo till sådant sluth i gästgifuare gården, att han skäll [? skär] åckeren, iag suarar till wtlagorna, och tager tertialen emot och annor ränta i höst». — Sent. Hr Josephus skall citeras hijt Bartholli tijd; j medlertijd håller sig stilla och roligt och förfogar sig med sina saker uthur prästegården, och begifuer sig till sin uissa tjänst i Gamble Carleby.

Dn Nicolaus; han får och befallning, att gifua acht på prästebolett till des Hr Jöran kan komma dijt, att åckeren blifr wäll brukat och sådder, och sigh till assistens tager kyrkiones säxmän i Euraåmine. Påminna och så Hr J[oseph]. att han nu strax tager bort sin boskap från

prästegården, effter som futurus past. hafuer tagit på sig att suara för alla uthlagorna, huar före han med första uill dijt förfoga sigh, och att husen, dätt ena med dätt andra, må då för honom wara ledigt, och Dn Josephus begifr sig till sin lägenhett i Österbotn, dätt i wille honom på consistorij wägna tillsäia.

9 Julij 659. — Ps. M. Georgio Alano, M. And. Nycopens.

Åboo. — Wälb. Engerbrecht Nilsson Eenesköldh inlade en klageskrifft öfuer Lillieholmens fru, som icke i går, som uar en solen[n] bönedagh, släpte henne i sin stoll i kyrckian, af orsak att Engelbrechts fru eij will låta sin dotter gå nider om Lilieholmens fru, som Engelbrecht för-måler i sin supplication; nu begärar han, att Ven. Cons. uill skaffa honom rätt; seger och Enesköld, att han eller hans fru eij will eller kan låta sin dotter gå nid om Lilieholms fru, så länge som hon går niderom andra ährliga hustrur, huilka intett ähre wthaf dätt ståndett, som intett begära gå eller sittia öfr min, eller nogon annan adelss mans dotter etc; begärer Consistorij censur i saken och rättmätiga utslagh. — Sent. Remitteres denna sak till wälb:ne Lanshöfd. och magist. i Åbo.

Hr Bielkens, Gustavi, intercess. för S. D. Nicolai Ringij yngste son i Korpo, Nicol. Nicol. Ringio, att han kunde få niuta Corpo sochns diekne p:r till sina studiers jortsättiande. — Sent. När den tijden kommer, will Consist. see, huad giörligit kan uara här wthinnan, allenast gossen tages i scholan, så kan man bätter hafua att accommodera honom.

Hr Gen. commendeurens på Kanckass, Hr Gustavi Horns intercess. för D. Ambrosio Georgii Reclero, att han i Åbo måtte blifua choralis. — Sent. Wpskiutess här mz till Bisk. Högw. D. Doct. Joannis Terseri ankomst.

11 Julij 659 höltz Consist. ecclesiasticum i Åboo. P:sente M. Georgio Alano, M. Abrahamo Thauvonio.

Åbo. — M. Ericus Justander profess. kom fram med en supplication och begärte wtslagh på Engelbrächt Nilssons fruss träta och Lilieholmss fruss. — Sent. Oeconomus går på rådstugan och begärar magistraten will wptaga den sakan. Dhe lofuade strax.

Rowäsi. — Dn pastor i Törfuiss Abrahamus Josephi anhåller, att capelanen i Rouäsi capelgeld, som nu hafuer tiänt en rum tijd i försambl., att han må komma nidh till moderkyrkian i capelanens S. Dn Gabrielis ställe; han hafuer S. Rothovij bref på sacell. i Rowäsi. — Sent. Står till Bisk. Hanss Högw. Dn Doct. Joannis ankomst.

Achas. — Dn Olaus Petri begärar nogon promotion. — Sent. Consist. wett nu pro tempore intett rum wara ledigt för eder, doch will consistorium hielpa eder studente p:r af Loio probsterij på inneuarande åhr. Gifz D. Olao en skriff till wälb. maiorens Anders Paulss fru, att hon försörjer honom Hr Olof medan hennas man hafuer vocerat honom till dätt h. predikoembetett, lofuat försörja'n, till des Consist. kan få nogot rum för honom. — Klagar och Hr Olof, att S. Past. i Rimito enckia ej will cont[entera] honom den $\frac{1}{2}$ tr strömming, hon dömdes att beta[la] eller gifua Hr Olof för sin tjänst, som han i hennes S. mans lifztijd giordt hade. Will hon ej content[era] arresteres af hennas tertial in till den [tid] hon betalar.

Korpo. — Halfua sochns diekna hielp lofuades S. Hr Hinri[ci] Krogerij son i Nondala, som går i scholan, effter han är faderlöss eller moderlöss, nu i höst och andra $\frac{1}{2}$ delen för S. D. past. son, Nicolai Ringij, effter Hr Bielkens recommendation.

Jkaliss. — Dn Abrahamus Aeschilli, studiosus, bekom studente p:r af Birkala och Mässeby probsterj pro 659.

Åboo. — 1659 gjorde oeconomus sin 658 års doomk. räkning. Då proponerade oeconomus, huru skulle blifua om kyrkietakz tekning mz bräden och spån ifrån sakerstigan till wästra tornet, på nidrige takett. — R. Här om måtte oeconomus göra sin flijt, att taak kommer på.
2) Skall kyrkiones huuss täckiass, som Hr Sigf. choralis.
3) När (j) likj wpbäras, skola quinfolken förmanas att dhe gå genast effter manfolken och icke låta folk stå så länge på kyrkiogården att siunga sedan likkett är nidsatt; skall och strax likkett nidsatt är, wendas igen att ringa.

13 Julij 659. — P:sente M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Abrahamo Thauvonio, M. And. Nycopense.

Nondala. — Ehrwyrldige kyrkeioherden i Nondala M. Mart. Stodius gaf tillkänna, att Eskill Michelson i Haihass hafuer kommit fuller i Nondala kyrkia bulrat och talt;

är nogot suagh. — *Vot.* M. And: Sättia'n ifrån H. natuward till des han besinnar sigh och ångrar sina synder. M. Abrah. Effer han är suagh, står han 2 söndagar för kyrckiodörran, doch i nedersta bäncken och hanss broot afkunnass af predikostolen och försambl. afbides, och andra förmanass taga sig till wara för slikt buller; och gifuer sedan Eskil 16 t:r kalek till Nondala. J medlertijd skall han hålla sig ifrån H. natuward, till des han alt dätta hafuer effterkommit.

Karcku. — En studiosus D. Aruidus Henrici begärar få sochn af Biörneborg, effter hans sochn blef tagin till M. Wisij uppehälle för dätta, huilken uar honom tillsagd pro vale. — R. Han får en skriff till Dn Keckonium mz begäran han får hielp igen för dätt han miste i dätt som sagt är M. Michael Visius fijk hans so[c]hn bort, som honom uar deputerat.

Masco. — Gen. Commendeurens smedh, Matth. ryt-tare, segess uara dödh; nu begärar ryttares, Brusius Eskil-sons hustru få taga annor man. — Sent. Hon moste skaffa sigh bättre beskee, att hennes man, ryttares Brusius, ähr död, så får hon wiga sigh.

Hattula. — Dn Andreas Thomæ Aboens. Stud. fick för sin fattigdom skull Hattula häredtz studente p:r.

Biörneborg. — Stundte p:r af Biörneborgz stadh, Wlssby, Cumo, Huittiss, Pungalaitio är beuiliade Dn Henrico Kouka pro 1659.

Åboo. — Dn Andreae Adami bisloperska begärar förskriff till Högw. doomcap. i Linkiöping, att hon måtte få sitt igen, som hon för en tijd sedan hade försträckt D. And. Adam[i], när han uar här studiosus. Skrifuas V. Consist. till i Lincöping, med wänlig begäran, dätt wyrdige doomcapitlett wille tillhålla Hr And. att han content[er]ar denna quinna, dätt han uet sigh mz rätta henne tillkomma.

A. 1659, 20 Julij höltz Consistorium ecclesiasticum præsentē M. Martino Stodio, M. And. Nycopens.

Åboo. — Tedde sigh rådman Henrich Schefer; an-hölt att Jean Roux måtte få skiliobref och honom måtte blifua tillåtitt träda i annat giftermåll, effter han skall nu strax resa uth medh Hr General Commendeuren; present[er]ade] och så medh samma Högl. Kongl. Hofrätz doom om Jean Roux hustru, som hade trädt ifrån sin echta säng och är nu wigdh med hopman Hinrich Bertram. — Skola böta

i hopa för olaga proces medh wigningen och lägersmålett 200 Dr S. Mt. — *Vot:* Skiliobref kan ingen neka honom, och tillåta honom, Jean Roux, annat echtenskap synes ej kunna honom förwägras, och skilio bref kan han få så snart som högw. Bisk. och ehrwyrldige kyrckioherden komma heem. I medlertijd kunna dhe wäll få wijgass, Jean Roux och hust. Barbro Hinrichzdotter Schefer, effter föregående lyssningh.

25 Julii 659. — Gaf Ehrw. M. Simon och M. And. Nycopens. sin meningh här om. Skiliobreff kan han, leutenanten Jean Roux, wäll få när högw. Bisk. ankommer och dhe andre gode herrarna, och wijgzlan låta gå fort nu effter han skall resa synes ej kunna honom wägras, effter han ej sig förbrutit hafr. — Jdem M. And. Nycopens.

10 Augusti 1659 höltz Consistorium ecclesiasticum uti Acad. i Högw. Hr Bisk. Dn Doct. Joannis Terseri, då Hans [Högw.] nyss ankom, så och M. Georgij Alani, Magnif. Rect. M. Petri Bergi, M. Mart. Stodij, M. Simonis Kexleri, M. Abrah. Thauvonij, M. Enevaldi, item M. Olai Wexionij, M. And. Nycopensis [närwaro].

Wplästes först Högw. Bisk. Dn Doct. Terseri vocation till Bisk. embetet i Åboo och confirmation, gifuin af Hanss Kongl. Maj:tt i Giöteborg 15 Majj 658. — Där näst gratulerade Hans Högw. Consist. för dät dhe hafua haft omak i hans frånuaro; förmälte orsaken, att han hade nogot drögt, nembl. effter honom och andra herrar uar af Kongl. May:t ombetrodt att revidera kyrckioordningen. War honom än nogot betrodt, att här öfuer see; begärte Consist. wille wara honom assisterlige när han dem anmodar i sakan. Rev. Dn past. Aboens. p[ræ]clariss: M. Georgius tackade och gratulerade hans lyckeliga ankomst; lofuade uara Hans Högw. i alla måtto som dee kunna assisterlige.

Hwittis. — Hr Thomas Raialenius, sacell., inlade en supplication mz begäran han måtte komma till vacerande past[or]atet i Huittis och åtniuta grefuens bref till godo, S. feltherrens, Hr Gustaf Horns, och Ven. Cons. tillsäielsse. — Strax wplästes en beskylningh, angående nogra ärerörige saker, som Hr Simon Clementis föruiiter Hr Thom., så och andra saker, wnderskrifuin af Hinrich Kallia, Juslenius D. Daniel, i Nilss Olsons ställe, Pål Pålson, Thomas Tacku,

huilka han bör befria sig före. Sedan berömdes han för sina Homilier och arbete han hafuer låtit tryckia; kan i hogkommas mz tiden. — Sedan uardt han tilltalt, at han hade lupit till höga herrar och grefuinnor, skaffat sig bref och recommendationer emot privilegierna, huilket är orät »och i böre ingen tack hafua därföre, ty sådant löpande förorsakar en stoor confusion; jaa tagit expectans medan edor pastor lefde. Nu wete i, att Kongl. Maij:t hafuer wphäufit alla expectancier, alt så wphäfues och dänna medh». Förmanthes honom tänckia på, at han är icke räknandes emot clariss: D. M. And. Keckon: huarken i lärdom, meriter eller eliest, där till han ej neka kunde. Dn Keckonius hade warit han[s] förman i scholan och p[ræ]ceptor i Acad., så att Hr Thomas i intett är till att compareras mz Keckonio. Synes wara skäligit, att en recommendation för Dn Keckonio skrifz till Kongl. Maij:t här om. — Högw. Bisk. sade, att honom war betrod utdhela beneficia effter Kongl. May:tz order här i Åboo stift effter meriter. »Dn And. hafuer nu warit eder præcept[or], D:n[e] Thoma, förman i scholan, länger tiänt och större arbete och embete förualtat; altså tillsäess eder, clariss Dn M. And., Huittis pastorate. Men i, Hr Thoma, blif nu uid sacell. på en tijd, håller eder stilla och roligt, beuiser Hr And. lydna och wyrdning och edra förmän, så skolen i wäll i framtijden blifua i hogkommen.

Effter middagen woro dhe wppe. Då wplästes nogra Kongl. confirmationer och breff på Acad. wnderholdh, om kyrckiotijonden som war deputerat till Acad. staten; Drotningh Christinae och Kongl. Carlss tillsäielsse.

Korpo. — Bertill Hanson i Medelby blef öfuertygat 659, 2 Julij; han hade bedrifuit witskepelse i itt noteuarp 658 om wären, som D. pastoris i Corpo bref utuisar. — Sent. Skall citeras hijt till doomcap. till den 17 Augusti nästkommande.

Åland. — Frågas när tuänne äro trolofuade och boo i huar sin sochn och dhe råka afla barn i förtijd, till huilken kyrckia bötes p:r böra komma till, antingen där quinnan boor eller mannen. Om dett skall skee där quinnan boor eller hafr boot och synden giord är; fråges med huad skäll probsten hafuer giort emot.

Effter en part af Åland begära kiöpa mässewijn i Stocholm och ej hooss præpositum Ålandens., förfrågass

om wyrdig probsten hafuer dem förwägrat att köpa i Stocholm eller annorstäns.

Sundz sacellanus, Dn Johannes Martini Ekeroot, begärar Consist. recommendation till wälb:ne Lanssh. att han måtte få tuänne ödesshemman i Wårdöö till capelans gårdh. — Consistorium will hafua D. Joh. begäran i gott minne mz en recommendation.

Sundz saligh pastoris enckia begärar sochn åt sina söner, som gå här i Åboo schola nu i wijnter. — Sent. Consistorium seer gerna att clariss: Dn rector will hafua dem i gott minne i wijnter, dät han och lofuade.

Kumblinge. — Dn Henricus Hassleroot, coadiutor, begärar att han kunde få colligera diekne p:r af Kumblinge i wijnter. — Sent. Consistorium seer gerna, att han denna gången blifuer hulpin.

Fögelöö. — Dhe offerstäckar, som äro i hamnarna i Fögelöö sochn, hafua för lydt till kyrckian; nu tagass p:r till hospitalet på Åland; nu begära dhe att dhe måtte få nogot till kyrckian af bem:te p:r som colligeras om åhren. — Sent. Så är Consistorij wilie, att wyrdig probsten här om sålunda disponerar, att en deell af offerstäckz p:r komma till Fögelöö kyrckia, dhe andra till hospitalet.

Skall och skrifuass en hård förmaningh om Fögelöö kyrckio sorrl och glaam och sendas till probsten, att han låter dän upläsa på predikostolen och låter med alfuar förmana dem afstå, både manfolk och quinfolk, och dhe som här emot bryta böte huar gångh till kyrckian.

Ålandz capelssboarna gifua sig till frijdz, att capelanen reser till moderkyrkian huar fierde söndagh och gör gudztiänt, och pastor där. emot huar åttonde söndag reser till capellet; om stora högtidess dagarne: förste dagen Jul, Påsk och Pingstijd, skola alla capelboarna komma till moderkyrkian, så och alla tree solenne bönedagar.

Om Sättunga capell, huilket här till ingen uiss ordning hafr warit, huru munga gångor dhe böra få gudztiänt om året; nu begära bönderna weta huru ofta dem blifr effterlåtitt. — Sent. Capelanen ifrån Kiöckar skall resa 3 gångor om året dijt och göra gudztiänt; med dät samma kan wpfodra sin ränta. Hr Erich junior i Fögelöö hafuer och så lofuat förrätta i Sättunga gudztiänt 3 gångor årligen; wilia dhe öfter hafua tiänt af prästerna och hafua dem till sig,

begrafua derass döda eller christna deras barn i deras capell, då skola dhe sådant gifua söndagen för tillkänna; doch dätta på derass omkostnat, som prästen begära.

Fögelöö sochnamän klaga, att Kiökar boa eij uilia hielpa till kyrkiobygningen wið Fögelöö eller moderkyrkian. — Här om må wyrdig probsten disponera, som han kan synas bäst låta giöra sigh.

659, 12 Augusti Ps. Dn Doct. Tersero, Episcopo, M. Georg. Alano, M. Abrah., M. And. Nycop.

Lapfield. — M. Laurentius Kempe kom fram; wplästes wyrdig past. i Storkyro och Malax om hanss predikan och förbannelser, huilket han eij kunde ifrån sig leda, och bleff därtill bunnan, och monga andra beskyyningar, som eij woro så klara. — Huarföre suspenderas han ab officio till des han hafuer lageligen sig purgerat och sig med sina åhörare förenat; förmantes till att föra itt annat lefuerne; arguerades att han giör consistorium så stoor möda mz sin otidigheet; skole och så för än i komme till pastoratet, när sakerna äro utförde, abidia försambl. för dee grufuelige maledicier. Skrefz probsten till, att han uill hafua inspection, att försambl. blifuer wäll försed med gudztjänst, i medlertijd, antingen Virgulander dät giör eller D. Jacobus Laxenius och M. Lars lönar den samma, och præpos. förnimmer om den wille uara där kan eliest wara, och seer till att dät kan corrigeras.

Åboo. — Skrifuass till probsterna huru monga präster, past., sacell., krigz präster, hofpredikanter, skolemäst., hörare, pædagogi, coadiutorer, vaganter i huar försambl. är, huru länge dhee hafua tiänt och huru wäll, huem dem hafuer ordinerat, quo anno, af huem vocerade, etc. och sedan ingen renner hijt när nogon lägenhet yppas för än han blifv vocerat.

Euraåminne. — Grefuinnans Christinæ Brahess bref wplästes, huar wthi hon gifuer Hr Georgio Hornigh sitt votum till past. i Euraåminne.

Åboo. — Episcopus D. Doct. Terserus frågade om, huru dät blifuer medh Bisk. præbende sochn; sade att H. Kongl. Maj:t hade lofuat confirmera den sochn, som Consist. kan nampngifua.

Taltes om Sagw sochn; blef slutett, att högw. Bisk. will resa till Sagw och see sig före. — Begärar Consistorij

betänckiande om hans lön här medan M. Jordan går nu till löhnen i höst och præbendet delte wij oss emellan.

Rän:mäki. — Citation till Rännemäcki kläckare till den 17 Augusti, at suara enckian, saligh kläckarens hustru.

15 Augusti 659. — P:s Dn Doct. Joanne Tersero Episc., M. Georg. Alano, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Wirmo. — Peer Eskillson i Wallioskalli är trolofuat med Margeta Larssdotter i Metoiss, af sacellano Dn Henrico; nu will hon, pijgan, åtra sigh; han hade gifuit henne gåfuor: 3 ringar, en förgylt, tuå huita af silfr, 2 Rdr in specie, 3 Dr S. mt och 6 ör S. mt.; äro skylla i 4 gradu; nu will past., som dhe berätta, sega, dee äro för när skylla. — Sent. Dhe skola saman copuleras och deras echtenskap hafua fortgång och Dn pastor komma hiit att plichta, för han will afråda och förhindra deras goda nitett.

Lemo sochn. — Jacob Mattzon i Koinoissby hafuer belägrat Gertrud Hinrichsdotter i Mynemäcki, lofuat henne echtenskap, will nu ej hålla fort. — Sent. Skola båda, Jacob och Gertrud, citeras till den 24 Augusti hiit.

Raumo. — Pædagogus Dn Martinus anhåller, att han måtte få dhe sochner, som liggia wnder Raumo schola: Euraåminne och Wemo mz Lockalax in 2:dis tillkommande juull, och effter dhe äro enckian, S. Leistenij, förordnade dätta åhr in primis och 2:dis, därföre will han åter effterlåta henne dem in 2:dis, will Gud, nästkommande juull itt åhr till. — Dätta bleff Hr Martino lofuat med den condition, att enckian får dem igen in 2:dis som för är sagt.

Wåno. — Venerab: Dn Johannes Matthiæ Rökman anhölt om promotion; lofuades honom Wåno pastorat. Bekom och så strax där på confirmation. — Grefuinnan skrifuess till, att hon här mz acquiescerar och ej begärar omeriterade S. Past. son.

16 Augusti 659 höltz Consist. eccles. P:s Reverendiss: Dn Doct. Tersero Episc. Aboens., M. Georg. Alano, M. And. Nycopens.

Kumblinge. — D. M. Pauli Jeronij och Dn Henrici Pauli Hasslerootz förlikningz skriff wplästes och ligger i Ålandz lådan förwarat.

Sacell. Dn Martinus will hafua nogra holmar på arende, som han för hade S. M. Jsaaci Rothovij bref på att gifua om året tijo Dr k. mt.; anhölt att han och måte få uidare confirmation där på och niuta fiske warpen där wnder. — Sent. Lofuades honom så länge han är där, som brefuet utuisar.

Wirmo. — Sacell. Dn Henricus excuserar sig skriffteligen, att han eij är orsaken att Peers fästemo i Walliaskallo Margreta Larsdotter i Metojss will åtra sigh. — Sent. Han, sacell., blifuer här mz förskont, men pastor skall citeras till den 24 Augusti att suara här till, huarföre han hafr förwägrat dem att komma i hopa.

Poio. — Jungf. Christin Stensdotter klagar, att hon eij får nogot bänckiarum i Poio kyrkia, i huilken försambl. hon likuäll hafuer sit sätterij. — Sent. Beror till des Högw. Bisk. kommer och visiterar.

Rännemäcki kläckares enckia uill behålla kläckar bolet och hålla en drängh, som tjänsten förstår; men sochnan mäst will hafua Simon Person, huilken hon seger hafuer lofuat hennes dotterdotter echtenskap, men hon nekar. — Sent. Skall förnimmass huem sochnan enständigt begära till kläckar tjänsten.

Åboo.

Anno 1659, 17 Augusti hölt Högw. Bisk. Dn Doctor Joannes Elai Terserus visitation i Åbo doomk[yrka] i Hr Lanssh. närwaro, welb:ne Hr Erich von der Lindens, Consistorialium, twänne assessorum, borgmäst. och Rådz, så och Swänska försambl. närwaro.

1) Hade Högw. Bisk. en herlig oration om wandringz män, om Jacobz patriarchens eländes tijd. Applice-rade nät till sig: såsom Jacob uardt kallat in i Aegypten, altså han ifrån den ena orten till den andra, och förträda effter höga öfuerhetenes order, sedan han ibland monga fiander hadhe förrättat sin resa i Tyssland, och doch igenom Gudz wälsignelse alla farligheter igenom gångit, är för blef-uin Lector i Wästeråss gymnasio, en tijd, sedan fåt vocation af regeringen at blifua Profess. Theologiæ i Åbo 640, där han till 648 war, och i medlertijd togh gradum doctoratus in Theol., strax af Henness Kongl. Maj:t Drottning Christ[ina] vocerat till Ubsala at blifua där Profess. Theologiæ. Nu när Gud för en tijd sedan hade kallat Bisk. i Åbo, nu mera

saligh hooss Gudh, Högw. Dn Doct. Aeschilli Petraeum, då fik Högw. D. Doct. Terserus Episc. vocation af Hans Kongl. Maj:t vår allernådigste herre och konungh så och af Åbo stiftt och clericiet i Swärge, att blifua Bisk. öfuer Åbo Stiftt; blef och så där till 658, 15 Maj i Göteborg af Kongl. Maj:t där till confirmerat, huar till han i förstone skref (när han förnam Kongl. Maj:t: wilie:) till Consist. i Åbo, förfrågade om dhe med stifttet honom begära, huar icke, will Hans Högw. bruka goda herrar, som honom excusera för Kongl. Maj:t och anhålla, att dhe måtte få den stifttet begärar. Då fik Högw. Bisk. Terserus suar af Consist., att alla honom begära och åstunda hans lyckeliga ankomst. Dätt andra skäll, sade Högw. Bisk., war dätta, som honom nogot gjorde fruchtande att resa hijt, nembl. att dätta stiftt war mechta förfallit med monga oordningar inritat, biskopens intrader märkeligen decorterade, jngen biskopzgård i Åbo etc. Doch när iagh lät sådant märkia tillsade Hans Kongl. Maj:t it nådigt bistånd i alla måtto, huar uthaf iag då på Kongl. Maj:t: nådigste tillsäielse fattade mod i Herrans namn att fulfölia Kongl. nådigste befallning. — Men huarföre att iag icke kom hijt i höstas, sade Högw. Bisk., war denna, att H. K. Maj:t tillika med nogra andra Bisk. och lärde män pålade oss öfrse kyrekioordningen, därföre hafuer iag icke kunnat. Sade och, att huar om en wät sig hafua en god grund, när han är lageligen kallat, han kan giöra sitt embete med flijt och frijt mod, ty Gud är mz honom och gör honom it trogit biståndh. — Sedan förmälte Högw. Bisk., at när han wigdes till Bisk. i Ubsala mz wanlig ceremonia och ingen war af Åbo stiftt clericie där, därföre togh han till witne twänne märckelige män på Åbo stiftt wägna, som lade handen och på honom och önskade honom wälsignelse. Förmälte och så Högw. Bisk., nembl. effter som Åboo ähr hwfutstaden här i Finland, alt så will han begynna här en general visitation först. — Där på wplästes Hans Högw. vocation och confirmationbref af p[ræ]clariss. M. Abraham Thauvonio, dat. i Göteborg 658, 15 Maj. Där på sade och önskade Högw. Bisk., at Gudh och wårss Herres Jesu Christi fader och den höga helga Trefaldighet af högdenne wille giöra honom bistånd i sitt embetess förrättande. Lofuade eij sökia sin eller menniskioss prijs, lof och berym, wthan Gudz nampns ähra.

Gaf tillkänna huar uth[i] hanss embete bestodh: att hafua wpseen[de] och acht på sina predikanter och medarbetare i ordet, att dhe föra en hälsosam lära i sina predikningar, föra itt gott wmgänge med sina åhörare och alla menniskior. Paulus, han gifuer Timoth. befalning att hafua wpsyn medh Gudz försambl. mz lärare och åhörare. — Biskopz embeten hafua warit i bruk alt ifrån apostlarnas tijder, och Paulus gör en distinction emellan lärarener och seger: sombl. hafuer han satt till apost., sombl. till proph., sombl. till evangelister, sombl. till lärare etc.

Ytterligare slöt han dätta tall och sade: efter Gud och höga öfrhetan hafuer satt honom till Bisk. här uthöfr Åbo stift, så wijd dätt sig sträcker, alt så will han intett ärkänna nogon annor biskop i dätta Åbo stift, uthan en, den höga öfuerhetan hafuer hijt förordnat, nembl. honom allena; och ingen må befatta sig med han[s] embete och ingen sökie nogon annor som Bisk., och dät kan lända honom at gifua suar på.

Där på lästes wp it plumpt bref, som en från Ta-uastlan[d] skrifuit hade, en fougde, där han bekänner, att han med försambl. och på sin N. Gref. wägna hafr ehrkännt en som skall blifua past. i hans faders ställe och fast han är wng ehrkenna dhe honom god och wilia hafua honom i försambl. insatter, och där consistorium wille nogot där emot seija, hafuer dät intett att betyda, etc. — Strax beröpte Högw. Bisk. sig på Hans N:de Hr p[ræ]sid. i den högl. Kongl. Hofrätten och wälb:ne Lanssh. som är här i Kongl. Maj:tz ställe, att dhe på Kongl. Maj:tz wägna, hafua lofuat räckia honom handen när påtränger; beder dem än tjänstwänligen här om.

Talte om, at Hanss Högw. eij wet, huru monga präster här i Åbo stift äro, som ähro uthan lägenhet; will och gerna weta, huru monga här äro i alless, huru länge huar tiänt hafuer, huar och huru wäll. Will skrifua probsterna till, att dhe här om gifua relation med första.

Wplästes ett bref af innehåld, att prästerna hafua haft en owana här till och lupit, skaffat sig förskriffter af dee höge herrar; will sådant aldeless hafua afskaffat. Wplästes en fougdes bref, som förmäler sig med sochnan på sin grefuinnoss wägna att vocera sig past. och ehrkenna'n god, fast doomkap. där än sig emott[s]atte.

Wthydde märkeligen och wäll hela catechismum, huart hwfutstyckie för sigh, etc.

Noch proponerades nogra punctar att taga i betänkiande af försambl.

1). En förmaning till dem, som äro tröga att gå i kyrkian och till Herrans natuardh.

2). Om icke här i försambl. kunde blifua 2 finska och två swänska capelaner, eller dee 3 finska hielpa den swänska åt minstone.

3). En revision tarfuades om stolarnas fördelning och en uiss längd blefue wprättat; ty här är ingen uiss, som œconomus klagar.

4). Att pastoris embetess gård måtte tilbörigen med bequemliga hwss och wåningar repareras, effter den 7 punct. i prästersk:n:s privilegier.

5). Emedan stadz magistraten hafuer lagt en dell af pastoris åcker wnder stadzens tompter, och sielf lofuat skriftteligen försäkra honom om jemgodt wederlaggh igen, at sådant nu uthan drögzmall måtte skee, medan han allaredo i tw åhrs tijd sit mist hafuer och åtskillige resor till förne om refusion påminnelse giort hafuer.

6). Behöfuess samptall om kläckeställare och däss inspectore här wijd doomk., medan Dn Georgius Hörnich will blifua därifrån endtledigat.

7). Om ringningar för lik, om dhe skola skee altijd hela tijnman, som här till dagz skedt är. Och om sön-drige kläckors reparation, huru den bequemligast skee kunde.

8). Om kyrckiohundar, som offta göra oliudh i försambl. huru dhe effter kyrckioordningen kunde bequemligast affskaffas.

9). Om bönen, som här plägar läsas uid grafuen, när lik jordas, icke skulle kunna här och läsas på predikostolen, som i Swärge och annorstädes brukeligit ähr.

10). Om dät lilla orgowärket icke skulle wnderstundom brukass, att thet icke må fördärfuass.

11). Öfuer den tyska sadelmakaren klagass, att han lefuer jlla medh sin hustru.

12). Om wästra tornspessen, huilken synes uilia förfalla, om hon ej får hielp.

13). Om hö[g]chors teckning med spån.

14). Om talg till doomkyrkian, ho den inkiöpa bör; om icke borgarna, fast ej alt, doch hielpa till, medan

doomk. hafr låtit nu tillgå, och utgiffterna stoora, inkomsten liten.

15). När likket wpbärs, att quinfolken måge strax fölia effter.

16). Wnder huars jurisdiction ringarna, dragarna [= likbäarne] wara skole, antingen Consist. aut Magist.

17). At kyrckian må huar dagh tillslutin warda, när icke nogon gudztjänst hafz förhänder; men när nogot arbetass i kyrckian eller capitlet hålles, at en döör då allenast ähr yppen, och att kyrkiones betiänta tå taga wara på dörran, att huarken tiufuar eller then siälfwäldiga wngdommen icke må giöra kyrckian nogon skada.

18). Huru med kyrckioness koppar må blifua, som ligger förbrend; mz huad medell hon kan wparbetass.

19). Och att fattighuset och hospitalet må blifua wäll förseä.

Sent. på desse puncter fins folio 171 [effter d. 23 Aug.]

18 Aug. 659 skedde visitation i Finska försambl. i Åbo.

Hanss Högw. talte på finska en långh stundh om sin vocation och confirmat., af Kongl. Maj:t meddelt, huilken effter wäll grundat tall af Högw. Bisk. giort, a[n]modade Hanss Högw. om at wplä[sa] sin confirmation, som war på finska verterat. — Sedan differerade han talet in på Hanss Ehrw. M. Georg. Alanum. Tog alt så Hans Ehrw. ett dictum af den 115 ps. v. 12 seqq. huru Herren wälsignar dem, som fruchta honom; applicerade wacker[t] dätta alt, huru Gud hade wälsignat sit folk här i Åbo mz höglärda andeliga förmen, isynnerhet närwarande Bisk. etc.

Sedan gick H. Ehrw. igen[om] tijo Gudz bud, Troon, Faderwår, Döpelsen, Himmelriksens nycklar, Altarens sacrament, och huart hwfutstycke grundeligen och märkeligen explicerade.

Beslöt altså sedan med en herlig lyckönskan, sedan han hade tackat dem, som här hade flitigt kommit tillstädes etc. och beuist lydnö.

20 Augusti 659 höltz Consist. ecclesiasticum Ps. Dn Doct. Epis. Tersero, M. Georg. Alano, M. Mart. Stodio, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Haliko. — Hafrakallio smedes dotter är trolofuat med en dräng i Rännemäcki sochn. — Sent. Skola båda komma hijt nästkommande Märmässa.

Pargass. — Hanss Clason, fougde i Wanass, hafuer belägrat S. Erich Månsons hustru i Jsposs, medan han lefde, H. Anna Hartuikzdotter; nu begärrar han få echta henne. Frågades huad orsak war hon war ifrån sin man.

1) Hon, hust. Anna, sade, att hennas föräldrar hade tuungit henne att taga gamble gubben. 2) Strax begynte gubben hata henne, hafua henne misstänkt för andra manfolk, och wiste henne ifrån sig. 3) Led hon nog af sin styfson, gubbens oächta son; kunde altså ej begå mig ther. — Anhölt i consistorio, att iag måtte få boo för mig själf i Pargas på min farss gård, blef ej mig fulkomligen tillåtit, uthan styrck[t] att iag skulle see till, att förlika mig mz honom. I medlertijd hafr iag uarit der ifrån i 4 åhr, och nu, Gud bättre, ej batter råkat uth. Åhr och nu dömd uid häredztinget att böta för uårt broot — Vot. M. And. Medan när hennes man fins malitiosa desertio, att hon ej kunde begå sig när honom, hans oächta son uar illak emot henne, är för sin S. manss död fallin, nu at fördämpa synden, låta dem komma tillhopa och böta till doomcap. och sin sochna kyrckia nogot, utläggia dhe förria böterna, stå 3 söndagar effterst i stolarna och deras synd af predikostolen förkunnas och afbidia försambl. M. Pratanus idem; M. Kexlerus: Tillåtass echtskap, copuleras hemma eller i prästegården; jdem omnes. — Sent. Effter Consist. förnimmer, att i hafue fallit i hoor, huarföre i och wijd wärdzlig rät ähre fälte till böter; Consist. förstår, att S. Erich Månson är orsaken att i hafue begifuit eder ifrån honom, effter han ej kunde lijda eder ej heller hans son; äre af edra föräldrar twugne att taga honom, offta anhållit i consistorio j måtte blifua skilde wid honom, och dät ej kunnat nåt [=nås] Och effter Hanss will nu echta eder, som eder förnedrat hafuer, altså skole i stå 3 söndagar båda nedarst i kyrckian, eder synd af predikostolen förkunnas, och i försambl. afbidias. Han skriffas i sakerstigan och i, H. Anna, blifua i kyrckio tagin, och lyses för dem för än dhe wijgass, som brukeligit åhr, och sedan wigas dhe antingen hemma eller i prästegården. Doch först skola dhe tijo Dr ährläggias, 5 till doomcap. och 5 till Pargas, för än dhe wigas, som hon för dätta är tilldömd att contentera.

Tacksäielse dagen för den lyckeliga progress, som Hans Kongl. Maj:tz arme i Danmark till watn och land hafft hafuer å 20 Martij till den siste Julij (hafft hafuer), skall skee den 15 Dom. post Trinitatis, effter Kongl. Maj:tz och Rijkz Rådtz wille.

Åboo. — [Om] capelans tjänstan här i Åbo taltes. Consist. mente dhe uilia vocera M. Gab. Arctopolitanum till suenska capelanen, och Dn Borgerum i Dn Henrici choralis ställe.

Nagw. — Eskill Mattzon i hospitalet, en gammall man, begärrar få taga sig hustru, som i hanss ålderdom skiöter honom. — R. Om hon kan tiäna sin föda, och ej wräkass in på hospitalet och wara nogon till meen, så kan här om ransakass, och får suar en annor gångh.

Erich, den döfue, begärrar ransakningh emellan fougden och honom, så och hans hustru. — Lofuades honom.

23 Aug. 1659. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episc., M. Georg. Alano, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Sagw. — Joseph von Biuren hafuer lägrat en kåna i Rödlax, Margreta uid nampn, som för hade fallit. Begärrar nu få wigass medh en annor, som han är trolofuat medh i Kimito sochn. Seger Joseph ej hafua lofuat konan echtenskap, som hon och siälf bekende; han hafuer tagit barnet till sigh. Seger när tinget war, war han uid generalmunstring, kunde altså ej få utslag. — R. Talass med Kongl. Hofrätz residerande om denna sak, effter hon ej är tingfördh. Oecon. talte med dem; dhe sade: effter han nu 1 7:bris skall resa wth på togh mz hemma lemnade rytterijt, altså kan han få wigass, när han ställer caution för sigh för böterna. — M. Justander gik i caution i den Kongl. Rätten för tingz böterna. — Skrefz probsten till i Kimito, att han får uigas, allenast han ställer caution för kyrekioplichtan; där medh drog han aff.

Korpo. — Bertill Hanson i Medelby hade brukat widskepelse i dätt han A. 1657 hade om våren i första strömmingz note wärpet kastatt en julkaka i kilen, till den ända, att han skulle få rijkeliga strömming dät året, som past. Dn Claudi Alani ransakning wthuisar. — Nekade till i förstone, men bekende sig sådant af ouittighet hafua giort. Bad om förlåtelse; lofuade bättra sigh. Så monga som woro om samma noth åto den kakan wp sedan. — Sent. Bertill skall

stå en söndagh i wåkenhuset, och past. af predikostolen afkunnar hans ouittigheet och afbeder försambl., förmanar dem wachta sig för slik galenskap, och Bertil böter 2 Dr k. Mt till moderkyrekian och 2 Dr till capellet. Förmantas han och wachta sigh, att han ej tager meer nogon falsk skriff, uthan bätter ihogkomma honom som i consistorio en sandferdig sedell meddellar.

Åboo. — Visitation[s] punctar finnes fol. 168 [d. ä. här ofvan pagg. 331—335] och här suar på dem, som följer:

1). Dhee som äro försummelige gå i kyrkian och sällan till H. natuurd förmanas först i Consist. att bättra sig, sedan i rådstugan; bättrar han sig ej moste brukas annat.

2). Taltess om, att dätt kunde blifua här effter 2 finska och 2 suänska capelaner; men chorales sega sigh hafua Kongl. bref och ähre här emott, ty dhe sega att dätt faller dem för swårt om dhe i finskan ej blifua meer än som tuå. — Beror till dess Consist. får skrifua Kongl. Maj:t till här om, huru här om kan blifua, om då icke meer att dhe finske hielpa den swänska nogot mz bönstunder eller predikningar. — Taltess om Hr Georgio Borgero och Kilo nogot; huilka delss togos i consideration och Borgerus kallass hijt, att göra en profpredikan. — Dn M. Gabriel Arcetopolitanus voceres till suenske capelanens tjänst om honom behagar.

3). Om bänckarnes delning de novo lofuades innan kort tagas före, och sades wara nödigt. — Om prediskostolens flöttiande sades ej kunna wäll rimma sigh, ty nya koren och borgmäst. chorens quinfolkz bänckiar komma då bort; men dörren åt Academien kan murass igen och sättas nya bänckar i den gången. — Sombl. af professorerna läsa emella[n] 7 och 8, om icke den timmen kan wpskiutas till emellan 10 och 11 för bönstunnan skull.

4). Kyrckioherdens gård i Åboo lofuade magistraten byggia innan kort.

5). För Ehrw. kyrckioherdens åcker, som är legd till borgare tompter; till wederlagh behåller kyrckioherden tomtörena af bem:te tompter, och alt så länge Ehrw. kyrckioherden får jemgott wenderlag igen.

6). Om kläckostelningen. — Consist. bad med magistraten, att oeconomus wille hafua inspection där med och taga Jören Tyti, som ställer henne och får samma lön som för är wanligit: Tyti 30 Dr k. M:t, öfria oeconomus.

[7]. Ringarna ordning: För Kongl. lijk och höga herrars ringes mz alla kläckorna 1 time; ringarna få 4 Dr, lika så kyrckian; $\frac{3}{4}$ timme få ringarna 3 Dr, lika så kyrckian; a $\frac{1}{2}$ timme 2 Dr ringarna och kyrckian 3 Dr k. M:t. — Lijk som läggias i kyrckian böra betalass efter ordningen. Monga i förtijden begrofu sina döda uth om staden.

M. Simon begärte kiöpa S. Kranckens graf i borgmästar choren wthmz muren; sades att nog är'et 50 år sedan han doo. Lofuades M. Simon för 20 Rdr, att betala på åtskilliga terminer, doch nogot nu strax på handen. Lofuade M. Simon.

Ringess för bruder högst förste gången $\frac{1}{2}$ timme och ej mer; ringarna få 2 Dr, kyrckian 3 Dr med andre och samman ringningen.

8). Om kyrckio hunnarna. Dragarna stå wid huar sin döör och kiöra bort hunnarna, och få 1 tr spanmåll huar om åhrett.

9). Bönan som är brukelig läsas öfuer lijk när dhe begrafuas, huar och när hon skall läsas. -- R. Hon läses af predikostolen när predikan skeer, antingen de begrafuas på kyrckiogården eller i kyrckian; men när liket är nedlagt, seger prästen när han kastar mulden på, som brukeligt ähr. Eliest när ingen likpredikan skeer, som för dätta hafr warit i bruk, at bönan läses strax uid grafuen.

10). Om lilla orgewerket, taltess om, och slötz att M. Claudius Holst skulle här effter hafua curam där om, och blifua rector cantus (cantus), hafua där medh spem successionis till conrectoratet här, och M. Samuel blifua här ifrån mz första promoverat. Doch tager M. Claudius nu emot wärket och musiken.

11). Sadelmakaren på andre sidan åhn, som illa lefr mz sin hustru, skall citeras till doomcap. och admone-ras, och sedan på rådstugan admoneras. Ställer han sig nu i medlertijd jlla, bör han sättias in så länge.

12). Mattz kläckare blef befalt med kåpparslagaren besee tornspessens stolpar och gifua sit iudicium om dhe kunna uthan hielp stå.

13). Högchoren skall blifua spänt i wår, will Gudh.

14). Tallg till Doomk. omtaltes, huar medell där till kan finnas, effter Doomk. är fattig. — Mente att man lyser här om, och låter besöka borgerskap och andra i sina huss till jull om liuss. Doch conferera här om med den Kongl. Rätten.

15). Lyses på, att quinfolken komma strax effter manfolken när lijck wpbärass; huar dät ej sker begynnes strax gudztjänstan, så må dhe komma när dee uilia. — Brudprocess som länge dröga, i synnerhet quinfolken, förmanas i tijd ställa sig till kyrckian och ej med sitt långa pruut dröga; förmanas Michaelis dag, att dhe omwenda sig som barn.

16). Om dödgräfuarna, wnder huars jurisdiction dhe böra wara. — R. När dhe nogot peccera, då står prima instantia till consistorium; om dhe ej lyda remitteres till wärdzlig rät och rådstugan.

17). Kyrckio dörarna må wara igenslutna om söckne dagarna när predikan ej hålles; men när Consist. är, eller nogot kyrckio arbete, då är 1 dör allenast yppen.

18). Om fattighuset. — Borgmäst. sade, att dhe äro wäll försedde, doch wilia dhe än wprätta en ny längd, att huar annoterar huad han årligen will gifua.

19). Om kåpparen, som förbrend ligger. — R. Sendas öfuer i wår. Men ingen talte om medell där till.

20). Om påikar som spela put p:r. — Kyrckiotjänarna mz stadztjänarna hafua wakande öga på dem, taga fat på dem föra dem i rådstugan.

21). Talte Hr Borgmäst. Litzen om Gen. Commendeurens musicant, som här uill sättia sig neder; begärar at doomk. kunde gifua honom nogot i förstone; staden uill giöra sitt till. — Lofuades honom 10 tr spanmål.

22). Sochnerna i Nyland och Hollula häredt, som äro lagda wnder Wiborgz stift, anhålla hoss Kongl. Maj:tt, att dhe kommo här wnder igen, eller åtmistone doomk[yrko] tr kommo hijt till Åbo, och Episc. Wiburgens. woro obligerat taga meriterade här (i) till dhe pastoraten i bem:te herader, när nogot wordo ledigt, som en professor eller Doomk. betiänte prästman.

23). Att bröllopsz och gästabodz öfuerflödighet isynnerhet mz maat kunde blifua förtagin. — Borgmäst. Brochius sade, att grefue Peer hafue giort en ordning om den kunde practiceras. — Togz i betänckande.

24). Woro wäll en wiss ordning kommo med faddrar. — Togz och i betänckande. — Mente en dell om 5 aut 6 in alles.

Wirmo. — Gertrud Hinrichsdotter i Walaskallio är belägrat af Jacob Mattzon i Caines i Lemo sochn; är citerat

mén han kom ej; han lofuat henne echterskap, men intet märke gifuit, wthan hon är hafuande, actade ej Consist. citation. — *Vot.* M. And: Han är obstinat; angifua'n för Lansh., att hem [han] hemtes; idem fere omnes. — *Sent.* Dhe skola båda komma hijt och begäres af heredtzhöfdingen en citation effter honom på uiss dag som hon tror, hon kan komma.

Lundo bönder wilia tala om Dn Neostadij intrader och capelanens Hr Matth. i Brunckala. Effter Dn Matth. ej uar här, wpskiötz sakan till mareknan.

Saligh Clas Hansonss dotter klagar, att hon ej får niuta sin S. faders graf oklandrat, som han hafr contenterat, som hennes rekning utuiste till 198 Dr k. M:t. — *Sent.* Denna saak står så länge som högw. Biskopen kommer dijt att visitera.

Lundo. — D. Neostadius klag[ar] at han ej niuter Grefue Peers frijhetz bref till godo på itt hemman, uthan Hr Lansherren will ej dät bestå. — *Sent.* Den 6 och 10 punct i privilegierna gifua mz, att sacell. få niuta itt $\frac{1}{2}$ hemman frijt. Hanss högw. wille tala mz Lanssh. här om.

Sahalax. — Dn Martinus, för dätta pastor, klagar, at han [ha]de haft itt hemman i Sahalax sochn, kiöpt bör[d]s-rätten; nu sedan privilegierna woro utgifna förmätte Quan[ten] maioren dät sig till frelse. Sedan hafuer han plägat mig mz stora utlagor, dagzwärken, lätet wtmäta af mig min egendoom, iag honom contenterat, men kan ej blifua mina panter mechtigh, som Hr Martinus Whro seger. Beder han måtte få en recommendation till Lanssh. i Nylandh och Tauasthus, att honom måtte skee rätt, icke meer han då måtte hielpa'n han fingo betalning för sin bör[d]s rätt. — Fick skriff.

Åboo. — Malin Erichzdotter i Åboo är belägrat af en studioso i Åboo Thoma Matthiæ; han hafuer lofuat henne echterskap, gifuit henne 1 Rdr 3 s. 1 Dr S. Mt på echterskapz lofuen. Gifz henne lof sökia honom i Stocholm, mz begäran att Rev. Dn Kettarenius wille hielpa henne, att hon blefue copulerat med studioso; will han ej, hotas han med relegation etc., ty han hafuer lugut sig till testimoni-um af Magnif. rectore.

25 Augusti 659. — Ps. M. Georg. Alano, M. Sim. Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio.

Stoor Kyro. — Capelboarna i Yllistaro anhålla, dhe mätto få gudztjänst i sitt nya capell meer än som för. — Sent. Få huar 3 aut fierde söndagh i capellet, dätt nya, och alt till Högw. Bisk. ankomst och vidare förordning. — See copian af brefuet.

659; 5 Sept.

Ankommo 2 bref från Lansh. i Nyland, dat. 25 Augusti, förmäländes om tacksäielsse dagen, dät första. — Andra: om en rustning som bör utgiöras i Karis af past. Åhr suarat den 5 Sept. som i copie booken finss, att nu warande pastor och sacell., som för dätta nött nådeår effter sin fader, giöra wth hästen i hopa. Dn past. Sigf. 2 delar och Dn Nicolaus en tridie deell, så att en god rustning kommer chronan till godo effter Lanssh. disposition — Högw. Bisk. resolv. hemma dätta.

7 7:bris 659. Ps. Reverendiss. Dn Doct. Joanne Tersero, M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycop.

Töfsala. — Præpositus inlade en ransakning, sked i Töfsala sochnestuga 659, 15 Martij.

Erich Grelson i Wehax beswärade sig öfuer sin trolofuade fästemo Marina Mattzdotter jbidem, att hon ej will hålla fort med echtskapz lofuen, som är at see af ransakningen uidlöffteligen hennes narrerij. Frågades hennes matmoder, om hon uiste nogot annat än redeligt medh henne. Hon sade: nej. Hon, Marina, wardt tillfrågadt, om hon wille hafua Erich. Hon suarade icke itt ordh, uthan stod så halss stif. Hon hade tagit gåfuor af honom 1 silfrskeedh, 2 Dr S. Mt, 2 silfr ringa[r], en af dem förgylt. — Sent. Effter hon är så sturssk, att hon ej will wörda at suara doomcap. må hon sättiass fast i rådstugan, till des hon får betänckia sigh.

2) Hanss Mårthenson i Tomois är trolofuat med Gertrudh Arfuidzdotter. Han comparerade ej; är misstänckt at han håller meer af sin piiga, än sin fästemo, i dät att han hafr fördt henne medh sig i byn, där fästemoön bodde, och drog med henne i annor gård och ej till sin fästemo, war där om natt[en] och drog sin wäg andra dagen och ej kom till talss med sin fästemoö, wthan när hans fästemo kom engång, sade hansses broder: »nu skalt tu öfrgifua din

hora». Hanss sade: »än släpper iag ej Walborgh». — Sent. Talass med wälb:ne Lanssh. att han låter hemta'n med proforsen[!] så framt han, Hans Märthenson, ej kommer i dagh, och i morgon i consistorio sig p[ræ]senterar.

3) Mattz Grelson i Leikiluoto med sin dotter Marina, huilken hafuer nu aflat barn; seger att Johan Nilson, hans dräng, hafuer gjort barnet. Han nekar. — Sent. Denne saak remitteres till häredtz tinget och där wtslagh tages först, sedan kommer hon hijt.

Rimito. — Jören Simonson, en poike, kom fram om sina fjortan år mz sin fader. Bad hans fader han skulle få taga sig hustru; sade att han måtte gifua folk p:r. — Sent. Gossen är liten, kan ej tillåtass, kan wäxa än 3 eller 4 åhr.

Säckylä. — Past. Dn Henricus Thomæ med Dn Laurentio Bened. i Lällaiß kommo fram; pastor will, at han ej må blifua capelan; seger sig haa en liten sochn. Bönderna hinna ej föda tuå. — Dn Laurentius wiste fram, att han hade vocerat honom, hade saligh Doct. Petræi confirmation på sacellanium. Klagade at han, D. Laur., hade warit försumlig. D. Laurentius sade, at Dn Henricus efterlät honom icke göra tjänst. D. Henricus sade, at Dn Laurentius uar en arendator. Han sade: »iag nödgass bruka hemman om iag will hafua min födo». Episc. förehölt Hr Hinrich, att [han] hade uarit obetäncksam när han begärte coadiutorem på en sådan liten lägenhet, och Dn Laurentius fögo klokare, när han lät sig ordinera på den conditionen. — Sent. Dn Laurentius får nu i dätta åhr och höst capelansröntan af Säckylä sochn och ej mer; får nu lof predika nogra gångor medan han bär wp sin ränta, och sedan intet göra nogon tjänst i nogon försambl. sub pœna privationis med mindre att ordinarij i försambl. honom tillåta. — Dn Henricus får en skriff till Rev. Dn præpositum att han förmanar försambl. i Säckylä, att dhe gifua Hr Hinrich tillkommande åhr nogot rundeligare än som för, efter han hafuer ganska ringa tertial.

Wåno. — Saligh pastoris Gunnarij enckia framkom med efterskrifne bönder, begärade hennass son måtte blifua past. i sin fars ställe: Henrich Thomason i Yllenäby, Anders Thomason i Tylliläby, Jöran Hinrichson i Hännamäcki, Sigf. Markuson i Näomböll, Jacob Jöranson i Nucktila, Eskell Cemetson i Kolliala, Henrich Jöranson i Rastila, Sigf. Hinrichson i Kådiala, Thomass Mattzon i Nemijs, Petter Matt-

zon i Sillampä, Hinrich Mattzon i Kärjala, Jöran Knutson i Rastila, Pål Staffanson i Tappiola. — Consist. suarade och sade, at Hr Johan Röökman är en wäll meriterat man, kan nogon lägenhet bättre fram med tijden falla, uill Consist. hielpa honom ifrån Wåno; i medlertijd kan Hr Michael göra sig meriterat och komma att succedera honom till Wåno pastorat. J medlertijd till Walburgi blifuer nu enckian i prästegården omolesterat.

Hon sade, när hon kom till Wåno, måtte hon föra utsed med sigh. Cons. sade, att hennes mans fader war där för; sonen fik alt effter fadren; är nogot fell bör sochnan sådant wprätta och gifua enckian wthsäd. Consist. will och skrifua grefuinnan till, att hon hielper och så enckian. — Consistorium frågade om bönderna hafua nogot emot Hr Johan, som i consistorio woro; alla sade: nej. Sade sig ej uara emot honom. Förwägrade sig weta om fougdens obetänckesamma bref; där mz tog Högw. Bisk. enckian i hand, bad henne nu gifua sig till frijdz. Consist. uill wäll med första laga i bästa måttan, allenast nu beroor wid dät Consist. giort hafr. — Dermz tog hon afträde och gaf sig till frijdz.

Matt[z] Jöranson i Jdempä begärar echta en ryttarress hustru, Jöran Persons, som segz är worden död i Päländh, i Luchtila by boandes. — R. Skrifues probsten till, att han här om ransakar; är han död, Jöran ryttaren, må han komma med hust. till echtskap så framt ej annat förhinder ähr.

Lemo. — Dn Georgio Borgio tillbödz chorals tjänstan här i Åbo. — Han tog i betänckande.

Säckylensis. — Dn Henricus bleff citerat at suara Dn Georg. Borgero i nogra arfsaker i morgon.

Rimitto. — Saligh pastoris enckia, Dn Henrici Colkas, med futuro pastore D. Henrico woro inne. Dn Henricus klagade, at prästegårds husen äro förfalne, jnventarij boskap ej blifuer rät achtat; tuå sochnamän woro med en kyrckiouerdh Arfuid Mattzon i Kiutilass och nämddan Sigf. Anderson i Sandalass. — Enckian war tillsagd hafua omvårdnat om prästebolet så länge nådeåret warar, så framt hon will niuta nådeåhret, så och låta achta jnventarij boskapen. — Sent. Enckian skall hafua curam om boskapen, som i prästegården är. Kyrkiowerdarna med kyrckiones säxmän om

bygningarna och laga så at pastor blifuer med goda och laggilla huss försedh när han kommer.

Kumblinge. — Dn Henricus anhåller, att han får förmaningz skriff till Hr M. Päll, att han får slachtnöt och får ut, som lofuat är; nötett till 4 åhra gammalt och gambla får.

Birkala. — Anderss Jöranson i Kohomalaby och Birkala sochn är trolofuat mz en piga Maria Knutzdotter, dränge fougden på Wijkz gård; han will nu åtra sig; seger hon är i rychte. Han caverade hans granne för honom att han saken uill utföra wid häredtztinget, och sedan komma till doomcap. och få doom.

Om Herredagz resan skrifua ut till probstarna, att huar i sitt contractu lagar skickeliga män med nöiachtig fulmacht.

Herredagz p:r. — Effter här till hafuer warit en olikhet med herredagz p:rs wtgiörande med pastoribus, alt så hafuer Consist. för got funnit, att huar pastor gifr som han hafr numerum till i sin försambl., näml. för huart 100 hemman 2 Dr Silfr mynt, och alt så proportionaliter för 50, 1 Dr S. Mt etc. och alt så wpåt.

Reverendi Dn pæpositi wille hasta med suar på Högw. Biskoppens tryckta bref medh längd på clericiet, huar i sitt probsterij.

8 Septembris 659. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episc.

Ab., M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M.

Abrahamo Thauvonio, M. And. Nycopense.

Töfsalensis mz Someroense, Kangasalense, Pyhämaense, Lethalense — Episcopus talte om tillkommande Rijkzdagh, dhe store expenser, långa och mödosamma vägen till Giöteborg, item om olikhet med herredagz p:rs utgifuande ibland dhem som stora och små gäld hafua. — Sent. Slötz altså, att huar pastor gifuer för huario 100 hemman i sin sochn till herredagz p:r 2 Dr S. mt.

Töfsalensis jnlade en ransakning om nogra trolofuade drängar och pigor i hans sochn, som i wyrd. probstens inlaga är att see, dat. 659, 15 Martij.

Erich Grelson i Wehax är trolofuat medh Marina Mattzdotter ibid. Hon uill åtra sig; blef i Consistorio förmant taga honom; uille ej; sattes i rådstugan nogra dagar och

betänckte sig; togh honom. J lika mätto giorde Hanss Märthensonss i Tomoiss brud; will och så uthan orsak åtra sigh, blef satt i rådstuga en dagh. Hon betänckte sig och tog honom, Hanss, till echta, och fingo cautions män för sig, att dhe skulle wigass wid sina fästemän i höst. Cautionerna liggia i D. præpositi ransakning i Wemo lådan.

Rijmitto. — Enckian, S. Dn Henrici Kolckass, framkom mz S. Gabriel Berendtsons son, Johan, om itt grafställe i sakerstigan; han sade dät han hade accorderat mz hennes S. man, att hanss faar och S. past. skulle behålla halfua grafstället huar; hon sade: neij, uthan hade haft lof insättia sin fader på en tijd. — Enckian framhade sitt witne, som aflade sin eed, Hanss Sigfridson i Låkjlla; han aflade sin eed, och sade sedan, at S. pastor hade allenast lofuat Johan nid sättia sin S. fader i grafuen på en tijd. — Sent. Hennes man, S. pastor, hafuer giort orät, så framt han hade lofuat bort halfua grafuen ifrån sin hust. Woro oskäligit utsluta sin hustru; är orimligit att man och quinna skulle skilias åht. Och effter Johan hafuer för dätta haftt sit witne fram, och där mz få bref å halfua grafuen, huilkens witne eij aflade sin eedh, men nu kom S. pastoris enckia mz sitt witne, som förbemält står, aflade sin eed och witnade allenast sedan att pastor hade lofuat Johan Gab. sättia nid sin S. fader i grafuen på en tijd. Behåller altfördy enckian mz sin saligh man grafuen i sakerstigan i Rijmitto, och Johan söker sig itt annat rum åt sin fader i kyrckian, och tager igen sina utlagde p:r. Doch så länge som han får laga sig graf i höst nidsätties hans S. faars lekamen i grafuen i sakerstegan, doch eij länger än till juull där at stå lofgifuit.

Åbo. — Engelbrecht Enesköld klagar på Lillieholmens fru, för dätt kyrckiobulleret skull, som för dätta skedde i kyrckian. — Sent. Lilieholms fru citeres till Doomcap. at suara henne eller honom, Enesköldh, till den ...

Lethala. — Dn pastor berättar, att en piga hafuer uarit skorfuit. Då hafr en gammall quinna, ia en fåne nästan, tagit henne med sig, läsit öfuer henne, som past. sade. En piga hade hördt uid en portring, at hon skulle blifua af med skorfuen. — Sent. Kåringen står för kyrkiodörren och hennes synd förkunnas af predikostolen, och förmanas försambl. uachta sig häreffter. Och pigan står åfuenså eller böte 1 Dr S. Mt.

2) En piga hafuer bekendt på en dräng att han hafuer legat när henne; han nekar. Blefuer han öfrtygat eller ej, straffes hon som en löss kona.

Pungalaitio bönder, nogra, som woro lagda ifrån Huittiss till dätta nyss giorda serdeless pastorat ifrån Huittiss, klagade, at dem felass åhrligen wijnkorn af orsak, att dhe 40 bönder, som för dätta hafua legat under Huittis pastorat, äro nu till Pungalaitio pastorat lagda. Doch få dhe ifrån Huittis åhrligen 2 tr till winsädh. Men nu äro 15 ifrån Wrdiäla tagna till Pungalaitio pastorat, och 9 ifrån Törfuis och huarken ifrån Wrdiäla eller Törfuiss gifz något uinkorn mz dhem, som ifrån Huittiss. — Sent. Consist. will tala mz wälborne Lanssh. att han låter fölia proportionaliter winkorn med bönderna, som äro lagda ifrån Törfuiss och Wrdiäla till Pungalaitio. — Lanssh. i Åbo lofuade 10 Sept. at dätta skulle ifrån Törfuiss effterkommas. — Nu skrifz till Nyland till Lanssh. om Wrdiäla om dät samma, och förmäla at Clemet Jacobson, fougden, hafuer arresterat wijnkornet för kyrkieherdens taxa i Pungalaitio.

Rimitto. — Enckians, S. past., i Rimitto; hennes måg får veniam concionandi så länge hennas nådeår påstår, Dn Martinus Georgij uid namn.

Brunckala och Lundo. — Dn Matthias i Brunckala fik skriff af Högw. Bisk. på halfua sacell. intrader af Lundo sochn och capelgeld, som Ven. Consist. hade för gifuit. Dät ratificerade Högw. fadren.

Mäsekylä. — En quinna af Kariula by, som probsten skrifuer om; hennas man hafuer warit ifrån henne i 7 år och nogra månader; hon begärar få taga sig annan man. — Sent. Effter han är en malitiosus desertor, är ej i chronones tjänst för hållin, seges hon frij ifrån honom och tillståndh gifz henne giffta sig ehuar Gud kan henne föreläggia och försee.

Lämpälä. — En kona, som ej will stå kyrkioplicht, hafr uarit uid tinget, swär och bannas, brukar mund på prästerna i kyrkian, lyder intet. — Sent. Consist. will tala mz Lanssh. här om. — Slötz när Lanssh. att här om skall de novo ransakass; befinss dätta i sanning skall hon uäll blifua straffat.

Rimito. — Hopman Henrich Bertram med hust. Jngebor Andersdotter Marthens skola citeras till den . . .

Lemo. — Dn Georgius Borgerus framkom och talte om pastor i Säckylä, att han hafr en geldz saak med honom om erff. — Sent. Denna sak remitteres till heredtztinget at afdömmas.

Nagw. — Johan Bertilsson i Giöttiö klagade, att Hr Larss hade satt honom år och dag ifrån Herrans natu- uard, för dät han tog sin olydige wnga son i luggen på kyrkiouallen och ledde'n heem; ty han, sonen, hade tagit sig ryttare tjänst sin fader ouitterligen. — Consist. frågade Hr Larss hoo hade befalt sätta'n ifrån H. natu- uard. Han, Dn Laurentius pastor, uiste icke stort säga. — Sent. Con- sistorium hade wäll orsak att priuera edor, men nu till en liten kantzlo skolen i böta 10 R. Dr, 5 hijt till doomcap. och andra fem till Nagw, och där hooss förlika eder mz Johan, betala honom hans omkostnader resepr och annat.

Hospitalet. — Och effter hospitalss sakerna tarfua inq[ui]sition på Sälöo will Bisk. med nogra af Consist. komma dijt till Nagw Matth. dagh.

Pemar. — Saligh pastoris enckia är försumelig att bruka åkeren och prästebolet, seger futurus pastor Dn Matthias. — Sent. Hon får en förmaningzskrift till sigh; — fik strax.

Pargas. — Taltess med Reverendissimo Episc. om it slagzmäll i Pargas på en kyrkiobåt emellan Hinrich Jacobson och Marina Hinrichzdotter i Nidrakiriala. — Sent. År sakan så grof att hon ej kan förlikass af pastore och kyrkiorådet, då remitteres hon till heredtztingett at afdömmas.

659, 9 Sept. — Ps. Dn Doct. Tersero, Episc., M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thau- vonio, M. And. Nycopens.

Jckaliss. — Capelans enckian begärar än itt nåde- åhr, ty nu nästkommande Walburgi blifr hennes nådeår uthe. Seger sig hafua monga små barn, hafuer warit ringa lägenhet. — Sent. För dhe orsaker hon föregifuer får hon å Walburgi 660 till 661.

Nyby. — Simon Jacobsons enckia klagar, att Hr Zach. Sacell. hafr länt en chrona, kan ej få henne igen. Här på förklarade sig Rålambstierne och sade, hennas man uar skyllig Arfuid Mattzon, och chronan är honom för sitt geld jnrymdh (:där mz wphofz hennas klagan:), dät Rålamb-

stiernan sade när Lanssh. samma dato i vise P[ræ]sid. och assessorum och Episc. närvaro

Åbo. — The siukass lyssningz sedlar skola formerrass så: lysen för »en ährlig man, ärlig quinna, ärlig mans son, dotter» etc.

Pargass. — Stålhansken, Johan, begärrar en präst hemma i huset. — Sent. Högw. Bisk. will siälfuer skrifua honom suar.

Rowäsi. — Dn Ericus, sacell. wid Wiridois capell, begärrar nu komma till moderkyrkian och blifua där sacell. — Sent. Han får där på confirmation. Och Dn Thomas coadiutor blifuer sacell. i Wiridois igen, och får confirmation när han fodrar.

Biörneborg. — Dn Jacobus Bartholli, conrector, får confirmation i Dn M. And. Keckonij ställe på rectoratet, och M. Johannes Thuronius blifuer conrector igen.

Pungalaitio. — Dn Daniel Juslenius kommer hijt och gör prof i finska och swänska försambl.; är han capabel kan han blifua choralis i D. Henrici ställe.

Jio. — Salig pastoris Hr Samuelis enckia begärrar 3 nådeår och att Dn Joh. Forbus måtte blifua pastor och hennas son sacellanus. — Sent. Enckia[n] sitter nu i rolighet till dess dätta nådeår är uthe, sedan kan hon uäll få suar huru med hennas begäran kan blifua; och Dn Johannes Forbus så och dhe andre prästmän i Jio rätta sig fulkomligen effter Episcopi tryckta breff och see dätt wäll igenom.

Åland. — Wplästes 30 resolutioner i Jumala för dätta slutna 2, 3 Augusti, och aff Episcopo D. Doct. Tersero, M. Georgio Alano, M. Abrahamo Thauvonio sententierade och till Åland öfversende; copia lofuade M. Abrah. Thauvonius gifua nu, iag skulle begära.

Pungalaitio. — Dn Georgius Benedicti hafuer belägrat Magreta Erichzdotter i Särkilaby; hon födt barn, han förent sig mz henne och förlik sig medh konan; barnet dödt; begärrar blifua präst eller restituerat igen. — Sent. Han reser till Maioren Skarpen i Wrðiäla, som för hafr begärt honom; får han hans vocation än och han uill försörja'n framgent, kan här på falla consistorij suar. Doch tycker Consist. uara rådeligast att han slår sigh till köpmansståndet eller nogot annat, effter här är trångt medh präster.

Rännemäcki. — Pittkämäcki Bengt Erichsson, trolofuat med Hafrakallio smedens dotter Sara Mattzdotter i

Haliko sochn; hon uill nu åtra sig, begärrar citation på henne. — Blef citerat till den 14 Septemb. nästkommande. Comparerade ej.

12 Sept. 659. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episcopo, M. Georgio Alano, M. And. Nycop.

Ekenäss. — Hustru Elisabeth Jsaakzdotter, S. Vigelij enckia, begärrar henness måg måtte bliua ihogkommen med bättre promotion. — Sent. Consist. will gerna hafua honom i minne uid gifuin occasion.

Solfuo. — Hans Nilson anhölt, dhe måtte bliua frij för Maalax kyrckio bygningh och prästegårds hussen i Malax, ty dhe hafua nog göra siälfue med capelans gården i Solfuo, effter dhe äro få till talett. Sade dhe haa haft 7 huuss där i Malax: 2 pörte, 1 borstuga, 1 riga, 1 lada, 1 quarnhuuss, 1 stall; och seger de äro alla ferdige. — Sent. När Solfuoboarna gifua noget anse[n]ligit till Maalax kyrckiobygning, laga dhe siu husen i Maalax wäll ifrån sig, skola dhe warda frij, men hafua Maalaxboar noget här emot, får episcopus höra i nästa visitation.

Malax. — Maalaxboar få bref och lof besökia Ner-piss och Cronoby probsterij om hielp till sin nya kyrckioss reparation och taga huad som got folk kunna dem aff jt got hierta meddela.

Hattula. — Dn Johannes Favorinus begärte bliua promoverat; sade sig nu sedan han kom ifrån sin tjänst wnder krigzfolket hafua warit utan, ty när han kom ut mz folket, war för fult mz präster wnder samma regemente, huilket Hr maioren, som iag fodrade, ej uiste. — Sent. Consis[torium] uill hafua edor, Hr Joh., i minne.

Wichtiss. — Hr Matthias Jacobi, ordinerat för 8 år sedan till en fru i Hagu sochn, fru Anna Skiötte blef strax död; han uarit utan sedan. — Sent. Consist. uill wäll hielpa'n. Doch gaf Episcopus honom sit tryckta bref och bad honom läsa dät wäll igenom.

Hattula. — Korfuiss Anderss i Kalfuola sochn och Kallialaby. Hanss hustru hafuer rymt ifrån honom, war borto 2 $\frac{1}{2}$ år först; sedan uar hon hemma ifrån Michaeliss till Walburgi, reste så sin kooss igen, och är nu på femte åhret sedan; seger att hust. hanss hafuer kommit ondt ryckte på honom, får ej hafua nogra pigor för illackt tall skull. Begärrar bliua af med sin hustru, och få taga sig en annor.

— Sent. Dätta beror till Episcopi visitation, att dhe båda komma till muns. I medlertijd förmana prästerna dem å båda sidor hålla sig tuchtigt etc.

Janakala. — Hr Jacobus sacell., Teckalenius uid nampn. Wplästes hans beskylningz punctar ransakade af D. præpos. Hattulense och M. Gabriele Thauvonio. — Han nekade mäst till alla sammanss, huilka uoro siu punctar. — Sent. Denna ransakning remitteres till häredtztinget och vidare där in loco ransakes; och dhe saker, som lyda till, strax afdömmas. Dhe öfrige remitteras hijt, som angå Hr Jacob; uid samma tingz ransakning biuistar probsten och gifuer sedan Doomcap. tillkänna huru mz honom aflöper. — Och effter punctarna äro grofua, dragit wnder sig nogra saker, som hanss embete ej widkom, icke rådfrågat sig när sin pastorem i sakan, förachtat probsten och Consistorium i dät han emot förbod hafr brukat sitt embete sedan ransakningen uar hållin. Därföre afstår han mz sitt embete så länge sakan blifuer utförd. Jmedlertijd gör Favorinus, Dn Joh. tjänst; skall och så hafua till lön en trijdie dell af capelans räntan i Janakala prästegeld dätta åhr, och hafua en stuga och bod i prästegården, som han, Hr Johan, kan uara uti i medlertijd och inrymma sina saaker; — och dätta till Consist. wijdare betänckiande.

[Tillägg] 1660, 4 Feb. — Janakala. — Jacobus p[ræ]senterade Häradszhöfdings dom och åhr frij giordh. — Sent. Blifuer restituerat emådan han hafr plichtat före, så långh tijdh waritt priverat, skall förlikass medh D:no Joh. för thet han tjänstgiordt hafr.

Åboo. — Jacob Kangari klagar om sin fattigdoom; begärrar hiel[p] till itt par skoo. — Sent. Oeconomus gifuer honom af fattig kistan eller wekokistan. — Han fick.

14 Sept. 659. — Ps. Dn Doct. Tersero Episcopo, M. Georg Alano, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Numiss. — Erich Abrahamson i Sätalaiss, en dräng, hafuer legat när en piga Walborg Jöransdotter; han uar eiterat till i dag, men comparerade ej. — Sent. Talass med Litzen, effter han är hanss landboss dräng; han wille, Hr Borgmäst., skaffa'n in.

Åbo. — Hr Simon Clementis begärrar blifua choralis. — Sent. Consistorium will tala med Borgmäst. och

Råd och höra huad dhe säga här om. Segess, att i äre orolige, dricke, skiute och ställe eder otilbörligen; förmantess att uara stilla.

Hattula. — Ifrån Låppiss Arffuid Christofferson hafuer belägrat Margreta Mattzdotter; han lofuar taga henne till echta, så framt hon är frij för andra; gaf han Biskoppen hand där på. — Sent. Imponerades honom, Arfuid, inställa sig siälf uid nästa ting eller göra en fulmächtig i sitt ställe, att taga utslagh om hon blifr öfuertygat eller befrijat. J medlertid ställer han caution för sigh, till dess ransakningen eller tinget är hållit.

Åboo. — Lilieholmss fru war citerat, excuserade sig; will hafua henne, Enesköldz fru i egen person. — Sent. W[p]skiutess till fjortan daga till; kommer Eneskölss eij, kan hon då göra en fulmechtig.

Nagw. — S. Hr Nilses, capelanens, enckia framkom och hennes saligh mans swärfader Jacob Bertilson klagade, att han hade hennass styfson. Han, Jacob, begärade weta huad gossen kan tillfalla effter fadren. — Sent. Enckian skall fiortan dagar här effter inläggia itt inventarium effter sin salige man. Dät hon hafr sig effterrätta.

1659, 16 Sept. — Ps. Domino Doct. Tersero Episcopo, Dn M. Georg. Alano, M. Martino, M. Simone, M. And.

Tammela. — Capelanens son i Jockiss, Johannes Gregorij, begärar veniam concionandi och få blifua när sin fader och hielpa honom; hade för fåt veniam concionandi af Doct. Aeschillj 656. — Episcopus Doct. Joannes Terserus examinerade samma Joh.; gick så hän. Gaf honom sitt bref, bad honom läsa't igenom och komma igen och stå examen i dät som förskrifuit uar.

Åland. — Dn Boetius Muur anhallér, att Consistorium wille taga fulmacht af Ålandz herredagz karlen och herredagz p:r, Dn præpositus måtte blifua förskont mz herredagz p:r och gifua herredagz p:r effter geldens stoorhett. — Sent. Consistorij herredagz utskickade taga uäll emott herredagz p:r af Åland[s] herredagz karlss fulmachtige och hans fulmacht, huilka p:r och fulmacht kunna lefueraress när Rev. Dn Kettarenium i Stocholm. — Rev. Dn præpositus blifuer frij för herredagz p:r utgiörande. Huar pastor gifuer herredagz p:r effter som huar hafr hemman till, nembl. af huario 50 en Dr S. mt.

Stocholm. — Dn Ericus Kettarenius anhåller, at han måtte få itt pastorat här i Finland och hälst i skären och komma till rolighett. — Sent. Consist. will gerna komma honom ihogh med första.

Rimito. — Hopman Hinrich Bertram skall citeras till den 28 Septemb. at suara här i consistorio till sit olaga giftermåhll.

Haliko. — Hafrakallio smedens dotter hafuer föruttit Consistorij citation, Sara Mattzdotter. — Sent. Bidia wälb. Lanssh. hielpa så hon kommer hijt till den 28 Sept.

Sagw. — Dn Matthias Michaelis begärar veniam concionandi; uill blifua barna p[ræ]ceptor i Sagw uid kyrkian. Capitenen Winteren recommenderar honom. — Sent. Sätz honom Dn Matth. före, att stå först examen in Evang. secundum Matth., öfuerläsa epist. Pauli ad Romanos, locum de DEO, och sedan må han komma hijt, då will Consistorium taga sakan i betänckiande.

1659 den 27 Sept. præsentibus Episcopo, Alano et Kexlero.

Kustöö. — Kom för rätten Thomas Ersson i Kuhs-tia och Kevahsby, som hafuer belägrat sin fränka, honom skyll till thet tridie, bägges theras fäder syskone barn af två halfsysstrar födde, konan är nu i wäntande dagar och kan fördenskull inthet komma tilstādhes. Nu begiärer han henne till ächta. — Resolutio: Thomas skal bötha 2 Dr Silf. mt och kohnan 1 Dr S. Mt., halfparten till sochne körckian, och andra halfparten till domecapitlet, och stå bådhe 2 söndagar för körkiodöran; alt så tillåtes them ächtskap nu strax att ingå, doch så, att när förste gången lyses, skal afkunnas theras brott af predikstolen, sampt straff the vthstå skole, förr än the warda intaghna i Gudz församling. *)

1659, 28 Sept. P[ræ]sentibus Episc. Dn Doct. Tersero, M. Georg., M. Simone Kexlero, M. Mart. Stodio, M. Abrahamo Thauvonio.

Åbo. Herredagz man af Consistorio vald. — Tal-tess [om] herredagz man af consistorio. Pastor M. Alanus excuserade sig, så och M. Simon Kexlerus; M. Abrah. [Thau-

*) Protokollet för 27/9 synes vara skrifvet med biskop Terseri hand.

vonius] tog på sistone på sigh och lofuade sig uilia blifua herdagz man.

Åbo. — Lilieholmens fru och Enesköld framkommo. Engelbrächt klagade, att Lilieholmens fru hafuer wilia trängia hanss fru utur stolen på en solen[n] bönedagh, och måtte och så uika stolen. Där till suarade Lilieholms fru, att hon ej förwägrade frun gå i stolen, men när hon uille att hennas dotter skulle stå öfuer henne, dät hon, Lilieholmens fru, ej uille wndergå, huar före steg Enesköldz fru mz sin dotter i en annan stooll. — Högw. Bisk. sade, att dhe hade gjort orät båda och förargat Gudz försambl. och consisto: sade sigh ej hafua macht att leggia dem emellan, antingen Enesköldz dotter skall stå öfr Lilieholm[s] fru, eller nid om henne, ty sådant lyder till itt annat forum. Men Consist. sade, att en stoor förargelse är sked på den tijd som ej borde, doch är Consistorij wille att i förlikes. Camareraren sade, att han är gerna benägen till wänskap. Hon, Lilieholms [fru] sade sig och uara benägen till wänskap; doch sade Lilieholmens fru sig ej wilia gå nid om Camarerarens dotter. Episc. sade: wij see gerna at i förlikess. Episc. sade att i båda tuå hafue förargat Gudz försambl. och är skull på båda sidor, och hafuer Consist. orsak nog att nogot skarpt här mz tillwärekia. Men effter i äre adelss män och frur å båda sidor, så kan man ej sättia sådana personer för kyrekiodörren, uthan reputationen å båda sidor måtte blifua conseruerat; så gifue i å båda sidor nogot ansenligit till doomkyrekian och sådant afkunnas af predikostolen, att dhe hafua förargat Gudz försambl.; hafua alt så uelat dätta till en wederkentzlo welat gifua till doomkyrekian. — Eneskiöld uille Lilieholmens [fru] skulle gifua dubbelt. — Consist. mente, at huar gifuer effter sin discretion, och Consist. kan ej dömma dän andra meer eller mindre uthan lijka. Där med blefuo dhe till frijdz; och förlicktes Enesköld på sin fruss wägna med Lilieholmens fru och togo båda huar andra i hand, så och Bisk. och alla i constorio och lofuade effter middagen gifua tillkänna, huad dhe huar wille gifua.

Haliko. — Smedens dotter i Hafrakallio, Sara Mattzdoter, är trolofuat med Bengt Erichsson Pitkemäcki. Sara fåt gåfuor: 2 R. Dr, 3 Dr S. Mt., 3 skeder och 2 ringar; trolofuadet af D. Matth. sacellano i Rännemäcki. Sarass moor seger pigan är trugat att låta trolofua sigh. — Resolutio:

Sara, hon måste komma hit till 18 Octob. 659; vill hon ej taga Bengt, måste hon plichta med fängelse, gifua dubla gåfuor igen och ej få giffta sig förrän som han, Bengt, är gifft.

Bierno. — Dn Barthollus, maior Gyllenhiertass präst, får confirmation på kläckartiänstan i Bierno.

Stoorkyro. — Sigfried Olsson i Orsimala[!] seger, att Jacob i Rengolaist är prästfäst mz Elisabet Mattzdotter i Orsimala; nu uill pigan åtra sigh. — Sent. Skrifuas pastori i Stoorkyro till, att han ser till, att han kan låcka henne till att hålla fort; kan han ej öfrtala dem, remitterar han dem till probsten i Nerpis; kan han ej nogot uträtta, då tala dhe båda, D. præpos. och D. past. i Stoorkyro, med hopman i Grefueskapet, att han uille igenom sin myndighet fodra dem hit, och dätta strax.

Merimasko. — J. Hebla Regartzdotter [Oxehorn] begärar dilation att suara Hästhufwt [= Casper Hästesköld] tils des begrafningarna äro förbi i Töfsala. — Resolutio: Hon får [jfr. prot. $\frac{5}{10}$ 1659].

30 7:bris 1659. — Ps. Dn Doct. Episc. Tersero, M. Alano, M. Kexlero, M. Thauvonio, M. Thuronio.

Åbo. — Taltess om nogra ordningar, som dhe uille conferera mz Borgmäst. och Råd om.

Euraåminne. — Effter Consistorium förnimmer, att Hr Josephus i G. Carleby sacell. hafuer practicerat emot Hr Jöran Hornigh, som är confirmatus pastor i Euraåminne, så och satt sig igenom sina ingifuande när grefuinnan fru Christina Brahe emot Consistorij giorda disposition. — Resolutio: Dn Josephus citeres strax hit och ej bruka sitt embete för än han sig här p[ræ]senterat hafuer. Skrifues och så till Dn past. i G. Carleby här om, att han citationen honom insinuerar, etc.

Wåno. — Röökman talte om sin resa till Wåno, att dhe i förstene nogot woro emot och i synnerhet Hr Mouritz Horn, men alt stillat sedan enckian kom heem här ifrån Doomcap. och låto sig Consistorij giorda disposition behaga. — Klagade och om prästegårdz åckerbruuk, att dät är slät. Consist. hade förmant henne laga alt wäll hon nu nyss lofuet enckian. — Klagade at där är ingen kyrkio disciplin: renna ut och in wnder predikan som galna getter. Consist. bad honom, Hr Johan Röökman, dätta i småningen corrigera. — Hr Johan sade, att en bonde hade sagt att Kongl. bref gå

af och an etc.; mente dätta uara hårdt sagt, som och war. Men Consist. suarade fögo härpå, ty dhe ueste icke i huad mening han dätta, bonden, hade sagt.

3 Octob. 659. — P:sentibus Dn Doct. Joanni Tersero Episcopo, Dn M. Georgio Alano, Dn M. Sim. Kexlero, Dn M. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Loio probsterijs utskickade: pastor i Poio D. Benedictus Caroli kom medh herredagz p:r pro A. 1659 och clericietz fulmacht i bem:te probsterij och begärade slippa. — Resolutio: Dn Benedictus slipper, och emottagis p:r och fulmacht af oeconomio; dätt och skedde, och han gör sedan reda för bem:te p:r när som fodras kan af Episcopo.

D. Benedictus sade att i probsterijtt hafua dhe utgiort herredagz p:r effter hemmanen och ej effter mantalen; dätt andra böra och göra, sades i consistorio.

Wirmo. — Per i Walaskallio klagar än, att hans fästemo än ej uill hålla fort, Margreta Larssdotter i Metoiss. — Resolutio: Hon blifuer, Margreta, citerat till den 12 Octob. 659; will hon ej komma hafuer wälb:ne Lanssh. lofuat senda effter henne på tilbehörligit sätt.

Haliko. — Pastor Dn Aeschillus i Haliko citerades till den 19 Octob. att suara, huarföre han ej uill taga Grelss till sin kläckare, som longo för dätta beuiliat ähr, utan sätter sig emott Consistorij giorda disposition och confirmation.

Åland. — Dn Johannes Hamar begärar nogon promotio. — Resolutio: Consistorium will gerna hielpa honom uid gifuin occasion.

659, 5 Octob. höltz Consist. ecclesiasticum p:sentibus Dn

Doct. Episcopo Tersero, M. Georg. Alano, M. Mart.

Stodio, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Euraåminne. — Högw. grefuinnans fru Christinae Brahess bref wplästes, huar uthi grefuinnan skrifuer, att hon uill hafua Hr Josephum Joh., sacell. i Gamble Carleby, till sin kyrkieherde i Euraåminne, och dät hon hafr gifz Hr Jöran Hornigh sitt votum för revocerar hon, af orsak, ty hon seger, att hon ej annars wijste än han uar S. pastoris mågh i Euraåminne. — Resolutio: Hr Josep, som är här till orsaken, skall citeras hijt och ej bruka sitt embete för; will och consistorium maintainera honom, Hr Jöran Hornig, med pastoratet, hafuer och skrifuit till Hr Nilss i Euraåminne

(till) härom etc., om huilket H. Grefuelige nåde kan få kunskap; Hr Lanssh. hafuer och räckt sin handh och befalt fougden å chronones wägna inrömma H. Jöran.

Merimasko. — Fru Elin Olssdotter i Kusslax framkom medh sin dotter Hebla Regartsdotter Oxehorn, huiken är trolofuat mz wälb. Casper Hästsköldh in Martio af capelanen i Merimasko Hr Thure Märthenson. Nu hafuer Hästsköld fattat annat sinne och uill åtra sigh. Frågades huad han hade gifuit henne; han sade 2 silfuerskåla[r], 1 om 24 lod, andra om 25 lod; item it trögewärke medh stoffering eller knytningh. — Wart juncker Casper tillfrågat, huaföre han uille nu åtra sigh; han sade att hon, jungf. Hebla hade gifuit honom i wäder och wind och aldrig lofuat taga honom, uthan får gå och giöra af mz sig för än hon skulle wigas mz honom. Där till både modren så och jungf. Hebla nekade. Casper blef tillfrågat hoo dät sagt hade; han beropade sig på M. Ericum Justandrum och på en piga, som dätta skulle hafua hört. — M. Ericus Justander kom fram, sade att han hade skemtatt mz henne och frågat när hon uille biuda honom till bröllop. Då hade hon, jungf., suarat i enfallighet: »så-dant wet iag intet af». Men dät hon skulle nekat sig ej wilia taga juncker Casper eller gifuit honom i weder och win, dät hade M. Justander ej hört. — Sedan blef pigan Margreta Simonssdotter fram, som wälb. Casper sig beropade på. Hon giorde sin eed, att jungf. aldrig hade sagt, som han föregifuer, dät hon hört hade, Margreta, nemb. gifuit bort honom, swäret sig ej wilia taga honom, uthan för giöra af mz sigh. Till alt dätta nekade pigan sig hafua hört sägas af jungf. — Casper tillfrågades, om han icke än uil betänckia sig och echta henne. — R. Han sade: aldrig. — Resolutio: Effter dhe skäll som in actis finnas, skall jungf. Hebla behålla dhe 49 lod sifr, som Casper henne gifuit hafuer, och gifua henne andra 49 lod därtill, item behålla dät trögewärke, som han, Casper henne gifuit hade; så och lefuere[ra] modran hennes sin häst igen, som han fät hade, och ej komma till nogot giftermål för än jungf. Hebla är försorgd. — NB Sendass doomen till wälb:ne Lanssh. och begära execution här på.

Töfsala. — Tre bönder hafua supplicerat till Doomcap: Nilss Olson i Lämmilassby, Jacob Hinrichson jbidem, Mattz Jacobson jbidem; och klagat att Hr Clas tager mer af dem än honom bör i påska p:r: af 3 personer 5 mk, i

lijk stooll af tre koor 1, och där eij mer än en hafuer uariit, den tagit och; item tager 1 t:r ränsat strömming af huar noth, tijonde halm, julakost, liuss, hafra, erter, kiöt, halm, etc. som i supplicationen finss. — Nilss Olson klagar, att när han bar itt fårelår till probsten i andra grangården tog han samma lår och slog mig med, sedan tog eldbranden och gick på mig om sider, med itt wedaträ dref migh uth. Klagar och så ia alla tre, att Hr Class uill tilägna sig derass egor, etc. — Resolutio: Skrifues Dn praeposito till och gifz honom här af en copia, och han lyser å predikostolen, att dhe som hafua dätta klagat och där nogra andra finnas i sochnan, som nogot klagemåll hafua kunna slikt emot sin kyrckio herde, skola komma Dom. 20. Trinit. till Nondala och Rev. Dn praepos. med, att Episc. med consistorialibus kan förhöra den sakan att det eij uidare må komma som bönderna hotas, at wilia öfr senda i besuärs puncterna mz sin herredagz man. — I Nondala sker visitatio den 16 Trinitatis af Epis. och andra.

Pungalaitio. — Dn Georgius blef restituerat och förordnat åter till Maioren Class Skarp, effter hanss begäran till hans predikant, mz Consistorij skriff.

12 Octob. 659. — Ps. D. Doct. Tersero Episc. Aboens., M. Georg. Alano, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio, M. And. Nycopens.

Pargass. — M. Johannes Pratanus besuärade sig, att häst och karll fodras pro 1656, då enckians nådeåhr war, S. M. Jsaaci Roth: junioris, och han tog emoot pastoratet 657 Valburgi först, och därföre är hans tertiall resterat. Resolutio: En af consistorialibus skall gå och tala mz wälb:ne Lanssh. härom, att han må slippa mz hästen effter enckian är tillgifuitt.

Österbotn, Pedersöre. — Dn Elias Hamnius är utkorat till herredagzman; inlade prästerskapz längd af Cronoby probsterij dess tjänster, ordination etc; hade fulmacht att resa för Österbotn till herdagen.

Beswär: 1) Att pastor i Waza hafuer mist sitt wnderholdh.

2) Sättia hans drängia i botzmans loka eller rothan.

3) Nycarleby schole staat är ouist och eij ueta dhe huar dee sin löhn få skola.

4) M. Paulus klagar, att hanss gaugär [= gage] är än obetalt i Whlo, som han hölt clericiet, när visitatio uar 655 om hösten.

5) Klagades att D. praepositus Antelius Dn Johannes in Caiana aldrig kommer till några stämningar. — Sent. R. Skrifuass honom till, huru dät kommer till, och huem han gifr herredagz p:r och gifua honom en stark förmaning.

Nycarleby Rector klagar, att han ingen lön hafuer; begärrar Wöro sochn och Stoorkyro så myckit chronan tillhörer och utom Grefueskapet kan finnas där af diekne p:r att colligera låtha. — Sent. Han får skriff där på.

Biskopz gårdz byggningz pr af Österbotn. Frågade Hr Elias huar dhe borde lefuera(de)s dhe som af clericiet och bönderna kunna colligeras. — Sent. Dhe sendas hijt till oeconomum på huad sätt dät skee kan. — Skrifuas probsterna till.

Wåno. — Harfuila fougden, Olof Jonsonss afbildelse bref, huar uthi han bekänner sig hafua gjort orät af ouetighet skrifuit af andres ingifuande Doomcap. till; beder om förlåtelse; lofuar bättra sigh. — Sent. Derpå hafuer Högw. Bisk. medh Consist. tillåtitt honom gå till H. natuård, och efter hans begäran gå i giftermåll som han begärrar, dätta sade Högw. Bisk. hans utskickadhe.

Åbo. — Om fredag efter predikan skall en liten predikostoll vara ferdig till prof på pelaren näst för dätta prediko stolen på samma sida en predikostoll huar uti prof skeer efter åtta år slagit.

Haliko och Pittkemäcki. — Trolofvade brudfolk uoro här: Sara Mattzdötter i Hafrakallioby och Bengt Erichsson i Pitkemäcki; af Hr Matth. sacell. i Rännemäcki trolofvade. — Hon will ätra sigh; seger sig uara där till öfuertalt af sina föräldrar, men aldrig mz got samuett iakat där till.

Wirmo. — Dn pastor citeres hijt med Peer i Wal-laskallio och Peerss fästemö Margreta Larssdötter i Metois.

Remitto. — Dn Henricus Colloander frågar om saligh pastoris enckia i Rimitto Dn Henrici Colckass, får nu wigas mz sin dräng. — Resolutio: Effter som om henne hafuer uarit itt illackt ryckte och man eij så uist wet om hon är frij, altså arresteres tertialen och påska p:r så länge Consist. får bättre kunskap. Dock kan uigzlen hafua sin fortgång.

Pargass. — M. Johan frågade, huru han skall bära

sig åt med dem, som hafua slagis på en kyrkiobåt ifrån Nidra Kiriala: Hinrich en bonde och en hust. — R. Effter dhe uid tingit remittera den sakan att afdömmas af past. och kyrckiorådet, alt så kan pastor här om beställa, och låta henne som slog först till och är orsaken till trätan böta dubbelt.

13 Octob. A. 1659. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episc. M. Alano, M. Stodio, M. Kexlero, M. And. Nycopense. Borgmäst. Litzen, Robert Rancken.

Åbo. — Slötz, att Gabriel Arctopolitanus blifuer suenske capelanen och Dn Daniel Juslenius kommer i Henrici Colloandri ställe, effter han är god suänsk så som och finsk. Consist. will wäll hafua D. Sim. Mulli och Hr. Jacob Kilo i got minne medh första lägenhet.

1) När någon book i Biblien skall begynnas, då afkunnas dät på söndagen näst för.

2) Symbolum Nicenum skall siu[n]gas stora högtider, apostladagarna och om söndagarna stundom.

3) »Heligh» skall siungass i högmässan undertijden i synnerhett när longa dagar äro.

4) Siukass register är eij af nöden wpläsas, i synnerhett när korta dagar äro, och i finskan, som så monga undertijden finnes annoterade.

5) Om lyssningz sedlar solutio: Consules hafua bekymber om titlarna, synnerligin för borgerskapet, huilket dhe bäst kenna, doch seer först pastor öfr dem, och sedan där så kan synas nödigt, sender till magistraten. — En adelssmans dotter kallas: »Adelss jungfru» en förnäm annorss mans dotter: »dygderijk jungfru»; en handtwärkars dotter: »dygdesamma piga»: borgare: »ehrlig och beskedelig, ehrlig och försichtig, ehrlig, achta[d] och förståndigh, ehrborne, ach-tatt och wäll förståndigh».

6) Dhe som gå till H. natuward skola taga bort den suarta lilla kalotten så länge, eller lofua Borgmäst. slå dem till 40 mk böter.

7) Påkar, som spela wnder kyrkio tiden putpeningen eller andra tijder, föras i rådstugan och sedan sendas dhe till sitt forum at penitera: dieknarna till scholan, etc.

14 Octob. 659. — Ps. Doct. Tersero Episcopo, M. Georgio Alano, M. Stodio, M. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Åbo. — M. Claudius Holst tedde sigh och begärte nogon löhn så framt han skall blifua Rector Cantus. — Sent. Blef honom tillsagt Wirmo sochns diekne p:r; så och Remitto sochns.

15 Octob. 659. — Ps. Dn Doctore Episcopo Joanne Tersero, M. Alano, past. civitatis, M. Stodio, M. Simone Kexlero, M. Abrahamo Thauvonio, M. Andrea Nycopense.

Herredagz männerna M. Abraham Thauvonius och M. Gab. Gregorij framkommo; M. Gab. får 150 Dr. S. Mt. och där mz war M. Gabriel Arctopolitanus nögd. — M. Abrah. blef nogot bättre och mer herredagz p:r tillsagdhe, nembl. på 150 Dr. S. Mt och om de kunna så komma ut mz förbättra medh 20 Rdr.

19 Octob. 659. — Ps. D. Doct. Episcopo Tersero, M. Alano, M. Mart. Stodio, M. Kexlero, M. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Espo. — Fougden, Johan Orres, suplication; begärar få sättia kors på sin hust. förra mans graf på Espo kyrekiogård och begärar weta huad han där före skall gifva. — Resolutio: Han skall gifua till kyrekian i Espo tuå Rdr, där mz efterlåtiss honom.

Cronoby. — Hospitalss predikanten klagar effter han är en gammall man, liten löhn, tränger till sin son till mzhielpare och kan ej föda'n; om han fingo blifua fougde eller syssloman, anhåller fadren tjänstligen. — Sent. Skrifuas probsten till, att han här om ransakar om fougden är död eller ej hafr förseet sig i nogon mätto och är afsat och gifz doomcap. härom tillkänna. Huad sedan giörligit kan uara, will consistorium effterkomma.

Lapfield. — M. Axelius Kempe anhåller, att hans b[ro]r M. Laurentius måtte blifua restituerat officio. — Sent. Skrifuass till D. pastorem i Stoorkyro han uille resa till Lapfierd data occasione och förnimma om staden och sochnan hafua sig förent om en siälsöriare och om M. Larss hafuer bilagt dhe beskylningar som dhe honom tilmät hade. — M. Axelius sade, att hanss b[ro]rs predikan uar strafwärdh; beder om förlåtelsse å hans wägna.

Herredagz fulmachten för M. Thauvonio blef wpläsen sampt it annat bref till Kongl. Maj:t mz klagan, att adelen

will hafua alt för mo[n]ga präster här i Finland; hafua litet hafft dem, då uilia dhe skiuta dem ifrån sigh; wilia en dell tillwälla sig alt för stoor rettighett i försambl. mz prästernas confirmerande; låta inråda sig af sine fougder, som intet förstå sig därpå, som brefuet eller copian utuisar.

Haliko. — Kläckare Jöran tedde sig och uiste sina pass som goda uoro. Bekende att pastor med hela nästan försambl. war emot honom, mente fast han där uid blifua skulle, kunde han mz D. past. än dhå ej förlikas. Begärte altså komma till Sagw, där han är föddh. — Sent. D. Episcopus båd honom komma till Sagw, när han visiterar där.

Osterbotn. — Dn Gabriel Erics i Pedersöre begärar stipendium Diæcesanum, S. M. Erics Matth. Bothn: i Pedersöre son, faderlöss och moderlöss. — R. Tagz i be-tänckande.

659 20 Octob. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episc. Aboens., M. Georgio Alano, M. Stodio, M. Kexlero, M. And. Nycop.

Åboo. — Reverendiss. Episc. talte, att dät är brukeligit uid alla academier, när nogot förnämt geld blifv ledigt, att dhe gode Hr Profess., som länge tiänt hafua, kommas i hog; och effter Jio är ledigt, och M. Martinus Stodius är en uäll meriterat man, länge tiänt, orkar nu fögo med Academ. släpet och arbetet; synes got uara han tager dätta past. Jio emot. — M. Mart. suarade, att dät är intet så got som dhe säia; begärar blifua förskont, will hellre behålla Nondall och Reso. — Consist. uoro där med till frijdz, lof-uade skrifua Kongl. Maj:t till, att han måtte blifua frij i sin lifztijd för taxan, krigzhielpen och få Pappila prästeboll i Reso i sin lifztijd för sin gamla tjänst. Om så skee kunde uar han uäll nögdh. Skrifz och så Kongl. Maj:t till. —

Postulata och så om pastoris löhn i Åbo och prästerskapetz uid Åbo doomkyrekia, item att dhe kunde blifua frij för axcis, quarntull af orsak, att dhe hafua mist af sin ringa löhn i desse åhren; lijdit stoor skada af wädelden, etc.

Osterbotn. — Skrifua clericiet till i Österbotn, att dhe laga så, att Bisk. gårdz p:r både för sina egna personer pastores, sacell. så och af församblingerna hijt sendas mz första.

21 Octob. 1659 hölt[s] Consist. eccles. P:s Dn Doct. Joanne Tersero Episcopo, D. M. Simone Kexlero.

Nykyrkio. — Wyrdig probsten i Töfsala berättar i sit breff, att länssmans dotter i Nykyrkio Karin Larssdotter är lagligen trolofuat mz Gen. Commendeurens fougde Anderss Grelson i Lochto boandes, hafuer rådt henne mz barn, rest där mz sin kooss åt Österbothn, och ej hållit sin lofuen. Hon nu födt barn; anhåller att hon må komma i kyrkio och han tillhållin fulborda sit echtenskap. — Resolutio: Karin Larssdotter blifuer som en annor åhrlig hustru i kyrkio tagen, doch förkunnas i försambl. igenom huad occasion hon är råkat att komma för tiliga. Consist. uill skrifua kyrckioherden i Lochto till, att han sätter honom ifrån H. natuad, så länge han kommer hijt och fulbordar sit echtenskap.

Åland. — Finströmss pastor klagar, att Suartzmara-boar wilia hafua bort ifrån prästebolet Eköö och Hassöö, som af ålder hafua legat wnder prästegården. — Resolutio: Desse skrifter och copier skola öfuer lefuera W. Secrete-raren i den högl. Kongl. Hofrät, att han uille skaffa suar här på.

Bierno. — Kläckare begiärar blifua uid sin tjänst. — Resolutio: Kan ej skee, effter han ej är booklärth, uthan Dn Barthollus, wälb. Johan Christersons präst, skall blifua.

26 Octob. 1659. — Ps. Dn Doctore Joanne Elai Tersero Episcopo, M. Georgio Alano, M. Simone Kexlero, M. Thauvonio.*)

Bierno. — Dn Barthollus Thomae, maiorens för dätta Johan Christersons Gyllenhiertass präst, begärar blifua kläckare i Bierno. — Sent: Effter den förrie icke kan läsa eller skrifua, altså skall Dn Barth. blifua kläckare och hiel-pepräst, lära barnen läsa för löhn, och här med den andre kasserat effter han ej läsa eller skritua kan.

Lundo. — Länssmans sonen i Anchass hafuer wål-tagit Walborg Larssdotter, som hon klagar, rådt henne med barn, lofuat henne echtenskap och ej hållit. — Sent. Matt. Simonson skall komma in till nästkommande onssdagh, som är 2 Nov. — Blef citerat strax.

Pijke. — P[ræ]clariss. Dn M. Simon seger en dräng på Kustöö, Michell wid namn, hafuer besofuit en piga, han är giff. Frågar om derass kyrckioplicht. — Sent. Han står 3 söndagar för kyckio dörren.

*) Obs. att detta protokoll är delwis två gånger infördt. — Red.

Åbo. — Dn Simon Clementis Mulli anhåller, att han må blifua choralis i Dn Henrici ställe här wid Doomk. — Sent. Consistorium hade gerna seet, att magistraten hade fallit på honom, men dhe woro alla emot honom, därför kunde icke Consist. dem nogon påträngia, wthan Consist. uill uäll hafua Hr Simon i got minne, allenast han talar mz oeconomo, at wille oss om Hr Simon påminna.

26 Octob. 1659. — Ps. Reverendiss. Dn Episcopo Dn Doct. Joanne Tersero, M. Georgio Alano, M. Kexlero, M. Thauvonio.

Bierno. — Dn Barthollus Thomae, Chister Hinrichsons präst, begärar blifua klockare där i Bierno. — Sent. Effter han, som nu är, ej kan läsa eller skrifua; alt så blifr han kasserat, och D. Barth. blifuer kläckare, så kan han läsa för wngdomen och eliest skrifua huad som tarfuas.

Lundo. — Anckass länsmans son, Mattz Simonson, hafr lägrat och nästan wåltagit, som hon skrifuer, Walborg Larssdotter, och lofuat henne echtskap mz sworn eedh; nu uill han ej. — Sent. Han skall citeras till nästkommande onssdag, som är den 2 Novemb. Blef och så.

Pijkee. — En dräng på Kustöö Michell, giff, hafuer lägrat en piga. Rev. Dn M. Simon frågar, om hans kyrckio plicht effter han ej hafuer böta mz. — Sent. Han står 3 söndagar för kyrckiodörren och sedan tages han in i försambl.

Åbo. — Dn Simon Clementis anhåller supplicando, att han må komma till att blifua choralis här i Åbo. — R. Consist. sade, att dhe hade gerna dät seet, men magistraten är honom emot; kunna altså intett, uthan uilia hafua honom i got minne, att han skall mz första blifua ihågkommen; oeconomus kan oss här om påminna uid gifuen occasion.

Sund. — Capel'anen begärar, att han måtte promoveras hoos öfuerheten, att han måtte få till capelans booll 2 ödeshemman i Werdöö; sååss ej mer på den än 4 tr råg och korn. Ligga [i] Sundz skär, som är Staffan Hinrichsons och Hinrich Hinrichsons. M. Abrah. Thauvonius lofuade andraga hans begär för Kongl. Maj:t.

Kustöö. — Hr Lansshöfdingen seer gerna, att itt ödess hemman på Kustöö, Kärraby uid nampn, kunde blifua efflerlåtitt af Kongl. Maj:t till capelanss booll, huar wppå Hr Profess. som nu är herredagz man uille fodra.

Åboo. — Thorwöstens enckia anhåller, att Consistorium uille förmana Hr Johan, Past. i Wirmo, och D. Christiernum juniorem göra claret på huad som dhe kunna uara henne skylligh. — Sent. fingo förmaningz skrift; huad dhe icke dät effter komma, skola dhe comparera här Henrici tijd och suara i Consistorio.

2 Novemb. 659. — Ps. Reverendiss. Dn Episcopo Dn Doct. Tersero, M Georgio Alano, M. Simone Kexlero.

Åbo. — Dn Ericus Marci Hofrätz Postens son, begärrar blifua ordinerat och blifua coadiutor i Pijke sochn. — Sent. Han skall examineras; är han dugelig, skall hanss begäran winna sin fortgång.

Reso kyrkiouerd seger, att saligh Grabben hafuer låtit mura en graf i Reso kyrckia; hafuer ej den betalt. Hade uäll lofuatt till halfz gifua en kläcka till Reso, men ej effterkommit. — Resolutio: Consist. skrifuer arfuingarna till, att dhe gifua dät som bör wara för grafuen, nämbl. 20 Rdr och betala till kyrckian dätt harnesk, som frun lät taga bort och wardt dit hängt till prydnat.

4 Nov. 659 hölt[s] Consist ecclesiasticum ps. D. Doct. Episcopo, M. Alano, M. Andrea Nycopens.

Åbo. — M. Abrahamus Thauvonius sade, att han ej kan komma till rätta mz de 150 Dr. Silfr Mt, som han hafuer fåt til herredagz p:r. Sade att han hade fåt*) 654: 70 Rdr och uar ej long uägh, fik taga maat mz sig, säng och annat. Men nu är long och farlig wäg till Giöteborgh. Consistorium sade dhe uilia gerna hielpa meer, men nu fins ej i förråd, uthan Consist. uill, om han mer kostar på sig och han skrifuer ifrån Giöteborg, då uill Consist. see till att göra åth honom wäxel. Doch anhölt han, at han måtte få nu strax. Fik alt så af Consist. ecclesiastico, som oeconomus tog till läns, 100 Dr. k. Mt, där på oeconomus tog quittens.

Åboo aut Åland. — M. Justander kom fram; honom tillfrågades om icke han uille taga på sig och ut föra nogra jord trätor, som angå prästebolen här på Åland och annorstäns, i den högl. Kongl Hofrätten, nembl. Hammarland och

*) Antagligen afses riksdagen i Upsala år 1654, hwarvid Thauvonius var en representant för Åbo stift. Red.

Finström, för en billig p:r; däräs skäll will Consist. honom öfuerantuarda. — R. han lofuade så till halves. — Dn Martinus Uro hafr och så en saak; han behagade taga den an medh.

M. Justander begärar en finsk Bib[e], för dät han hafuer j nogra åhr verterat böndagz placaterna och andra saker. — Consist. togh M. Justand[ri] petitum i got betänckiande.

Reso kyrikouerd klagar, att arfuingarna, Grabbens, hafua intett welat accomoderat sigh effter Ven. consistorij skriff. M. Johan suarat nogot illa: ej achtat mer än den snarte hunnen. Resolutio: M. Johannes Frisius citeras till den 9 Nov. 1659 ätt snara kyrckiowerden i Reso till dät han på kyrkiones wäna hafr honom till tala. — Citerades.

Kyrckiouerden klagar och seger, att en part brudrar komma altför tiliga, blifua saak felta, uilia ej utläggia böterna. — Sent. På dhe saakfälte tages en längdh, och på dem som ej hafua contenterat begäress mätessmän wid tingett.

Pijke. — Marcus Postess son i Åboo, Ericus Marci, blef examinerat och stod sig tämliga wäll; lofuades honom ordinat. i Pijke näst kommande söndagh, som och skedde.

Studiosus Dn Henricus Ambrosij, ifrån Pyhäioeki, seger, när han reste till Academien, då fick han ingen sochn pro vale; wart honom assignerat Kalaioeki, men när han dijt kom, då hade praepositus, wyrdigh man Hr Josephus Mathesius fåt frijh. breff på henne ätt sina gossar. — Resolutio: Dn Henricus skall få halfua Jio sochns diekne p:r, och en praeposituram, antingen i Bothnia eller här i Finlandh.

5 Nov. 1659. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episcopo.

Lappo. — Då när iagh hemma när honom Bisk. med assessorens, som är häredtzhöfding i Nedre Satagunden mz Carl Simónsons tingz beuiss, att Thomass Johanson är död för 3 åhr sedan i Wälmar, som corperalen Hinrich Mattzon med sin edh uitnade för rätten, att han hade folgt honom till jorden. Nu begärar Thomesas enckia Elisabeth Bertilssdotter få taga Erich Larson, en wng carll, till ächta igen. — Resolutio: Blifuer henne effterlåtitt, så framt icke nogon skylskap kan dät föruägra eller förhindra.

9 Nov. 1659. — P:sentibus Dn Doct Joanne Tersero Episcopo, M. Georgio Alano, M. Stodio, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Nystad. — Studiosus Dn Andreas Matthiae angaf[s] af Gertrud Grelssdotter, att han hade lofuat henne echterskap; hade belägrat henne; till bägge näkade han. Impone-rades henne taga sina uitne fram, men hade inga då; på-lades henne skaffa sig till nästa consistorij dag, näml. nästkommande onssdagh.

Lundo länssmans son, Mattz Simonson af Anckass, är citerat 2 gånger att suara en Walborg vid nampn, som han belägrat hafuer och nästan wåltagit. Comparerade ej. — Sent. Söka wälb:ne Lanssh. om assistens, att han låter hemta in honom till nästkommande onsdagh.

Åboo. — Nilss Jöranson, en båtzman på Kangari gatan, är trolofuat medh Karin Bertilssdotter af Dn Henrico Colliandro; nu uill han åtra sig. Seger dhe hafua tubbat honom därtill i ölsmåll, hafr och fåt kalt hierta till henne. Tillfrågades han om han uiste nogot mz henne än alt got. Sade sig ej annat än ärligit mz henne weta. Consistorium bad honom räckia henne hand och taga henne. Han wille ej. Sendes altså till Borgmäst. att insättias till vidare betänckiande. — När han kom till Borgmäst. hafuer han lofuat echta henne.

Åboo. — Dn Henricus, collega i Åbo, kom fram; emot honom lade Högw. Bisk. en skriff, klagade på honom at han hade galet farit fram i sitt huuss, bannass, skält hust. och swärmoder, som inlagan utuisar. Högw. Bisk. begärar Consist. utslag i saakan. — Samma skriff innehölt 4 punctar. — Högw. Bisk. talte om, att han hade för uarit framme och Consist. hade öfuersedt mz honom. Hanss Högw. hade förmodat sedan han kom [till] bättring, men nu förüärrar han sig, seger han achtar intett hans Högw. etc. — Dn Henricus Severini sade, att alla punctar äro falska i sig siälfua; begärar dilation till en annor capitelss dagh. — Sent. Dn Henricus kommer för rätta druckin, altså tycker Consist. likt uara att han går i prubban så länge han betäncker sig. Dn Henricus Severini seger sig ej uilia gå i prubban för än han blifuer öfvertygat, och sade: så framt han skall gå i prubban skall dät aldrig lända Högw. Bisk. till nogon ähra, dät må gå huru dät kan. Högw. Bisk. hade förmant Hr Hinrich när han gjorde barnssöll, Hr Hinrich, att han skulle förlika

sig mz sin hustru; då badh han diefulen fara uthi sig, etc. Seger och så Dn Henricus att Högw. Bisk. hafuer förgripit sig emott den 4 puncten, etc. — Gafz honom dilation att suara i morgon.

Reso kyrkiowerder medh några bönder tillika med M. Johanne Frisio, kommo fram; kyrkiouerden mz bönderna sade att saligh Grabben icke hade betalt sin graf i Reso kyrckia. M. Johannes inlade en längd på dät S. Grabben och frun hafua förärt till kyrckian. Kyrkiouerden sade emot somt, och mente att huad som för uar förärt, kan ej räknas på grafuen. M. Johan sade, att dät uar en gammal graf, hans slächt för henne murat och ej Grabben eller frun låtit mura henne, utan reparerat henne, hafuer wrminnes häfd på henne. — R. Skall beuisas om hon är köpt eller för betalt. — Kyrkiouerden seger, att dhe hafua ringt i 3 wekor effter frun och i intett därför gifuit, som andra gifua; hafua haft till Grabbens gård några stolssrum och böndernas bänckar bortrefne. Consistorium sade att M. Johan kan uäll öfrtala arfuingarna, och att dhe effterkomma Consistorij skrift och förmaning. M. Johan lofuade 40 Dr på arfuingarnas wägn. Consist. begärte å kyrckians wägn 50 Dr, Men han nekade, därför wpskiötz saken till Högw. Bisk. ankomst och praesentia.

10 Nov. 1659. — Ps. Episcopo D. Doct. Joanne Tersero, M. Alano, M. Stodio, M. Kexlero, M. And. Ny-copense.

Bierno. — Dn Barthollus Thomae inlade Hr Nicolai attest, sacell. i Bierno, huru the hade några gåt åth honom, när han skulle inlysas; kyrkiowerden Thomass Erichson i Wärlä, Mattz Hendrichson mz sin b[ro]r i Sauru, Mattz Abrahamson af Farskylä, och Simon, gamble kläckarens mågh. Dhe hafua opponerat sigh, sagt emot Consistorij confirmation, gifuin åt Hr Barthollo på kläckare tjänstan, tagit honom Hr Bertill i håret, etc. — Resolutio: Desse alle skola citeras hijt till nästkommande onssdagh till 16 Nov. 659 och uteslutas ifrån försambl. gemenskap, till des dhe hafua plichtat för sin broott. — Citerades.

Reso kyrkiowerd mz sochna männerna inlade en skrift huad dhe hafua kostat på sin kyrckia i förledne åhren. Stå inständigt på att S. Grabbens arfuingar må betala grafuen i Reso kyrckia, som murat är och Grabben med sin fru

liggia wthi. — Sent. Arfuingarna citeres alla till den 16 Nov. 1659.

Åboo. — Dn Henricus Severini med sin hustru och swärmoder kom fram; inlade en skrift, huar uthi han uill aldeless göra sigh frij för dhe beskyllningar honom uoro i inlagan emot honom i dhe 4 punctar påförde. Han[s] swärmoder sade, att han hade bögt sig mz sin knä j går när han kom ur capitlet och hade bedit diefulen fara i sig, om nogot uar sant af dätt honom tilluittes; sade, hafuer dät uarit en karl, som hafuer sagt: iag stod på knä och så bad, så ware han en skelm till des han mig beuisar, hafr dätt warit en quinsspersion så uare den en lätferdig hora till des hon gör mig dät got. Hanss swärmoder sade: J böge ider knä då i sworen så, fast i icke stodo på knä. Högw. Bisk. bad honom blygas och skemmas att häfua uth ur sig sådana illacka ordh för rätta. Dn Henricus bad att han måtte få suar, att han ej fler gånger måtte gå hijt wp. Consistorium lofuade honom suar, rät som han förtiänt hafuer. Där mz trädde dee af.

11 Novemb. 1659 praesentibus M. Georgio Alano, M. Stodio, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Åboo. — Dn Henricus Severini kom fram med sin hustru och swärmoder; wplästes alla fyra punctar, som uoro inlagda emot honom, Hr Hinrich, så lydandes i summe wijs. 1) Att han kallar sin swärmoder: tiuf, landzlöperska; att han må derföre plichta. — Nekar sig ej hafua kallat sin suärmoder så, i synnerhet sedan dhe blefuo förlikte af Högw. Biskopen, men hon sade att hon för en tijd sedan kom hem ifrån Hr Erich och hade fåt litett halm och wed af honom, dät kallade han tiufua godtz. — Dn Henricus sade, att han sade att ueden uar tagen af en wägg och ej annat. Men nu sedan uij hadhe i Högw. Bisk. närvaro senast förliktz, då uet iag mig intett hafua förtörnadt min swärmoder, huad för kan uara passerat, så är alt förlickt och bortglömt.

2) punct: Kallar han henne, sin hustru, en hora, etc. — Dn Henricus sade sig ej så grofft sagt henne till horo, uthan är'et skedt som han ej neka kunde, så är dät i hastigheet skedt; bad om förlåtelse; sade att hon wpäggat honom där till.

3) Klagades att han alltijd swär och bannas, beder satan fara i sin siäll och hierta om dät är sant, som

honom tilläggis; men bekende att han för 9 eller 10 år sedan hade råkat sådant sega i hastigheet, men hans hust. sade ej longe sedan.

4) punct är, att hon begärar hust. hans, Dn Henrici, blifua åtskild ifrån honom, och få $\frac{1}{2}$ delen af dätt lilla där är. — Dn Henricus sade: denna saak lyder till itt annat forum. — Consistorium bad dem gåå uth — Vota: M And: Taga quinfolken in, påminna dem, att dhe betänckia sigh, förenas och förlikas, kommandes dät i hog, att dhe icke kunna få skilias, för dässe orsaker skull; hafua nu barn i hopa, lefuat nu en rum tijd i hopa, är ej så lät pågå. Dn Henricus uarda påmint, att han hafr illa giort, förtörnat Gud mz sitt bannande, förachtat sin förman i dät han hafr hastigt suarat Hanss Högw. Bisk. woro vär[t] plichta härföre. — M. Simon: Bäst tentera förlikning dem emellan, eller låta straffa dem på båda sidor, ty ingendera, huarken Dn Henricus eller hanss hust. dhe gifua huar annan orsak till split och oenigheet. — M. Mart: Försökia förlikning än en gångh; hålla dhe icke, skall hela saken stå yppen. — Dn Henricus bekänner sig hafua kallat sin hustru hoora, doch i hastighet och igenom wpretande. Seger sig hafua råkat bedia diefulen taga sig och fara i hans siäll, för en tijd sedan. — Nu förmante Consistorium först quinfolken isynnerhett Hr Hinrichz hust., att hon ej är uthan orsaak, bäst att dhe betänckia sig och förenas, eller skaffa uitne fram, som öfuertyga Hr Hinrich i sombl. saker, så skall doom falla. — Dn Henricus kom in; Consistorium sade: kunnen i icke betänckia eder, och besinna att i hafuen giort orät, i dät i hafue syndat emot Gud, förtörnat Högw. Bisk., illa farit ut med eder swärmoder, så och eder hustru. Consist. råd är dätta: att i afbidien hooss Han[s] Högw. så och eder swärmoder och hustru, utlofuer en san omwendelse, att i aldrig mer uilien komma igen och gifua eder obligation skriftteligen; och så framt i komme igen, så skall sakan heell stå yppen. — Dätt lofuade han gerna wilia efterkomma och högwördige Hr Bisk. skall ställa, som han uill hafua, fösekringz skriffen. Härpå gick Dn Henricus strax och bad sin swärmoder om förlätelssse och lofuade beuisa henne heder, ära och wyrdning. Därpå togh han sin swärmoder i handh, geck till sin hustru, bad henne, att hon uille förgäta alt missförstånd, lofuade här effter lefua mz henne som en ährlig ächta man uäll anstår. Hon stussade

för och sade: »I lofue well rundt, men i hållen intett.» — Consist. dref på hon skulle förlikas; tillsade om han ej håller, skall denna saak stå honom yppen, där mz så förentes dhe. Han, Dn Henricus, tog sin hustru i hand och där blefuo dhe förente. — Obligation skall ställas, som Högw. Bisk. behagar och af Dn Henrico wnderskrifuas och af hust. Sara. Men dät han hafr förtörnat Högw. Bisk. står yppet, doch råder Consist. honom sådant afbidia hooss Högw. Bisk. och ödmiuka sig för sin förman. — Där mz trädde dhe af.

16 Nov. 1659 höltz Consist. Eccles. Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episcopo, M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Simone Kexlero, M. And. Nycop.

Åboo. — Elisabet Söfringzdotter seger sig uara besofuin af Regementz skrifuarens Swingens dräng, Eskill Nilsson; seger han hafuer lofuat henne echtenskap, dät Matt. Larson, en wng karll uid tegelbruket, sade sig hafua hört, item Margreta Hinrichzdotter, så och hennass man, som död är, hört. — Sent. Eskill Nilsson citeres hijt till den 23 Novemb.

Bierno. — Thomass Erichson, Mattz Hindrichson kyrckiouerden medh sin broder, Hinrich Hinrichson i Sauru, så och Matt. Abrahamson i Farskylä och kläckarens mågh, den halte, hafua gjort kyrckiobuller, satt sig emot Consistorij confirmation, gripit in i Consistorij myndighet, etc., slagit Hr Bertill aut hårdragit honom, kläckarens måg, med geualt tagit kyrckionyckelen ifrån Hr Bertill; till alt dätta nekade dhe; sade att dhe intett haa slagit honom, han hafr goduileligen gifuit nyckelen ifrån sigh, huilken bekennelse är alt emot Hr Nilses bref, capelanens. Där medh gingo dhe uth, och sade icke dee allenast emot Hr Bertill uthan och hela sochuan.

Åboo. — Båtzmanss, Nilss Jöransons utskickade: Leutenanten på galeian seger, att Gyllenstolpen hade sendt honom hijt å båtzmans wägna, och seger att båtzman begärar slippa Karin Bertillsdotter, som han af Hr Hinrich Celliandro trolofuat är; seger att han aldrig kan taga henne; hafuer gjort denna trolofning i ölssmäll, seger att hon dricker. Episc. sade att han uill tala med Hr Gyllenstake om samma saak, och gafz båtzman lof att betänckia sigh och bidia Gudh.

Reso. — Saligh Grabbenss arfuingar kommo och frunes; dhe blefuo tiltalte om grafstället, som kyrkiower-

derna sade ej uara betalt; efter longa förewännningar lof-uade dhe i hopa gifua 80 Dr. k. Mt. och harneskett igen eller p:r 50 Dr. K. Mt. som uar öfr Grabbenss graf hängt och af S. frun borttagit.

Åbo. — Biskopz hustruns bänck uar nogot orenat uorden; kläckarna sade att hundarna hade dät giort. — Blefuo befalte tuätta låta bäncken; lofuade så göra.

Högw. Hr Biskopen sade, att han på sina inlagor emott Hr Hinrich icke hade fåt nogon satisfaction; begärte att consistorium uille göra itt utslag dem emellan, medan han nekar. Där mz steg Högw. Bisk. ifrån bordet. — Då begynte D. Henricus Severini att falla till böneboken, bekende att han hade illa giort Högw. Bisk., sade att dät han hade skrifuit emot honom war sant, som af inlagan är at see, och där om trängde uill han hafua fram sina uitne. Dn Henricus bad mz tårar Högw. fadren ej uille ruinera honom. Episc. sade: iag med dätta uill gerna corrigera edor och ej ruinera. Episc. sade dät är mig fast okärt, att iag sådant förnimmer af edor; sege i achte intet Bisk. uthan Consist., beden diefwlen fara i hiertat på edor, kallen swärmoder: tiuf, lenlöperska, gammal diefull; hustrun: hora, etc. Bad än D. Henricus Severini om nådh, lofuade gifua obligation, om han skulle komma igen skulle hela sakan uara yppen. På den condition gaf hans Högw. honom till och lät affidia sigh.

Åboo. — Dn Simon Clementis framkom; begärte blifua hugnat medh nogot; Consistorium sade att dhe hade gerna sedt, at han hade blifuit choralis här, men magistraten hafuer sin jus. Men Consistorium sade, att han hade lofuat slå i hiäll Dn Juslenium; där till han nekade. — Rev. Dn Pastor Aboensis seger, att Dn Henricus Severini hade sagt i itt barnssöll när Turskas, att S. Doctor Aeschilus rider på en grå häst i helfuete; sade att Hr Simon Clementis hade så sagt, där till Dn Simon ej neka kundhe, uthan sade sig hafua sagt i jfrugheet, af orsak att doctor Peträus tog brödet af mig och gaf min swäger.

Korpo. — Mülby, Hanss Bertilson, som kastade kaakan i notuärpet uill ej wndergå dät Consistorium hade honom pålagt, nim: stå i wåkenhuset och böta sedan; gaf 2 Dr till doomcap., men sade till kläckaren: här hafr du dhe orätferdige penningarna. — Sent. Bem:te bonde citeres hijt till Henrici äller för, om han kan komma, och slipper ej till H. natuare för.

Om Synodo taltess; wpskitz till nästa Consistorij dagh.

17 Nov. 1659. — Ps. Episcopo D. Doct. Joanne Elaj Tersero, M. Alano, M. Kexlero, M. And. Nycopense.

Bierno. — Proponerades, att när kyrckiouerderna reste hijt, hade dhe lefuererat kyrckionyckelen åth kyrckioherda hustrun i Bierno och befalt hon ingen den lefuerera skulle för än som dhe kommo heem ifrån Åbo. Consistorium sade, att dhe hafua giort kyrckiobuller, gripit i Consistorij embete och gått öfuer sit embete. Tillfrågades om dhe nogon saak hade emot Hr Bertill; sade: han kan ej läsa för barn, kan ej ringia. Consist. sade han hafr jtt got loford där han uar för, troo att han som är betrodh om predikoembetett, att han och skall kunna förstå en kläckartjänst. Segå att nyckelen hafr Hr Bertill god uilleligen gifuit ifrå sigh, som är emot Hr Nicolai breff. — Sent. Effer Consistorium förnimmer, (att) af kyrckiouerdernas berättelse, att hela sochnan, så och af adelens bref äre emot Consistorij disposition, altså må dhe alla plichta i så mätto, att ingen gudztjänst skall hållass i kyrckian för än som Högw. Bisk. kommer dijt att visitera 2 Decemb. Då will Bisk. wplåta kyrckiodörren för dhem; i medlertijd må dhe höra predikan i en stuga i prästegården eller sochnastugan. Hr Bertill skall och så giöra sin proff predikan i Bierno 2 Decembris af itt stycke af catechismo när Högw. Bisk. dijt kommer. Bönderna aut kyrckiouerderna få copia af Hr Nilses breff; — fingo.

Lundo. — Anckass länssmans son, Mattz Simonson, hafuer belägrat tuenne, en piga Gertrud Jöransdotter och aflat barn mz henne. Dee hafua uarit till tingz, men hon intet fåt än af honom till barnsens wppehålle. — Remitterades hon mz honom denna i saak än till tinget.

2) Walborg, en ryttare hustru, den som seger han hafr krupit igenom fönsteren effer henne, där till han halfz nekade, men kunde ej.

Han blef tillfrågat, huilken han ville hafua; han nekade till båda. Consistorium talte mz hans moder och bad henne förmana sin son ächta endera som han förnedrat hafr. Hon nekade ej. Han blef tillfrågat antingen han uille taga endera eller gå på slottet; slotz tjänaren uar där när. Dhå lofuade han taga Walborg, gaf och så han, drän-

gen Mattz, Bisk. och Consist. hand där på, samt henne Walborg mz och hanss moder. Där mz önskade Consist. dem å båda sidor lycka och där mz drogo dhe aff.

Nyby sochnamän woro inne och begärte att Högw. Bisk. uill laga så, att dhe få en medhielpare, som kan hielpa att förrätta gudztjänstan. — Sent. Episc. lofuade komma dijt Advente söndagh at visitera; då uill han förnimma huad giörligit kan uara.

23 Nov. 1659 höltz Consistorium ecclesiasticum praesent. Episc. Dn Doct. Tersero, M. Georgio Alano, M. Sim. Kexlero, M. And. Nycop.

Nondala. — Wälb. Johan Casperson Hästsköldh framkom; sade sig hafua gifvit sin för dätta trolofuade fästemo i Merimaskio 30 Dr effter Consistorij doom; begynna med uill nu gifua här i Consistorio 15 Dr k. mt. Dät öfriga begärar han dilation medh; anhåller att Consistorium wille giöra uäll effterlåta honom wigass medh Mårthen Skooss dotter och seger hennas förre man Puntus är uist död. — Vota et Sent: Är billigt han förlikar sig och gifuer henne han först trolofuade efter Consistorij doom, och sedan tager uiss beskeed och caution, at mannen hennas dööd är; är och billigt effter han uthan saak öfrgef sin fästemo, att han ej giffter sig på nogra åhr. Doch förenar han sig och lägger ut böterna, skaffar caution at Puntus är död, kan han få wigass mz Skooss dotter.

Nycarleby. — Scholenes betiänte aut docentes anhålla med flijt, att dhe sochnar som äro tagna ifrån scholan måtte komma där wnder att dhe måtte få nogot till föda medan dhe ingen löhn få af cronan — Sent. Dhe sochner som hafua för dätta uarit slagna till Academiens i Åboo reparation, så och dhe som pastorum filij kunna hafua haft för dätta, huar af docentes kunna hafua nogot sig till wppehälle, men dhe som paedagogi hafua haft här till i städerna at hielpa sig medh, behålle dem till Högw. Bisk. ankomst.

Rennemäcki. — Capelss bönder i Patiss, Sigfrid Brusiussan i Alakylä, Mattz Nilsson i Pauola begynt bulret; Henrich Jöranson i Täckälä, Hinrich Thomason jbidem frågades, om dhe andre i sochnan eller capellet wiste, att dhe drogo hijt, och om dhe hafua gifuit eder fulmacht och hålla itt mz ider; dhe sade: ja. Frågades huru gammalt capellet uar. Sade att dät bygdes i S. M. Erics Episc. tijd, och deras

pastor war då M. Jacobus; j M. Jsaaci tijd hade dhe fåt huar annan söndagh predikan, och huar annan helge dagh, item julldagh och annandagh, påskdagh och annan dhagh. Frågades huad dem nu feltes. Prästerna klagade, att dhe eij uilia gifua dem maat, när dhe komma, eij låna dem huss. Bönderna sade: M Jsaacus Roth. hade lagt af, att de ingen maat skulle få. Dhe, prästerna, sade neij, att Roth. gjorde aldrig dätt, dem förwägrat. Bönderna stodo hårdt på och uille hafua huar söndag, som S. Doct. Petraeus hade lofuat. Hr Matth. sade, att dhe höllo om capelssboarna, och Episc. Petraeus lofuade dheem, men prästerna, Hr Matth. och Hr Mart. sade, att dhe hinna intett, dät kunde eij effterkommass, uthan lofuade blifua* prästerna uid M. Rothovij ordningh, hafua där uid blifuit till dato. Sade att bönderna hafua uarit där mz nögdhe, och gifuit deem maat, herbergerat uthan knor. Prästerna begära blifua uid gammalt. Omsider bad han dem, Episc. Högw. Terserus, bönderna komma Dom. 3 Adventus till Korfuiss capell, så får han tala mz dem. Dhe suarade spöst; sade: uill E. W. tala med oss, så komme till vår kyrekia. Där med uistes dhe ut och fingo intet annat suar, uthan sade att han uill, Episc., tala med Hr Lanssh. att han på cronones wägna låter taga capellet ifrån sådana halsstyfua.

Sahalax. — Hr Maioren Jost von Quanten inlade nogra doomar emoot Hr Daniel Reuter; sade att han är nogra gånger priverat worden, men strax fåt sin präst igen; Consist. sade, att Hr Daniel hade förmåt sig Högl. Kongl. Hofrätz bref och befalning till wnderlagman M. Collanium, att han skulle wptaga sakan d(h)e novo, alt så till des sakan blifr utförd, restituerades han, D. Daniel. Quanten sade sig aldrig hafua sedt den skrifften för. Nu lade Quanten in emot Hr Daniel 3 doomar än, num. 1, 2, 3, emot Hr Daniel och en skriff num. 4 om 9 punctar emot Hr Daniel. Begärr att här om kunde ransakat blifua. Consist. beuiliade thett. — Sent. Consistorium will skrifua praeposit. i Hatula till, att han tager antingen M. Gabrielem Thauvonium eller Dn Arvidum Roth[ovium] i Pelkene mz sig och här om granneligen ransakar, och sender och ransakningen hijt; wij sende eder Hr Maior Quantens inlagor, att i hafue see hans klagan, dem i och senden mz samma hijt.

Maior Quanten begärrar och effter han ingen finska förstär, att Consist. då uille låta D. Paulum Johannis predika

när honom en tjd. — Sent. Han får lof; skall och så få en sedel till sigh här om.

Gamble Carleby. — Per Mattzon och Olof Christoferson hafua anhållit när Högw. Bisk., att Hr Josephus kunde få sin präst igen; androg oeconomus hanss begäran i Consistorio och sade, att dät är trångt om finska präster; Hr Ericus Falander kan ingen finska, och i båda kyrekiorna bör finska hållass. — Sent. Altså wart honom lofgifuit bruka sitt embete i helgen och alt framgeent till Högw. Bisk. ankomst till Österbothn och Hans Högw. vidare betänckiande.

Loimiocki. — Jöran Jöranson i Wammela hafuer lägrat Anna Simonssdotter ibidem; will echta henne, men föräldrarna ståå emott. — Sent. Pastor i Loimiocki skall wiga dem, stå föräldrarna hans emott, skola dee comparera här och suara.

Åbo. — Båtzman Nilss Jöranson är trolofuat mz Karin Bertilssdotter af D. Henrico Colliandro, war citerat; comparerade eij. — Sent. Talass medh Lanssh. eller Borgmäst. och sega att han eij comparerade; hafuer intet emot henne, uthan alt gott, hade rekt Borgmäst. han uille hålla fort, men åtra sig; att han måtte insättias så länge han betänckier sigh.

Pemar. — Swingens dräng, Eskill Nilson, hafuer lofuat en piga, som han besofuit hafuer, Elisabet Söfringzdotter, echtskap. Vide fol. 201 pag. alteram [16 Nov. 1659.] Comparerade eij; war citerat. — Sent. Beswära sig för Hr Lanssh., att han eij comparerade, att han hemtess hijt.

Loimiocki. — En pijsa uar belägrat af en dräng; uoro trolofuade; hon hade tingz beuiss, att drängen will hålla fort, men föräldrarna stå emot. — Resolut: D. Pastor skall wiga dem; äro föräldrarna emott, skola dhe mz wnge folken komma hijt.

G. Carleby. — Dn Josephus Johannis får bruka sitt embete till Högw. Bisk. ankomst effter juull och uidare betänkiandhe.

24 Nov 1659. — Ps. Dn Doctore Tersero Episc. Aboens., M. Georgio Alano, M. Stodio, M. Kexlero, M. And. Nycopens.

Åland. — Dn Boetius Muur begärar få hålla mässewijn på Åland, att alla där må wara obligat kiöpa när

honom, effter han hafr till den ändan fört ifrån Stocholm med äfuentyr.

Swndh. — Dn Brynolphus begärrar få kiöpa huar han kan få bästa kiöpet och där mz sökia kyrckians bästa. — Resolutio: Consistorium seer sig inga skäll hafua, att tuinga nogon försambl. att kiöpa mässe wijn på Åland när W. probsten, wthan huar hafuer frijt sökia kyrckiones bästa; men dhe som uilia kiöpa där hooss probsten står dem frijt.

Dito. — Wyrdig probstens bref till Wälb. Lanssh. wplästes och togz copia där af, af innehåld mz 7 punctar om scholans och hospitalss tillbörliga uidh macht hållande. — R. Hr Lanssh. lofuade suara där på.

Åbo. — Om *Synodo* futura. — Frågades när dätta kan skee bequemligast; mente om Henrici här i Finlandh för dhe ålriges skull om winteren, och om sommaren medh capelanerna. — Resolutio: Prästemötet mz pastoribus skall skee nu i winter 1660 här i Åbo den 5, 6, 7 Martij. — Medh sacellanis 1660: 15, 16 Junij; — j Österbothn 2, 3 Feb. 1660 i G. Carleby med pastoribus och sacellanis och dätt andra clericiet.

Praesides i Finlandh och Respondentes:

1) M. Andreas Joh. Keckonius, pastor Huittensis — 1 dagen.	{ D. Ericus Leander, past. Lethalensis; blifv förskont för sin ögnasiuka.
2) M. Joh. Frisius, past. Kangasalensis; hafr orationem 2 dagen.	{ D. David Matthiae, past. Vemoensis; Keckonij respondens.
3) M. Henricus Florinus — 3 dagen.	{ D. Laur. Jacobi Liliewan, past. Naguensis.

Nota: blifv ej mer än tuänne disput: blifua altså två förskonta dänna gångh: 1 p[ræ]ses och 1 respond[ens].

Predikanter i Synodo: Dn pastor Ingoensis suenska; finska: Dn Joh Röökman i Wäno; [svenska] Dn Christiernus i Uskäla; [finska:] Dn Petrus Johan[nis] i Loimioki.

J Österbothn: Praesid:

Respondentes:

M. Michael Jurvelius
pastor i Whlo; 1 dagen.

Dn Johannes Forbus
sacell. i Jio

Concionator: Dn Joh. Antilius,
praepos. i Paldama.

Dn Johannes Haquini
Pastor i Laihala

M. Andreas Vlstadius scholae Uloens. Rector; 2 dagen
Concionator: D. Olaus i Maalax.

Praesid. in Synod[o] Sacell[anorum] prima die: M. Johannes Lill[i]euan, adiunctus praepos. Alandensis.

Respond[ens] Dn Thuro Martini, Sacell. i. — — —
 M. Gab. Arctopotitanus; Respond. D. Laur. Hinsbergius.
 Concionat[ores]: Dn Sacell. i Sund Martinus, D.
 Sacell. in Töfsala.

Kumo. — D. pastor förmäler om en Mattz Simonson i Hariawalda, at hanss hustru, Anna Simonsdotter är för 9 åhr sedan uorden spetelsk och förd till Sölö [=sjählö]. Nu hafr han lägrat en kona 1 gången 655 och därföre lageligen plichtat; 657 är åter råkat falla och därföre plichtat wärd[s]ligen och andeligen. Nu begärrar han ähta den sista: Sophia Peerssdotter i Hariaualla. — Resolut. Blifr honom efterlåtitt. — Reverendiss. Episc. skreef pastori till här om.

26 Nov. 1659. — Ps. Episc. Dn Doct. Joanne Tersero, M. Alano, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopens.

Nondala. — Welb. Casper Hästsköldh framkom och hade Hr Assessorens Rålambstiernans, Dn past. i Nousis, Dn Henrici, Dn. past. i Wåno Hr Johannis Röökmans attest, att wälb. Märthen Skooss dotterss man, Puntus, är död i Påland, huilkenss fru Hästsköld begärrar få taga till echta. — Resol. På dässe skäll tillåtiss honom medh henne echtskap, allenast han clarerar den förra trolofningen effter consist. för dätta gifna consens.

1659,8 10:cemb. — Ps. Episc. Dn Doct. Joanne Tersero, M. Alano, M. Kexlero, M. Nycopens.

Åboo. — Dn Matthias Thomae, studiosus, klagar att han är utfattig, fader och moder döda; anhåller om hielp. Sent. Beuiliades honom af Hästsköldz bötes p:r fem Dr. k. mt.

Lethala. — S. Dn pastoris enckia, Dn Clementis, anhåller om nogon hielp; hafuer nu uarit enckia j 20 åhr, iaa meer. — Sent. Får af Hästsköldz bötes p:r fem Dr. k. mt.

Om Visitationis acterna giordess relation, som uar i Nyby, Wskäla, Bierno, Haliko och Pemar, som af actis visitationis är att see. Så och afskedet emellan Dn Neostadium i Lundo och Brunckala Hr Matth. och blefuo så förente, att Dn Matthias predikar huar fierde söndagh i Lundo, och Hr Hinrich reser där emott och predikar i Brunckala.

Dn Gabriel Andreae, från Kiula, uart tilsagd så framt han emot prästernas i Nyby uilia predikar, då skall han

blifua priverat. — J Wskela uar nogh stilla och richtigt mz sakerna. — J Bierno war stoor oreda, som af actis är att see, så att Hr Nilss Andreae för sina exorbitansier wart priverat till S. Thomae dagh, och då skall han komma till doomcap. och suara. — Haliko klagades, att dhe icke uilia gifua sina präster rätt tijondhe, jtem att Dn Petrus Gregorij gör sig en försambl. af åtskilliga byar af nogra sochner och drager dem i hopa. — Sent. Wart han priverat och skall comparera i consistorio S. Thomae dagh j Åbo, att suara här till. — Pemar woro inga stoor klagemåll, uthan att lagläsaren Arfueed Mattzon hade döömdt kläckare gården ifrån kläckaren; där emot är appellerat; och skall sendas af Consist. en fulmechtig när lagmans tinget skall hållas, som suarar här till och utförer sakan.

Lapfird. — Kom bref ifrån Christinae rådmän, som uar emott M. Larss Kempe, så och ifrån enckian, men där emot befans af pastoris i Stoorkyro ransakning, att borgerskapet intett uar emot M. Lars — Sent. Huarföre får M. Larss bruka sitt embete i Lapfield i julhelgen och till Högw. Bisk. ankomst, fram effter juull.

Birckala. — Praepositus klagar, att Dn Jocahimus icke uill blifua uid Consistorij giorda disposition, nembl. och låta sig nöia med halfua sochnan, uthan upbär meer än honom bör, så att Dn Forlundins lider meen där igenom — Sent. — Rev. Dn praepositus Messekylensis skall här om ransaka och förnimma huad klagemåll kunna uara på Dn Joachimum.

Raumo. — Saligh Hr Olai Leistenij son seger, att han pro vale et loco, när han begaf sig till Academien fik Syssmä; men samma gångh togz den sochnan till Academiens reparation; andre gången fik Abrahamus Cursor henne. Tandem bekom iag Orriwäsi, men dät uar ej halfparten så got som Syssmä. Begärer än refusion. — Sent. Episc. lofuade skaffa honom rät och tala mz rectore om denna saak.

15 Decemb. 1659. — Ps. Dn Doct. Episc. Tersero, M. Alano, M. Stodio, M. Sim. Kexlero, M. And. Nycopens.

Kimitto. — Dn praepositus skrifuer, att hopman i Tolssnäss Conradt Nättelhorst är i samuetz quall; bekenner nu han 2 gångor hafr besofuit sin piga, som han för dätta hafuer nekatt, ångrar dätta af alt hierta, begärrar nu få gå

till H. natuardh. — Resolutio: Här om skall förfrågas i den Kongl. Rätten. Oeconomus tog probstens bref, och talte mz advocat fiscalen strax; han gik in i Kongl. Rätten och fik denna resolution, att dät är wäll intett brukeligt för än dhe äro tin[g]förda, men i sådant fall kan honom efterlåtas gå till H. natuard, han kan ändå politice plecta sedan. — Skall suarass på probstens bref.

Om Ålands prästbolss doommar. M. Justander talte mz fiscalen om några präste ägor, som uoro dömde ifrån prästegårdarna af lagman Hanss Jacobson och ingen af consistorio eller dess fulmechtig uar där tillstädes; uiste altså ingen appellera. Fisc. sade om han uille hafua annor doom i sakan måtte han supplicera till den Kongl Rätten.

Cronoby och dess nya kyrckiooss wpbyggiande och reparation. Wyrdige probsten anhåller, att Högw. Bisk. och Consist. uille hielpa till, att några p:r måtte uara lofgifuit att gå mz en staambook och besökia något godt folk i Åbo om hielp. — Bisk. och Consist tyckte ej obilligt wara.

Lapfierd. — Hr General Helfmeltz breff ankom, förmäländes om M. Larss Kempe, med innehåldh att han måtte komma dädan, och Hr Johannes Vaseus i Nerpiss dijt igen till pastoratet. — Sent. Denna saak beroor till Högw. Bisk. ankomst och nästkommande visi[tat]ion i Lapfierd.

Loio. — Dn Henricus Talpeus kom fram och uiste Axel Liustrass attest, at han, Henricus, ej uar wällande att han blef hemma när folket reste wth. Henricus sade sig ingen lägenheet hafua, uthan han, ryttemästaren Liustran, som honom hafuer vocerat, hafr lofuat än hielpa honom. — Consist. sade: om Hr Hinrich begärer uill consistorium gifua Liustran en förmaningz skriff, att han försörrier honom efter sitt löffte. — Dn Henricus sade, att han uill altid uara parat att fölia huart som consistorium honom senda uill.

Limingo. — Rev. Dn pastoris son, Gabriel Laurentij, hanss fader med församlingen begära Dn Gab. till coadiutorem efter pastor och sacellanus äro mycket siuckliga. — Sent. Dn Gab. kommer i morgon och låter examinera sig.

Åbo. — D. Simon Bartholli begärer veniam cionandi; — skall stå examen i morgon mz.

Rusco. — Dn Barthollus Ruscoensis blifuer äskat af Rusko bönder till medhielpare, att dhe måtte få huar söndag predikan. — Sent. Han må låta examinera sig och i morgon.

J. Rusko will Högw. Bisk. visitera om söndagh nästkommande.

Hattula. — Anderss Michelson, en bonde, klagar öfuer sin hustru Walborg, att hon ej will blifua när honom; hafuer varit ifrån honom i åtta åhr. Hade tagit henne igen 2 gånger, men kan ej hålsass hemma; hade Rosenkrantz tingzbeuiss här om att han ej hade skull som uitnat war. Consist. mente, effter hon ej lyder Consist. citation, att anhålles hoss Lanssh. i Nyland att hon tages uid hufwdet så lenge Consist. får höra hennes och hans saak.

Hattula. — Prepositi son, Dn Johannes Fororinus [= Favorinus], klagar, att pastor i Janakala ej hafuer effter Consistorij skriffit inrymt honom huss i prästegården at uara uthi, ej heller hafr han fåt tridie delen af sochnan af capelanens jntrader, som lofuat uar. — Sent. Skrifuas till past. i Janakala en skriff, huar effter han kan sig rätta.

Synodus här i Åbo blifuer nu nästkommande, den 16, 17 Januarij 1660, uill'ss Gott — och där effter företages resan åth Österbothn i Herrans nampn.

Anno 1659, 16 X:bris höltz Consist. ecclesiasticum; närwarande Episc. Dn Doct. Joanne Tersero, M. Alano, M. Stodio, M. Kexlero, M. And. Ny-copense.

Wskäla. — Studiosus Dn Johannes Christierni kom fram och begärte ordines, men så hade en kona, som han för 3 åhr sedan belägrat hade, angifuit honom, huilken kona ej uid laga ting hade plichtatt, ej heller han i Consistorio Academico nogot plichtat. — Blef altså remitterat till magnificum rectorem.

Pargass. — Studiosus Dn Ericus Johannis i Kyrkioäng, anhåller att han måtte få studente p:r af nogon praepositura. — Sent. Han får af Pijke probsterij.

Limingo. — Pastoris son Dn. Gab. Laurentij, blef examinerat, men uar ej synnerliga bastant i nogon facultett. Componerade ej heller synnerligen. Blef honom ordination denna gångin afslagin och förmant giör sin flit till des Episc. effter marcknan reser Bothn. Då kan han fölia, och då få[r] Episc. see huad giörligit kan blifua.

Åbo. — Dn Simon Bartholli, en rödhårat, skref temlig latin, men andra saker ej synnerlig. Honom blef och ordinatio afslagin, och styrekt att taga sig annat före

eller see sina saker bättre igenom; han bad att han allenast fingo veniam concionandi; lofuades honom att få hålla böön i finska försambl. tillkommande tijssdagh; och uill Consist. om onssdag tala mz fattighuss Hr Larss, att han där och nogra gånger få[r] exercera sigh.

Rusko. — Dn Barthollus Erasmi studiosus examinerades och så; fans aldeles odogelig; nekades honom och så nu.

Jockiss aut Tammela. — Dn Johannes Gregorij Thetius gaf sin obligation, att han skulle än studera här i Åbo 1 år, och synnerligen excolera Latinam lingvam; och där dät icke spisar 2 år eller meer, och blifua när sin fader, så länge fadren lefuer; doch på dhe åhren han här studerar hafua lof resa hem till sin fader om stora högtider att hielpa'n predika och messa, till huilken han ordinerat är.

Rimitto. — Dn Henricus Colliander anhåller, att Consistorium uille gifua en förmaningz skrift, att bönderna framföra wärcke, stäcker, köpa breder i tijd till kyrekiobänc-karnas förferdigande, och skola alla bänckiarna i kyrekian uara lika långa, och frubänckiarna bögda som i Åbo.

Calaiocki. — Bref [från] Rev. praepos. wplästes, huar uthi förmältes, att Dn Henricus Ambrosij, som hade bref på $\frac{1}{2}$ Jio sochns diekne p:r kom alt försent; wyrd. probsten frågar, huad här är att giöra. — Sent. Står till Högw. Bisk ankomst, will Gud, i winter.

Lethala. — Past. war förordnat att respond[era] in futura synodo; men effter han laborerar optalmia, blifv han denna gång skont; oeconomus kan gifua'n suar.

Rusco. — Slötz att Högw. Bisk. med M. Alano, M. Kexlero och oeconomus resa till Masko Pappila i morgon afton, och Dom 4 Advent. till Rusco capel, dijt Korfuiss och Patiss capelboar komma och så.

Pedersöre. — Studiosus Dn Gabriel Erics, saligh M. Erics son, skall få studente p:r af en god praepositura i Österbotn.

17 X:bris, A. 1659. — Ps. Dn Doct. Joanne Elai Tersero Episcopo Aboens., M. Alano, M. And. Nycopense.

Janakala. — Sacellanus Dn Jacobus Teckala klagar, så och med honom nogra bönder, att Dn Johannes Favorinus, sedan han uar förordnat att giöra tjänst i Dn Ja-

cobi ställe, hade försummat 7 gånger. — Befaltes dhem dätta beuisa.

1) Sade dhe: Simonis Judae dag uar uid capellet försummat. Dn Johannes beuiste dätta uara skedt igenom pastoris egen försumelse. 2) Dom. 23 Trinit. blef försumat uid capellet, är skedt igenom Dn Jacobi försumelse. 3) gången Dom. 1. Adventus bekende Dn Johannes att dät blef försumat igenom dät hårda wädet, som sant uar; blef Favorinus excuserat. 4) gången Dom. 2 Adventus, då sade han, Johannes, att han hade sagt Dn past. till, att han uille resa till Åbo; blef altså ånskyllit och försummelsen skutin in på kyrckioherden siälf. — Kunde altså Dn Jacobus ej beuisa så stort uara när Dn Johannem Favorinum försummat, utan mer när honom och hans suärfadher; Dn Jacobus badh att han måtte få sin präst igen. — R. Kan ej skeep för än han hafuer uid laga ting purgerat sig; j medlertijdh skall Dn Favorinus förrätta gudztjänstan till dess eder saak bliffr utförd; skall hafua i löhn, nembl hafua lof wpbära capelans räntan för i höstas som än står inne af Haussierfui capelboar, och där till nu i winter wpbära julräntan, så uida capelanen bör af halfua sochnan och capelgeldet, och behagar Hr Jacobus byta sochnan må Dn Johannes hafua optionen, et vise versa. Favorinus fik skriff.

J Wåno är en buller; enckian practicerar än emott Rökkman. Hon fik en förmaningz skriff, att han skulle uara stilla, och inrymma Hr Johan huss i prästegården i helgen, och afträda, hon, nästkommande Valburgi.

Die S. Thomae, 1659. — Ps. Episc. Dn Doct. Tersero, M. Alano, M. Kexlero, M. And. Nycop.

Bierno. — Dn Nicolaus sacell. kom fram; emott honom: Sassen, Hr Maioren och Penselstierna; angofuo honom för temliga grofua saaker, som af derass inlagor är att see; finnas i Haliko lådan. — Höllo nog med Hr Nilss länssman i Bierno, och maioren Christer Gyllenhierta. Men Sassen förlade deras skäll, så att alt gick Hr Nilss wnder ögonen. Omsider sade Consist. till maioren Sassen, om han nu fingo sin präst igen till juull och maioren öfrsågo mz honom denna gång till itt prof; kommer han igen, må hela sakan stå yppen. Sassen för inlade en skriff emot Hr Nilss, att han hade tagit monga horor i kyrckia som ej för lagh och rätta plichtatt hafua. Kunde fögo neka och myckit

annat; sade att all god kyrckio disciplin förfalnar. Doch så lät Sassen falla. — Sent. Och här Nilss restituerades till sitt embete, och nu till it proff på en tijd; kommer han igen skall hela sakan stå honom yppen, och skall så förobligera sig till lydna, achtsamhett och hörsamhet emot sina förmän i Consistorio och icke förachta sin kyrckioherde. — Episcopus tackade Sassen, Hr maioren, att han med Penselstierna hade nijt om Gudz ord[s] ähra och goda ordningar. Gyllenhierta och Elias And:son, länssman fingo tilltall att dhe faverrade en jllak saak.

D. pastoris hustru i Bierno inlade supplicando, att hennass man måtte blifua uid pastoratett in till sin dödh.— R. Fick bref där på, att han blifuer mz den condition, att han håller en god coadiutorem i sitt ställe; dät hon, hust., lofuade.

Klåckaren Larss Jöranson blifuer klåckare uid Öfuerby capell, och får klåckare räntan af dhe bönderna, som där äro vana gå i kyrckia; han får confirmation där på, nembl. på 40 bönder, och mz dem så skall intett Hr Bertill hafua att beställa.

Skarpen anholder, att han måtte komma i kyrckia och få bänckrum. — Sent. Effer Peer Skarp hafuer fallit i hoor, skall han antingen ståå tre dagar, söndagar, för kyrckiodörren eller böta 30 Dr. till sin socknakyreckia och 15 till Doomeap. Dhe 10 han för hafr gifuit till dhe fattige må blifua där uidh, och när han dätta hafr effterkommit må han komma i sin bänck och få gå till H. natuardh.

Haliko. — Dn Petrus Gregorij framkom; hade attest att han ej hade låtitt nogon hora in i huset, där han hade predikat, som på honom sagt uar. Wskälensis och Halikoensis woro wäll till fridz, att han gör gudztjänst för dhe aflägne byar af deras sochnar, allenast att han inga brudar wiger, intett administrerar Sacrament, uthan åt gambla och in casu necessitatis, ty dhe wilia siälfue komma dijt 4 gångor om året; deras barn må han christna, och Dn Petrus kan förena sigh mz dhem, som han predikar före att dhe gifua honom noget. Han sade att han kommer wäll öfr:ens mz dem därom. Där på Dn Petrus skriffit att han får uara där och förrätta gudztjänstan.

Åboo. — En båtzman, Nilss Jöranson Wallj, kom fram och nekade sig aldeless uilia taga sin trolofuade brudh; seger hon hafuer tagit fem Dr. ifrån honom, omgåss med

jllacht parti, drinckorskor, etc. — Sent. Han skall gifua henne igen dee gofuor hon hafuer honom gifuit och betala all omkostnan, som på måltiden är kostat när trolofningen stodh, och hon behåller dät han hafr henne gifuit, och böter 3 R. Dr. till doomcap. eller tager henne. — Hr leutenanten på galeian caverade för honom. [Senare tillägg:] Äro cont[enterade] och utdelte ibland consistorialerna.

Lapfierd. — Leutenanten General Helmfeltz utskickade, Conradt Bilsten, ankom och klagade myckit på M. Larss Kempe i Lapfierd och will änteligen hafua'n ifrån pastoratett. Consist. kan uäll förnimma, att alt ej är så klart mz M. Larss; manhaftig Conradt sade, att M. Larss hade inga i staden, som höllo mz honom; hade skrifuit snöpliga bref till Gen. Helmfelt etc. Consist. begärte en förteckningh på Hr Generalens 6 momenta emot M. Larss, doch uill nu consistorium låta honom bruka sitt embete till Högw. Bisk. ankomst dijt först, will Gud, in Februario. Där blef dät och så framt Högw. Bisk. befinner honom hafua så hårdt förseidt sig, att han ej kan sig bestå i sakan, uthan alt går honom wnder ögonen, så kan han då mz allo blifua afsat.

Loio. — Framteddes it bref om en som hade kenns itt barn, som ej war hennas, lagt sig i barnsäng och låtit christna barnet på sig. Rev. Dn praepositus will weta huru han här mz skall wmgå. Hela sakan kan man see af breffen, Rev. Dn praepositi och lagläsarens Per Thomsons; fins i Loio lådan. — Sent. Skall här om förfrågass i den Kongl. Hofrätten om frurna, som hafua apass med barnet, som af praepositi bref och af lagläsarens Peer Thomsons, dat. 30, 31 Martij 1659, doom är at see.

Rusko och Korfuiss capelboer mz Hr Thoma sacelano i Masko, woro här; Rusko boar uille hafua tjänst huar söndagh eller predikodagh, iaa nästan så huar söndagh i Korfuiss; hade nogot at sega å båda sidor. — Altså skrefz en ordning huru här om uara skulle, nembl. huar söndagh få dhe i Rusko och inga helgedagar; item få dee 1, 2 dag jull, item 4 dagh, 1 solen[n] böndagh; då skall probsten komma dijt at predika, så och huar fierdedag jull, påsk, pinges; så och nogra gångor om året dess föruthan. — I Korfuiss få dhe huar annan söndagh, alla apostledagar, 1 och 2 dag jull, påsk, pinges, 1 solen[n] böndag; dhe andre komma dhe antingen till Rusko eller Masko. — Dn Sigf. skall boo i Rusko, och bönderna skola skaffa honom hussrum,

gifua honom 5 cap:r till hielpelöhn i Rusko. Uidh Korfuiss hafuer Hr Thomas offererat och goduilleligen wplåtit honom, D. Sigf., hella sin capelansranta, allenast han slipper at resa dijt att giöra tjänst. Dn praepos. skall gifua Hr Sigfrido om året 4 tr spanmål och itt gott slachtenöt och dätta till itt prof med deras gudztjänst dätta åhr. — Fingo bref här på.

Jlmåla. — Kongl. Hofrätten inlade i Consistorio ransakningen, hållen i Jlmåla, huru uar passerat med dät wpror för en tijd sedan där, och efter en präst, Dn Henricus, uar interesserat, så uille Kongl. Hofrätten weta consistorij mening om honom. — Sent. Consistorium kan ej mer giöra till denna sakan än taga prästeembetet af Hr Hinrich. Dät öfriga hemställes den Kongl. Rätt att judicera om.

Bierno. — Hr maioren Sassen effterlåtiss, som nu kyrkiones föreståndare ähr, att bruka Pantzsälholmen, huad fiskerijt belangar, thet han under kyrckian försuara skall, och gifua därföre till kyrckian 10 Dr. K. mt. Men kyrckioherden hafuer lof, att sättia dijt sina fohlar, 2 eller 3 åhrligen.

Uscelensis studiosus Johannes Christierni hafuer för nogra åhr sedan besofuit en piga, som när hans fader tiänte; hon seger att han ej hafr gifuit henne nogot till barnsens födo eller förlikt sig mz henne. Nu anhåller öfuersten Pistolehielm å hans wägna och begärar honom till präst, och Dn Johannes anhåller och så på dät tjänstligaste. Han hafuer nu plichtat i Consist. Acad. mz böter, seger han. — Sent. Han får veniam concionandi af Reverendiss. Episc. till widare betänckiande.

A. 1659, 30 X: bris war S. Bartholli kyrckios kläckare och begärar få vara där uid tjänstan; hade jungfru Karin Horns bref. — Men han måtte afstå. Doch uill Episc. tala med Lanssh. att han blifr försuarat för en kyrckiobyggare eller teckare. — Skrefz jungf. till.

1660.

Anno 1660, 16 [Jan:] Ps. Reverendiss. Episcopo Dn Doct. Tersero, V. Dn Consistorialibus, så probsterna och kyrckioherdarna af stiftet.

Proponerade Högw. Bisk. först om den nya kyrcki[e]-ordningen, som hafuer länge warit omtalt, både i saligh

högloflig åminnelse Kongl. Gustafz Adolphi, så och i Drottning Christinae tijd, och till ingen änskap kommit mz dät nödiga wäret. Nu sedermera ähre nogra uissa ordinarij till satte och af Kongl. Maj:t nu befalte kyrkieordningen öfrsee, som är Archiepisc. Lenaus, Doctor Larss Stigselius, Doct. Joannes Terserus, Doct. Ericus Emporagrius, huilka i förledne år hafua giort sin flijt; sedermera imponerade Kongl. Maj:t än att Episc. Lincopensis skulle wara där mz på Linkiöpingz, Wexiö och Calmar stiftz wägna; Episc. Goteborgensis på Skara, Giöteborgh och Mariestadz stiftz wägna; Episc. Arosiensis på Wästeråss och Strängnäs; Ubsal. Archiepisc. på Wpsala och Hernsandz stiftz wägna; Episc. Aboensis D. Doct. Terserus på alla stiftzens wägna på Fin-, Jngerman- och Liflans sidan.

Nu hade de uäll giort sitt till, men till full effect för dätta bullersamma krigz wäsendet, som nu en rum tijd hafuer i dässä åhren continuerat, hafuer dät ej kommit; doch förmodar man med första, att där uarder effectuerat.

Begärade nu Högw. Episc. weta clericietz meningh:

1) Om doctrina catechetica, huru hon må bäst i försambl. framförass, ty sombliga, när euangelium är läsit, explicera cetechesmum, sombliga för altaret och för än gudztjänstan begynnes; denna ordningz och flere, som nu effterfölia, uill Högw. Bisk. och consistorium hållass skola och äre giorda nu in Synodo i allass näruiaro.

Statuta *) & *conclusiones* ventilatæ ac approbatæ in Synodo anniversaria, quæ celabrabatur Aboae d. 16, 17 et 18 Jan: Anno 1660:

1) På landzbygden skal hållas ottesången om sön-dagarne helst enär länge dagar äro, huilcken begynnas skal medh en morgon- eller catechismi psalm. Sedan går predican-ten på predikstolen, läser morgonbön och Fader wår och sedan itt heelt stycke aff catechismo mz sin förklaring, förmanandes folket, at the läsa effter eller tillijka mz honom; sedan framsteller han på det enfalligaste nogra frågor öfuer samma stycket, lärandes åhörarena huru the ther til swara skole. Predikanten skal them och förehålla nogra skriffthenes språk, som til samma stycket af catechesi lyda, vthi alt thetta rättandes sigh efter spörmåhls boeken, som öffuer catechesi vthgå skal. Detta slutar han mz Fader wår och

*) Pag. 387—392 äro skrifna af annan person än notarien.

wälsignelssen af predikstolen. Sedan går församlingen i sacrestien ad confessionem et absolutionem. I medler tijd ther två präster äro, skal then ena förhöra en part af vngdomen vthi samma spörmähler som aff predikstolen framstelte äro, antingen i choren eller sacrestien, der effter som vtj nogonthera ort skrifftermålet företages. Ähr ther inthz mehr än en präst, skal klockaren det förrätta. Ther olärde klockare äro och en präst allenast, skal presten först examinera och skrifta sedan; men ther ingen skriffning blifuer, skall then som predikade, samma frågor examinera och inthz mz examine dröija öfr en fierdels tijma. Med sådan catechismi öfning skal predikanten öffuer thet samma stycket i catechismo continuera 3, 4 eller 5 söndagar på radh. Och när han förnimmer them thetta stycket wäl fattat hafua och til frågorna wäl swara kunna, så gör han på lijka sätt til thes fölliande stycke thil thes catechismus medh huustafan och skriffteorden igenom lupen är. Och thetta alt åthminstone ifrån kyndermessan in til Johannis Bapt: dagh, vndan-tagandes the dagar i fastan tå passionen predikas; ther som inga vekopredikningar hållas. Men sedan och alt in till Michaelis opläses i samma stellet itt capitel öfr Salomons predikare, Ordspråk, Jesu Syrach etc. eller ther veckopredikning: ej hållas kunna, af the mindre propheterna. Man kan och wäl här till bruka Genesi, Exodo ad 25 caput usqv. samt historijs in Numeris consignatis, eller och taga det book aff Biblijs för sigh til at tracteras, som pro re nata bäst och nyttigast kan aestimeras.

2) Passionen skal och må predikas ifrån Esto mihi huar söndagh i ottesongen. Men i Dymblewekan må allenast vekopredikning hållas på Skärstorsdagen och Longfredagen.

3) Men på det man måste lucrera tijden och få fortare framfara med predikan, må vndertjdz messan läsas och icke siungas, doch icke uthan messkläder samt psalmerna som enteligast siungas, huilket i alt öfriga stelles i ministerij libertet, effter som församlingen bäst kan wara skickat medh, och man seer tijden fodra. Så lemnes och uthj presternas arbitrio widh tijdzens korthet at bespara epistolam cum gradualj, tå allenast evangelium cum symbolo Lutheri opsiungz.

4) Bleff och beslutet, at vthi store högtjdzdagar må allestädz medh gudztiensten vppehållas feria tertia.

5) Dhe som gamble äro, och icke af vngdomen hafua lärt sine catechismi stycken medh huilka och förgäfues är at tentera nogon förkofring i detta fall, dhe skole icke för den orsak arceras ifrån S. coena emedan man wil förmoda sodana doch vthi sin troo wara grundade, ehuru wäl the eij läsa ell:r til spörmählen richtigt swara kunna.

6) Om lysningz zedlar beslötz, att huad som ifrå Landz höfdingarne på konungens wägna bestellas, thz skal owägerliga af predikanten publiceras. Men der nogon annan skickar sina zedlar till prästen, som eij angå publicum bonum, de zedlar må han opläsa på kyrkiebackan, doch skal han der om aff predikstolen röra, at noget värdzligt wore förhanden, som anginge församlingens lemmar. In summa: Sådane zedlar committeras prudentiae pastorum doch så, at icke alle zedlar besynnerligast alt för gemene publicerade blifua.

7) The som försuma kyrkian och går på arbete eller på reesor på söndagen skal för första gong böta 1 mk, för andre gongon 2 mk och för tridie gong 3 mk:r och så fortopp in till 1 Dr, huar öfuer sexmän hwar i sitt bool skole opseende hafua. Men huar så hende, at desse anten förmode denne deras plichtighz eller och såge her mz genom fingren, så måge de samma plicht wara wnderlagde.

8) Dhen som söhlar sig mz drickande vnder kyrrektijden ell:r kommer drucken til kyrkian ware felt til böter, huarföre och alle krograr som för detta widh kyrkiorna hafua warit mz största försambl. förargelsse och vanära, skole aldeles afskaffade blifua; understår sig och nogon selja öl den tijdh tijdegården påstår, böthe — —.

9) Ähr thet så, at nogor måste nödwendigt reesa ifrån sitt hemwist och fördröjes på reesan öfr söndagen och besynn: solenne bönedag:r, den samma måste sökia til nogon kyrkia, som i hans reesa kan falla honom legligast, och sedan begära af pastore loci en vitneskrift där på, at han gudztiensten bijwåhnat hafr, huilket honom ministerium in-galedes skall sönia.

10) Een stock skal och förmedelst Landzhöfdingarnas förmodeliga adsistense och befallning widh alle kyrckior bestellas, och dijt skola af ländzmänner och kyrckieuechtaren sättia[s] alle de, som stijma och skalkas vnder gudztiensten ell:r och stå vthe på vallen och icke gå i kyrkian enär tijdegården begynnes.

11) Ibland alt annat blef om exorcismo slutit, at den må som itt vilkorligit tingh, doch oförmerckt, förbiiggås.

12) Emedan som nogorstädz är messfal skeedt, för den orsak at wijsäden ej är lefueraer af fougterne tjdigt vth, fördenskul motte detta för alting rättas. Men om vijn-säden ej vil förslå, at dess förmedelst messewijn må nöij-achtigt räckia til, så skola the alla, som gå til Gudz boordh tilhållas, at leggja anten en pening på duken, ell:r och vthj itt til denne nytta bestelt bäcken, huilke pngr sedan af kyrkiewärden skole anammas til messewijns vpkiöpande. Eliest skole och erkannerligen jnhyses folck til denne nytta vthgöra til kyrkiewärden 1 öre S. M. för huar person som af dem til H. natwardh går.

13) Om likstols och grafstelles betalning beslötz således, att de som sina begrafua vnder kyrkian skola lösa grafstellet i choren för 4 Rdr, men för medeldelen i kyrkian, 2 Rdr; såsom och för nederste delen 1 Rdr; och detta är förståandes om steen- och moderkyrkia; men i capellen görs förmedlan på helften mindre. Vil och nogon hafua på kyrkiegården sin graf, nyttie thet stellet frjtt. Men de som mura och timbra sigh grafuar på kyrkiegården skola gifua lijka mycket som grafuen är till, ju til det ringaste 1 Rdr för en fampn bredh platz och sedan för huar gong grafuen öppnas och nogott lik ned sätties 2 mk:r S.mt för en fulwoxen och 1 mk S. M. för barn.

14) Jfrån kyrkiebygning och prästegårdz reparation skal ingen huarken adel eller oadel frj wara, huar på man och vidare ödmiukeligast förmoda[r] Hans Konungl. Majj:tz nådigaste befalningh.

15) Och emedan en part finnes af adelen, som obetenkt så af sätegårdarne som landbönder biuda til at förhålla deras pastori dess tillydande quicctiend och tertial, ty wil man här mz sin plicht påmint hafua, at pastoribus deras rättigh:r owägerligen måtte tistellas, och förmodar man, det H. H. Landzhöfdingarne jämwäl i detta fall H. Konungl. Majj:tz vtgifne ordning warda handhållande.

16) Ähre och i nogre kyrkior somblige adels och frwbenckiar alt för stora, hwilcke inthz böhre tolereras bredare än 5 quarteer, ej heller lengre än 6 quarteer för huar person, för huilket rum och stelle huar skal gifua til kyrkian 1 Rdr.

17) Skor nogor som trätte om benkstellen af gement folk, den skal straxt sättias i stocken, ware sigh man eller quinna. Men på adels folk statuerar man itt anseentligt böthe.

18) Huad anlangar reditus pastorales för vigsel och des dependentier, så beslötz at både för lyssningz, viningz och som j somblige kyrkior är öfuat inledningz peningar skall tilstellas pastoribus — 3 mk:r S. M.

19) Om echtenskapz byggiande blef slutet, at de som äre intra tertium gradum consanguinitatis aequal. och vilia tilsamman skole remitteras til Consist. Men om dee som anten äro in 4 gradu æqual: eller in 3 et 4 inaequaliter måge p[ræ]positi dispensera.

20) Beslötz och om trolofningar, at ingen må tilstädias återkast i echtenskapet; skeer detta, då skal pars deserens sättias ifrån H. natwardh och remitteras til consistorium.

21) Man håller och det sättet billigt och godt mz lyssning för brudar, som sedwanligt på nogra orter warit hafr, nembl. at man twänne reesor lyser för trolofningar och tridie för copulation eller och 1 gong för trolofningen och 2 gongor för capulation.

22) Wore och nogor som malitiose deserterar sin maka på nogon rum tijd tilgörandes, mz sådan skal man först experiera wärdzlig rätt och straf, men huar det eij hielpa wil, så låter man det komma til diversorium.

23) Brudom skal och icke tilstädias at löpa kring ifrån den ena sochnen til den andra mz deras tiggerij. Vtj deras egen sochn der de boandes äre, stände dem frijt, ja och vthi annor sochn hoos sina slecht, doch skole de försedde wara mz pastoris loci zedel, eliest måge de bortwijsas eller och beröfwas, undantagandes huad de af sine slecht bekommit hafua.

24) Hoo som låter wijga sig och är rådder mz barn skal böta för förargelsse til kyrekian 2 mk:r S. M. Men om hon vppenbarar sit tilstånd, wijgas vthan chrono och böthe 1 Dr S. M.

25) Om lösse konor statueras, at på sådane skall af pastoribus en lengd lefuereras til lendzmannen, och sedan strax låter man komma dem till kyrkioplicht, besynerligast enär det mz wärdzligt straf lenge prolongeras.

26) Til biscoeps- och prosteting skal af huar rök i församlingen och sochnen noget vtgöras, nembl. til biscopts ting 2 öre S. M., 2 capp:r hafra och 1 lass wedh; men til prosteting helften mindre eller och des wä:dt i andre pertzeler, huilket sedan sexmän skal opbära.

27) Vthi Biscoeps- och prosteting skal befallningzman wara tilstädes och exequera statuta effter S. konung Göstafz ordning i Örebro anno 1617.

28) Probsten skal huart åhr wara plichtig at visitera sine contractisters sochnar, då och kyrkiewärderne richtigh räkning:r för kyrkiones intrader giöra skola; försomes detta miste p[ræ]positus sin prostetunnor för så monga sochnar han ej visiterar och kyrkiewärden böthe — —.

29) De som ödeshemman optaget hafua befrijes icke för pastoris och ministerij rättighz; så skal och af swedieland effter Konungl. resolution tiende gifuas presten; Item: Skole och inhyses folket bettala sine påskpeningar til deras kyrkieheerde.

30) Klockare, huilka skola her effter booklärde wara och kunna läsa och skrifua; måste bekomma af sochnen til löhn och vppehelle 1 c. rogh, 1 cappa korn, 1 cappa hafra, effter drotning Christinae vthgifne ordningh A:o 648, den 4 Julij. — Åbo vthi Synodo pastorum 1660 den 16 Januarij.

1660, 17 Jan. in Synodo proponerades efterföljande casus i Högw. Bisk., consistorialium och hela prästerskapetz närvaro. Huart probsterij för sig togz före.

Loio — Probsten frågade om dhe gamble, som intett kunna lära läsa mer, om dem skall förwägras H. natuar[d]. — R. Nej, ty dhe kunna uäll lära af predikningarna, huad nötta dät hafuer medh sig. Kan altså dem H. natuard ej förwägras.

Raumo. — Past. proponerade om en man, som uar rest i krig för 7 år sedan och aldrig hörs af honom sedan; hon, hanss hust., uill nu giffta sig mz en annan; huad skall iag giöra? — Sent. Hon måtte först söka diuortium och komma hjt till doomcapit.

Nystadh. — Past. seger, att fougden icke uill effter Grefuinnans anordningh gifua honom sin rättighet, uthan uill en dell gifua ått prästerna i Nykyrekia — Sent. Past. i Nystad må sökia Lanssh. om assistens i denna saak och wisa honom Grefuinnans bref

Pargass. — Past. seger, att en hustru är kommen i hanss sochn, hust. Kirstin Torstensdotter, som uille haa rest åt Refle. Hafuer get beuiss ifrån den försambl. i Swärge hon kommen är, af capelanen darsammastädes att hennes man är nu nyss blifuen dödh. Frågar om han kan få taga henne i kyrckia? — Relsolv. att honom blifr dätta effterkommit komma.

Pemar. — Past. refererade att bonden i hanss försambl. som uar hwfut suagh, är nu worden bättre, men, Gud bättre, fans annars sedan några dagar[— —]

Kickala. — Hindrich i Yldikila hafuer wphäufit sig för en afgud. Folket när dhe få en liten kranchett sökia dhe honom; han seger dhe äro besatte, tager på att läsa wth fanen. — R. Han skall komma till doomcap.; will han ej komma skall fougden Olof Swenson skaffa'n hijt.

Lemlandh. — Past. seger, att bönderna ej uilia effter högw. Bisk. anordning contentera tarfue huset i prästegården, som kallass kammar. — R. Skola bönderna komma hijt, och enckian kan hafua sin fulmechtige här på sin sida.

Jumala. — Bönderna äro mehta genuördige emot Hr Olaum Beckium. — R. Skrifuas dijt, att dhe wprorige mista sin gudztjänst till uidare Hr Lanssh. order och conferens; men dee som oskyllige ähro få gudztjänst, deras nampn kan man wptechna, och Dn Beckius må bruka sit embete till widare betänckiande.

Hammarland. — Past. klagar, att en båtzmans hustru, uill giffa sig, huilkens man segz wara dödh, som tuå båtzmän andra witna. — R. Dhe witnen må giöra sin eed uid heredtz tinget, att han är dödh. Sedan gifz här om doomcap. tillkänna.

Kumblinge. — En piga, seger D. pastor, är trolofuat i hans saligh antecessoris tijdh; nu will hon åtrass, förebärandes att dhe äre ja 3 et 4 gradu skylla. — R. är ingen orsak att åtra sig före. Doch moste praepositus taga honom för sig; will han ej hålla fort, skall han komma till doomcap. Är hon utan skull, pigan, må hon mz resan uara förskont.

Säxmäcki. — Bönder klaga, att dhe ingen mäsä haa fåt nu på 2 solenne bönedagar, ej heller tijo söndagar åradh; monga blifuit döda, i medlertijdh, så att dhe ej weta om dhe äro christne. — R. Af praeposito och sades att fougden hade arresterat winkornet. Skrifues Lanssh. till, att fougden

må blifua straffat, Clemet Jacobson vid nampn. Doch kan wyrdige probsten här om ransaka i probstetingett.

Pungalaitio. — Om winkorn som dhe uilia haa medh Wrðiäla bönder wnder Pongalaitio lagda. — R. Få bref till Lanssh. i Helsingfors.

Hwittiss. — Om en försmädare taltess om i Huittiss försambl. skall uara. — R. Rev. Dn praepositus skall här om ransaka och gifua doomcap. tillkänna.

Birkala. — Praepositus seger om en som är trolofuat mz en piga, uill åtra sig; seger hon hafuer mz andra att beställa. — R. Dee remitteres till häredtz tingett.

Rowäsi. — Dn Erici saak hänger än så; blef intett utslag uid tingett giordt.

Jngo. — D. Past. klagade om dhe höga grafuer i choren; begärar dhe måtte jämkass medh kyrckiogålfuet. — R. Skrifues Lanssh. till här om; kan han ej nogot giöra effter dätt är i grefueskapet, skall man sökia Hans Kongl. Maj:t om assistens och sentens i sakan.

Espo. — Past. klagar om en sacramentz föraktare.

Pöitiss. — Past. talte om en person, som 30 år hade uarit ifrån H. natuurd.

Hattula. — Prästerskapet talte om en sacramentz förachtare. — Resolutio: Alla dässe skola gifuas nampn på.

Espo. — Pastor klagar, att hanss åhörare ej uilia gifua honom sin tertial eller quecktionden åth honom — R. Dhe måtte gifua dät som dhe böra, eller anhåller D. Past. om assistens uid häredztinget eller W. Lanssh.

Karissloio. — En skrifuare i Karissloio, Henrich Ruth, hafr aflat 3 barn mz en kona. — R. Moste tingförass, och sedan får han sin så och hon sin sentens här uid doomcapitlet.

1660, 19 Jan. höltz Consist. Eccles. i Högw. Bisk. D. Doct.

Terseri, M. Alani, M. Nycopensis närwaro.

Ålandh. — Dn pastor i Hammarland och Finström anhålla, att dhe må få contentera doomk[yrko] t:r åhrligen effter markagången. — R. Blifuer dem effterlått.

Om winkiöpet, när probsten på Åland, att där skulle kiöpass, slötz ej nogot uist.

Om gudztjänstan uid capellen och moderkyrckiorna på Åland blifuer uid den anordning som är giord 1659 den 10 Augusti, nim. Pastor reser till capellet huar 8 sön-

dagh, sacell. kommer då till moderkyrckian; och sacell. kommer till moderkyrckian huar fierde söndag, och capelboarna mz, item cepelboarna komma till moderkyrckian förste dagen jull, påsk och pingess, jtem alle 3 solenne bönedagarna om åhret.

Sahalax och Åbo. — Wachtmästaren på slottet kom och hade past. fars obligation på p:r för sin kost, som han hade hållit honom när han uar fångin. Dn Daniel sade att han ej uiste här om, när han content[erade] andra geldenärer, hafr ej arft, kan ej betala honom, wachtmest. — Resolut. Denne saak remitteres till häradtztinget att afdömmass.

Åland. — Dn Bröniel past. uar angifuin aff sin swåger Dn Suenone Calliandro, att han skulle hafua warit orsak att hanss saligh hust. bötte 24 Dr. k. Mt. när hon stussade och ej uille hålla fort mz Calliandro. 2) sade att Dn Brynolphus ej hade inlagt itt uist inventarium om bägges dāras hust. arff; uille haa honom att afläggia sin lifliga eedh. — Resolutio: 1) Om böterna är för afdömdt, kan ej mer där omtalass. 2) Jtt riktigt jnventarium skall Dn past. inläggia i Rätten, där saken är passerat, som domaren kan uara nögd mz, eller om så fodras afläggia sin eedh; dät Dn Brynolphus lofuade.

Säxmäcki. — Om kyrckiouinet är för talt, huar om praepos. skall ransaka, om defecten.

Om Hattula psalmbook, som Dn. And. hafr. — R. Så framt han, D. And., ej boken restiturerar, skall han wara priverat, ia in till des hon är igengifuin, är han afsat ifrån embetet.

Efter past. i Säxmäcki hafr uarit olydig, icke comparerat i Synodo, så och för funniss mz treska, skola hans böter dubleras, nämbl. till 4 Rdr och wara där hooss priverat till dess böterna äro ährlagda.

Loio. — Rev. praepos. seger, att Hinrich Anderson i Hattula by hafuer lägrat en kona i Loio sochn; är sakfelt; begerer weta dess kyrckioplicht.

Jngo. — Sacell. enckia anhåller om itt nådeår än, ty hon seger att hon ingenting fik i höstas. — Sent. Rev. Dn prepositus skall här om i bästa måttan laga i nästkommande probsteting, och laga henne och capelanen emellan.

Jngo pastor wart påmint om sin predikan, som han i går hölt; förmant at icke skulle högferdas af sitt goda

mållføre; påmintes honom sine fell, där och huar, att han icke så wäll hade mediterat sin predikan, som han mz rätta hade bort; hade intitt wäll läsit theses igenom; wart honom sagt, etc. plura de his etc. Han ödmukade sig, bekende att han ej rät hade råkat på; lofuade bättra sigh.

Törfuiss pastor begärrar weta huru snart han kommit at visitera där. Togz i betänckiande. Klagar öfuer nogra af clericiet i Biörneborgz probsterij, som rästera mz 655 års herredagz p:r. Segar nogra att S. Doct. Aeschil. hafr af nogra wpburit; är ondt, dät är så länge sedan skedt.

Kyrckioslät. — Dn Abrahamus Hermainen wardt angifuin af Sander Watzon, att han skulle wara hans hustruss saligh man skyllig nogra p:r. Dn Abrahamus sade: nej; sade att han hade Abraham Nilsons quittens. Sander, nekade. — Resol. Jmponeradess hr Abraham antingen senda sina documenter hijt och där hoss giöra en fulmechtig att suara Sander, eller Sander reser till Kyrckioslät och klarerar medh honom D. Abrahamo; och winner Sander är Dn Abrahamus oblig[er]at att suara till all hans omkostnat.

Ekenäss. — Hustru Elisabeth Rothovia anhåller på sin mågz sacell. i Ekenäs [vägna] att han måtte få där till mz en sochn att colligera diekne p:r af så länge han uid den ringa lägenhet stadder är. — Sent. Han får Tenala sochn dätta år begynna medh.

Loio. — M. Johannes Forsenius seger han war responden[s] i synodo 1656 och de andre tuå, past. i Espo och past. i Kariss, comparerade ej; begärrar nogot till wedergelning. Sententierades att huar af dhem gifz M. Johanni 3 Rdr, är i hopa 6 Rdr; fik sedel där på.

Kisko, Kickala pastores framkommo; wplästes Lanssh. wälb:ne Erich von der Lindens, om derass otidighett uid tinget, fyllerij, näseuisshet och slagzmäll; blefuo påminte huru jlla dät tiänte för prästmän. Dhe måtte bekenna att dät war alt sant, som wälb:ne Hr hade refererat. Bådo om förlåtelse denna gång; bekende sig hafua giort dätta i suagheet, utlofuade boot och bättringh, och sade att dätt ångradhe dhem och gik dem hårt till hiertat, att dhe hade råkat så att försee sig och förtörnat nådige Hr och förargat gemene man. — Sententierades altså, att hr Larss antingen skulle mista prästen eller gå i prubban nogra dagar; gick altså i prubban. Dn. Thomas, han bötte till dhe fattiga 10 Dr.; lofuade mz första sendha p:r hijt.

Kickala. — Jöran Zachariasson hafuer trolofuat Gertrudh Jacobzdotter i Räckeuäcki i Somero sochn; will öfrigfua henne för itt löst taall skull. — Sent. Remitteres denne saak till heradtz tingett.

20 Jan. 1660 höltz Consistorium ecclesiasticum; ps. Episc.

D. Doct Tersero et M. Georgio Alano.

Åbo. — Syndicus kom fram, angaf Hr Larss Can-
nis. — R. Consistorium lofuade att taga honom för sig näst kommande onssdagh.

Oeconomus Aboensis D. Rothovius frågade af Epis-
copo Dn Doct. Joanne Tersero och M. Alano huru han kan lindrigast sälja 1 t:r spanmålhl af kyrkioness. — R. 1 t:r rågh för 8 Dr., och $7\frac{1}{2}$ Dr., korn 7 Dr k. mt. — Doomk. span-
målz prijs p. t.

Moierfui. — Pastor Dn Ericus klagar, att en bonde Larss Cristofferson i hans försambl. är besat; begärer råd hoo skall honom wachta och föda, effter han intit hafuer. — Resolutio: Dhe grannar han närmast är födder, skola achta honom nu först; när dhe tröttna dhe andre i försambl. Men hela försambl. skall hielpa till att föda'n. — Gafz bref därpå.

Taltess om hanss psalmbook; han hafuer skrifuit, pastor, på en sida suenska, andra ffnska; han uille låta tryckia henne. Men Consist. afrådde honom, där uid lät past. Moierfvensis blifua.

Birkecalensis praepositus klagar, att hans sacell. Dn Joachimus hafuer wpburit capelans räntan af flere gårdar än honom woro anordnade af v. consistorio. — Sent. Huad D. Joachims hafr mer handfångit än förordnat uar, skall han res[t]ituera, och för hans förmätenhet påläggies honom straf effter som brättet kan uara i nästa visitatione, wil'ss Gott, och är Dn Laurentij dell bättre än Joachimi, skall Dn Joachimus hafua lof att visitera den parten huart annat åhr, och Dn Laur. vice versa.

Korpo. — Kom bonden fram, som hade kastat eller bundit kakan i nothen; han hade nekat uilia stå för kyrkio-
dörran eller böta, utan befalt fanen stå; sagt uar orätta p:r. Men nu kom han, föll till bönboken, bad om förlåtelsse, lofuade bättra sig. På den besked gafz honom till, så framt han kommer igen, skall hans saak stå yppen.

Birkkala past. talte om Augustana confessione, som han på finska verterat hade; anhåller, att huar försambl. i

dätta stift måtte köpa 1 exempl. — Resolut: Skrifuas probsterna till, att dhe här om laga att itt exempl. tages till huar försambl. och contenteres medh 3 mk S.mt., huilka tagas af kyrkiones p:r, och boken blifv kyrekioness inventarium. — Skrefz strax.

22 Jan. 1660 ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episc., M. Georgio Alano.

Nerpiss prostenss bref wplästes, af innehoud att hopmännerna icke uilia låta wpbära af bönderna till Bisk. gårdz afbetalning i Åbo i grefue- och frijhr:- skapen. — Sent. Måtte seess till, att en copia kommer af Kongl. befallning till dem; secret. Boetius kan den utgifua; effter Kongl. bref är, allena adressera Åbo Lanssh. till.

Lemo. — Jacob Mattzon i Kaustussby hafuer lägrat Gertrud Henrichsdotter i Wallaskallio; äro tingförde; nu klagar hon, att han ej uill echta henne, ej heller gifua henne nogot. Consist bad henne sökia rätten där om. Skrefz past. till i Lemo, att han tager dem båda i kyrkio. Dhe stå huardera 3 söndagar för kyrkiödörran eller han löse sig mz 3 R Dr, gifue $\frac{1}{2}$ parten till Lemo, andra $\frac{1}{2}$ delen till Åbo doomcap.

Töffsala bönder, Nilss Olsson i Lämmitysby, Hinrich Jacobson, Mattz Jacobson klaga, att D. praepos. tager mer än honom bör af dem, som dhe i sin supplication förmäla. — R. Skrefz en förmaning, att Hr Claudius skulle wachta sig; gafz honom en copia af deras supplication. Skall och ransakas här om i nästa visitatione.

Riga. — Hr Lacus begärar blifua swensk. past. i Riga i Dn Jeremiae Agricolæ ställe. — R. Togz i betäncandhe.

Kyro. — Hinrich Märthenson, en bonde, seger hans hustru är gammall, nogot hufut suagh; begärer få skiliass uid henne. — R. kan ej skee i dätta fall.

Ordinandi: Dn Ericus Abrahami Hermainen i Kyrkiöslät, blifuer sin far till hiel[p] i predikoembetet.

Dn Carolus Sigfridi Kaskass af Kalfuola blifuer ordinerat sin äldriga K. fader till hielp.

Dn Johannes And. Montanus ordineras sin k. fader till hielp i Nystad, D. past. — Examinerades och gingo sina stycken wäll igenom, blefuo af Reverendiss: Episc. och Consist. approberade. — Dheras fader eller föräldrar, som dem

vocerat hafua, lofuade ej tränga eller bemöda consist. om nogen promotion för dem, för än dhe blifua lagligen af sina förmän kalladhe.

Åbo. — Dn Georgius Hornigh quitterade mig 420 Dr. 18 ör. k. mt som han tog af Bisk. gärdz colligerade p:r på sin afbetalning, huilket högw. Bisk. ej tyckte obilligt wara, ty kunna dhe ej bestås ähr han, Dn Georgius, solvendo; bör och hafua betalningh för sin gårdh.

23 Jan. 1660 höltz Consist. Närvarande Episc. Dn Doct. Tersero, M. Alano, M. Nycopens.

Rimitto. — Past. förfrågar sig om han får trolofua en, wn[g]losse om sina 15 år mz en piga; begära ej föräldrarna att dhe wigass för än år här effter. — Sent. wart tillåtitt trolofua dem.

Åbo. — Olof Abrahamson, en borgare, för dätta tiänt i Sällöö när Hr Zach., predikanten, klagar att han ej uill gifua honom sin lön; seger sig restera 4 Dr Kmt. Hr Zacharias sade Olof uara wällande att miöll stalss uthur wäderquarnarna som Hr Zach[ariæ] uar. — R. Consist. förlickte dem så, att Hr Zacharias gifuer honom 3 daler k.mt, där mz uar Olof nögdh.

Raumo. — W. Michel Jordan hafr belägrat en piga; hafuer ingen försyn gå i främste bänckarna. Förfrågar sig huru här om må blifua. Får suar till komande söndagh i Euraåminne.

Loimiocki sochn. — Margreta Thomassdotter i Rauniolaby klagar att W. Grimsten hafr utpantat af henne för en trolofning skull; beder Consistorium om assistens. — R. Consist. hafr för dätta skrifuit Hr Peer till, att han här om ransaka skall; skall altså Dn past. Loimiokiensis gifua henne en copia af Consist. bref, att hon må sökia wälb. Lanssh. om assistens.

Pemar. — Saligh pastoris enckia begärr nådeåhr än. — R. Emedan som hon nu hafuer nutitt itt nådeåhr, kan consistorium icke vidare henne effterlåta, ty Consist. hafuer ingen macht där till, etc.; ty dät som för dätta decreterat är (:kan Consist. ej förändra:), nämbl. att Hr Matth. nu träder till past. nästkommande Walborgi.

Memorial på dhem, som hafua absenterat sig i Synodo förledna:

Respondens D. pastor i Nagv. Laur. Liliewan, Fögelöo past., Janakala past., Wichtiss past., Säxmäcki past., Sastmåla past., Karisspast., Loimiocki past., Jkalensis past., Kangasala past., Rowäs j past., Orriwäsi past., Keuro past., Tenala past., Ekenäss past.

Ålandh. Saltwijk. — Praepos. anhåller, att han måtte få två delar af punge p:r på Åland, för dätt han hafr inspection öfuer scholen och hospitalet, och 3 delen måtte försambl. få. — Resolutio: pro A. 1659 får wyrdige probsten halfua punge p:r, andre halfparten kommer till Acad. reparation. Men pro 1660 får wyrd. prosten 2 delar af punge p:r, och tridie delen kommer kyrkiorna till på Åland. — Om win selningen eller dess hållande wardt intitt uist nu slutitt.

Sagw. — Högw. Bisk. talte om att Consist. hade belefuat, att M. Nilss skulle få halfua intraderna i förledne åhr. Denna sak är passerat i Consistorio Acad.; där mz remitteres hon dijt.

Åbo. — Erich Nilsson, kyrkians ringare och utrij dare, anhåller att han måtte komma i Hackinens ställe. — Resolut. Effter han en lång tijd uid Doomk. tiänt hafuer, altså antogz han, Erich, till proff på itt åhr; oeconomus kan tala mz borgmäst. här om.

H. Borgmäst. Brochius seger Hr Borgmäst. Litzen att han hafuer skrifuit hijt, att han hafr talt mz en kläcke giutare i Örbroo, Anderss Höök uid namn; han offererar sig uilia omgiuta kläckorna i Åbo för en billig p:r, skeppund för 8 Rdr. Doch uill han att staden och doomk. skola stå hans omkostnat hijt och dijt igen till Stocholm, såsom och hålla honom kost den tijd han arbetar här i Åbo på doomk. kläcker. — Resolutio: Åhr bäst att man honom förskrifver, att han nu först i vår kommer hijt, och att borgmäst. Brochius här om i bästa måttan disponerar.

Mässe särkar tarfuas här och wid doomkyrkian. — Resolutio: oeconomus kan låta giöra itt paar.

Bräder skola och i winter inkiöpass till bänckarnass förferdigande, som i vår företagas skall.

Om adiuncto ell: coadiutore taltess här uid Doomk., effter Rev. Dn pastor hafuer stort arbete kan tarfuas, om M. Henricus Florinus kunde där till komma och han på nogot sätt kunde blifua wpehållen. — Togz i betänckande.

25 Jan. 1660. — Ps. Episc. D. Doct. Joanne Tersero, M. Georg. Alano, past. Aboens.

Patissboar få samma ordning med gudztjänst, som i Korfuiss capel och Masko sochn, huar annan söndag, huar annan helgedag, förste och andre dag jull, påsk och pinges, solen[n] bönedagar och andre predikodagar skola dhe komma till Rennemäcki; bönderna skola förobligerade uara gifua prästen maat när han kommer. Huar tridie gång skall Hr Matth. resa till Patiss och Dn Martinus dubbelt där emot.

Kiula. — Dn Gab. blef förmant öfua sig i svenska språket, så framt han uill låta bruka sig i predikande, låta sig nöia så lenge nogon lägenhet yppas och han får nogon vocation, och intitt buller göra.

Åbo. — 1) Medh predikostolens flöttiande beror än till uidare betänckiande.

2) Döran åt Acad. murass igen.

3) Blifr en liten gång där gent emot åt sakerstigan igenom manss och quinfolkz bänckarna.

4) Manss och quinfolkz stolarna reformeras och göras nogot smalare. Dhe som uillia hafua stolssrum skola gifua 2 Rdr, främst 1½, där effter 2 Dr S. Mt. sedan och 1 Dr S. Mt. sist eller nederst. Dhe som för haa betalt, gifua halfparthen där emott.

5) Beenhuset repareras i vår.

6) Lijk som äro wnder fyra åhr, gifua fierdeparten emott itt stort lik. E[xempli] G[ratia] när itt stort gifuer 8 Rdr gifz för dätt som wnder fyra år är 2 Rdr. De andre efter ordningen.

7) Hoo skola hafua lof christnas och wigas hemma finss i ordningen.

8) Hust. tagas hemma i kyrckio, som hafua fåt stoor sorg, mannen dödh etc. och icke förnss död skull.

Åbo. — Margreta Willamssdotter hafr fallit 2 resor; är nu dömd att böta 160 Dr S. Mt. Beder om kyrckiostraffet skonsmähll till des hon får resolution i högl. Kongl. Hofrätten, ty hon förmodar där få skonsmäll på sina böter. — R. får dilation så länge.

J Jumala är en stoor hop wprorska, som intitt uillia bequemma sigh effter consistorij sentens eller admonitioner, eij heller Consist. utskickade, wyrdig probsten. Anhålla supplicando i den högl. Kongl. Hofrätten om assistens emott sådana, att där måtte ransakass in loco och Consist.

gör nogon fulmechtig medh, och dhe brotztlige sedan måtte blifua straffade.

Åbo. — Erich, kyrkiones utridare, uart antagin för en Hackinen i S. Bertilss ställe till it prof på itt åhr mz allas consens.

1660, 26 Jan.

Till Kongl. Rät en supplication om Jumala bönders orolighet, att dhe måtte blifua straffadhe.

Rusko. — Afgik en skriff till tinget om nogra bönder, som uilia lägga sikh wnder Reso, att dhe måtte plichta, ty dhe draga rättigheten ifrån ordinarijs i Masko.

4 Feb. [1660].*)

Janakala. — P[ræ]senterade D:nus Jacobus, sacellanus ifrån Janakala, häradz höffdings dom, ther han wthi purgeradt bleff; bleff altså restituerat honom officium; copian af hanss restitution finss wthi copierna.

Rusko. — The 3 byar bleffwo citerat hitt till dhen 8 Feb. att swara hwarföre the wille sikh afsyndra ifrån sin församblingh; — inlade breff.

6 Feb. [1660].

Sexmäke. — Een bonde af Sexemäcke kom och lefwererade Mag. rectori 8 Dr p[ro] absentia pastoris ifrån prästemote.

Hoffretten. — Jnlefwerarades wthi Hoffretten een supplication.

Rändemäke. — I Pittkemäcke Grelss dotter hafwer fådt barn och will nu hålla bröllop. — Joran Mässon af Masko i Pakass by, Lisa Grelssdotter. — Sent. Tillåtess dhem wijass.

Rändemäcke. — D:nus Matthias klagade öfwer slå[t]ss- och fattigehusens presterna, att the uptaga hanss rättigheett. Swarade the prester, att the them kallade hafwer till sikh, och icke gå dit till sacramenten wthan af godh willa then några som [?] kämner meddelt. — Sent. Willa the något göra skola the föra till dhem sielff, men ordinarij går omkringh till sina åhörare.

*) En svårläst handstil förekommer i protokollet från d. 4 Febr. till och med den 19 Mars.

[1660] 8 Feb. — P[ræ]sentibus M. Georg., M. Kexlero.

Rusko. — Taimoss Ladivast Lötana, bönder woro före; säga att kläckarna hafwer icke gått till them och icke heller förmå gifwa både Masko och Rusko kläckare. — Sentens: Skola blifwa wnder Rusko och gifwa som ordinarie ähr både brest [?] prest] och kläckare.

Åbo. — Knut Gulssmedh medh sin kâna Helena Swenssdotter, födh wedh Gripsshâlm, hafwer haft een krigsman, som säger att han är dödh. Elin Swenssdotter säger Knut hafwer friat till henne och tagit henne wthi sitt huuss, och hafuer gifwit henne ett selstop, hwilket Knut säger sig hafwa satt i pant; hon säger sigh hafua fått af honom een ringh; hon säger sig hafwa medh honom sängelagh. Knut jnlade emott henness klagmål een p[ro]test och nekar till. — Sent. Gifwess dhem delation att betänkia sigh widare, och hon skafwar sigh better besked, om hon änlich giffit warit hafwer och om hennes man ähr dödh, och hålla sigh annorstädess så länge, uthom M. Knutz gårdh.

Ladogard. — Jakop Larson, Karin Eskilssdotter; them han hafuer rått medh baren, låfwat henne echtskap; här till wittnar nu i Consistorio Bertil Johansson, fogde på ladegorden, att hon hafwer låfwat och rekt honom handen dher på. — Sent. Skall settiass på råstugan i några dagar.

Skall wthskrifwass om fridztractaten.

13 Februa[r]ii 1660].

Tjänaren ifrån ladugorden, som then 8 war före, haffdess nu åter före om then pigan, som han belägratt hafwer. — Sent. Dhenne drengen nekar hårt till; [sade] sig icke wille taga henne. — Sent. Remitteras till tingett, saken dher företages och afdömmass.

Justandri merit skriff. — Vplestess Justandri stoora merit inlaga, hwar wthi han för andra skall promoveras.

15 [Febr. 1660].

Framkom een kar och bångare i Åbo*, Anderss Sigfridzson under kyrkian och föredrogh, att hoss honom fanss een qwinna, lössleta benämdt, som hafuer låtit barnett falla ifrån sigh om natten af benken wthi een wattnså och drenget ähr. — Sent. Qwinnan stå 3 söndagar bak i stolarna, prästerna förmana fälkett.

18 Feb. [1660].

Nystadh. — Simon And. begärer taga een enckia till echta om pastor förnekar honom. — Sent. Får beskedh att han må fara fort medh echtenskapett, så widt ther icke någott annat hinder finness kunde, och ther på skall få een sedell.

22 Feb. [1660].

Wemo. — Ankommo åter ifrån Wemo medh bettere beskedh att the ähro båda in 4:to gradu, och så efterlatess dhem nu strax wiass aff D:no Carolo; dherass namp finness wthi brefwett.

23 Feb. [1660].

Warbärgh Erickdotter ifrån Kaitama och Pälkene kyrkeiogeldh hafwer mist ryggehuden för thet hon hafwer legatt medh een gifft man, Anders Mikelson, och stått kyrkioplicht 6 söndagar. Presterna willa inthet taga henne in för än the få een Rigs Dr. — Sent. Pastor tager henne inn, och ther före skall hon gifwa 2 Dr. k. m., och ther hon hafwer stått kyrkioplicht, böte inthet till kyrkian wthanför thet första intagas emädan hon så länge wthan för kyrkio, och skall kyrkeiowärden uppehålla medh vidare exaction till kyrkian.

24 Feb. [1660].

Lemo. — Gärtrudh Hindrikzdotter är motwilligh och will icke stå plicht, altså skall hon hitt komma till Consistorium then 28 Feb.

Saltwih. — P[ræ]positi breff inladess och uplästess om D. Bechij handlingar.

27 Feb. [1660].

Pargass; Forlundius. — Johan ifrån Wanass klagade på H. Larss, att han skylligh war 46 D.; H. Larss ursektar sigh i thett att Hartwicks arwingar skulle swara till tijonde penningen till går köpet. D:nus Lau. låfwar sigh willa gärna betala häreffter, effter Johan i Wanass hafr hanss obligation. D:nus Lau. säger sigh nu willa 1 t:r korn, i winter åter 1 t:r innan måna rågh eller penningar för dhess wärde, och then andra betalningh sådan i sammu. — Forlund[ius] swarade till thet bonden hade honom att beskylla, att han hafr honom betalt.

28 Feb. [1660].

Kaskass anklagadess. — Ankom Joppi Jakopsson och klagade på H. Carel Kaskas wthi Bierno, coadiutor, att han skulle blifwitt skyldigh hanss hustruss förra man, och H. Karelss hanskrifft skulle än finnass. — D:nus Carolus säger sigh hafua betalt een tr rågh och 1 pund smör; här på lofwar skafwa sigh wittne innan pinssdagh. — Sent. Skall D:nus Carolus komma in dhen 23 Majj och då skafwa sigh beskedh och klarera ald:s medh honom sin gäldhnär.

29 Feb. [1660].

Bierno. — Jnladess Hend. Sass eett breff om kyrkiobulrett att the böta som kyrkiorådett medh förståndaren och pastorn ähr beslutit. Stelless een förmaningh att the effterkomma H. Lansshöfdingens besfalingh.

Lundo. — Jöran Bengdtzson hafwer troläfwat sigh Walbårgh Philipsdotter. Swärmoderen hafwer tagit alla gåfår bort, slagitt up kistan. Hon, Walbårgh, hafwer fått igän, ty hon hafwer köpt af moderen. Moderen står ifrån sacramentet in till thess hon kommer till Åbo. — Sent. Skall få een sedell att behålla gåfworna.

Siälö. — Träben ifrån Siälö begärar restitution; blifft alt såsom till förne in till thess biskopen kommer. Pastor skall draga ditt och säga oeconomus att han åtskiller the spetälska ifrån the andra medh huss.

Raumo. — Jfrån Raumo D:nus Jeremias p[ræ]senterade sina viatica ifrån Consist. Castrens., Öfversten Sassen och Nilss Bådtz och begärer att komma wthi stellet som D:nus Jeremias wthi Riga. — Skall komma till consistorium enär biskopen kommer hem.

D. Herlacijs [?] hafwer artollerj på slottett, eett helt regementett, slå[t]ss fälkett, slå[t]ss predikant, Taubenss regemente, een squadron danska.

Bokhållaren wille sända effter henne i Lemo.

Numis. — Jakop Grelsson i Laittila i Numiss soken klagas för sin olydna, för ett år sådan på 2 bönedagen kom till sacramentett, drogh till staden och kom till en bonde Klemet Anderson i Yllekjle, drucken och sade, att dher iagh kommer kom sathan medh; — 2 Jan. kom till sacramentet och drak sig drucken i Yllekylä och slogh een hussqwinna, som inne hoss henne war. Bleff kallat till soknestämma och kom inthett, och sådan kom och satte

sigh hoss kyrkioherden full och drucken. — Hafr warit till Herrenss nattwardh och oförlick medh Klemett Anderson i Yllekylä; wthi kyrekio sitter, snakar och bulrar, förhindrar både andra och sigh. — Sent. Böte till kyrkion 2 D. S. m. efter D. Aeschill[i] ordningh och sleppess inthet till sacramentet för än han betalt hafwer bötett.

D. Michel Salcerus i Kisko. — Hendrik Larson klagar att D:nus Michael skall wara skyldigh 16 Dr effter Gissenhusens och Ridenij extract af Salikoss gäldh böcker. D:nus Michael säger sig hafwa betalt. — Sent. D:nus Michael får delation att skafwa sigh beskedh ifrån D:nus clavido Alano om sin sak, att han honom på Salikoss wägnar betalt hafwer, innan Henrici dagh skall klarera.

Jsspoiss. — Jöran Ispoiss inlade sin dom att han ähr dömbd för sin lössachtigheett att böta 100 Dr S. M. och stå kyrkioplicht. — Skall böta 3 Rdr till Numiss.

10 Martij [1660].

Ankom tiender om vår aldranådigaste K. dödliga affall. — Sent. Härom kan förfrågas i alltingh hoss H. p[ræ]sidenten. — Skall siungas »Ach wij syndare arme», wärser som dher till sigh bequemmias. — Skall uphöras medh orgewärkett, wigningar sker hemma, inthett spell skall heller hållas hemma wthi huusett.

14 Martij [1660].

M. Ericus Florinus begärer att han må göra tjänst hoss sin moster wthi Kimito, huilken honom kallat hafwer, dok icke genom någott breff till Consistorium. — M. Simon nekade att han må ditt draga medh R:di Consistorij läff. M. Georg sade honom kunna wäll ditt draga och göra tjänst in till Episcopi ankomst, om han will.

Dn Georg: ifrån Siälö besvär sig att fogden gifwer mindre än han emott tager. Tager aff häradzfogden struke mäll, men hanss, fogdenss, tunna blifwer rågatt och sådan gifwer oss och the fattiga strukitt aff dhett han får. — Sent. Skall talass medh Lansshöfddingen. — Georgius fek breff till fogden.

15 Mart. [1660].

David Bertilson. — Jnladess bokhållarens, Davidz Bertilsons supplication, att han må wiass medh Jordanss

effterlätna enkia; kåna skall wara medh baren. — Sent. Skall här före först wthläggia 20 Rdr; 10 till sokne kyrkian, 10 till domkyrkian eller domkappittlett; och skall inthett tillåtass att wiass för än dhetta är wthlagdt emädan the een längh tijdh för mångom till förargelse, sängelagh hafft hafwa.

Pyhama. — Markuss Erikson i Rådhaiss by i Pyhama soken hafwer hafft lägersmäll medh sin piga Brita b:dt; och hon skulle hafwa mördt baren. Saken ähr ransakat wedh häradz tingett 1659, 6 wekor för påska. Nu sägess hon åter wara hafwandess af honom, och dhe ähre både i swärmodighet[s] tänkar fallna; prästerskapet hafwa inthet än förnummit resolution aff dhen K. Hoffretten, hwadh thet fallit är; man befructar att han sätter sigh medh henne på sin egen skuta och rymmer medh henne sin kooss wthom landett.

29 Martij [1660].

Lansshöff. — Bekommo vij Lansshöffdingens breff om K. M:tz affall; tå will uphörass medh orgewärket, brudewigningar publice; prädikestolen klädess och altarett medh swart kläde, och begynnas att ringa.

Kimito. — Lades p[ræ]positi enkiass breff, dhen hon begiärer M. Henricum till hiälp och klagar öfver sina mågar, att the henne aldeles ifrån sin rettenhett stöta. — Sent. Skola få een förmaningh; the skola trösta henne meer än som bedröfwa, emädan wthlaga skall gå af objtte dell, skola the upnotera på båda sidor hwadh på nådh ähret faller.

Till alla p[ræ]positos afgek breff om K. M:[ts] dödeliga affall. Beslötess att prädikestolen skulle klädass sampt altarett; wthtagas ther till och sädan beslutass hwem skall betala. Rådman Robbert Ranck skall wthtaga thet som förr på prädikestolen war, skall hengias för altarett til vidare betänckiande. — Wthtogh aff Jokom Warientinss bodh. — Ringarna skole några dagar ringa in till thess aff Bärge-mestare och rådth vidare här om anordhningh görs.

A. 1660, 4 Aprilis höltz consistorium ecclesiasticum i Högw. Bisk. Dn Doctoris Joannis Terseri närwaro; M. Georgii Alani, M. Martini Stodii, M. Andreæ Ny-copensis.

Först så tackade Hanss Högw. Consist. som hafwer i hans frånuaro hafft curam här i Consistorio så länge som

Hanss Högw. hafuer varit i Österbothn i visitation. Tackade Hanss Ehrw. M. Jöran som hafuer aviserat honom om alla saaker; talte om dhe sorgelige tijander om Kongl. Majj:tz dödh. Bad att Gud ville wara oss nådelig.

Refererade om cursu visitationis i Lapfjerd, om M. Laur. Kempes obetänckeliga procedere så och Riveli och Virgulantri. — Nerpiss stod så temliga till. — I Malax blef med Solfuo boarss gudztjänst förändrat. — I Waza stod nog orichtigt till: past. tager mer af bönderna än honom böör; uille ej gerna emottaga böönstunder; togo lika uist på sig. Jesenhausen är orolig. — I Lilkyro stod något oroligt til, wille ij hafua Dn Matth. Mullandrum; dock blef han der uidh. — J Kalaiocki probsterii stod wäll till. — J Jio blef M. And. Vlstadius pastor, efter dhe woro tuistiga om Fårbusen och Dn Carolo Kranck. — Om dhe wnge prästerna som blefvo ordinerade, huilka examinerades i G. Carleby, stodo sigh rät wäll; desse woro: D. Johannes Grandelius, conrector i Nycarleky, Dn Joh. Hamnius til sin b[ro]rs coadiut. i Pedersöre, Dn Gab. Jacobi Jlmålemsis, sin b[ro]rs past. medhielpare i Jlmåla; Dn And. Lochtander, Dn Abrah. i Muhoss coadiutor; Dn Johannes Marci, past. coadiutor i Carlöö.

Rexrådzbrief wplästes om Kongl. Majj:tz dödliga afgång, om ringningar etc., om bönedagztexterna och klagedagztexten.

Taltes om M. Marci Pauli Sadeleri procedere i Nycarleby; blef satt ifrån sitt embete för sin otidighett skull och Dn Johannes Carlander förordnat i hanss ställe.

J Waza och Nycarleby togh past. för lyssning för bruder 1 Rdr, för wigning 1 Dr, för jnledningzpr 1 Dr. — Blef sententierat i visitatione at bönderna gifua för alt dätta allenast 3 mk Smt.

Lappo i Österbotn: Om des prästers wäsende.

Alandensis D. præpositi bref wplästes, huaruti Hanss Ehrw. begärar M. Johannes Lilievan måtte blifua confirmerat; item confirmeres til rectoratett.

Tawasthws. — M. Gab. Thauvonius jntercederar nu för Appolonio Dn Matthia, som hafr nu en tijd varit priwerat för sin otidighett emot sin Rect. Dn M. Gab. Thauvonium. — Sent. Kan blifua restituerat.

Masko aut Rusko. — Rev. Dn præpositus och Dn Thomas, Sacell., anhålla, att Dn Barthollus Erasmi må

blifua coadiutor i Dn Sigfridi ställe i Rusko; sega forsaml. begära honom. — Sent. Han skall göra proffpredikan i Rännemäcki nästkommande söndag.

Åbo. — Om M. Knut Gulsmedz gifftermåll. M. Knutz klagoskrift att han ej wett om den han hafr friat till är af echta eller haft en ärlig man. Woro goda beuiss på hennass sida, att hon hafwer warit ärligen giffit, fød af en ächta säng.

Siundo. — Dn Sacell. Martinus Forsius klagar, att hans pastor uill ej gifua honom ärligen itt slachte nöth och 2 t:r spanmåll, som M. Roth: och Vigeli, præpos. Loioensis så och pastoris i Siundo hand wnderskrifna och sluth uthisar. — Sent. Skrifues probsten till, han förmanar past. gifua sacell, som utlofuat är; will han ej accommodera sig skall past. mz sacell. comparera här i Consist. nästkommande Henrici att suara där till.

Åbo. — M. Gab. Arctopolitanus anhåller om confirmation på sacell. Will blifva frij för mässan; will weta om sin löhn, om huss att boo uthj, fåå skrift p:r. — Sent. Han får confirmation; talass mz magistraten om huuss att boo uthj. Skrift p:r får han halfparten. Mässan blef intitt sluth om uist.

Åbo. — Ringaren enhänningen hafr ijlla suarat, när omtaltes om Kongl. Maj:tz ringning; sagt: en gång uill iag ringa och intitt weta af. Consist. sade: är hårt sagt; bör derföre något plickta, sätties på itt dygn i fängelse.

Om Kongl. Maj:tz ringning är bref utgångit för detta.

Om passionss sängen wphäfues.

A. 1660, 11 Aprilis höltz Consist. ecclesiasticum p[ræ]sente D. Doct. Joanne Tersero, Dn M. Georgio Alano, M. Martino Stodio, M. Sim. Kexlero, M. And. Nycopens.

Masco. — Rev. Dn præpositus Mascoensis anhölt, att Dn Barthollus i Rusco måtte blifua ordinerat och förordnat coadiutor i Rusco. — R. Han hafuer giort itt prof och honom är itt annat än pålagt? står han sigh, will consistorium see till att hielpa honom.

Meri-Masko. — Kusslax frun Elin Olofzdotter klagar att wälb. Casper Hästhwutt will ej contentera hästen. —

Får en admonition till sig att han betalar hästen aut 20 Dr. k. mt.

Masko. — Seger D. præpositus, att Mattz Sigfridson, en smed, är änckling; will gifta sig här i Åbo. Men nu kom en piga ifrån Nousis och seger att han hafr lofuat henne echtenskap, men hafr ej kunnat beuisa när prosten han ej gifuit pigan i Nousis, inga uitne hafr hon där på. Men trolofuat sig, smeden, med en i Åbo. Han warit uid tinget, men hon ej comparerat. Kan ej förhindras honom echtenskap: N. B. är nogot, kan han suara för dätt sedan som mz henne i Nousis är.

Poitiss. — Pastor klagar, att han ej får Consist. bref ifrån Masco som sig bör.

Wichtiss. — Enckian begärrar få tuu nådeår; 2) klagar att sacell. inträngia sigh i past. intrader; 3) taga horor i kyrckia, fästa och wiga bruder utan past. wetskap. — Resolutio: Enckian niuter nådeår å Walburgi 660 till Walburgi 661; jngen sacell. skall past. eller vise past. fästa eller trolofua eller nogon skiöka kyrckiotaga uthan hans wetskap, wijd straf till giörandes.

W. Pistolhielm beder att Dn Henricus i Lundo, att han få niuta samma inkomst som hans antecessor. — R. Kan ej andras så länge som Hr Matth. i Brunckala är där, ty han tarfvar och sitt wppehålle.

Raumo. — Past. anhåller, att han måtte få en skriff till på sitt underholdh. — Skrifuas wälborne Lanssh. till, att han wille hielpa honom där till medan han ingen sochn hafuer, uthan nogra bönder, fattigh stadh.

Masco. — Prost blef anmodat om saligh Staffan Hansons 20 Rdrs böter; lofuade gifua en skriff till M. Petrum Borgium, att dhe betalas af dhe 1000 dr, som på interesse äro tagna till Acad. till lånss.

Åland. — Prosten anhåller, att weta huad past. bör haa när lik wpsjunge, när pastor fåår koo på Åland eller annorstäns och capelanen ett får i testamente; kan dermz beroo och inga wpsjunge p:r der bredewid kräfia; och att hans mågh Dn. M. Joh. Lilieuan måtte blifua vice præpositus.

G. Carleby. — Dn Carolus Georgij Hordelius anhåller i Consistorio att han måtte blifua pædagogus där. — Resolutio: Han får confirmation på pædagogiam i G. Carleby.

Nykyrckia. — Anderss Grelson kom fram, som hafuer trolofuat länssmans dotter i Nykyrckia. Han blef påmint huarföre han här mz hafr drögt. Kom ej till visitationen i Lochto uthan reste bort. Han, And. sade, att han hade fått bref effter sigh att giöra sina räkningar, reste så fort och mz samma fulborda mit påbegynta echtenskap. — Taltes honom nu till mz frågan, om han nu uill taga henne till echta. Han sade: iaa. Dhee haa lagat till bröllop, men alt fåfängt, ty i han aldrig kommit till städes; han hafr sagt hon hafr ej sluppit ifrån sin tjänst när honom hafuer behagat. Han tog afträde. — Vota. Bäst att länssman mz sin dotter kommer hiit. — And. kom in och sade, att länssman och hans hust. uiste mig fanen i wäld när iag kom till dem. Episc. frågade om han lät sig märkia då att han uille fara fort; sade huarken nej eller iaa, uthan sade sig nu uilia hålla fort. — Episc. sade, att är bäst att länssman Jacob i Nykyrckia kommer hijt att i blifva förenta, och den nogot plichtatt. Han, And. Grelson sade: »Sannerliga för Gud, iag drager intitt härifrån för än som wigzlen är skedh;» lofuade fulborda sitt echtenskap om söndag; will sättia cautions män, Mich. Mattzon på Salmis, och Jacob Hinrichson på Sariss; lofuade komma till Högw. Bisk. effter middagen And. Grelson mz sina cautions män ofuan bemälte befallningzmän.

A. 1660, 12 Aprilis war Högw. Bisk. i consistorio ecclesiastico, Dn Doctor Joannes Elai Terserus, M. Georg. Alanus, M. Simon Kexlerus.

Wplästes nogra bref ifrån Swärie ifrån Rijkz drotzen; etc.

Wåno. — Änckian fik bref, att hon får skära seeden i höst, som hon sådt hafuer.

Saligh pastoris enckia klagar, att Hr Johan Röökman uill hafua inventarij boskap, som war där i Wåno. Enckian seger att där hafr varit 2 koor och 2 kalffuar, af hvilka 1 koo och 2 kalffuar äro döda i boskapz siukan, och en koo lemnat quar, den Hr Samnel hafr låtit slachta till Bisk. visitations ankomst året effter. Hon, enckian, begärrar nu blifua mz jnventario förskont at suara till. — Resolutio: Consistorium kan icke härtill giöra, uthan jnventarium måtte juu wara behållit. — Rev: et clariss. Dn M. Gabriel Thauvonius wille här om ransaka; är et så, att boskapen är död

i boskapz siuka, att hon uille tala medh försambl. som eliest låter sig wårda om enckian att dhe uille hielpa henne samma jnvent. refundera; — sendas M. Gabrieli enckians bref.

Kimito. — Enckian begärar M. Henricum Florinum till hjel[p] i hennes nådeåhr. M. Henricus tager wp alla pastoralia, doch hafuer itt wist cathalogum der på, och mågarna skola intitt hafua der mz att beställa, uthan alt lägż i gott behåll till consistorij vidare disposition. Och där mågarna något här öfr gå — —.

13 Aprilis 660 höltz consistorium i Högw. Bisk Dn Joannis Terseri och M. Georg. Alani [närwaro].

14 Aprilis 660 — Ps. M. Alano, M. And. Nycopens.

Sällöö. — Berättade blind Erich i Sälöö att åldermannen Eskill Rännare som fik lof uigas i senaste visitatione fik barn 1 månadt där effter. — Blind Erick får ingen resolutio för än som i nästa visitation.

Cronoby. — Hordelius får recommendation till praepositum i Cronoby, att han seer på huad sätt han i landet kan blifua accommoderat till des paedagogia i G. Carleby kan blifua ledig.

Masco. — Skrifuas Masko prästerna till och låta dem förnimma om consistorij förordning, nämbl. att dhe drifua på att Rusko och Korfuiss boar efter lofuen byggia huss åt deras mzhielpare. Och att dhe nu laga så, att Dn Martinus Wro blifuer der och predikar för dem till hösten allenast; imedler tijd kan Dn Barthollus öfua sig i predikande och läsa flitigt i bibelen, så att han kan giöra sig bequem till prediko embetett fram effter midsommar, så uil Consist. laga så, att han skall blifua ordinerat och i höst fulkomligen träda till lägenheten i Rusco i saligh D. Sigfridi ställe, och då skall Dn Martinus blifua tagin där ifrån och på annat sät försedh. Consistorium tuiflar iu intet mz mindre att Rev. Dn praepositus och Dn Thomas recommendera Dn Martinum på denna lilla korta tijd när försambl. rättandes sig här effter som wederböra.

Raumo et Rijga. — Dn Jeremias Gregorij Raumstadius, som är predikant wnder Hr öfuersten Sassen[s] regement, må få blifua regementz pastor i S. D. Jeremiae ställe och pastor, effter han wnder samma regemente en rum tijd

tiänt hafuer. — Resolutio: Han får confirmation på successionen i S. Hr Jeremiae ställe.

Bjerno. — Kläckaren D. Barthollus begärrar få kläckare capporna och kläckar husen i Bierno. — Sent. Blifuer som i visitatione episcopali slötz 659, att D. Barthollus får kläckarhusen och täpporna.

Åbo. — M. Michael Nachteggall anholder, att han må få 100 Dr till dhe 200 Dr han af Doomk. hafr, som honom för låfuat war. Dhe 2 år som han intitt fåt hafr, will han ej tala om, allenast han här effter kan få. — Resolutio: Han får pro 660 så länge till vidare beskee.

Pöitiss. — Anders Jacobsson ifrån Pöitiss hafuer trolofuat Margreta Jöranssdotter i Mänpå i S. Märthens sochn; seger han, att past. i Pöitiss hafr satt honom ifrån sacramentitt för dät han ej är wigd; hon åtrar sigh och ej han; fik bref att han skulle tillåtass till sacramentit, så framt icke något annat förhinder är, och dhe citeras till 2 Maj And. och Margreta, så framt dhe icke i medlertijd uiges.

Lockalax. — Thomas Erichson ifrån Läckalax seger hans dotter är fallen i hoor mz en gifft man; är i wärdzlig rätt fram hafdh och plichtatt; begärrar hon må blifua kyrckiotaginn och förskonas mz p:r böter. — Sent. Hon skall stå sex helgedagar för kyrckiodörren och sedan blifua intaginn och där mz förskonas medh p:r böter, effter hon i wärdzlig rätt hafr plichtat, som af Hr Assessorens tingz beuiss är att see, Högh. Carll Simonsons. — Skrifuas past. i Lockalax till här om.

Åbo. — Studiosus D. Laurentius Johannis Ferlinus Ostrogothus, begärrar få echta en piga Kirstin Pedersdotter, föd i Smoland i Ölmstad; hon pigan hafr sitt afsked af sin mattmoder S. M. Sigfridz, kyrckioherdes i Riga hust., Maria Drake vid nampn, dat. i Stocholm 7 Augusti 1658. Jtem Johan Gierss pass, dat. i Stocholm 656, att hon hade tiänt honom ärligen i itt år. — Noch wistes hennes siälsöräres pass, Dn pastoris i Ölmstad Dn Andreæ Jonæ Hyltenij, dat. i Ölmstadh 30 Augusti 1659. — Sent. På desse beuiss och i synnerheet hennas pastoris i Ölmstad, dat. 659, 30 Augusti, kan eder blifua efterlätit att echta Kirstin, doch mz föregående lyssning, allenast hon och i kommen till mig hemma, sade pastor, högwyr. M. Georgius Alanus, och i gifue en vidimerat copia af D. Andreæ Jonæ Hyltenij past. i Öl[m]stada breff.

17 Aprilis 660. — Praesentibus M. Georgio Alano, M. Martino Stodio.

Nykyrckia. — Anders Grelson framkom; honom tilltaltes, huarföre att han ej hafuer fulbordat effter lofuen i förleden söndag, som han senaste i Consistorio utlofuade. Han sade, att han uill fulborda echtenskapet; han uill följa nu sin tillkommande swåger, som här är; Consistorium bad honom sätta caution för sigh att han håller lofuen. Gaf sin obligation att han uill echta henne strax hans räkningar blifua klara.

Åboo. — Peer Person Sten hafuer frijat till Sigf. Erichsons enckia, och nu hafuer han öfuergifuit henne och trolofuat sig mz en annor; men mz enckian uar han ej trolofuat, uthan uar så dem emellan talt nogot, som enckian hafr bekent när kyrckioherden. Hon begärer honom ej, ty han hafr slagit henne. Där mz passar hon ej på honom, som hon seger, effter han, Per, hafr så stelt sigh och inlagt sig mz en annor. — Frågades om han hafuer haft sängelagh med enckian; han, Peer, sade nej, uthan kan ej annat weta medh enckian än ähra och gott. — Consist. hade wäll orsak att [i] nogot plichta för eder ostadighet, men effter i intett hafue att böta mz, altså afseges han, Peer, ledig ifrån saligh Sigf. Erichsons enckia, och gifz Peer lof att taga den han hafuer trolofuan, pigan widh namn Elin.

660, 2 Majj. — Ps. D. Doct. Joanne Tersero Episc., M. Alano, M. Stodio, M. Nycopens.

Åbo. — Studiosus Dn Andreas Thomae begärar hielp för sin fattigdom skull, antingen studente p:r eller på klagedagen, som kan falla i pungen här i Åbo. D. pastor sade, att dät plägar tillfalla fattiga personer som studera, på solen[n] bönedagar och klagedagar. Seger att en är antagen för paedagogo i Bierno. Talass medh Magnif. att han citeres hijt. — Solut: Han, Dn. And., får klagedagen huad som faller; tala med Hr. borgmästarna här om.

Skrifuass effter gästgifuaren i Pemar att han kommer hijt och gör reda för dhe saker han hafr haft hender emellan och wpburit, att Swingen uille wptaga räkningarna.

Pöitis. — Anders Jacobson Kuloast hafr trolofuat en piga i S. Mårthens sochn, medh Margreta Jöranssdotter i Määnpäst; hon åtrass, uill ej fort. — Sent. Hon skall

hijt hemtass medh gewalt så framt hon ej uill medh godo komma.

S. Mårthenssochn. — Rättaren, Hanss Excell. Grefue Perss, begärrar få weta om han får giffta sigh, effter hans hustru är dödh wid Sälöö hospitall i spetälskan. — Sent. Blifuer admitterat till annat echterskap.

Ekenäss. — Fordom borgmästaren i Ekenäs, Mattz Simonson klagar, att hans hust. är trängd ifrån sin bänck; begärrar för sig och sina barn få niutan. — Sent. Skrifues Lijbestorpen till härom, att han skaffar honom rät, som nu är i grefuinnans ställe.

Poitiss. — Kirstin Mattzdotter är lägrat af en ryt-tare, som nu är uthe. — Sent. Effter som ryttaren är borto och hon hafuer födt barn här i staden, och hennas sak kan intitt uid tinget wptagas, huar före begäres af kämnärs rätten han uille annotera hennas saak, att hon må blifua sedan i kyrekio tagen; sakan kan ändå utföras när han kommer hem.

Korfuiss. — Bertill Sigfridson i Parika, Jöran Jacobson i Säppälä, Jöran Jöranson i Kautaranda, Henrich Hanson i Anaiss, Grelss Sigfridson Lauckoila klaga, att Rusko boar ej wilia taga emot Hr Mårthen Wro, iaa största delen seger att probsten och Hr Thomas ej uilia blifua uid giorda ordningen prosten emot Hr Mårthen. — Sent. Blifuer uid den ordningen, som giord är, och Hr Mårthen gör tjänst där som han bör nu nästkommande söndag och altså fort; och effter ordningen tillfaller Korfuissboar gudztjänst, näst kommande söndagh kunna dhe få. — Skrifuas Hr Thomae till här om.

Åboo. — M. Knut Gulsmedh medh en hust. Elin Swänssdotter; hon inlade en skriff och seger dhe äro lofuade medh huar annan, som hennas supplication utuisar; begärrar att han må hålla sin lofuen och han taga henne till ehta. Han lofuat henne echterskap så framt hon kan skaffa sigh beskee att hon är ärlig och hafuer warit ährligen gifft. Hon lade fram en skriff, gifuin af Anders Person, föd i Grimssholm, nu boandes i Nagu, wppå saligh bookhållarens gärdh. Hade och Dn Abrahami Sonken[s] sköldh; men M. Knut seger dät ej är Dn Abrahami hand. Hon hafuer got witnessbördh, sade consistorium. Consistorium bad henne hafua in sina witne. Arklimästaren Jönss Olson seger, att M. Knut kom till slottit eller till hans hwss och uille läna p:r — Olaus Carlstadius och Jönss Olsson uoro tillstädes; seger Jöns Olson när M. Knut lofuade henne echterskap. — Hon, hust.

Elin, sade, att M. Knut hafr sendt sin son effter henne, där till han ej neka kunde. M. Knut seger, hon är begifuin på dryck. Jönsses hust. försuarade henne. — Hon, Elin, seger, sedan i hafue skemtt mig k. faar, M. Knut, måtte i nogot sega. Han nekar till lägersmålett. Därföre måtte i giöra eedh, att han ej hafr medh henne giöra. Jngen trolofning kan uara effter ingen präst war. Doch hafr warit echtenskapz lofuen. — Sent. Fins att hon är af ärliga föräldrar, hafr uarit echta giffit, stält sig wäll i Riga, j gåt till henne, tagit henne i huss på echtenskapz lofuen, legat när henne — nu före i henne sådant ondt ryckte på och skylle henne för en fylle quinna. Nu må stå så länge som man får höra huad Carlstadius seger och Dn Jeremias Gregorij Raumstadius huru hon hafr sig förhållit i Riga och om Dn Abrahami Sonckz skriftt är och hans, hanss handh.

Åboo. — Dn Sueno Calliander begärar citation på Hr Bröniel 1) att han må wisa arfuingarna geldböckerna. Böckerna kan han senda hijt, så framt han ej kommer hijt 2) J kunnen stafua och skrifva eeden för honom som eder behagar, men stodh på att Hr Bröniel måtte citeras, så och taga sina documenter mz sigh om arfuet, geldböcker och annat. — 3) Dn Abrah. Sacell, i Töffsala måtte och citeras att suara till dät bref, han hafuer skrifuit Johan Jacobson Rosenlund, som illakt ähr. — Om Erich Målare, som hafr gjort förargelse i Haliko kyrckia. — Sent. Dn Brynolphus citeres till Henrici; Dn Abrahamus i Töffsala och till Henrici. — Erich Målare remitteres till heredtz tinget att taga doom först; i dät öfriga remitteres han till doomkap.

Ekenäss. — Dn Matth. Sacell. et Rect. begärar komma till Wichtiss pastorat. Hans swärmoder anhåller hårt; nogra å hennas och hans wägnar, D. Matth. — När Consist. öfuer läggier dätta, så fins här monga wäll meriterade som Consist. ej kan gå förbij, ty wij skaffe oss monga oböner, är emot privilegierna. — Sent. Doch att hugs[u]ala eder och henne mz kunnen i få Tenala diekne p:r så länge i kunnen blifua försorgde, och där mz beror dät denna gångin. Doch uill Consist. komma eder i hog i medlertijd, antingen gumman lefuer eller döör. Och ingen försäkring skall gifuas på Wichtiss för än som man får see.

Åboo. — Thomas janitor begärar kläckare tienstan i Loimiocki. — Sent. Han kan få en recommendation dijt till pastorem att han talar med försambl. å edra wägna.

3 Majj, 660. — Ps. Reverendiss: Episc. D. Doct. Tersero, M. Alano, M. Kexlero; Magistraten: Borgmäst. Brochius, Rådman Robert Rancken, Hanss Plagman. Kläckegiutaren M. Anderss Höök will weta huru stora kläckorna skola blifua eller huru monga skep[pund], om hanss kost begärar han få på nägden här uid kyrckian.

7 Majj 660. — Ps. Reverendiss. Episc. Dn Doct. Aeschillo [sic!] Tersero, M. Georgio Alano, M. And. Nykopens. Loimiocki. — Jöran Jöranson hafuer belägrat en piga Anna Simonsdotter; hon eij födt barn; nu will hon hafua Jöran, men hans föräldrar stå hårt emott, men häredtz doomen aut tingz beuiss, att han hafuer lofuat henne echterskap, men han nekar sig hafua lofuat. — Consist. frågade om han hafuer lofuat henne echta; nekade, seger att hanss föräldrar hafua aldrig samtyckt eij heller giöra. Jöranss faar inlade itt bref emot henne, att hon är illak, och att han aldrig hafr samtyckt at hennas [!] son skall taga henne, hon gifuit spotska ordh Jörans faar; hon nekar. Är ingen laglig trolofning dem emellan; barn är eij aflat dem emellan. — Vota: Effter hon intitt barn hafuer fåt, föräldrarna stå emott, nim. hans, att dhe aldrig må komma ihopa; han må böta till 4 Rdr, halfparten till doomcap. andra till sin sochna kyrckia. — Sent. Hon hafuer aldrig fåt barn, jngen laglig trolofning, är föräldrarna emott; alt så böter han, Jöran, 4, Rdr, tuå till doomcap., andra 2 till Liomiocki; slipper där medh kyrckio plicht, och gifuer henne ännu så myckit som han henne gifuit hafuer för, och böta för henne eller gifue p:r ut för henne att hon må slippa i kyrckia.

Kläckegiutaren fick suar, att magistraten will hafua, som Episc. sade den störe söndagz kläckan om 10 skep[pund], den mindre och 6 skep[pund]. — M. And. Höök påminte om Engels[k]t teen.

A. 1660, 9 Majj. — Ps. Epis. D. Doct. Tersero, M. Alano, M. Kexlero, M. And.

Sälöö. — Kom fougden i Sälöö Lars Hoffman, blind Erich och Träfoten; wplästes en klagoskrifft emot sina afuns män, begärar få weta hoo hafuer fört beskylning på honom, att han hafuer legat när sin moor som nu död är; begärar att past. i Raumo må komma och suara honom här på, som här om skrifuit hafuer. Seger att han icke känner nogon

probst, som (hafuer) om hans, Erichz, wäsande ransakat hafr. — Wplästes och så tingz ransakningh, dat. 1660, 8—9 Feb. i Nagw länsmanss gårdh. — Wplästes en skriff, som fougden, wällt Larss Hoffman i Sälöö inlade, att Erich och Träfoten hafua legat wnder itt täken. — Dhe i hospitalet i Sälöö anhålla skriffteligen, att Erich ej måtte dhem på bördas, uthan blifua af mz honom, ty han är otoligh och kan ej förlikas medh oss fattige. Träfoten klagar öfr tuå månars kost, beropade sig på bref at fougden hade gifuit henne bref och lof; hade intitt. Fougden sade att saligh past. i Nagu befalte migh förhålla henne kosten. — Fougden sade att Träefoten slogz medh Erichz hust. för boo dörran när kosten uttogz. Hon miste 1 månadtz kost därföre; den månaden hafr han ej wpförd i nogon utgift. — Hon skrifr att han hafr kosten sig till godo; fougden nekar. Hon klagar om wedh; fougden seger att han kan ej taga weden ifrån dem, som monga äro i itt huss och dhe spetälska och gifua i deras åtskilliga egna kyffen, som en part hafua huar för sigh. Fougden uiste itt attest, att ingen aff dhe fattige i hospitalet klaga uthan sega sig haa fåt sin kost richtig. — Erich klagar at en båt är för Erich sönderhuggen; fougden seger att uar af Lanssh. befalt att sönderhuggias. Erich seger att fougden hafr hållit ifrån honom en månass kost. Fougden seger, han uar borte ifrån hospitalet, därföre miste han, och iag hafuer icke sådant fört i räkning. Om humbla, fisk, wedh, liuss klagar han, att han ej hafuer fåt. Humbla hafr han gifuit p:r före, fisk hafr ej warit; ej. — Erich klagar att fougden hafuer wpbrändt hanss fårstuga. — Sent. Past loci Dn Laurentius Liliewan skall ransaka här om. Erich och Träfoten sega, att fougden hafuer tagit nogra månadst koster ifrån dhem sigh till nötta; kunde ej beuiss Hoffman. — Sent. Consist. sade att om dhe fingo nogon hielp till des deras saak blifr lagligen utförd; få 1 månatz kost, men intitt skola dhe komma till öön Sälöö. — Skrifuas lagläsaren till, att han uill fälla en doom i sakan, ty ransakat är för i Sälöö; och dee beskylningar i haa fört på befalnigzman, hollit borto kosten, gifuit bref henne att resa: kan hon dät beuisa, att fougden hafr gifuit henne bref och lof, består han uäll sin ordh, men dätt i sege han hafr haftt kosten borto kan han sig mz bokhållarens sedell [förswara] att han ej nogot hafr borto. — Sent. Fougden må föra denna saak till tingz mz beskylningarne och taga utslag.

Sagw. — Befalningzman Johan Orre och Henrich Jöranson Holli kommo fram. Henrich klagar att fougden hafuer tagit en wäria af honom. Fougden seger han uill först hafva 1 tr spanmäll. — Remitterades till Lansh. om sakan. Episc. bad dhem förlikass. Gingo wth och lofuade förlikass Fougden räckte han[d], att han uille förlikas mz Henrich, allenast han får caution. — Gingo där mz uth.

Osterbothn. — D. Thomas Pauli studiosus får studente p:r af Hattula och Mäsekylä och påska p:r på påska dagen falne, huilka han bekom i Episc. närvaro i sacrario 660, 11 Majj.

Hammaren skall giöra finsk bön om fredagh; får confirmation.

Skrifuas om böndagarna, om ryttarna, om söndriga kläckor.

Kongl. patent om barnamörderskor skall och publiceras.

Om herredagz förhögingz p:r. — Vlstadius får confirmation på Jio.

Om mässan frågades huru blifr mz mässan här i Åbo, om oeconomus will taga på sigh så länge han är hemma; togz i betänckiande.

660, 11 Majj höltz Consist. Ps. Episc. Dn Doct. Joanne Tersero, M. And. Nycopens.

Osterbothn. — Pudassierfui studiosus, past. son, Dn Joh. Carlinus; — hanss fader begärar honom till coadjutorem.

Ordines. — Dn Sigfridus Laurentij är ifrån Pöitiss sochn, begärar blifua ordinerat. — Dn Thomas Matthiae, studiosus, anhåller at få studente p:r på 1660 af Biörneborgz prosterij innewarande åhr. Tog på at examinera Thomam, men waar ganska suagt wärk. — Dn Johannes Carlinus examinerades och Dn Sigfridus Laurentij kunde temliga wäll suara; förmantes flitigt läsa sin Bibl., altså slötz att Dn Johannes blifuer sin farss i Pudassierfui coadiutor, och får nu allenast veniam; concionandi ita Dn Sigf. i Pöitiss.

Lundo. — Eskill Person i Pättiss Lundo sochn, Margreta Matssdotter ibidem, begära huar annan till ähta; drängens faar står emot, men icke hans moor; fadren uill sonen skall få en rijkare. Han, Eskill, nekar sig ej hafua något uarit när henne. Drängens faar måtte citeras till onssdagen.

Nondala. — Erich Hirfuj som hafuer colligerat p:r i Stocholm och fåt där aff 100 Dr, bör altså restituera dhe 40 Dr, som han honom lefuererat, M. Justandro, eller dhe skola strax af Erich wtpantass.

Sacell[anorum] prästemöte wpskiutess till hösten, nembl. till den 5 och 6 Septemb.

Åbo. — Erich, som nu är Hackinen blifuen, klagar att han skall gifua båtzmans p:r. — Resolut: Oecon. talar medh Borgmäst. här om, att han kan blifua omolesterat så länge dhe få talass uidh.

Poitiss. — Rev. Dn pastor; han inlade nogra fråge punctar:

1) Om konan Agnis i Mäckiss, som hade tagit min hust[rus] ringh; hafr uarit uid tinget; om hon skall stå nogon kyrkio plicht. — Sent. Stände kyrkioplicht 2 eller 3 söndagar, gifue p:r till kyrkian eller arbete.

2) En kona ifrån Mäckiss, Malin benemdh, hade för dätta bekendt sig emot sin wilia aff Henrich Sasse den yngre belägrat. Sedan bekendt att dät mz medh hennas wilie war skedt. Ähr aflat barn medh en ryttare, Jacob Bertilson benemdh. Om hon skall för enfalt eller dubbelt hoor stå kyrkioplicht. — Sent. Stände 5 eller 6 söndagar.

3) Dhe som ståå in loco peccatorum, om dhe skola nogot gifua till kyrkian. — Negatur.

4) Dhe som intitt komma till kyrkian om söndagarna eller helgedagarna uthan laga förfall? Hålla ransakning om dem och låta dem böta första gången 1 mk S. mt, andra 2, tridie 3 mk S. mt.

5) Dhe som sina bruder för wigningen besofua? — Sent. resolverat in synodo 1 Dr. om dhe bekenna, 2 Dr. om dhe dölia.

6) Dhe som mz lijken komma till kyrkian och icke hempta muld p:r, huru mz dhem skall giöras. — Sent. Jntitt röra widh kläckan den dagen för än peningarna lefuereres.

7) Om kyrckiouerdarna skola få sin löhn af kyrkian eller hafua sina lägerställe frijt medh sina hustrur. — Sent. Jngen löhn, uthan ther the utstå stoor arbete få tå en Rdr huarthera eller halff.

8) Kyrckiones sächmän, om dhe få niuta sina lägerställen frij. — Affirmatur för deras personer.

9) Dhe som komma effter präst till siuka, huad dhe

böra fåå, undantagandes dhe fattige. — Sent. 1 mk Silfr Mt. eller 2, som råden kunna uara.

10) Om dhe skola stå i bänckarna, som dhe äro skrifne till, eller som dhe ähro åldrige. — Sent. Såsom dhe ähro åldrige till.

16 Majj 660 hölt[z] Consist. ecclesiasticum. Ps. Admodum Reverendiss. Episcopo Dn Doct Joanne Tersero, M. Alano, M. Kexlero, M. Nycopens.

Caiana. — Hanss G. Excell:tz begärrar att en god rector confirmeras till Caiana; — om Mathesio i Whlo.

Waza. — Borgmäst. klaga öfuer Jesenhausen Hr Per, att han hafr strukit sig baak, salva venia, mz rådstugu rättens citation. Skrifuer han haar begärrat att en präst af prosten Holmio som biuistar ransakningen. — R. Skrifuas prosten till i Nerpiß att han förordnar Hr Olaum i Maalax så framt han ej förordnat.

Storkyro. — Hr Eliass Holfast, om han är fri sagdh för bonnenss beskylning han honom, bonnen, tillade, att han hade skylt honom, att han hade flått råmärke (?); är han frij, Hr Elias, må han restitueras och komma till Lappo sacelum. Skrifuas Cronobyensi till.

Sanct Märthens sochn och Pöitiss. — Kom en dräng af Pöitiss, And. uid nampn, som hade friat till en piga i Määnpä, Margreta Jöranssdotter; äro trolofuade j kyrkian i Nyby; nu uilia dhe åtra sigh. — Drängen Anderss hade en bonde medh sig i consistorio, hemma i Pöitiss. Piganss syskona barn seger, att dhe haa uäll tagit emott drängen, men hust. Brita, cornätens Tilkass hust., seger, att går i fult tall, att hon aldrig hafuer gifuit sitt samtyeckio till; woro inga witne där på. Han, drängen, uill fort medh pigan. Pigan hafr gåt i tree sochner i bru[d]stodh i Nyby, Pöitiss och Loimiocki. — Sent. Skrifuas fougden till, att han hemtar henne hijt till den 25 Majj, och hon må sittia här till des drängen må haa tijd komma hijt.

Hust. Brita Jakobzdotter klagar, att hon ej få niuta sitt bänckarum. Skrifues pastori till, att han lagar så att hon må niuta sit bänckarum och sättia dhe bullersamma i stocken. Hon, pigan Margreta i Määnpä, hafuer lofuat honom, Anderss, echtenskap, trolofuade, gåt i bru[d]stod i 3 sochner, warit i hans fars huss.

Lundo. — Eskill Person, Margreta Mattzdotter, ifrån Pättiss wilia echta huar annan, men fadren står emott. — Sent. Dn Henricus Neostadius skall lysa för dem på predikostolen (: hafr fadren hanss, Eskilss, något här emot kan han komma hijt till doomcap:) och låta dem sedan trolofuas, och sedan må dhe wigas effter föregående lyssning, om icke annat hinner sig inkastar.

Hattula studiosus. — Dn Ericus Favorinus begärrar studente p:r; får han tillkommande åhr först 661.

Åbo. — Studiosus Matthias Thomæ begärrar stipendium; är i consistorio examinerat, kunde intitt. Consistorium kan alt så ej gifua honom stipendium. Förmantess modran sättian i tjänst.

Om kläckegiutaren skrifues till Österbothn, att han är hår, om nogon kan tränga att omgiuta sina kläckor, kunna sökia honom; han är en godh mästare.

Wäsilax. — Sacellani son begärrar stipendium eller en sochn af scholan. — Consistorium sade, man får weta af prof om dem i publico examine nu tillstundande.

Birkkala. — Skrifuass probsten till, att Messeby kan ej läggias under Birkkala, utan offereras honom Hattula.

Åbo. — M. Knut Gulsmedz, som hon seger, trolofuade fästemo Elin Suensdotter offererade itt attest af D. Jeremiæ Gregorij Raumstadio, att dät är Sonkens hand, som hon här i consistorio hade offererat. — Knut Gulsmedh blifuer citerat till den 25 Maj. — Citeras.

Loimiöck. — En hust. inlade en supplication om hennas dotters trolofningh; seger att af henne är alt för mycket utpantatt för samma saak etc. är offta här om skrifuit. — Kan ej här till göras för än som visitatio episcopalis skeer.

Lethala. — Studiosus Henricus Martini seger, att Dn Josephus Laurentij Lethalensis, som är i Narfuen, begärrar honom till coadiutorem. — Sent. Låter först examinera sig.

Högw. Biskopen och M. Georgius Alanus, dito kommo Borgmästarna Litzen och Brochius.

Taltess om materialierna till kläckegiutningen; teen är i förråd 3 pund 3 mk kiöpt.

Thomas, janitor consistorij, klagar om sin ringa löhn. — Beuiljades honom 2 tr spanmål till åhrligen här effter.

Lethala — Henricus Laurentij Luccander begärrar veniam concionandi. — Blef förmant recolera sina studier;

får veniam allenast i Lethala att exercera sig in concionando — till vidare betänckande.

Masco. — Wyrdige prosten kom. Consistorium klagar öfuer den oroligheet i Rusko; seger Consist. alt dät som giörs blifuer improberat. Taltess om Hr Thomae breff, som han till Bisk. skref; will förändra den ordning, som giord ähr. Prosten sade: hafr D. Thomas nogot giort, må han suara. Prosten exciperar sig, att han ej sätter sig emot consistorium; hafr han försedt sig, will han bedas före, och för än han uill gifua coadiutori 4 tr spanmäll, prosten, och itt slachtenött. Men för än han uill dät gifua, uill han afstå medh bönderna där uid Korfuiss; seger sigh hafua hafft bättre roo än nu på sina gamble dagar. — Prosten bad; om nogot missförstånd är fattat om migh, att iag skulle uara emot mina förmän, uthan han uill submittera sig altid. Consist. lofuade så framt dät är för mycket pålagt uilia dhe nogot förändra.

Nyby. — Mänpä Margreta Jöransdotter framkom, som uar trolofuat mz en dräng aff Pöitiss sochn, Anderss Jacobson af Kuloby. Hon seger, att hennes moor haffuer tuingat henne att lofva honom echtenskap. Men dätta intitt, ty hon hafr gåt öfuer 3 sochner i brudstodh: Nyby, Poitiss, Loimioeki. Consistorium seer henne ingen orsak hafua att åtra sigh, och effter han, fästemannen, hafr offta mödt sigh hijt, altså må hon insättias til des han kommer hijt om fredagh åtta dagar till, eller sätta caution för sigh.

A. 1660, 25 Maj höltz Consist. ecclesiasticum i Högw. Biskopens närwaro, D. Doct. Joannis Terseri, M. Georgij Alani, M. Simonis Kexleri, M. And. Nycop.

Åbo. — Examen begynnass i scholan med dieknarna kläckan 1, och i morgon kunna dhe componera. Och dhe som uilia gifua sigh till Academien skola i examine sittia på itt bräde för sig och låta examinera sigh.

Ålandh. — Wyrdige prosten klagar, att bönderna biuda andra till taleman än prästen, och prästehust. till brudsätta. — Will ueta huar sängledning skall skee. Will ha en copia af Lemlanss hussdelning, som bönderna hafua inlagt.

1) Dätt Hanss Wyrd. håller för en profijt att uara taleman och hon bru[d]sätta, tycker en annan wara skadeligit, och kunne uäll wara dät omaket föruthan.

2) Sängledningen må skee i kyrckian effter gudstjänstan.

3) Rev. Dn praepositus sender hijt den ordningen att ingen bör löpa honom förbij och tee sig i consistorio eller heredtzrätten, så och af andra ordningar hans.

4) Senda en copia af Lemlandz bönders aut sochns bref om hussdelningen, dat. 21 Aprilis i Lemland 1660.

5) När nogot uil synas ifrån prästebolet skall en på consistorij vägna uara tillstädes, som i privilegierna fins, puncto. — — Dän träta som är emellan häredtzhöfdingen och stalmästaren och jägemästaren kan consistorium ej slijta.

Jumala. — Peer Erichson i Nöckelby är dömd att wara lanssflychtig på 6 åhr. — Måns Markuson i Öfuernäss, Peer Jacobson i Öfuerby äro på dhe andras vägna som saakfälte äro i Jumala sochn, sombl. till 100, somliga till 200 Dr k. mt. etc. — Hafua supplication till Kongl. rätten om skonsmähll.

D. Boetius klagar att itt bref om visitations acten är stucken af vägen; fans i Consist. när Biskopen.

Hr Olaus Beckius hafr contenterat bönderna huad honom uar pålagt. Kyrckiouägen frij gifuin. Dn Olaus restituerat officio. — Pro 659 är stud. p:r till Acad. 49 Dr colligerade, för huilka M. Joh. Lilieuan skall göra reda före.

Åland. — Dhe som haa uarit borta på klagedagen uthan laga orsak plickta som bönplacat innehåller. — Suar på E. W. punctar eller bref, dat. 12 April 1660 hafr Hr Lanssh. lofuat suara på.

Hattula. — Dn Georgius, sacell. jbidem, begärrar past. i Hattula; är otiänlig.

Nondala. — Om kyrckiones räkningar. — Sent. Skola komma hijt på en behagelig tijdh.

Kemi. — Dn Tuderus begärrar löhn för kyrckiouärdz embetett åt dem som hafua warit oeconomi. — Sent. Remitteres till praepositi visitation och betänckandhe eller förklaring till doomcap.

Wichtiss. — Sacell. Agricola jbidem, begärrar pastoratett.

Cronoby. — Praepos. seger, att dhe i Cauhaiocki togo gerna emot Dn Gabrielem Christophori, men till Kortane begära bönderna enhälleligen D. Vallenium. — R. Suarades att consistorium ej kan göra härtill, ty samma orede blifuer

sedan som för, ty bönderna uoro nögda medh, blifuer altså där uidh dät som i Nycarleby in visitatione slötz.

Nerpiss och Nycarleby begära en uiss wnderrättelse hoo skola blifua ihopa om ryttare? — Sent. Praepositi in Bothn: komma i hopa på en ort och så jämkass nogot när, att en likhett blifr giord, anses och så nogot på dhem som hafua goda prästebooll eller små, jaa goda wederlag och små.

Nycarleby. — Skrifz om gudztjänst i Mussara; blifuer uid dätt som i visitatione episcopali skeddhe.

Jio. — Dn Samuel Samuelis begärar sacellanium i Limingo. — Sent. Står så länge som nådeåret, hans moors, är.

Jumala. — Dhe samma som hafua dömdt hufutsakan, kunna och dömma om expensenserna, effter Consist. hafr denna saak i wärzlig rät ombedit afdömma och wptaga.

Nyby. — Margreta Jöransdotter i Määnpä och And. Jacobson i Kuloby och Pötiss sochn äro trolofvade; hon vill sigh åtra. Hennass faar Jören i Määnpä seger sig hafua tuingat henne till trolofning. Hon gåt i 3 sochner i bru[d]stodh. Dhe å hennass sida sega, att han, And., hafr tagit i förlikning 2 Rdr; han nekar; Consist. seger att han hafr eij lof där till: gifuit henne 1 sked, 3 ringar, 1 Rdr, 2 rijkzorter, 1 gambalt Kongl. Gustaffz mk stycke — Fadren seger han hafuer tuingat henne och sagt om tu icke håller fort; där mz lät hon sig öfuertala. — Dätt samma kan fadren tuinga öfrtala henne medh nu och att echta henne. — Sent. Effter fadren hafr öfuertalat sin dotter trolofua sigh med And., alt för ty är laglig trolofning skedh, gåfuor gifna; uill hon eij fortfara, skall hon sättias i 8 dagar i fängelse, böta 4 Rdr till doomkyrk. och capitelet och 1 Dr S:mt till huar kyrekia hon hafr gåt om hielp, och gifua honom sina gåfuor igen dubelt, och han behåller dät hon honom gifuit hafr, och icke taga sigh man för än han, And., är giffit, eller hon får lof af doomcapitelet.

Skrifuass uth, att prosterna och en pastor i huart prosterij och mz prosten komma hijt till den 16 och 17 Junij, komma hijt till doomcap., hafuandes medh sig en uiss förteckning huru monga rökar och hemman så och huru stora prästeboll ähre i huar försambl., att man då kan öfuersläggia huru hästarna mz karlar, som wtlofuade ähro, kunna bäst utgå och utgiöras, huilka som blifua j hopa där om.

Töfßsala. — Anders Erichson båtzman i Närby,

Margreta Hansdotter äro trolofuade; And. uarit borta i 5 år och intitt skrifuit hem; somliga sega honom wara dödh; nu begärrar hon få träda i annat giftermåhll.

Åbo. — Knut Gulsmedh medh Elin Swensdotter woro här i consistorio; consistorium uill dhe skola uigas, men han nekar aldeles; hon seger han hafuer lofuat henne — — han seger — —. — Sent. J hafuen å båda sidor boret eder illa åth, på båda sidor är ingen laglig trolofning; borden plichta med fängelse, dock skolen i böta 3 Rdr och gifua henne alt sitt igen som han af henne fåt hafuer.

Hattula sochnemän begära Dn Johannem Gregorii, saligh praepos[iti] son till past. — Sent. När dhe gode herrar praesentera en så wäll meriterat man så att consistorium eij hafr nogon bättre meriterat, så will consistorium effterkomma deras begäran.

Hwittiss. — M. And. Keckonius får Hwittiss pro vale.

26 Maj 660. — Ps. M. Alano.

Hattula. — Enckian, S. past., anhåller om nådeår. — Sent. Får 1 år, som i Consist. macht är. Dätt öfriga är i öfuerhetens disposition.

Janaka[la]. — Dn Jacobus sacell. i Janakala, hafr obligerat sigh att gifua Dn Johanni Favorino för dät han förrättade tienstan när han war priverat 659 och på 660 en tiyd, 15 tr spanmåll, halfparten af huardelen, item 2 pund lijn och 1 tr hafra; klagar Hr Johan att han eij kan få dät uth. — Lofvat halfparten 660, andre halfdelen 661. — Sent. Får en förmaningz skrift att contentera effter obligations lydelse, och ställer honom klagelöss; huar dät icke effterkommes, klagas här öfuer; här effter följer straf på.

Hattula. — Heinåss boar så och Tenhola byar skola betala capelans stugans arbetzlöhn, som löper till 3 tr spanmåll och Dn Joh. Favorinus bör haa sin betalning igen som han utlagt hafr; ty af kyrekian tagas inga pr att contentera samma geld medh.

Dn Johannes Favorinus begärrar blifua i hogkommen mz nogon promotion; lofuades honom huad giörligit kan wara.

1 Junij 660. — Ps. Epsic. Dn Doct. Joannes Elai Terserus, M. Georg. Alanus, M. And. Nycopens. så och Borgmäst. Hr Ljzen och wäll:t Borgmäst. Brochius.

Åbo. — Proponerades om bokstäfuerna, som skulle på kläckorna. — Blefuo öfuersedda.

Borgmäst. woro tillstädes; Episc. medh consistorio talte om oecon. och svenska capelanen, om skriff p:r.

E. W. Past. sade, att förändring skedde i Dn Claudi Brenneri tijdh, att oecon. fik $\frac{1}{2}$ skriff p:r, och skriffade huar sin gångh och mässade huar sin gångh.

Slötz, att chorales mässo huar sin söndagh efter huar annan och fierde söndagen oeconomus. Och huar fierde weka om måndagen gör oeconomus bönestundh och dhe andre 3 måndagarna i dhe öfriga tre wekorna etc. Om måndagarna en i huar wecka förrätta chorales. Och där mz behåller oeconomus och sacell. dela skriff p:r sin emellan så länge Gud[mund] Roth [ovius]är oecon. och Arcetopolitanus sacell. Men när oeconomus kommer bort och en annan i hans ställe, skall sacell. allena behålla skriff p:r; oecon., som då succederar, blifua af där mz och hans arbete nogot lindrat. Dätta skall skriffteligen författas.

Tauasthuss. — Dn Matthias Apolonius restitueras effter M. Gab. Thauvonius intercederar för honom.

Dn Alanus, Stigelius, Rector cantus jbid. får $\frac{1}{2}$ Wichtis effter Dn Matth. hafr dän ej mer mz, och så passliga förståt tienstan här till.

Jkaliss. — Margreta Märthensdotter är trolofuat mz Dn Abrahamo Kolkonio och han hafr belägrat henne; nu uill han ej echta henne. Hon beropade sig på witne att han hade henne trolofuat. — Sent. Dn Abrahamus får en admonition att han fu[l]bordar echtenskapet eller kommer hijt och suarar här i Consist. om han icke dätta effter kommer.

Nousis. — Gertrud Lucasdatter af Kulolaby seger, att Mattz Smed på Kanckas hafr lägrat henne, lofuat henne echtenskap, men intitt fåt barn; hon seger uist att han hafr lofuat echta henne. Hon seger att hon intitt uitne hade. — Sent. Consistorium kan intitt göra här till efftersom ingen laga trolofningh.

ChristinaeStadz Magistratz bref, huaruthi dhe anhålla at blifua af medh Riuelio och få en godh siälsörare; recomendera Dn Virgulandrum, at han måtte blifua ihågkommen, om han kunde komma till sacell. i Rivelij ställe. — Sent. Hyvad M. Lars anlangar, blifr uid afsked som giordes in visitatione och den förlikningh, så framt han ej sedan hafr sig försest i nogon måtto af nyio, så behålla dhe honom

till sin kyrkioherde, så framt han icke igenom rättegångz proces blifv bunden wid hwfutsakan, uthan blifv uid sin kyrkioherre plass och den förlikning som då giordes. D. Rivilius blifv och så effter hans egen begäran och försambl. där ifrån satt, och i hans ställe uill Consist. hafua recom-menderat Dn Virgulandrum, både staden och försambl. så och past. Till paedagogum kunna dhe utsee nogon som bequemlig kan wara, om Dn Solvinus är tiänlig, kunna dhe gifva doomcap. till känna, huar wppå resolution kan sedan falla. Jnföress, att M. Laur. Kempe är förlikt med staden Christinae och Stålbomen. — Suarass Rivelio att medan man förnimmer att i liggge i itt outsläckeligit haat med stadzens inuånare och Magistrat, alt så blifv effter eder begäran, att i komme där ifrån, och om i ställen eder wäll, will consistorium hafua eder i got minne och med första.

Waza. — Dn Johannes Marci Hamnius; på hans wägna anhåller att han måtte få confirmation på sacellanium i Waza effter hans G. Excell:tz begäran. — Sent. Han kan nu låta sigh nöia medh dät som Hans Grefliga Excell:tz hon[om] i löhn deputerat hafr, så och med dät som Hr Paulus Boohm hafr tillsagt Dn Carolo Prochenio för bönestunderna, effter man förnimmer, att dät icke är effterkommit af D. Prochenio, och när consistorium får församblingens vocation med soch- nenes sigil confirmerat, skall Dn Joh. Marci blifua till sacell. confirmerat.

Keuro. — Anna Anderssdotter ifrån Hapamäki by och Keuro sochn seger, att Henrich Michelson ifrån Mäckissby och Rowäsi sochn hafr trolofuat henne för tuu år sedan i hans egna föräldrars närvaro, gifuit henne till fäste peningar 6 mk och där effter förnedrat henne. Nu will han ej hålla fort med mig, uthan åtrar sigh, och mig dät högw. sacra- mentitt förwägrat. — Sent. Skrifuas past. i Keuro till, att så framt hon är trolofuat och han hafr henne förnedrat att dhe laga så, att dhe copuleras; kunna dhe icke honom öfrtala skola dhe låta fougden och länssman see Wälb. Lanssh. befalning att dhe strax skaffa honom, Hinrich Sigf:son, hijt på behörligit sätt; hon, Anna, kan och komma hijt; är och orät att hon om dät är sant warder satt ifrån H. natuurd, att åtrar sig.

Pöitiss. — Orripä Henrich Erichson klagar, att i Orripä capell hafr skedt en träta om bänckiar. — Sent. Rev. Dn Past. i Pöitiss uille förnimma, huilka som hafua träät,

och låta sätta dhem alla i stäcken när kyrkiofolket går wth. Beüisa dhe lydna kunna dhe få sin gudztjänst igen, huar och icke, är länssman förobligerat assistera eder effter wälb. Lanssh. befallning.

4 Junij 660 skrefz wälborne Lanssh. till ifrån Nyland, om den gamla lagläsaren i Wåno, som så grufueliga talar om Gudz ord dät förachtar och H. natuurd, att han effter, och dätta i 10 år framherdat, religions stadgan måtte straffat blifua.

Jtem att han uille gifua en genneral befallning, att fougarna och län[s]männerna uille assistera doomkap. dätt dhe haa lita dem till, att tiänliga bänckar måtte i kyrckiorna komma, så och dhe wphögde grafuarna lagas tiänliga iämt golfuet.

Jtem om doomkyrckio t:r när fougarna i Tauasthuss, att dhe måtte uara obligerade att clarera.

5 Juni 660. — Ps. Dn Doct. Joan. Tersero Episc., M. And.

Nycopense, Borgmäst. Litzen, Brochio, Jesenhaus.

Åbo. — Nampn på lille kläckan komma: Kongl. Maij:tz, Högw. Bisk[opens], ährw. kyrckioherdenss och oeconomi, alla tre Borgmästarnas nampn kläckeguitarens nampn medh ähretalet. Ps. 120 v. ult.

Narfueske försambl. utskickade får p:r Dn Trinitatis och musicanten p:r ges helgen nu annan dag.

Bierno. — 1) Punct, som D. Christiernus Uscelensis hafr ransakat. — Sökias Lansh. om assistens emot rebellerna.

2) Öll är intitt såldt sedan som i wintras där på kyrckio backan. Sade kyrckiouerden att der äro monga som logera sig på kyrckiobackan, ett löst pack, uthan dhe fattige.

3) Stäcken är ferdig nu; drögdes nogot medh honom, sade kyrckiouerden.

4) Gifua Lanssh. till känna, att Skarpen eij uill hålla gårdsens dell uid kyrckian, som är kyrckioporten, uid macht. — Remit. till Lanssh.

5) Conversionis Pauli woro skärbönderna ordrade att föra timber till capellet; nu hafua dhe kiört stäckarna på itt annat rum än förordnat war. Segä att dät är bättre rum. — Episc. sade att en på consistorij wägna skall resa

dijt medh Sassen, och utsee itt bequemligit rum. Skrifuas pastori i Tenala till, att han dätta gör.

6) Klagemåll att Hr Nilss hafr uigt itt paar folk utan pastoris lof, barn tuenne christnat. — Respond. att botzman som uar brudgumme uille resa bort. — Episc. sade: »huru skall man bära sigh åth med eder, Hr Nilss, medan i intitt lydhe Consist. och Episc. sentenz», Episc. sade: »iag tycker att dät intit fins än fögo bot och bättringh när eder». — Togz i betänckande till dhess flere komma wp.

7) En tolfman angaf Hr Nilss, att han hade skrifuit en skriffit åt honom, Heming Biörnson, fört skriffiten för lag och rät; dät ej uar beuist.

8) Hr Bertill war anlagat, att han christnar barn uthan past. lof, löper med mässehakan ut på kyrckiogården, besöker dhe siuka uthan lof, mässar utan begäran. — Hr Bertill seger, att han ej uthan lof hafr besökt dhe siuka. Dn Christ. i sin ransakning seger, att Hr Carolus hafr dätt sagt. Här om skall ransakas af Hr Peer i Tenala.

IX) Här Bertill uar angifuin, att han hade fördolt nogra breff; consistorij bref hade Hr Bertill bortdölt en lång tijd; uille ej weta af att gamble kläckaren, skulle uara kläckare uid capellet. Thomas Erichsson seger att hr Bertill stemplade efter att gamble kläckaren skulle tagas till dragon.

X) Kläckare enckian, den gamla, hafr bref att hon hafr. contenterat kläckare husen. Jngen kan neka enckian sin hwss eller betalningh. — Thomas Erickson lofuade taga den gamla nidrifna stugan i prästegården wpsättia åt kläckaren på kläckarbackan.

11) Past. hust. klagar, att hr Nilss icke hafr gifuit henne wigningz p:r. — Ransakas af Tenalense.

12) Kyrckiobänckarna, som stora äro, skola förändras; där om skall komma Lansh. breff. Remitteres till Lansh. †.

13) Ny ransakning som Hr Sassen begärar på gam-malt om Hr Nilss. — Episc. sade dät hafr han plichtat före.

H. Sassen klagar på Hr Nilss om capells nyckelen, han hafr haft borto för andra kläckaren; han excuserar sig, att han hafr fåt honom jfrån sig. Sassen seger att han blifr preiudicerat j sitt embete. — Dn Petrus Tenalensis uill här om ransaka. Dn Petrus wille och förhöra om Dn Carolus hafr nogot emott Dn Barthollum, om han hafuer giort nogot honom ouitterligen i embetett. — Sent. Hr Bertill beställer kyrckiouerden huuss. Episc.

sade att dät är illa att i icke lyde order: wige bruder uthan past. lof, men så framt i icke tage eder till uara skall alt stå eder i fatett både nytt och gammalt. Och så framt försambl. hafuer nogot emott den ordning som i senaste visitatione giordes kan Tenalensis förhöra. — Dn Barthollus skall ej mer löpa så omkring med mässekläderna i, som här till skedt är; 2) dät i tränge eder in i deras embete som Hr Carolus föregifr, här om skall hr Peer ransaka, men för dät i hafue stält eder motuillige emot Hr Christer, som uar å consistorij uägna utsendh att ransaka, därföre skall han gå i prubban till des Dn Christiernus beder för honom. — Hr Peer frågar i försambl. om Hr Barthollus hafr gåt ut af kyrckian medh mässehakan.

Om täppan, kläckarens, som sådh är. — Gamble kläckaren skär wp och gifuer utsädh, och hr Bertill får hööt på täppe renarna.

Kalfuola. — Dn Sigfridus wiste nogra bref, för en tid sedan gifna, att Kalfuola skulle separeras ifrån Hattula och blifua itt serdeles afgangin, doch ej för än hr Gregorius skulle döo, som Grefve Peers bref [utvisar]. Skrifua öfr till Stocholm här om.

Raumo. — Saligh Leistenij enckia, hust. Anna Märthenssdotter, begärar Euraåminne, efter han hade dem förwärfft, ty för honom war ej meer än en sochn. — Sent. Wpskiutes här medh till visitatione, nästa. — Hennas son kan och få satisfaction på sin sochn. — Talas medh Kekonio när Episc. reser till Mäsekyä.

Nyby capelboar, Koskis, inlade nogra punctar angående kyrkioherden och Hr Zach. om nogra intrader, kyrckio- och prästegår[d]s bygning. — Sent. Dn Past. är borto och Grassen skola uara till städes.

Pöitiss. — Jacob Bertilson, ryttaren i Mäckiss, hafuer aflat barn medh Malin Thomassdotter; han ur uthe i Pälän; hon kan ej slippa i kyrckia. — Sent. Episc. lofuade tala medh Assessoren And. And. om den sakan hafr warit för rätta, att hon må komma i kyrckia.

Hattula och Kalfuola capelgeldh. — Är itt par folk, And. Michelson och Walborg Zach:dotter, som hafua lefuat jlla i så mätto, att hon hafuer warit ifrån honom mäst i siu åhr, doch i medlertijd warit hemma; hon borttagit huad hon kunde få. Slötz altså i visitatione episcopali 660, att

hon skulle sättias fängzlig på Tauastehuss slot till vidare betänckiande. När hon dät förnam hafuer hon römdt sin kooss. Nu begärar han, att han måtte få träda i annat gifftermåll. — Sent. effter hon är en malitiosa desertrix, tillåter alt och ingen bättring är att förwenta af henne, alt så tillåtes honom träda i annat gifftermåhll.

Lundo; Packola. — Peti Zachrison i Packola; hanss dotter Gertrud Persdotter hafuer tagit gåfvor af Bengt Simonson ifrån Wäanelä och är lagligen trolofuat henna af Dn Henrico Neostadio, sacell, hemma i förleden julehelgh. Nu är en ryttare hemkommen, Sigfrid Lucason i Jlmari, huilken gör pigan motspänning emot sin trolofvade fästeman. — Sent. Skola citeras alla tree till den 18 Junij.

15 Junij 660. — Ps. Dn Doct. Tersero Episc. Aboens., D. Doct. Alano, Dn M. Simone Kexlero, Dn M. Andrea Nycopens.

Wichtiss sochnamän, i synnerhett länssman tillika medh hela sochnan undantagande 2 adelsmen, begära Hr Georgium, capelanen, och där dhe icke kunna få honom, begära dhe en annan skickelig man. Men ingalunda wilia dhe haa Hr Peer, saligh pastoris son, ty de sega, att han är odogeligh. Doch enhälleligen begära dhe Dn Georgium. — Jacob Jöranson i Sickala, Hinrich Jacobson ifrån Orraualla, Märthen Marcuson i Wattala, Johan Jöranson ifrån Toilampis sega, att hela sochnan begära Dn Georgium, och dhe ära hijt senda på hela sochnans wägn och ära inga här emott, uthan allenast tuänne adelssmän Johan och Jacobus Hästsko, huilka hålla medh Hr Peer.

1660, 16 Junij höltz consistorium ecclesiasticum; närvarande Högw. Bisk. Dn Doct. Tersero, Dn Doct. Alano, M. Sim., M. And. Nycop.

Kongl. Maj:tz bref om frjhett på hästarnass utgiörande af clericiet så och där emot begärar Kongl. Maj:tt krigzhielp i stället igen. — Töffsalensis tyckte wäll uara, att dhe blifua frij för rusttjänstens utgiörande. Kunnom alt så eij aldeles draga os unnan denna krigz hielp.

Jkaliss. — Saligh pastoris enckia, hust. Margreta Eskilssdotter, klagar, att M. Abrahamus uill eij gifua henne 1) dhe 8 tr säd, som han hafuer lofuat enckian. — 2) Episc. skref för henne till Grefuinnan, Stenbockens, att hon måtte

få niuta hemmanet hon sitter på frijt, så länge som hon enckia ähr. — 3) Recommenderades hennes söner till Rect. i Björneborg, att dhe måtte få någon sochne hielp. Hon, hust. Margreta, klagar, att bönderna ej uilia för förledna ähr betala capelanss rāntan. — Sent. Får en förmaningz skriff till försambl., att dhe contentera henne huad henne bör haa i cappelans rāntan, och dhe som mottuillige ähro, begäres tjänstuānligen aff häredtzrätten assistens.

I Hattula prosterij är nu prosten död. Taltess om huru lamt där i prosterijt uar haandtlat mz kyrckiones jntrader; nu hafr Hr Joh. Röökman en tijdh effter consistorii order wäll procederat; will altså consistorium hafua Röökman ombetrodt prosta ämbetett där sammastādes. Dn Joh. Röökman tackade consistorium och lofuade taga emott prosteäm-betett; begärte order uthi sitt embete. — Lofuades honom.

Töffsalensis talte om dhem som komma fram med barn strax effter dhe ära wigda; begära ueta huad dhe skola böta.

Törfuiss. — Saligh sacellani enckia anhåller att hennas söner måtte få hjelp i scholan. Skrifuas rectori till att han hielper dem och enckians söner i Jkalis sacell., doch citra aliorum jniuriam.

Fögelöö — Pastor klagar, att hans sacellanus i Kiökar, Dn Gabriel tager fiskerijt ifrån honom, af nogra notgårdar siālfiske. Consistorium seger, att i hade så när i Wöro capelan. Dn past. seger att på den tijden uoro ej så stoora då för kyrckioherden; hanss wnderhåld borttagit. — Klagas öfr dem som resa kyrckiorrna förbij. — Böra böta, dhe som dätta giöra, item dhe som draga noott om söndagarna effter predikan. — Sent. Skall Dn Gabriell, sacell. i Kiökar, citeras hijt mårmissan; då kan Dn pastor haa sin fulmächtige tillstādes.

Bönderna klaga, att Kiökarboar uilia ej byggia kyrckian och prestegården? Episc. sade, att Kiökarboar skola byggia 2 emot en uid moderkyrckian.

20 Junii 660. — Ps. Episc. Dn Doct. Joanne Tersero, M. Thauvonio.

Pöitiss. — En piga aut kona, som maioren Sassen hade lägrat, hafr stått sin kyrckioplicht. — Sent. Altså må hon tagas i kyrckia; skrifuas här om past. till.

Af Åbo försambl. är colligerat med pungen till Nar-

fuenss kyrckias reparation 50 Dr kmt och honom, Thomas Larson, i handom lefueraede.

Rimito och Yltis gård. — Sigrid Jacobzdatter af Yltiss gård begärar wigas mz praesidentens tjänare Johan Eskilson. Larss Sigfridson, Sigris man, förutes hafua giort hoor medh Agnis Nilssdotter i Karfuila och Agnis Thomasdotter i Karinaiss, huilke när han, Lars, hemma uar bekende på andra. Men nu effter Larss är i Päländ, bekenna de på honom. — Sakan skall uptagas och afdömmas för än consistorium kan något göra. Ty dhe hafua plichtatt för lönskolägre och eij för hoor. Gå till hr Rålambstierna och taga beske.

Karissloio. — Hr Johan förfrågar om itt par, som ära skylla till tridie å båda sider, få ächta huar annan. Hans nampn är Larss Fridrichson, [henens] Gertrud Larssdotter. — Sent. Consistorium kan icke aldeles förwägrat, doch till en uederkänssle skull gifuer hon nogott consistorium och sin sochna kyrckia: nim. 4 Rdr, halfparten till doomcap., andra $\frac{1}{2}$ parten till Karissloio kyrckia. Lars sade för än som han gifuer så myckit, heller uill han afstå; begerar dhätt måtte lindras. — Blef medh 12 Drs böter.

Karissloio. — Hinrich Root hafuer lenge legat i lönskolägre; aflat barn med en kona Elin, som är när honom. — Sent. Antingen skall han echta henne eller drifua henne ifrån sig. Dät han eij will, moste Dn pastor anhålla om assistens när wälb:ne Lanssh. etc. och dhe 60 Dr som han, Hinrich Root, hafuer lofuat till sochna kyrckian, som D. past. berättar, skola utläggias.

Raumo pastor seger, att en quinna i staden hafuer oförseendes låtitt sitt barn omkomma i en kättill som mat uar uthi. — Sent. Hon hafz för lag och rätt, sedan kan hon stå niderts[t] i kyrckian och afbeder församl. förmanar dhem achta sina barn. — Begärar en skriftt eller promotoriall till öfuerheten om hans wnderhåldh. — Han får.

Töffsala och Haliko. — Framträdde Dn Sueno Calliander, Johan Jacobsons fulmächtige, emott Dn Abrahamum, sacell. j Töfsala, som segz hafua frijat till Daud Sigfridsons dotter. Dn Abrahamus seger, att han hafuer allenast tagit råd när Johan Jacobson om hans swägerska med bref honom besökt, om dät skulle kunna haa sin fortgång, men aldrig talt mz ryttemästaren eller hans fru eller dotter eller skrifuit om något frijerij. Är altså igenom Gudz försyn kom-

men i ächtenskap med en annor piga fordoms[!] fiscalens i Kimito på Tolssnäss. — Swen Calliander inlägger, som i inlagan fins, att han hafr. begärat weta om ächtenskapet kunde hafua sin fortgång; seger Suen, att Dn Abrahamus hafr muterat sin mening, tagit en annor hustru, skrifuit Johan Jacobson till itt illakt breff, som är i bokstafuen att see. — Consistorium sade, att Dn Abrahamus hafr illa giort att han hafr låtitt wiga sigh uthan nogon lyssning, huilkett war emot all ordning, jlla farit ut medh eder skrifuelse. — Sent. Consist. sade, att Dn Abrahamus hafr illa procederat mz edra skrifuelser som i eder så gode och förtrogna broder hafue offenderat. Påläggies eder altså dätta när Johan Jacobson att afbidia. Kan Dn Abrahamus uinna hans gunst, är't got, huar och icke skall här falla suar på.

Brahestadh. — D. Carsparus Forbus får vocations bref att blifua rector i Caiana; will han att han skrifr suar.

27 Junij 660. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episc., M. Stodio.

Nyby. — Per Clemetson, vid Joa rättare, hafr haft en spetälsk hustru, den han i wintras förde till hospitalet; är nu död; i medlertijdh hon lefde rådde han en annor med barn; nu uill han ähta henne. — Consistorium kan ej giöra här till för än hans saak är uid laga häredtztinget utfördh.

Wlssby. — Hust. Margreta Sigfridzdotter, saligh sacellani enckia, Dn Bartholli begärar den dell som Dn Thomae i Euraåminne af Ulssby och Biörneborg haft hafr, henne måtte förwnnas. — Sent. Hon får bref där på.

Wichtiss. — Hästskoo, Johan, med sina sochna män, Hans Mattzon och Hans Michelson, begära saligh pastoris son, Hr Peer Jacobi, till pastorem. — R. Ab. Episc. sade han är omeriterat, är emot Episc. instruction, prästernas privilegier, emot hans eedh; kan altså ej här till giöra, och intitt kan iag giöra't, uthan lät honom först meritera. Så skall han uäll efter tjänsten blifua i hogkommen, men nu kan han ej här till blifua hulin. — Sent. Står så länge, som Episc. kommer att visitera i Wichtiss, då får hans Högw. förnimma huru till står, men på Hr Peer må ingen tänckia, etc.

Åbo sacellani framkommo; Episc. talte om suensk[e] capelanens stora arbete; är tagit i betänckiande huru han

kunde få wnderstödh länge för dätta. Blef i borgmäst. när-uaro slutitt, att Dn M. Gab. måtte blifua lisat medh mässan. — Sent. Episc. sade att dät är för beslutitt, att chorales skola mässo huar fierde söndagh. — Hr Daniel låter sig liuda och sagt tillika medh Hr Carl, att i uile gerna mässo och göra bön, så framt dhe få nogott därföre. Episc. sade att till den ändan äro dhe tagna att de skulle hielpa till. Bad dem lägga skriffteligen in sin mening, så uill Episc. suara skriffteligen och taga sedan opartiska domare här på. — Gingo bort at betänckia sigh.

Sueno Calliander framtedde regementz skrifuarens bref, att Hr Abraham Alptanus hafr ej förlikt sigh medh Johan Jacobson Lundh ännu, effter consistorii befalningh.

S. Mårthens sochn. — Larss Sigf. i Laurila by hafuer besofuit tuenne koner: Agnita Thomassdotter; hon fält till 80 Dr S:mt böte; andra Walborg Nilssdotter i Kerfuala fält, till 40 Dr S:mt, som af fougdens W. Olof Suen-sons attest är att see; fält 655 och bem:te Larss ryttare utrest 1656 till Pålan[d]. — Nu kommer Larses hust. begärar skilio bref och lof att träda i annat gifftermåhll. — Sent. Hon får loff effter han hafuer trädt ifrån sin ächta säng.

Merimasko. — Lagläsarens skriff om Plagmans ryttare, Mattz Michelson, som hafr lägrat hans piga, lagläsarens, Brita Mattzdotter; nu uill han giffa sig annorstäns. — Episc. förlikte dem; han gaf henne nogot, får alt så träda i giffte med Plågmans piga.

660, 2 Julij. — Ps. Dn Doct. Episc. Joanne Tersero, M. Abrahamo Tauvonio, M. Andrea Nycopens.

Kimito. — Gabriel Erichson, enckians son, saligh prae-pos. styfson och Hr Thomas, slotz prästen, hennes mågh; å kapelanernas sida, uar deras barns praeceptor, en student. Episc. sade, att consistorium förnam strax prosten död uar, att arfuingarna uille sluta henne ifrå[n] arfuet, allenast gifua henne sin morgongåfua, som sades för Episc. Då sade consistorium göra dhe arfuingarna henne för när, kan hon i hogkommas mz nåde år. Hennes skriffz begäran är, enckian begärar nu nådeår, men dhe hennes styffbarn ära där emott; hon, enckian, seger att hennas saligh man hade försäkrat henne om nådeåret, sampt mågarna. — Consist. sade att dät skall beuisas. — Hon sade, att consistorium hade lofuat henne nådeåret allena. — Consist. sade uar lofuat så uida

dhe uille sluta henne ifrån alt arff. Hon klagar, att hon måtte kosta på legofolket. Consist. sade att participera dhe samptligen af nåde året skola dhe och participera af utgiftten. Hennass son sade att hans moder intitt hade infört medh sig utan lite boskap. — Sent. Episc. sade, att sakan är tagen i betänckiande och finne utuäg att gifua en sentens, som kan bestå. Men enckian beropar sig på saligh prostens testament om nådeåret; seger att mogarna haa och lofuat. Frågades af Hr Thoma om han uill haa sentens strax eller han uill här mz skall wpskiutas till des i få höra om saligh prostens testament och mågarnas. Hr Thomas bad att domen måtte strax fällass. Episc. sade att ingen lag är där om, utan privilegiernass 13 punct är ingen utesluten, huarken hon eller hennas barn, ej heller hanss, saligh prostens, barn. Hon är en enckia, hon bör och så hafua bättre loot. Hon behåller 2:as tertias och dhe, mågarna, tridie parten, och utgiffterna gifuas effter som intraderna äro, hon tuådelen och barnen tridie delen och hon löner vice pastorem af sitt egit; är enckian ej här mz till fridz kan hon protestera emot Hr Assess. Olof Samuelsons doom.

Pargas. — Eskill Simonson hafr belägrat Agnis i Simonby. Hon seger, att han hafr lofuat henne ächtenskap, som hon Agnis berättar, skrifuer M. Joh. Pratanus. Hon seger att han, Eskill, hafr budit henne laga till brölloppz. Han kom ej hijt, uar wäll här, men kom ej in uthan gick för bort än han inkallades. — Attest gifz, att han uar citerat hijt, hade befalt henne komma wp i consistorio, trij slår effter afftonsongen eller skulle hon aldrig haa att fråga effter honom. Men han kom wäll wp i kyrckian, men lop strax bort och töfuade icke effter nogon inkallelse, att consistorium kunde få tala mz honom.

Calamnius, Gab. Gabrielis ifrån Calaioecki född, nu i Riga regementz präst, begärer nogon lägenhet i fäderneslandet; talar om sina långliga tjänster. — Sent. Skrifuas honom till, att consistorium uill gerna komma honom i hogh, allenast att nogra gamble kunna, som i Österbothn för capelaner länge tiänt hafua, kunde först blifua ihogkomne.

Om sochnerna. — Episc. sade, att cursor begärar sochn Rowäsi; Episc. sade att dät kan intitt skee, ty dät är intitt försuarligit.

Hwittiss — M. Andreas Keckonius får Kumo, Huittiss och Wäsilax.

Biörneborg. — Collegae alla tre i hopa få en sochn uthan dhe uanlige dhe pläga få, sig till hielp effter dhe haa mist sin löhn.

Raumoensis. — Dn Joh. Olai Leistenius remitteres till Biörneborgs Rectorem scholae, att skärskåda, hafuer Dn Johannes nogot mist där igenom, måtte Dn Rector sådant med nogon dell in distributione wpfylla.

Töfvsala. — Jngeranda Mårten dömdess till galgen, släx medh gatelop och föruiestes landett; kom igän och feck pardon att blifwa i landett; förfrågas om han icke skall stå kyrkiopicht för än han admitteras. — Sent. Står 3 söndagar wedh kyrkiodören och sådan intagiss på kyrkiogålfuett. — Skall förhörass af biskopen att han rådfrågas i Swärie om man skall eller må bedia på prädikestolen för dhem, som stå i loco peccatorum enär the ther stå.

Om tionde fisk klager Hr praepositus att han när sina åhörare ej får som sig medh rätta borde, synnerligen om wår notfiske och om skötofiske tionde. — Vota: Får en förmaningz skriff till åhörarna som ej uilia gifua 1 t:r af huar not och en fierding af huar sköteboth. — Sent. Får en sträng förmaning, att där dhe icke uilia bequemma sig hafua dhe intitt att förwndra att dhe blifua mz pantning ansökte.

Pargas. — Joh:ns dotter begärrar förmaningz skriff till sacell., att han gifuer henne.

Borgmästars i Goldingen intercession för Thomas Maijer, dat. 1659, 8 Maj om hielp. Hr p[rae]sid. sendt honom hijt till doomcap. — Talass mz magistraten här om, att han kan få om söndag punge p:na.

9 Julij 660. — Ps. Dn Doct. Alano, H. Borgmäst. Litzen, Brochius, Jesenhauus.

Om teen till kläckegiutningen skrifuass Episc. till, om 10 pund teen, så framt hans Högw. ej får nogon hielp af öfuerheten, antingen kläcka eller annat. — Dhe p:r, som föllo i går i pungen, skiftas dee tuå fattige, 10 Dr huar.

11 Julij 660. — Ps. D. Doctore Alano, M. Thauvonio, M. Suenonio.

Åbo. — Anderss Andersons borgares hustru på Drotningzgatan och Karin Mattzdotter Koukares dotter klaga

och träta om bänckarum; den ena uill intitt ståå niderom den andra. Kokarss hust. seger att hon och dotteren ej slippa en gångh; fans i längden att Kookars bustru mz sina döttrar — —. Sent. Stå som dhe komma till, den först som först kommer, och den som bryter skall mista sitt stolssrum och böta effter ordningen 10 Dr Smt.

Messeby. — Saligh praepositi arfuingar å hans sida begära nådeår. Elisabet Classdotter, Beata Josepzdatter, Catharina Gustafzdatter. — Voterades. — Sent. Saligh pastoris arfuingar behålla halfua nådeåhret och salig. past. enckjas arfuingar andra halfparten, där emot skola dhe å båda sidor dela inkomsten sin emellan, och suara och så till wtgiften, så och suara före huru prästebolet blifuer brukat och att präst förestår tjänsten.

Poitiss. — Itt barn är oföruarandes fallit backlängis i en kålkättill i Yllenä sochn och Safuoby, Hinrich Clasons barn, är därigenom blifuit — —. — Sent. Stå förelrarna niderst i bänckarna så och pigan medh en söndagh och deras saak afbidias i försambl.

Ålandh. — Hr Boetius Muur skrifr om nogra saaker till Bisk.

Siälöö. — En spelälsk hust. hafr gifuit sin man lof att giffta sigh. — Sent. Sendas skriften till Biskopen.

Nondala boar begära en studiosum Dn Sigf. till pædagogum så framt Dn Jacobus blifr aff medh pædagogin. — Sent. Tagz i betänckiande till fram bätter.

14 Julij 660. — Ps. D. Doct. Alano, M. Thauvönio, M. Suenonio.

Rowäsi. — Saligh sacell. Enckia Dn Gabrielis hust. Christina Josepzdatter niuter nådeår å Philippi Jacobi 660 till Philippi Jacobi 661, för hennas mans långliga tjänst, stora geld och monga barn.

Rowäsi capellz sacell. wid Wiridoiss Dn Ericus begärer komma till sacellanium uid moderkyrckian i saligh Hr Gabrielis ställe; seger att dätt uar honom offta lofuat. Dn Ericus seger consistorium hafuer honom för lofuat. Dn Erics utskickade heet Hinrich Hanson i Kautakylä. — Vota: M. Enev. Mätte först in läggia beskee huru han är blefuen frij för beskylningen; blifr han frij är han närmast (: efter han hafr längre tiänt:) att få confirmation, dock ej för än han lägger in sin purgations skriff om lönskoläget.

Wiridoss capelboar begära dhe 100 Dr K:mts hjelpe p:r, som för i Dn Doctoris Alani visitation af moderkyrkian — —. Sent. Joh. Frisius reser dijt och för[höre]. — Skrifwess Biskopen till om Kreusens postulat.

23 Julij 660. — Ps. Dn Doct. Georg. Alano, M. And. Nycopens. Borgmäst. Jesenhauss, Robort, Hanss Hansson Syndicus, Håkon And.

Åbo. — Taltess om kläckegiutningen; beslötz att den stora kläckan omgiutess, som ej senast lyckades; doch blifr hon litet mindre. — Jtem skall han gå till kost hooss Mattz Pålsons enckia; hon begärar om wekan 9 Dr K:mt för kost, kammar och sängh, för kläckegiutaren och hans son; som rådman wäll:t. Håkon Anderson seger sig hafua accorderat mz enckian.

Magistraten lofuade en stadtz tjänare huar dagh, som seer på dagzwärckz folket, i dät quarter som dätt tagz, skola senda goda h[j]on till arbete eller pantas ut at lega före. — Skola komma 5 hora om morgonen; slippa 7 om afftonen.

Hust. Agniss begärar en skriff till kyrckioherdarna om hielp i Wemo, Nykyrkia. — R. Wpskiutess till Bisk. ankomst.

26 Julij 660. — Ps. Dn Doct. Alano, Dn M. Thauvonio, M. Nycopens.

Reso gästgifuare medh Dn Carolo Kyrenio. Gästgifuaren klagar att Dn Carolus hade slagit hans hustru. — Dn Carolus sade att hon gömde sigh bort, fick ej häst, kom omsider fram, kastade p:r iag gaf henne för hästen ifrån sigh, tog mig i håret, därföre slogh iagh henne på handen it slagh och tuu på ryggen. Kom blånadt och blodsår. Hon klagar på honom, att han hafr kallat henne nara och hora; han nekar. Hon bekänner sig hafua kallat Hr Karl tiuf och stött honom. — Vot. Consist. Seger att är bäst, sakan remitteres till tinget. Hölzt Hr Carl före att han hafr giort illa, slagit henne; är bäst dhe förlikas. — Hölzt hust. aller gästgifuaren att dhe haa lupit bort när han kom, gifuit honom ond ord, stöt honom, kastat hanss p:r, kallat honom tiuf; är bäst dhe förlikas. — Vota: Är bäst att nogot wist determineras, att gifua henne nogot. Hr Carl

biuder 1 Rd:r aut 2 Dr S:mt. Gästgifuaren begärrar 2 Rdr; där uid bleff dätt och dhe förliktes i consistorio strax.

Korpo. — Saligh past. son, Ringij, får halfua Korpo effter som halfparten i fior blef eij betalt saligh D. Henrici Krogerij son, alt så arresteras nu denna halfpart til des han blifr betalt, eller sätter full pant.

Åbo. — D. Petrus Simonis, studiosus, begärrar soehn, för dätt han reste (drogh) emot Bisk. till Ålandh. — Sent. Han får tillkommande winter, uill Gud, hela Nugw.

28 Julij 660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. And. Nycopens.

Bierno kläckare Larss Jöranson klagar, att Hr Barthollus, kläckaren wid moderkyrckian i Bierno, hafuer slagit hans moor jlla, som han, Larss, seger. Klagar och att Hr Bertill hafr skurit täpporna och eij will gifua honom utsäden. — Sent. Skrifuass Hr profess. M. Enev. till, som nu är i Tenala, at han tager Dn pastorem medh sig i Tenala och här om ransakar både om slagzmålet sosom och förnimma huad resolution Hr Bertill hafuer fåt i consistorio på täpporna, och taga copia af consistorij resolution.

660, 30 Julij höltz consistorium i Ehrw. Hr past. D. Doct. Alani, Borgmäst. Litzens, Brochij, Jesenhauss, Rankens, Syndici, Schefers närwaro.

Åbo. — Slötz att oeconomus skulle taga på att låta spånor på nidrie taket å norre sidan som eij är spänt, och låta gå omkring på södre sidan så langt som kan räckia; och högchoren står till annat år ospänter.

Om Ringningar. — Kläckarna aut ringarna få halfparten emott kyrckian som för.

31 Julij 660 hö[ll]tz Consistorium ecclesiasticum i Högew. kyrckioherdens närwaro Dn. Doct. Alani, M. Abrah. Thauvonij, M. And. Nycopensis.

Åboo. — Om sochna skifftningen blef sententierat att M. Samuel för sin wanliga soehn Wskäla och Somero till additament denna gångin för dät han hafr mist lönnen, doch icke itt bruk här af; — Hr Hinrich sitt wanliga Töfsala och hela Lemo till hielp för dätt han hafuer mist sin löhn, och när han får sin lön af chronan, hafr han ingen vidare p[ræ]tention på Lemo.

Ringij son i Korpo. — Dn Petrus begärrar å sin quota halfua Korpo; tackade doomcap. som hade wnt hans b[ro]r lilla andra halfparten som går i scholan. — Sent. Kan ej skee denna gången, utan i winter får eder b[ro]r en halfpart åter, ty collegæ tarfua dässe sochner få, Docentes till hielp nu i höst; M. Samuel: Somero och wanliga Wskäla; Dn Henricus Severini hela Lemo och sin ordinarij sochn Töfsala. — Dn Henricus sade, att Högw. Bisk. hade lofuat hans son en dell i en sochn; consistorium lofuade gifua honom $\frac{1}{2}$ Karissloio eller halfua Pemar; — fik halfua Pemar. — Hr Peer Magni får Kimito, sin wanliga sochn, och till augment för dät löhnen är worden afkortat, får han halfua Korpo och pro cantu får han och så nogot, ia $\frac{1}{2}$ Achas. — Hr Simon: Haliko och till augment $\frac{1}{2}$ Pemar och pro cantu $\frac{1}{2}$ Achas. — Dn Edvardus, basionisten, får i Fögelöo.

6 Augusti 660. — Ps. Dn Doct. Alano, Dn M. Suenonio, M. And. Nycop.

Åboo. — Wplästes Kongl. Maj:tz bref om tacksäielsedagen, herredagen, som sker 660, 21 7:bris, så och begrafningen, som där på fölia skall i H. namn; jtem placatet. — Förfråga Bisk. huru monga böra komma här ifrån till herredagen, effter få medell äro, att ringast som ske kan consistorium fingo Episc. swar.

Bierno kläckaress ransakning wplästes 1) om täpporna. Hr Bertill skall gifua Lars Jöranson igen 20 cappar sin wtsädh för täpporna. Den täppan som past. hust. klandrar på, kan consistorium ej giöra till, medan så lång häfd är på; kan hon uinnas uid häradtz tinget igen står pastori frit. — Hafuer Hr Bartollus wpburit kläckare capparna aff capelboarna skall han restituera Lars Jöranson, så framt icke consistorij resolution är förut gifuen om kyrekio täpporna, som en båtman hafr brukat här till; båtzmans täpporna skall Öfuerby kläckare niuta så länge han är kläckare uid Öfuerby, både dätta år och framgent, så framt icke Högw. Bisk. eller Consist. skriffit är, att dhe allenast detta året skulle lyda under kyrekian. — Han, Lars Jöranson, bör haa nogot af hööt i dätta år för gärdzegården, nembl. tridie parten af hööt. — Om slagzmählet: slagit henne, röfuat henne hennes öxa jfrån. — Sent. Remitteras denna saak till tinget att afdömmas, och Hr Bertill förbiudes predikostolen så länge som consistorium får förnimma huru hon

aflöper uid heredtztinget. — Lars Jöranson får dhe täpporna som båtzman hafr brukat wnder embetet så länge som han är kläckare; får wtsäden igen, 20 cappar; tridie parten af hööt för sin gärtzegårdh, igen dhe kläckare cappar som han aff cappelboarna hafuer wpburit, så framt dät är skedt.

7 Augusti 660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Thauvonio, M. And. Nycopens.

Åbo. — H. Cammareraren wälb. Engelbrecht Ene-skiöldh begärrar, att hans fru måtte få stolrummet allena med bockhållarens hust. etc. och att Lilieholms fru kunde komma där uth, effter dhe icke komma öfuerens, och hon ej hafr utlagt sina böter för samma träta. Denna saak wpskiötz emedan hon ej allena angick domcap. uthan magist. som är doomk, men (och) sent. är omsider fallen af consistorio och magistraten, nembl. --- — —

Siundo D. pastor är i tuist om en öö Swinöö, som Hr Claess Baners fulmechtige will haa wndan prästegården. — Sent. Skrifwas prosten i Loio till han biuistar tinget och synen å Consist. wägna och gifr swar. — Skrefz strax.

11 Aug. 660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Sim., Borgm. Jesenhaus, Robort Rancken, Håkon And.

Episcopi bref ankommit. — Wplästes högw. bisk. bref och betänckande om kläckegiutningen; tycker jlla uara att dät är — —.

Kimito. — Kom bref, att M. Florinus hafr sendt herredagz p:r, som blefuo förordnade taga af kyrekiorna nogot litett, och skrif— —.

Åbo. — Karin Thomassdotter, saligh Pimäisens hustru, klagar, att hennas man saligh, som är död i pestilentialie siuckdom i Wskäla, seger att pastorn will hafua i testamente 2 R:dr; beder att hon må blifwa frij för sådan utlaga. — Sent. Hust. Karin blifuer frij för dhe 2 R:dr, ty om han hade här blefuit dödth i Åbo hade D. pastor Aboens. D. Doct. Alanus ej fåt mer än 1 D:r k. M:t, när han med söndagz kläckorna hade begrafuiss, och will hon af en god wilia gifua E. W. 1 D:r står henne frijt; men så framt likkett är lagt i kyrekian gifr hon effter ordningen, så och på kyrekiogården. Hon seger att hon hafr gifwit 1 R:dr för mullan.

Sälöö. — Blind Erich kom medh tingz bewisett Erich Michelsons, att blind Erich och Brita äro frij ehrkände för lägersmålettz beskylningen; dät öfria som fougden är beskylter för att han hafr tagit bort hans månadekost, effter dät äre ärerörige ord, remitterar lagläsaren i doomen Erich och fougden till nästa ting att afdömmas. — Sent. Skrifuas här om till biskopen, gifua en copia af domen, begära hans swar; så länge töfuar blind Erich att hans Högw. suar kommer. — Men Brita Trääfoot får en sedell, att hon kommer åter till hospitalet igen så framt hon här effter ställer sig stilla, och bättrar sigh. — Effter Brita Trääfot är befrijat för rychtett medh blindh Erich vid häredtz tinget och man kan ej ueta nogot annat medh henne, alt så wille hospitalss fougden wäll:t Larss Hoffman låta Brita få sin månadt kost här effter och så länge som hon förhåller sig wäll.

14 Augusti 660. — Ps. — —

Loio. — Dn Talpeus får sin förste messo hielp i församlingen Loio, som brukeligit för dätta hafuer warit för unge prästmän, och synnerligen där dhe födde ähro.

16 Sept. [Aug.] 660 höltz Consist. Ps. Dn Doct. Alano, Borgmäst. Litzen, Brochio, Jesenhausen; Rådmän Robert Ranken, Hans Hanson.

Åbo. — Slötz att skall tagas till doomk. p:r till 4 eller 5 hundra Dr k. m:t på jnteresse i detta trångmålet medh kläckegjutningen och andra tarfwer.

Om book att gå omkring mz, skiutz wp. att söka hielp i Stocholm till doomk.

660, 20 Augusti. — Ps. D. Doct. Alano, Dn M. Bergio.

Extract af Episc. bref. — Hans grefueliga Excell:tz resolverade, att ehuru wäll intitt förswarligit ähr att taga brödet ifrån barnen, hoc est: sochnerna ifrån dieknarna, och gifua them Abrahamo; doch emedan han hafr fåt häfd på Rowise, må han den samma för sin gambla tjänst skull ännu dänna gången niuta, men sedan skall han uthan hinder komma till scholan igen.

Aliudh. — Hans G. Excell:tz påminner sig ock, att han tå tillika med saligh Rothovio resolverade, att Caluola skall separeras ifrån Hattula moderkyrckia, dät min vicarius Dn Doct. Alanus wille taga ad notam.

22 Augusti 1660. — Ps. Dn Doct. Georg. Alano, Dn M. Simone Kexlero, Dn M. Abrahamo Thauvonio, M. Enev. Suenonio.

Lundo. — Anders Mattzon, Nautila Peers drängh, hafuer lägrat Gertrud Jöransdotter; frågades honom om han hade lofwatt henne echtskap. Han nekade; hon jakade. — Hans mattmoder, Peers hust., sade att drängen And. hade varit siuk; då hade han lofuat taga henne, där till han fögo kunde neka; And. bekende sig hafua legat när henne. Hon, pigan Gertrudh, sade att han icke hade lofuat henne ächta. Hotades honom, And., mz fängelse; intitt kan iag dät bättra, han sade, om hon kan befrija sig uid tinget, att hon är frij för andra, will And. taga Gertrudh. — Sent. Så framt hon kan sigh befrija för andra, så framt henne nogot tillägges vid häredtz tingett, att hon är frij för ander manfolk, då will han ächta henne, effter han hade henne förhindrat. Dätt han lofuade och tillsade doomcapitlett. — Hennes b[ror] Mich. Jöranson tog attest om And. Mattzons lofuen om hon blifr frij, 660, 25 Sept.

Lundo. — Bengt Simonson i Wenele by i Lundo så och Gertrudh Perssdotter, i Pakurlaby, äro trolofuade af D. sacell. i Lundo; gifuit henne 3 ringar, 1 Dr S:mt, 1 Rdr, i silfr skedh. — Nu kommer Sigfrid Lukason, en ryt-tare, heema ifrån Danmark, som seger, att han hade för sitt afresande henne trolofuat, ia sin emellan gifuit henne en ring och en silfr skeedh. — »Har du därpå beuiss?» Fadren och rycktaren sade iaa. — Consistorium frågade bäggia Bengt och Sigfrid om dhe hade nogot beställa medh Gertrudh Peersdotter. Dhe nekade båda, så och hon, att dhe intitt hade medh henne beställa, nekade och så hon. Fadren seger, att hon är nästan twungen. Sigfrid hade fram uitne, att han hade gifuit Gertrudh för än han utreste 1 ring och en skedh; heter Michel Sigfridson, som dätta witnar, ryttarens stalbroder, Sigfridz. — Sent. Ryt-taren Sigfridh, som hafwer för trolofuat pigan Gertrudh, än Bengt; må be-hålla henne, och pigan böter 1 Rd:r till sin sochna kyrckia, den andra till doomcap. och gifwa Bengt igen alt dätt han hafuer gifuit och kostat på trolofningen.

Nousis. — En hustru seger, att hennas man hafr varit borto i elfwa åhr, och intitt hört af honom; nu will hon gifta sigh. — Sent. Hon remitteres att taga attest här

om wid häredtz tingett, och sedan när hon mz attestet hijt kommer skall hon få suar; i medlertijd hålla dhe stilla medh sitt echtskap.

Euraåminne. — Pastor seger, att här till är wordet brukatt i Euraåminne, att dhe som falla, skola stå för kyrkiodörran och böta medh. Men i andra försambl. slippa dhe mz böter när dhe stå. — Sent. När dhe ståa slippa dhe mz böter.

Bierno kläckare, Hr Bertill, begärar prästen igen; blifr där uid som för är resolverat, till des tinget är hållit.

Ålandh. — Prosten(s) anholder att dhe måtte slippa med herredagz karll, nu till Rijkzdagen och nogon af consistorio uille taga deras fulmacher och herredagz p:r och huru myckit dhe skola hwar gifwa. — Sent. Hwar pastor gifuer Episc. en Rijkz Dr, och dhe utwälia nu en beskedelig herredagzman, med nöiachtig fulmacht och täring, ty Kongl. Maj:tz mandatt är strängh.

Waza. — Dn Elias Hamnius begärar på sin brors wägnä, Hr Joh. Hamnij, att han få confirmat. på Waza sacellaniam. — Sent. Skrifwass Hr Eliæ till, att han skaffar sochnens vocation och stadzens igenom W. hopmans drifvande, som hafr att giöra på högG. Excell:tz wägnä. — Skrefz nästa post.

25 Augusti 660. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero Episcopo, Dn Doct. Alano, Dn M. Simone, Dn M. Enevaldo Suenonio.

Rowäsi. — M. Johannes Frisij ransakning ankom, hållen i Rowäsi kyrckia emellan capelboarna och moderkyrckioboarna så och Hr Erich och Hr Thomam. — Moderkyrckioboarna haa lofuat gifua capelboarna, nembl. 1 cappa rågh af hwar boga för dätt capelboarna kunna haa att prae-tendera på sin anpart i kläckan, och der i Wiridois swara dhe andre capelboarna i Edseri, så framt dhe uilia några klandra här åå. — Moderkyrckioboarna uilia ingalunda hafua Hr Erich till capelan; sega han är trätosam, och fast han är frij för beskylningen, så hafua dhe en misstanckia till honom, ty han som honom beskylt hafr intitt straff fät ej heller hafr Hr Erich drifuit därpå, att han måtte nogot plichta. — Dhe i Wiridoiss sega, att han gör ej tjänst för dhem så offta som han bör och ordningen är; och så framt han ej corrigerar sig, wilia dhe klaga här om i consistorio.

— Sent. Han får en förmaningz skriff till sigh att han achtar sitt embete.

Nycarleby past. Dn Nicolaus Ringius anhåller, att han måtte få Nycarleby sochns diekne p:r för sina 3 gossar som gå i scholan. Han skall än då hålla dhem:

- 1) som anlända att hålla examen i scholan, så och
- 2) jntroducera nogon rect., conrect. aut collegam;
- 3) Hafr nu tagit rectorem på en tijd till kost.

4) Gåå nu hans söner i scholan, sittia temliga högt wp. — Sent. Synes icke wara meer än billigt dhe få effter de skäll som wpreppade äro, sochnan ärligen så länge som hanss W. söner gå i scholan, alla tree.

26 Augusti 1660 höltz consistorium ecclesiasticum i Högew.

Bisk. Dn Doct. Joan. Terseri, Dn Doct. Alani, D.

M. Abrahami Tharvonij, M. Enev. Suenonis, M.

And. Nycop. närwaro.

Taltes om herredagzmän, huilka och huru monga skola komma af Åbo stift. — Sent. Episc. och M. Joh. Pratanus, en ifrån Österbotn, af Åland M. Paulus Jeronius, Hr Jöran Hörnig till domeap., Haliko och Masco. — M. Joh. för Pijkee och Loio mz Hattula prosterij; M. Paulus: Åland och Somero; Hr Jöran; Börneborgz och nidre Satagundiens nidre prosterij; Hr Daud: Töfssala, öfre Satagundens öfre prosterij.

Åbo. — H. cammareraren Engelbrächt Eneskiöldh begärrar att Lilieholms fru måtte blifua accomoderat med itt annat bänckarum. — Sent. Hon, Lilieholms fru kan få annat bänckarum när hon hafuer betalt, som Eneskölss fru giort hafr, giort böterna; i medlertijd håller hon sig ifrån sin bänck för dätta hafde.

Tenala. — Nils Claason hafr römdt ifrån sin hustru; hafr stulit i kyrckian; nu uill en annor taga hustrun igen. — Sent. Skrifuass past. i Tenala till, att han gifuer uiss relation här om och så framt han finner att han hafr stulit och är römd och ej är mer hem uentandes, synes billigt att hon tager den som henne begärrar, Erich Erichson, Nilss Swans tjänare mz Walborg Peersdotter.

Bierno. — Dn Carolus Kascas begärrar få taga sig annor hust. effter hans förra är i hospitalet spetälsk, är tillått en i Wlssby för och en i Cumo. — Vot. Börneburgensis tycker att dätt är skäligit effter han hafr uarit

ifrån i siu år. — M. And. jdem, effter hon beder för honom, att han må få taga sig annor hustru.

Peemar. — Slötz att M. Abraham Thauvonius blef förordnat att resa till Pemar och hålla en bänckdelning så och räkning medh gästgifuaren om dhe p:r, som han hafuer wpburit, gästgifuaren.

Caiana. — Praepos. Antili broder D. Josephus begärrar blifua Rect. i Caiana. — Slötz att han kommer med Gustavo Caiano i morgon att låta examinera sigh.

Nondala. — Dn Sigfridus begärrar blifua där paedagogus. — Sent. Han medh nu warande paedagogo skall mårnessan komma hijt.

Åbo. — Bertill Jöransons dreng, Peti, hafr lägrat pigan Malin Hinrichsdotter. Woro citerade; hon kom, men han kom intitt; sendes bud till Borgmäst. at han skulle sättia'n in så länge han beuisar lydna.

Dn Henricus Koka begärrar sacell. i Mäsekylä. — Sent. Får recommendation till försambl. och skriff på succession.

Mäsekylä. — Wplästes Lanssh. bref ifrån Nyland, huar uthi han begärrar att Dn Magnus Wallæus konde komma till succession till pastoratett i Mässeby och sochnens, D. Pauli skriff aff bönderna. — Sent. Skrifuass Lansh. till här om, och sendes copier af bægges vocationer af försambl., gifna till doomcapitlet.

Hattula. — Taltes om pastore, saligh, i Hattula; Episc. tyckte att om enckian blifua hulpin, uoro gott. — Skrifuas D. Hemmingio i Kyro till, at han p[re]senterar sig i Hattula; jtem skrifua M. Gab. till att han mz foderligaste kan blifwa i hogkommen. — Episc. lofuade skrifua Hr Lansh. Ernest Creutz till.

Åbo. — M. Abrahamus Thauvonius klagar öfr sin hustru, att hon i hans frånuaro hafr förslösat allt hans goda och — —.

Anno 1660, 30 Augusti. — Ps. Dn Doct. Joanne Tersero, D. Doct. Alano, M. Ab. Thauvonio, M. Enev. Sueonio, M. And. Nycopens.

Examinerades studiosi: Gustavus Caian(an)us Sigfridus Jacobi Textorius i Nondala, Josephus Antilius; först componerade dhe. D. Gustavus Caianus skref temliga wäll, så och D. Sigfridus, men Antilius skref så här — —.

A. 1660, 31 Augusti höltz consistorium ecclesiasticum Ps.
Dn Doct. Episcopo Joanne Elai Tersero, Dn Doct.
Alano, M. Suenonio, M. And. Nycop.

Om Waza. — Wplästes Hr Gab. Gab. Oxenstiernes
breff om Waza past. försummelse, mz böön där han sigh eij
corrigerar, att han, Dn Paul Boohm, måtte removeras där
ifrån och M. Elaus Skragge, som är Hans grefueliga predi-
kant, kunde komma i hans ställe. — Sent. Skrifwas Hr
Påll till, att han uille taga sig wara och bättra sig eller må
han eij undra att han blifuer removerat där ifrån.

3 Sept 660 höltz consistorium Eccles. i Höge:w. Bisk. D. Doct.
Terseri, Dn Doct. Alani, M. Sven., Borgmäst.
Litzen, Jesenhausen, Robort Rancken, Hans Plag-
man, Syndicus Schefer.

Åbo. — Taltess om andra kläckegiutningen; mena,
om dhe fingio itt stycke på slottett; see gerna att kläckan
blifr omgutin. — Slötz att hwar och en för peningar bör
släppa till teen, Bisk., Past., Profess., Borgm., Råd., Borgare
— at kläckan, den andra, kan omgiutas.

5 Sept. 660 höltz consist. ecclesiasticum i Högehrw. Bisk. Dn
Doct. Joan. Elai Terseri, Dn Doctoris Alani, D.
M. Sim. Kexleri, M. Enev., M. And. Nycopens.

Kangasala. — M. Johannes Arvidi Frisius begärar
weta om V. Cons. will haa honom till prost; och så framt
han skall blifua, att han måtte blifua försehd mz nogon
löhn. — Sent. Blifr praepositus och tager dee prostetunnor
som antecess[ores] hans hafua nutitt. — Framtedde 12 punçter;
androgos af M. Frisio; han begärar swar.

Riga. — 4 Regementz präster kommo: Dn Abraha-
mus Sonck, D. Gab. Calamnins, Dn Johannes Rubbellius, D.
Abrahamus Nicolai; hafwa gifwit Hr Laco, slotz predicanten
i Riga, att dhe intitt wiste mz honom, uthan alt gott, dat.
i Rijga den 28 Aprilis 660. — Men j swenska försambl.
i Rijga hafwa nogra angifuit hr Laco för dätt han icke
skulle wnna nogon redelig präst sitt bröd, som i attestet
fins. Strax hafwa dhe fyra öfuan bem:te präster ångrat, att
dhe samma attest gifuit hafwa; mz Hr Laco Buthelio sega
dhe förbem:te 4 präster för deras personer, att dhe icke
annat weta, än alt gott, ty dät han för hade warit dem emot
war förlikt, när attesten utgafz. Nu hafua dhe giort en

declaration på sit gifna attest, ty swenske försambl. lemmar i Rijga nogra hafua annat emott Hr Lacum, än som D. Soncken, Calamnius, Rubellius och Dn Abrah. Nicolai gifuit hafua, att dät atestett icke så kan sig bestå, ty han Hr Lacus är ej så puur och reen, som dhe skrifua i attestett. -- Nu hafua dhe warit för rätta i Rijga och ära nu satte ifrån sina tjänster till des dhe hafua fåt fulkomlig resolution på en annan ort, nembl. in ecclesiastico supremo, effter dhe ära trääteliga och excipera emot attestet. — Nu seger Episc. att dhe i Rijga icke hafua i dätt consistorio, som dhe D. Soncken, Calamnius, Rubellius och Ab. Nicolai äro dömde, icke ens hafua remitterat eder hijt, uthan till Consist generale aut supremum consistorium. — Consistorium frågade, om icke en dera uill resa till Stocholm. — Vota: M. And. sade, är bäst dät står så länge som man förfrågar sig i Stocholm; jdem M. Enev., M. Sim. — Sent. Consistorium tycker att dhe ej wäll hafua handlat medh eder, icke rät wptagit edra förklaringar; doch will Hans Höge:w. andraga sakan i Stocholm; i medlertijdh kunna dhe få bruka sina präst embete här i landet.

Åbo. — Cemmenärens dräng i Åbo, Peer, hafuer besofuit Malin; nu seger han att han ej will echta henne; hon seger, att han hafr lofuat ächta Malin; han nekar. — Gafz honom lof att betänckia sig till nästkommande onssdagh.

Grelss Pessas hustru är trampat af en skomakares enckia på andre sidan. — Remitterades till rådstugan, att afhemta doom och laga böterna hijt.

A. 1660, 6 Septemb. höltz consistorium Eccles. i Höge:w. Bisk. närwaro, Dn. Doct. Joan. Elai Terseri, Dn Doct. Alani, D. M. Abrah. Thauvonij, M. Enev. Suen., M. And. Nycopens.

Sälöö. — Blind Erich kom fram; tingz ransakningen, dat. i Nagu 660, 21 Julij, wplästes, huaruthinnan Trääfoten och han ära frijkallade, men beskylningen emot fougden wpskiötz till nästa tingh; altså blifuer där uid, att Erich ej kan komma i hospitalet, för än utslag är där giort.

7 Sept. 660. —

Examinerades Dn Henricus Petri Alanus Finströ-
mensis af Dn Doct. Georgio Alano och M. And. Nycopens.,

af orsak att han begärar komma till ordines. — 1) Examinerrades in Genesi, 2) jn Haffenraffero, in Aritmeticis.

Åbo. — Taltes om teen till kläckan; lofwade Magistraten försträckia till 12 lisspund, Episc. 1 lisspund, (Episc.) 1 lisspund Ehrw. kyrekioherden, och slötz att dhe gode herrar skola få sin betalning af förste p:r, som kunna falla för lägerställe och kläckorna här efter, när dhe kläckor som gutna äro komma wp och blifua brukade och winna nogra jntrader.

Doomk. räkningar offererade iag, att måtte öfuersees och begärte att iag med nogon löhn måtte blifua i hogkommen af den behålne spanmålen, 659 års. — R. att mz reknungarna wpskiutes till höge:w. Bisk. och Litzens ifrån herdagen [hemkomst]: och om eder löhn uiliom wij wara bekymbrade, på hwad sät dät skee kan.

Åbo. — Borgmäst. Jesenhausen begärar arest på M. Joh. Frisium, till des han clarerar medh honom om nogra t:r salt. — Sent. Skall blifwa arresterat till des han i morgon swarar borgmöst. i consistorio.

Nyby. — Af Koskis, en bonde Olof i Kattelåss, som hafuer fört sin ryttare Hendrich till en signare i Kikala. — Skall citeras hijt och signaren mz ryttaren. — Skrifua Dn Zach. till.

Masco. — Dn Tomas sacell. begärar att hans capelans ränta ej må honom förkortas i Rusco. Consistorium frågade om nogon i Rusco hafwer hans capelans ränta afkortatt. Dn Thom. sade att han hafuer ej än besökt bönderna. — Consistorium sade, så framt bönderna i Rusco ej wilia gifua eder rätta capelans räntan, så will consistorium gifua eder en förmaningz skriff till Rusco sochna män.

Hr Tomas klagar på en bonde i Rusco sochn, Grelz Nilson i Liukala, att han hafr talt nogot emot honom, som han kan hafwa orsaak att tingföra'n. Consist. kan ej neka Hr Thom. att utföra medh honom dät han kan haa. — Seger att tuå bönder äro, som hafua altid legat wnder Korfuiss, Riti Michell Peiarla, Hinrich Jngis Jöran Jörans., Jören. Hr Thomas seger han hafr Consist. skriff på dhem, att dhe skola lyda wnder Rusko capel med rättighet att gifua Hr Thomae.

Karissloio. — Henrich Erichson hafuer af oächta sängh aflat barn med en, Elin uid nampn; nu hafwa dhe warit för tinget och dömde. Nu begärar dhenne Hinrich weta, huad han skall böta till kyrekian både för sig och

henne. — Sent. Han, Hinrich, skall böta till sin sochna-kyrckia 3 Rdr. — Men hon, Elin Clemetzdatter ifrå Pipala, må stå för kyrkiodörren några söndagar, nembl. 3 söndagar, eller löser sikh medh 1 $\frac{1}{2}$ Rdr.

Åbo. — Hust. Agnis begärar hielp af Nykyrkio sochnen och Nystadh; får breff där på, att sökia hielp i deras försambl. som andra präst enckior pläga få, som fattige ähro.

Birkholt begärar Dn Matthiam Hwittensem till präst i sin siukliga lägenhet; är en student. — Fik lof predika för wälb. Johan Birkholt hemma i hans siukliga lägenhett.

8 7:bris 660 höltz consistorium ecclesiasticum in p[ræ]sentia

Dn Doct. Episc. Joan Elai Terseri, Dn Doct.

Alani, Dn M. Sim., M. Mart. Stodi, M. Thauvoni.

Loio. — Om herredagz man ifrån Loio prosterij wplästes breff hoo dhe hade wtualt, nembl. ven. Dn pastorem i Espo; hafr tagit mz sikh consistorij Rdr ifrån huar past. att lefuera Episc. i Stockholm.

Säxmäcki. — En bonde ifrån Käriniemi by, Mattz Markuson, seger att han ej hafr welat taga hans hust. i kyrckia effter han ej hade betalt 10 öre för barnachristningen, som bonden ej seger är brukeligit. — Taltes om att han hade uarit borto ifrån synod. i wintras; ergo wardt past. Sexmäckensi på lagt böta 4 Rdr aut afstå mz embetett, huilka 4 Rdr ej äro till dat. conten[terade], som Consist. wet. — Sent. Lofwades bonden breff till pastorem.

Lemo past. frågade hwad som huar past. skall gifwa sin herredagzman och fulmächtige. — R. Af dhe störste gelden gifz 19 Dr, af dhe andre effter som dhe ära stora emott dhem som tijo Dr gifwa. Des för uthan till Domcap. gifuer hwar pastor 1 Rdr.

Sagw. — Karin Johanssdatter är lägrat af Johan Sigfridson; nu will han ej ähta henne effter lofuen, som hon seger. Consist. bad henne see till om han är i staden, Johan Sigf.; är han här, gifua Episc. tillkänna, så uill han senda magistraten eller den som är loco Lanssh. att han blifr antastat.

Tammela past. hade hållit gudztjänst i Wånå; då kom kyrckiowerden och bad att han skulle wara dem i sochnan att dhe ej härbergera sådant löst partij. Strax

gudtztjänstan uar ändat kastade en löss kona orent watn i ögonen på kyrkiowerden och sade: »du bör tuetta tig, så kan tu see bättre.» — Sent. Remitteres till tinget.

Om Herredagen.; Kimitöö. — M. Henricus Florinus inlefwereade fulmachten; consistorium befalte M. Henricum wpräfia herredagz p:r för herredagz man, och dhe som till doomcap. skola komma, och senda nu mz första till Stocholm (:lofuade:) till Episc.

Talte om en spetelsk, som will ej begifua sig till Sälöö. — Sent. Sökia assistens när Lanssh. eller den som är i hans ställe.

Klagar och så M. Henrich om dhe som äro trolofuade af salig prosten wilia åtra sig. — Skola komma hijt och swara.

Episcopus påminte om dhe krigzmänss hust. som ära så snara att wilia träda i annat gifte, för än dhe uist weta om dhe äro döda; ty somliga äro wigde igenom berättelse att deras män äro döda; omsider kommer mannen heem. Derföre är rådeligit, att dhe wachta sig här utinnan, att dhe ej uthan consistorij och wiss besked gå till att wiga sådana.

Mascoensis hafr låtit wiga en hust.; nu är hennas man ifrån fiende land hemkommen. — Dhe måtte citeras hijt till doomcap.

Kangasala. — M. Joh. Frisius får en citation att swara Hr Borgmäst. Jesenhaus till kommande måndag till dät han kan hafua honom tilltala.

Wemo etc. — Slötz att hustru Agnis får dee p:r, som kunna colligeras i pungen i Wemo, Lockalax, Nystadh och Nykyreckio, på nästkommande Michaelis och allahelgone dagh. Dätt dhe som wederböra, hafwa sig effterrätta.

A. 1660, 10 Sept. höltz consistorium ecclesiasticum i Höge:w.

Bisk. Dn Doct. Terseri, Dn Doct. Alani, M. Sim., M. Enev., M. And. Nycopens.

Pijkee. — Kyrkiowerden Wiukala Anders klagar, att bönderna i Pijke äro ganska tröga att göra dätt dhe böra göra till kyrkian, wilia intitt hielpa till kyrkian när nogot tarfuas att byggia wid kyrkian. Han begärar dimission ifrån kyrkiowerdz embetett. — M. Simon seger, att där är en i hans försambl. som är sackfält till att böta till kyrkian nogra p:r, dem han ej hafr utlagt, warit åhr och

dag ifrån Herrans natwardh. — Sent. Skrifuas till försambl. att hwar bofast man skola giffua till kyrkian 2 mr k. mt. ingen wndantagandes, huar dee dät eij effterkomma, skola dhe blifua angifna för häredtz tingett; dhe som hafua slages på senasta böndagen i dryckestuga, skola tingföras och saakfällass.

Åbo. — Framtedde sigh Borgmäst. Petter Jesenhaus och gaf M. Joh. Frisium an, att han uar honom skyllig 4 t:r salt, dem M. Johan bekende sigh hafwa fåt; men seger att han å Fäckens wägna hafr fått dhe 4 t:r salt. Hr Borgmäst. will eij dätt bestå, uthan seger Fäcken må betala sin skull siälff. — Consistorium seger, att inga witne ära å ingen sida. Consistorium frågade om M. Johan kan swäria, att han hade skrifuit en sedel så: wäll:t Petter Jesenhaus låter M. Jöran få 4 pund salt af dhe 4 t:r, som i å Fäckens wägna haa M. lofuat; seger ja. Wäll:t Jesenhaus nekar, och giorde sin eed att dät war eij så skrifuit, att han skulle haa å Fäckens wägna. — M. Johan seger, att om dät fins i Fäcken rekning att dee 4 t:r eij äro införda, will han betala borgmäst. Jesenhuss. M. Johan bød till att betala 2 t:r, dee andra 2 stå till Jesenhaus hemkost; — wille eij taga emot; Consist. remitterade deem till doocap.

Somero prostén talte om hielpe ryttarna, som ära hemkomna, att dhe wilia blifua dem quit.

Nagw. — Sigfrid Erichson i Kirias i Nagw sochn; hans hustru spetälsk; warit 6 år i hospitalet; begärar träda i annat giffte. — Sent. Wpskiutes till des Episc. kommer till Stocholm att förfråga sig här om; will mz första skrifwa suar. Hans höge; hijt om dee som begära.

Wåno. — Saligh Hr Samuelis enckia begärar blifua ihogkommen, att hennas son fingo någon lägenhett. — Taltes om inventario; hon sade att där woro tuå gamla koor, wtgamla; en slactade hon, andra blef död; hafr eij råd att betala samma koor. Consistorium sade, att dät är skrifwit dijt, att försambl. i Wåno wille wprätta inventarium effter hon är oförmögen. — Sent. Husen som bönderna haa wndt enckian, kan icke consistorium imbrobera. Påsk p:r och annat som enckian bör haa af försambl. på nåde-året, så framt dhe icke wilia contentera henne, må dhe tingföras och tagas doom på dhem. — Begärar få nogon hielp på resan åt Swärie.

Om ordinandis. — Taltes om Dn Henricus Petri Alanus, D. Henricus Martini Lethalensis, D. Sigfridus Laurentij Poitensis. — Dn Henricus Alanus eskas af Rev. D. past. i Finström; Dn Henricus Martini af D. past. i Lethala; Dn Sigf. Laurentij Pöitensiss eskades af D. Matth. Bergio i Pöitiss som hans skriftt utuisar; fins Masko lådan. — Ordinerades 11 Sept. 660.

11 Sept. 660 höltz Consist i p[ræ]sent. Höge:w. Episc. Dn Doct. Terseri, Dn Doct. Alani, M. Enev., M. And. Nycop.

Wåno. — Taltes om prästegårds inventarium; D. pastor Röökman seger, att enckian hafr ingen boskap lefuerat, nembl. jnventarij boskap. — Dhe gamble husen må ej enckian taga sin kooss, för än sochnan hafr giort dhe nya ferdiga; när dät är skedt, haa dhe lof att gifua enckian dee gamble.

Wåno. — Dn Michael Samuelis begärar blifwa promoverat till nogon lägenheet. Consistorium offererade honom en prästetiänt i Atu hoss Stålhan[d]sken på en tidh, så länge nogon lägenhet yppas kan. Dn Michael tog i betänckiandhe.

Lethala. — Jacob Thomason hafuer belägrat en ryttare hust., Margreta Mattzdotter, som sitt tillhåll hafuer wid Tamista quarnar; nu begärar bem:te Jacob få ächta bem:te ryttare hust., effter mannen hafuer warit borto i siu år och ingen hafr hört af honom. — Sent. Dätt dröges ännu där medh i tuå månars tidh.

12 Sept 660 P[ræ]sid: D. Doct Joanne Elai T:eri, D. Doct Alani, M. Enev. Suen., M. Pratani.

Wplästes Kongl. Kammarenss bref och resolution om Episcopi, Rev. past., oecon., sacellanorum löhn i Åbo, dat i Stocholm 660, 12 August. — Få halfparten af sin löhn i spanmål, andra halfparten i p:r af lille tullen.

Lapfierd. — Dn Laur. Virgulander får confirmation på Lapfierdz och Cristinaestadz sacell. med den condition, att fulmachten sendes till Ehrw. prosten, att han reser till Lapfierd och Cristina medh fulmachten, och förhöra om försambl. wilia goduilleligen taga emot Hr Laurentium Virgulantum. Får han intitt motståndh, kan Rev. Dn praepos. sätta in honom. Wilia dhe ingalunda taga emot her Laurent.

Wirgulandrum, kan Rev. Dn. prepositus senda oss fulmach-tan igen.

Dn Laurentius Rivelius begärrar, att honom måtte nogot förwndt blifua i löhn, för dät han förestod gudztjänstan ifrån Walburgi 660 till des Dn Laur. Virgulander effter consistorij anordning tog emot tjänstan. — R. Rev. Dn praepositus lägger dem emellan, att han får nogot.

Åbo. — Cemmenärens dräng, Peer Erichson, hafr lägrat hans piga, cemnärens Bertilss, Malin Hinrichz-dotter. Han nekar uilia taga henne, Malin, ty han aldrig hafr lofuat henne. — Sent. Emedan cemnärens dräng hafuer kränckt Malin och han icke står till att öfuertala att echta henne, hwarföre remitteres dhe båda till cemnärs rätten att dhe blifua tillbörligen näpste för sitt jllaka förehafuande.

Pemar kläckare bar fram en skrift om kläckar husen, som dhe wilia hafua bort till Moisio; sakan warit wid tinget, där som alla man af sochnan haa witnat, att dee altid hafua mins, att kläckare husen aldrig [?alltid] hafua lydt wnder kyrckan och ej wnder Moisio, som M. Florini skrift uitnar.

Åbo Magistrat kommo fram och handlades om kläckgiutningen, den andra, och luttringen medh teen och kop:r, att smelta i hopa, för än giutningen går an. — Sent. Slötz att han bör haa betalning för huart namn på kläckan; han söker huar och en siälf. — Får 50 Dr k. mt. för hela tempererandet för teens och koppars sammanblandande till båd[a] kläckorna. — Till att beslå kläckorna är honom beuiliat, så framt han will giöra för dät köp som andra giöra. Slötz, att han får 100 Dr k. Mt. för beslaget för båda kläckorna, som han giuter. Han får en försekring om betalning för båda kläckornas giutninglöhn.

13 Sept 660 höltz Consist. i Episc. D. Doct. Terseri, Dn Doct. Alani, M. Thauvoni, M. And. Nycopens.

Wirmo. — Dn Lambertus klagar att (hans) åhörarna hans gifua honom ganska ringa 3 cappar sädh. — Sent. Får en förmaningz skrift, att dhe äre skyllige gifua capelanerne, som råd haw, en halff tr, och dhe som fattigare äro nogot mindre, doch ingen mindre än fyra hwar capelanen.

Messeby. — Lanssh. wälb. Hr Ernest Creutz bref, att D. Magnus Vallaeus måtte komma till past. i Mäseby.

Åbo. — Maria Willamsdotter, myssemakerska, begärrar blifua skild ifrån sin man, Pål, effter han hafr råkat

försee sigh emot dät 6 budet. — Sent. Päll mz Maria skola komma nästkommand onssdagh till consistorium.

Nyskans. — Karin Olofzdotter hafuer warit här i Consist., gifuit tilkenna, att Ryssen hafr wpbrendt hennas moor[s] huss och hennas egendoom; begär nu itt beuiss och recommendation på sin hemresa, att hon kunde blifua på resan af got folk hulpen, både af andelige och wärldzlige ständz personer. — Sent. Hon får skriff.

A. 1660, 14 Sept. Åbo; om lägerställe. — Wnder-skrefuo Hr Borgmästarna högachtatt Nicol. Litzen och Borgmäst. Brochius nogra grafställes breff, som war kyrckioherdens, att han och hans k. hust. skulle hafua frijt lägerställe; doch wnderskrefz mz den condition att borgmästarna och dän rådman, som tiänar wid doomk. hafua frijt för sina personer, när Gud dem kallar.

15 Sept 660 höltz consistorium ecclesiasticum i höge:w. Bisk. Dn Doct. Joan. Elai Terseri, Dn Georg Alani, M. Enev., M. And.

Mäsekyä. — Dn Magnus Wallæus framtedde sochnenes vocation till past., både af moderkyrckian så och af capellet; refererade hwru Lanssh. hade recommenderat honom till domcap. — Sent. Wpskiutes till des Bisk. visiterar där i winter.

Casus: En hafuer trädtt ifrån sin ächta säng, tagit en kona, war borto mz henne 2 år; nu kom han heem, brukar hemmanet tillika medh hust., men liggia ej i hopa, hon uill. — — —

Mäsekyä. — Woro nogra bönder Johan Mattzon i Mäseby, Jacob Olson Tackakoski landbonde, och begerade å sochnanss wäгна Dn Henricum coadiutorem i Längälmä. — Sent. Effter som consistorium hafwer för sendt till den lofliga försambl. i Mäsekyä en skickelig person, dhen Consistorium förmenar sochnan ej hafua nogot emot, uthan honom goduilleligen emottaga, effter som Episc. och Consist. hafr ährkänt honom godh, alså kan dätta bero här widh, och befalla eder Gudi etc. — Hafr där god lägenhet, kan ej därifrån mistas.

Hattula. — M. Marcus Pauli anhåller, att han måtte blifua past. i Hattula; seger att ingen är emott honom. —

Sent. Wpskiutes här medh, effter som Bisk. är rest till Stocholm, att swara till des Consist. får skrifua Höge:w. till här om.

19 Sept. 660 höltz Consistorium i Dn Doct. Georgij Alani närwaro och M. Enewaldj Suenonii närwaro.

Åbo. — Leionbergz ryttare, som hafuer mysse Maia till man, Päll Pålson wid nampn; hon Maria Willamsdotter, hon fallit i hoor; frågades om han uille taga henne igen. — R. Han uill inläggia nästkommande onssdagh skriftteligen.

20 Sept. 660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Sim., M. Enevaldo.

Helsingforss. — Wälborne Lanssh. Ernest Johan Creutz bref wplästes, hwar wthi han sender itt breff eller en skriff och befallning till fougderne, att dhe skola tillika medh läns- och fierdringzmännerna wara Bisk. i visitationerna och doomcap. till biståndh. Så och laga så, att Doomk. tr. richtig blifua clarerade, där icke uissa quittensier finnas när fougderne. — Ligger i Hattula lådan.

G. Carleby. — Dn Carolus Hordelius, som war förordnat att wara paedagogus i G. Carleby, inlade en supplication, hwar wthi han klagar, att G. Carleby boar ej uilia honom emottaga, uthan wpskiuta ifrån den ena tiden till den andra, att prolongera tiden. Consist. frågade om prostén icke hade warit i G. Carleby; sade »ja, men borgarna woro ej hemma». — Sent. Kan stå till Bisk. ankomst mz swar, ty dät är lång tijd till Walburgi än. Gifua nogon sochn bort hafr Consist. ingen macht till; will resa till Bisk. — Sent. Consist. will gifua honom attest, att han här warit hafr.

Hattula. — M. Marcus Pauli Zadelerus begärar komma till Hattula; past. seger att försambl. där sammastädes begärar. — Sent. Skrifuas honom swar, att Episc. är ej nu hemma; är ouist om gellet icke blifr delt; är än tijd för än nådeåret är wthe; altså kan M. Marcus hålla sig stilla så länge som Consist. får skrifua Ehrw. Bisk. till och där på kan falla swar etc.

22 sept. 660 höltz consistorium i D. Doct. Georg. Alani, M.

Sim. Kexleri, M. And. Nycop. närwaro.

Birkala. — En bonde ifrån Birkala, Anders Jöranson i Kåmala, hafuer trolofuat en piga, Maria Knutzdotter; nu

uille han ej fort, effter hon war nogot beröchtat; därföre blef henne pålagt att frija sig uid tinget, och där hon kan dät giöra, skulle han taga henne; nu är hon rest åt Stocholm i höstas nu, och war här i staden öfuer winteren och är än ej igenkommen. Nu begärar han få lof att giffta sigh. — Sent. Åhr det så som bonden hafuer föregifuit, tillåtis bonden träda i annat giftermåhll, effter som hon är ej mer förwendandes tillbakas igen.

26 Sept. 1660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Simone Kexlero.

Åbo. — Framkom Pål Pålson, Leijonbergz ryttare, huilkens hustru, Maria Willamssdotter hafuer låtitt belägra sig i hans frånwaro. Pål begärar nu skilias ifrån henne. Woro båda tillstades. — Frågades om han uill taga henne igen. Han, Pål, swarade: ingalunda. Consistorium förnimmer att eder hustru hafuer fallit ifrån sin ächta sängh, och i begäre skilnat, altså wplöser consistorium echtskapz-bandett eder emellan och tillåter Pål giffta sigh huar Gud honom kan försee. — Skall och här på få skriffteligit swar.

Sälöo. — Blind Erichz och Trääfotens Brites ransakningar uplästes, hwilka punctar gingo honom wnder ögonen. Taltes om hanss kost, blind Erichz; förfråga hoss bockhållaren, hwru mycket huar hafuer i kost, och hwad han på Lanssh. wägna menar om blindh Erich.

3 Octob. 660. — Ps. D. Doct. Alano, M. Enev. Suen., M. And., Borgmäst. Brochius, Borg.[m:] Jesenhuss, Ranken.

Åbo. — 1) Kåppar, af den afbrenda, sälies till Pemar kläckan it skeppund å 14 ör k. mt. marken.

2) Slötz, att borgmästare och råd få öfuerblefna kläckekepparen på betalningh; lofuades.

Lundo. — En ryttare Jören Nilson Packala är död i Narfwen; dät andra hans kamrater witna Jören Hinrichson i Wangio, Simon Pålson i Packala, Clemet Michelson i Kariaala; nu wil enckian giffta sigh. — R. Remitteres till tinget att de uitnen giöra sin eed här om.

Blind Erich. — Slötz att effter han är frij för hwfutsakan kan få årligen 3 tr spanmål, 1 tr korn, 2 tr rågh, 2 pund kiöt, 4 pund strömming till en behagelig tijd, att man kan förnimma om han gör en märkelig bättring. Doch får han dätta uthom hospitalet, och kan ej för sin orolighet skull blifua mer wid hospitalet.

13 Octob. 660. — Ps. D. Doct. Alano, M. Suenonio, M. And. Nycopens., Borgmäst. Brochio, Jesenhaus.

Åbo. — Taltes om nya kläpper. — Slötz att den till stora kläckan, som nu giötz, skall wara till wigt 8½ lisspund bitzmars wicht; till den andra mindre kläckan bör kläppen wara 6½ betzmars pund.

15 Octob. 660. — Ps. D. Doct. Alano, M. Suenonio.

Åbo. — Wpläst[es] Episc. breff (: suaras om onsdag:) af innehåll huru rijkzdagen är begynt, om des propositioner, och hwru såsom Drottning Christina begärar få öfua sin påweske lära, allena disponera i sitt lifgeding, och att ingen må henne liffgedinget disputerä, ingen heller må tala eller dadla hennes religion — uill H. M:t haa. — Taltes om att rijkzråd mz Hertigen ära wäll öfuer ens komne.

A. 1660, 17 Octob. höltz consistorium ecclesiasticum i Dn Doctoris Georgi Alani, M. Abrah. Thauvonius, M. Suenonius, M. Simon Kexlerus, M. And. Nycopens.

Åbo. — Wplästes concept till höge:w. Bisk. om swar på hans höge:w. breff.

Pemar. — Taltess om, nembl. M. Abraham, att han hade uarit i Pemar och ransakat om p:r, som uoro wpburna till kläckegiutningen för nogra år sedan. Gästgifuaren sade, att alt war eij wpburit af försambl. som segz, seger att en stoor summa är lefuierat Willem Daidson, kläckan mindre än Willam hade lofuat; pålade M. Abraham honom, länssman aut gästgifuaren, att sökia Willam Daidson.

— Om bänckarnass lagning. Försambl. anhölt att adelen måtte först byggia sina, sedan uilia bönderna böggia sina bänckar. Begärte att consistorium uille gifua en skriff och befallning till adelen, att dhe byggia först.

— Om prästegårs bygning taltes och förmantes och. Wrdialä. — Sacell. Dn Olaus Olai kom mz försambl. breff af adelen wnderskrifuit, nembl. Bäckén, Nättebothn, Claas Skarp, heredtzfogden. — Wpskiutes till nästkommande sommar Henrici; i medlertijd kan han förestå med troohett tjänsten. Skrifues adelen swar, att dätt wpskiutes till vidare betänckande och högw. Bisk. ankömt.

Consistorium påminte honom Consist. och Episc. breff, hwar uti han förbiuder, att ingen bör löpa okallat. Han sade att han hade aldrig sett nogot breff; bad om för-

låtelse. — Påmintes honom, att han är nyligen död, pastor. — Dn Olaus blef ordinerat 651; war när jungf. Karin Ho[r]n på siätte året, sedan capelan i Wrðiäla.

Stigelius är i Helsingborg j Skåne; seger sig uara regementz pastor, och hafua confirmat. af dhe wärdzliga. Begärer och så Consist. confirmation.

Åbo. — Matth. Thomae studiosus, en enckias prästson. S. hust. Dorothea And:dotter blef i sommars död; anhålla hennas barn, att dhe måtte få niuta den hielp af Euraåminne dätt år som hon dhe förria åren nutitt hafuer. — Fik recommendation till präpos. att dhe niuta nådår effter sin moor.

1660, 19 Octob. Citerades D. pastor i Haliko Dn Aeschillus till den 7 Novemb. att suara till dät han hade slagit Erich Person i Mylli-Pärä i Kimito soch[n] boande.

20 Octob. 660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Suenonio.

Pargass. — Markuss Erichson i Skrobbo hafr lägrat Sara Jacobzdotter; hafua warit uid tingett, hade lagläsarens sedell; begärer weta sin kyrkioplickt. — Sent. Han står 3 söndagar in loco peccatorum eller löser sigh mz 2 Rdr; gifz sedell till prästerna i Pargas, och tages sedan in i försambl.; står i stora kyrckian Pargas.

Effter middagen woro Dn Doctor Alanus, M. Simon, M.

Abrah. Thauvonius, M. Suen., M. And.

Stocholm. — Kongl. bref ankom medh order, att Kongl. begrafningh skeer den 28 Octob. — Texten blifr predikat 1 Tim. 4: v. 6, 7, 8 inclusive. — Ringningarna continueras alt ifrån begrafningz dagen effter förut skrifna order, dat. i Åbo Doomcap. 6 Augusti 1660:

24 Octob. 660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Suenonio.

Nycarleby. — Om en soldat hustru, Karin benemd, som är wigd i Lilkyro, när hennas man war borto, Michel Stååll uid namn. Nu frågar D. pastor i Carleborg om han må få wiga Ståålen wid en annor. — Sent. Consistorium will först förnimma, huru bem:te Karin blifr dömd uid heredtztinget, som hafr trädt ifrån sin echta säng. Sedan skall Ståålen komma hijt och taga här i doomcapitlet suar och skilio breff.

Åbo. — Kongl. M:tz begrafningzdag siunges: »O Herre Gud! af himmelrijk», »Wår tillflycht» etc.

Rännemäcki. — Haliss Grelss dräng, Henrich Simonson, citerades till den 7 Nov. att suara Walborg Mattz-dotter, huarföre han ej henne will ähta effter lofuen.

29 Octob. 1660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. And. Nycopens.

Nousis. — Dn Johannes Allenius seger, att prästegårds husen ära förfalna; bönderna tröga att byggia i synnerhett itt stall, som taak felas på; begärar en förmaningz skriff till försambl. isynnerhett till kyrckiones sex[män].

Åbo. — Daud Hatten, spögubben, begärar nogon hielp; får af fattigkistan nogott.

Kimito. — Erich Anderson ifrån Kimito sochn och Hijttis by, ähr trolofuat medh Margreta Christersdotter i Kalssnäss; wilia nu skilias åth; hon burit hem gåfuorna, hafft hog till andra, som seges i brudgummens fars supplication. Kunde fögo neka här till. Brudgummen hafuer och så andre gångin begärt sina gåfuor igen. Erich seger, att sedan han förnam hon hade burit gåfuorna igen, och lagt sig på en annors mans arm, sedan fik han kalt hierta till henne. Hon sade att hon är wng, kan ej haa hog till att giffa sigh, uthan will resa bort och tiäna got folk; två gångor hade hon, Margreta, tagit gåfuor, först tog hon af en frij wilia, men andra gångin bekänner hennass fader Christer i Kalssnäss, att han öfuertalte sin dotter taga emott gåfuorna. Nu wilia dhe ingendera fort, uthan begära änteligen få skilias. — Vota et Sent: M. And. och alla: Han, Erich, gifuer 2 Rdr k. mt. till doomkap. och 1 Rdr. till sin kyrckia, lika så bruden; så och past. arfuingar för dätt S. probsten hafr trolofuat dem emot ordningen, at hon uar för wng, fadren och giort illa, som hafr drifuit här på; i lika måtto bruden som hafuer burit gåfuorna igen, — böta till doomcap 4 R. Dr. och 2 Rdr. och gossen får ej giffa sig på 3 år än.

7 Nov. 660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano.

Wskäla aut Åboo. — Henrich Bertillson, en dräng, födh på Ryssbackan, tiänar nu i Wskäla i Skrädala by, när Märthen Kuldhä; är trolofuat mz en ryttar enckia här i Åbo H. Elin Jöransdotter uid nampn, bor här på Ryssbac-

kan; nu will Hinrich åtra sig. — Resolutio: Skall citeras till i dagh fiortan dagar till, som är 21 Nov.

Österbothn. — Studente p:r pro 660 af Kalaiocki och Nerpis uille prosterna per wexel hijt försenda, huilka ära här nogra doch flitiga studenter deputerade.

Haliko. — Dn pastor i Haliko, Hr Aeschillus, war citerat till denna dagh att suara huarföre han hade slagit Erich Person i Möllepärä by i Kimito sochn; men lyder till kyrkia till Haliko; bonden kom, men past. eij.

Rännemäcki. — Grelsas dräng comparerade eij effter citation till denna dag; skall komma och i dag fiortan dagar till, nim. 21 Nov.

8 Nov. 660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. Enev. Suenonius, M. Simone Kexlero, M. And. Nycopense.

Haliko. — Dn past. excuserar sigh, att dät är menfört är siuk, kan eij nu komma, begärer få tingföra honom först, sedan uill han comparera i consistorium. — D. Aeschillus skifr han hafuer kallat honom en skelm. Bonden sade han, Hr Aeschillus, kallat honom först, och slog honom. Sedan kallade iag honom skelm, sade bonden; seger att han, bonden, hafr welat gifua honom bara hafra. Bonde[n] nekade, sade sig gifua honom så got som han gifr sitt härskap. — Sent. Denna saak remitteres till Kimito häredtzting att ransakas, och sedan kan Dn past. den här ransakningen p[ræ]sentera.

Nycarleby. — Rector Carlander begärar, att Pedersöre måtte revoceras, som är M. Marco Pauli beuiliat. Hafr Episc. bref. — Resolutio: Kan eij giöras här till för än Episc. kommer hem; är och Rev. Dn Nicolai Ringij söner diekne p:r af Nycarleby sochn deputerade, som in actis fins uara slutitt 660, 25 Aug.

21 Nov. 660. — Ps. D. Doct. Georgio Alano, M. Abrah, M. Enevaldo.

Kangasala. — Clariss: Frisij breff ankom, huar uthi han gifuer tilkenna, att en soldat, Erich Lucason uid nampn, är för 21 år sedan utrest, och hanss hustru för 12 år sedan uigdh af M. Frisij antecessore mz Brusius Mattzon; nu witna 2 soldater edeligen, att Brusius är för 2 år sedan död och i Strassburg begrafuen. Nu uill Erich taga sin hustru igen. Frågas om han får lof att taga henne. — Sent. Om dät sig så aldeles hafr, som wyrdige pastor M. Frisius föregifuer,

gifz honom lof att taga henne uthan ceremonier; doch wnderuisar försambl. att hon icke förargass här aff, ty hon är hans echta hustru.

Saahalax. — Eskill Mårthenson i Rauckola by och Saahalax geld, är trolofuat i Kangasala kyrckio mz Pål Månsons dotter i Kangasala sochn, warit nogra wekor när bruden, är 2 gånger lyst för honom, och sedan hemrest. — Sent. Consistorium sender en copia af Lanssh. Hr Johan Ernest Creutz bref och befallning till fougderne, länssmännerna etc. att dee skola assistera i sådana och andra fall. — Belangande kyrckiowerden, som Rev. Dn pastor omtalar, kan han först göra reda för sigh och sedan afsätties han, så framt han ej lofuar bättring.

22 Octob. [Nov.] 660. — Ps. Dn Doct. Alano, Dn M. Abrah. Thauvonio, M. Enev. Suen., M. Sim. Kexlero.

Episc[opi] bref wplästes, dat. i Stocholm 9 Nov. af innehol om riksdagz slut och annat.

Haliko. — Karin Simonsdotter, en botzman enckia i Toppiöckio, uill taga Mattz, en dräng, till echta jbidem. — Resolut. Skaffa sig 3 bofasta män, som blifua löftesmän, att båtzman är död, så att dhe kunna göra sin eed uid tinget, när så fodras; och när hon dät får kan Dn pastor sedan lysa 3 gånger för dem och låta dem sedan komma till copulation.

Nondala. — Dn Sigfridus Jacobi Textorius begärer få blifua paedagogus j Nondala. — Resolutio: Dn M. Samuel Frisius, conrector scholae, wille resa dijt och mz ehrw. M. Stodio past. loci förnimma huru [det är] medh paedagogo, som för dätta warit hafwer, om han wäll hafuer sitt embete förrättatt eller om han hafr warit försummeligh, och dhe intitt wilia mer hafua honom, må han removeras, och där dhe då begära Dn Sigfridum i Hr Jacobi ställe må han insättias å Consist. wägna och förmanas till flitighet, och dhe som sina barn sätta till honom att lära, dhe då beuisa sin benägenhet emott honom.

23 Nov. 660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. Enevaldus Suen., M. And. Nycopens.

Rännemäcki. — Ifrån Haliss Hinrich Simonson, Grelsens dreng, framkom mz Walborg Mattzdatter; hon seger att han, Hinrich, hafr budit henne p:r på echtenskapz lofen 1/2 suensk Dr. Han seger att hon kastade p:r ifrån sigh;

hon nekar. Henrich kan ej neka att han hatuer mz henne att beställa; hon seger att han uar ihopa mz henne uid höanden. Han will ej taga Walborg. Kan ej neka att han hafr begärt henne echta, Walborg. Bød henne p:r för än han låg när henne; förmantes att betänckia sigh å båda sidor. Hon begärar honom fögo; seger att han slår henne, wett ej huru mz henne kan öfr gå medh tiden i echtenskapz ståndett. Doch önskadhe hon att hon kunde blifua uprättatt igen. Förehöltz honom ächta henne; uar stor synd, som han hade så olagligen inlåtit sigh mz henne. Påmintes honom den stora synden. — Wpskiötz till efter juull, att Consist. kan förnimma om hon är hafuande i medler tidh.

26 Nov. 660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Thauvonio, M. Sue-nonio, M. Kexlero.

Åbo. — Emellan bockhållaren Erich Nilsson och S. bockhållarens dotter J. Maria Eliaedotter är kommit något missförståndh; komma kläckan itt till Rev. Dn past. och förhöra sakan och see till att componera henne.

Åbo. — S. bokhållarens enckia kom fram mz sin dotter J. Maria Eliaedotter; modran uill weta huru dät är mz Maria och honom. Han seger han wett icke annat än got mz dotteren. Bokhållarens enckia sade, att bockhållaren hade sagt (menar) den letferdiga kona skall få man på dätta maner. Enckian sade att han skulle haa sagt han uill icke hafua henne till sin hora, myckit mindre till sin hustru. — Erich Nilson sade, att han intitt wett annat än ärligit och gott medh monss(?). — Wplästess itt attest, af Matthia Boetio och Matth. Person gifuitt, att J. Maria hafuer sagt hon hafuer intitt mz honom att giöra och intitt begärar hon honom. Erich Nilson sade, att han är frij för hennes hwss, badh så sant sigh Gud hielpa till lif och siäll att han icke wett annat än ärligit och gott mz och sade att han uill gifua en skriff där på. Men hon Maria uil haa ed af honom. — Bockhållerskan sade, att alla hålla medh honom, och ingen medh henne. — Erich Nilson sade, att han uill giöra henne frij medh en skriff, att han icke wet annat än ärligit och gott. Consist. attest kan hon och få medh, om Erich Nilsons bekenneelse. Mor, Eliae hust. sade, att han, Erich Nilson skulle haa kallat henne fylbytta. Erich nekade sig sådant haa sagt. Den som har fört dätta skualler är'at [är'et] en karl så hafr han logit som en skelm, är'et en quinna så har hon

lugit som en hora, sade Erich Nilsson bookhållaren. — Consistorium arbetade om enighet. Erich Nilson sade att han uill suara till alt efftertaall; han wet intitt utan alt got mz Maria Eliaedotter. — Enckian sade att hon betäncker sigh till morgonss. Anhöllo consistor[i]ales om förlikning strax. — En piga är orsak till alt dätta buller, som hade tiänt enckian. Erich will suara för alt efftertall för den högsta rätt, om sådant fodrass kan. Där medh så förliktes boockhållaren och J. Maria så och J. Maries moor medh den condition, att Erich Nilson gifr J. Maria witnes skriff att han wet ej annars än ehrligt mz henne. Consist. attest får J. Maria och om hon will haa.

27 Nov. 1660. — Ps. D. Doct. Alano, M. Abrah., M. Sueonio, M. Simone Kexlero.

Åbo. — Lindula And. som lefuer jlla mz sin hustru, kiört henne ifrån sigh. — Sent. Hr Arfued förmanar honom taga henne igen aut komma i morgen till doomcap.

Wäsilax. — Dn pastor skrifuer om en soldat hustru, Henrich Johansons, hafuer råkat i hordoms last medh en löss dräng. Hon är fält uid häredtz tingett till 80 Dr S. m:tz böter; nu anhåller Dn pastor på drängens wägna, att han måtte få träda i giftermåll mz en annan och ej mz bem:te soldat hustru, effter dee haa utståt wärdzlig plicht. — Sent. — Effter sakan hafr warit tingfördh, han bött, kan drängen tillåtas till annat giftermåll, men först moste han stå för kyrkiodörran tree söndagar och ej få lösa sig mz pr och sedan intagas.

Lundo. — Anders Mattzon i Nautila tiänar när Erich Michelson, lagläsaren; hafr lofuat i consistorio ächta Gertrudh Jöranssdotter, så fram[t] hon kan fria sig för andra uid häredtz tinget. Han comparerade ej. — Resolutio: Drängen skall citeras till den 5 X: bris att suara henne Gertrud här i consistorio.

660, 28 Nov. höltz Consist. ecclesiasticum p[ræ]sentibus Dn Doct. Georgio Alano, past. Ab.

Åbo. — Magistraten begärr weta consistorij mening om den mindre doomk. kläckass beslagh, medan den större af kläckegjutaren är mächta plumpt beslagen, om icke en smed må taga den mindre att beslå henne; kommer fremmat och seer beslagit, kunna dhe kanske dadlat' och mena

att icke bättre smedar skulle wara i Åbo. — Sent. Haa honom på rådstugan och förehålla honom, att dät är plump, och låta smederna besichta arbetett; låta honom see store kläckans beslagh.

Raumo. — Dn Abrahamus Sonck hafuer warit feltpredikant i 15 åhr; begärar blifua promoverat till Wrdiåla pastorat.

Säxmäcki. — J. Ingebor Stenssdotter begärar den manssfolckz stoll, som den gården hafr warit tilldelt för dätta tillika medh Hartuikz arfuingar, som hon effter S. H. Arffwed Horn bekommit hafr. — Resolutio: Får bref till pastorem i Säxmäcki, att han ställer jungfrun klagelöss, tillställer henne sitt tilbörliga stolrum.

Bierno. — Dn Nicol. sacell. frågar om dee skola få tjänst i Bierno skäregård, för än dhe kiöra timber till capellet, som in visitatione förordnat war. — Sent. När dhe begynna att kiöra fram timber få de tjänst, så länge capellet blifr ferdigt, så framt dhe, bönderna, mz alfuvar drifua på att capellet blifr ferdigt. — Hr Carl får giffta sig när han får uiss beskee, att hans hust. uid Sälö är dödh, kan taga sig hospitalsspredikantens attest och fougdens ibiden.

Åbo et Wskäla. — Henrich Bertilsson hafr gifuit Elin Jöransdotter, en ryttar enckia, 2 halfua Dr S. Mt på trolofning; inga witne synnerligen, uthan han och hauss moor. Han kunde ej neka synnerligen, att han hade gifuit henne p:r, doch ej därpå. Hon uill gerna haa honom, men han nekar willia taga henne; sega dee intitt haa att beställa mz huar annan. — R. Hon må haa dhe tijo mk han henne gifuit hafr, dem han henne ifrån hafr och skall lefuerera henne igen.

Åbo. — Anderss Lindu hustru framkom; huilka hafua träta sin emellan. Bondila hustru och Hampila woro medh, hans, And. Lindulas; Hampulas hust. sade, att And. Lindula haa bekänt han hade drifuit henne uth, lofuat han aldrig will taga henne igen; när han blef öfuertalt, att hon skulle komma hem af Hampula moor. Badh rådman, att Hampula moor skulle gå till bordz, men förböd sin hustru aldeless, och badh henne strax, sin hustru, gå af stugan. Jnlade hustru Elisabet Erichsdotter, Lindula And. hust., en skriff huru dät war tillgångit. — Hr Arvidus Florinus hade warit när honom å consistorij wägna; förehölt honom, att han ej så får kiöra henne bort. Han hade lofuat taga henne

igen, om hon hafuer aut får löfte för sig att hon uill hålla sig wäll här effter. — Sent. Skola båda rådmän Lindu mz sin hustru komma i morgon 10 här, så får consistorium förnimma, huru saken hafuer sigh.

Ryttare Henricus Jacobj citeres till morgons 10 slår. Kangar Lasses mågh, war på landet bortrest.

29 Nov. 1660. — Ps. D. Doct. Georgio Alano, M.

Ålandh. -- D. praepos. begärar weta om Dn Henricus i Finström kan få hafua sin förste messa öfr hela landet effter gammalt bruk. — Resolutio: Consistorium tycker praepositi förslagh godt wara och tycker wäll wara, att Dn Henricus blifr hulpin af försambl. See brefuet ex actis utgifuit, på andra sidan.

Biörneborg och Åbo. — Rowäsi sochn uar deputerat collegae Dn Jonae Vrigstadio emot förhopning, så fik cursor Abrahamus hela sochnan och där mz klagar Jonas, att han hafr helt mist. — Resolutio: Behålla huar sin halparten i winter och (och) tillkommande sommar och effter som Dn Jonae utskickade hafua gåt en dell af sochnan, en dell Dn Abrahami, willa nu dhe lägga i hopa och taga huar sin halpart af dät colligerade, eller huar behåller som han fät hafr, och i tillkommande höst, will Gudh, gå åter. Dn Jonae utskickade dät Dn Abrahami haa gåt, eller huru dee bäst komma öfr ens; Och Dn Jonas får till recompans för sin resa och eliest brist i Rowäsi nu i höstas; -- får han nu in 2:dis Orriwäsi.

Åbo. — Lindula And. citeres till onssdagen nästkommande skriffteligen.

5 X:bris 660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. Sim., M.

Abrahamo, M. Enevaldo, M. Andreas Nycopensis.

Åbo. — And. Mich. uill haa obligation af hust. att hon ställer sig bättre här effter än [här] till skedt är. Hon uill haa honom wp och weta huad hon hafr emott honom. Consistorium tycker att hon kan dät wäll göra; han och lofuar handhafua henne som en redelig man. — Resolutio: Tala medh Borgmäst. att han sender två rådmän, och Här Arfuedh, capelan, som wprätta itt contract eller skriff dem emellan, och sättess vite emellan och förlika dem.

Åbo. — Maria Willamsdotter skall stå kyrkioplicht, begynnades 9 x:bris, ståandes huar dagh till Thomae dagh i finska försambl. och tages sedan in på stora gången.

Åbo. — Dn Petrus Simonis begärar få en annor soehn än Nagu, som han kunde få nogot spanmähll uthi bätter än af Nagw. Jtem studente p:r af Masco.

7 X:bris 660 hölt Consist. ecclesiasticum j Dn Doct. Georg.

Alanus, M. Abraham Thauvonius.

Åbo. — Taltess om Lindula And. och hans hustru, som ära i träta mz huar annan. Han begärar obligat. att hon må ställa sigh wäll mz honom här effter, så will han taga henne igen. Hon will ej gerna gifua skriff, men lofuade omsider; där emott will hon att han förobligerar sig där emott. Hon låter skrifua en skriff, af Hr Arffwedh Florino. Consist. will see öfr henne; Consist. will i morgon tala mz borgmäst.

Citeres till den 20 X:bris att suara till den siduörning Consistorium så och hans hustru är wederfaren, till det hon kan hafua honom tilltala. Hwar dätta ej bliffr effterkommit, kan han ej förundra sådan straf fölier, som kan fölia på försittande och föracht.

Lundo. — Anders Mattzon i Nautila och Lundo soehn för boandes, nu wara i tjänst när Erich Michelson, hafr för här i consistorio warit, lofuat Gertrudh Jöransdotter echten-skap här i consistorio, så framt hon uid häredtztinget är frij för andra, bliffr befriat uill han taga henne. — Sent. Skrifuas lagläsaren till här om och han citeres till nästkommande onssdagh, And. Mattzon.

Åbo. — Nogra diekna påikar kommo som hade tagit testimonium; begärar att hans, Matth. Matthiae testimonium måtte förändras, att jnobedientia dät ordet måtte utslutas och att dhe alla 3 fingo i hopa en liten winter soehn kan wara Rect. en ähra. Dee måtte och dep[re]cera om de sin scholemäst. haa förtörnat och uara ödmiuka.

10 X:bris 660 hölt consistorium i Dn Doct. Alani, M.

Enev., M. And. Nyc., Borgmäst. Brochij, rådmans Ranckens.

Åbo. — Lindula And. hustru uart tillfrågat om hon hade stält nogon skriff, att han må wara säker om sitt lif för henne. R. Neij. — Consistorium tycker mz borgmäst. är skäligit hon ställer caution för sig, effter han Lind. And. uill taga henne mz den condition igen. — Consist. beswärade sig, att han ej uill comparera effter budh och cita-

tioner; lofuade att dhe uille excomunicera honom af försambl. och hålla'n som en hedning så framt han uill så procedera och förachta andelig och wärzlig rätt. Borgmäst. lofuade göra sitt till i denna saak. Hennes supplication uplästes. — And. Mich. hade för excuserat sig att komma för sin siukdom, men af fögo wärde.

Om Kongl. May:tz ringning; taltess om dhe 3 månader skola continueras länger än till jull. — Står till Bisk. hemkomst. — Hålss fördragh och så mz musicen så länge.

12 X:bris 1660. — Ps. Dn Doct. Alano, M. Thauvonio, M. Suenonio, M. Kexlero, M. Nycopens.

Wskäla. — Studiosus Dn Johannes Petri Wskälensis begärar studente p:r af nogon praeposituram. — R. Skall få när nogon bliffr ledigh.

Sagw. — Class Clemetsons hustru ifrån Härmälä by, Maria Simonsdotter, är råkat i hordoms last mz en wng karll Johan Hinrichson i Kugböle; nu begärar Johan få ähta Maria. — Jacob Larson i Skiörbäck, Clemet Olofson i Caualdo och Clemet Bertilsson i Caualdo witna, att bem:te Class Clemetzon, Maries man, är i fremmanda land fallen i hoor och rymbt ifrån våra; förmoda alt så att Consist. effterläter Johan taga Maria och henne wprätta, medan han henne kränckt hafuer. — Resolutio: Så framt wäll:t Johan Orre, så och öfuanbem:te witne som förmäla att Class Clemetson är i hoor fallen i fiendeland och rymbdt ifrån våra till fienden, tillika medh uitnen kunna dätta mz eedh betyga sant wara, som dhe, Jacob, Clemet i Caualdo, båda witnat hafua, som öfuanbem:t står, och wilia swära till alt efftertall, kan consistorium medh sådan condition låta Johan och Maria till echtenskap komma, eller göra eed uid häredtz tinget, att Claas hafr giort hoor i fremmande landh, och är wist rynd ifrån våra till fienden.

Karekw. — Johan Pålsson begärar få ähta Sigf. ähta dotter som han hafr mz sin hustru Anna. — R. Får ähta henne.

Äbo. — M. Joseph, Murmästare, seger sig hafua trolofuat Hr Arvidi Florini piga Elin Jörensdotter, hafr gifuit henne 2 ringar, som Hr Ambrosius hade henne gifuit å hennes wägna; är lyst 2 gånger för dheem, han hafr eij uarit, M. Joseph, tillstädes när märken gofuos. M. Joseph passar fögo på henne; hon behagar honom intitt. — Reso-

lutio: Effter pigan Elin Jöransdotter will ej fort, skall hon böta till dee fattige 1 Rdr och gifua honom sina gåfuor igen, och hvad han på henne kostatt haffuer.

Poitiss. — Brita Hindrichsdotter förmäler, att hon är trolofuat mz Johan Hinrich[son] i Hyppessby, är och worden hafuande af honom; nu will han, drängen, åtra sigh. Resolutio: Så framt dät är så sant, som hon berättar att dätt är laga trolofning och lägerssmåhll kommj emellan, skall D. pastor Bergius drifua på att han tager henne; will han ej lyda, skall han komma att suara här i consistorio.

Mässekylä. — Dn Henricus Kokerus klagar att han ej blifuer wppehållen af dhem som niuta nådeår på innewarande år. — Resolutio; Skrifuas prosten M. Joh. i Kangasala till, att han talar mz dhem som niuta nådeår effter saligh prosten eller hans arfuingar, så och capelans enckian, att dhe laga så, att Hr Hinrich icke måtte lida nogon nödh medan han där är förordnat att wppehålla gudztjänstan.

13 X:bris 660 höltz Consist. Eccles. i D. Doct. Alani, M. Thauvonij, M. And. Nycopensis.

Lundo. — Anders Mattzon i Nautila hafuer belägrat Gertrud Jöranssdotter, lofuat här i consistorio taga henne om hon är frij för henne [=andra]. Hafr ingen kunnat henne beuisa nogot uid heredtz tinget än ärligit; nu hafr lekwäll lagläsaren dömdt honom, And., till p:r böte och där mz som lagläsaren menar, friat drängen ifrån Gertrudh, som han lekwäll belägrat hafuer. — Gertrud framtredde en stoor hoop med bönders nampn och bomärke, som uitna att dhe icke annat weta mz henne än dät som ärligit och gott ähr. -- Consistorium förehölt honom den stoor syndh, som han bedrifuit hafuer; förmante honom taga henne och försona där mz synden. — Han fruchtat att hon skall wara alt för ondh. Consistorium frågade hoo är som talar illa om henne. Anders sade att Thomas Hinrichson i Nautila hafr sagt för Märthen i Hackula, att Gertrudh icke skulle wara frij för andra. Böd än då consistorium till att han skulle taga henne. Han nekade. — Resolut. Effter Consistorium icke kommer honom till att hålla sin lofuen att taga henne, altså remitterar Consist. henne och honom till winter häradtztinget, att drängen And. må beuisa henne, om han kan henne haa med nogon annan at beställa, som han refererar sig in på. Thomas Henrichson i Nautila skulle haa sagt för Heckula Märthen.

Wskäla. — Stud. Dn Joh. Petri, capelans sonen i Wskäla, blef tillsagt Somero prosterij studente pr. p[ro] A. 1661, doch på Hög E:w. Bisk goda behag.

17 X:bris 1660. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. Enevaldo S., M. Sim. Kexlerus, M. And. Nycopensis. Stocholm. — Mertha Larssdotter, S. Matthias Bongzenckia, seger att bookhållaren Erich Nilson hafr frijat till hennas dotter, men intitt effter kommit. — Begärar assistens af consistorio, att hans gifftermåhl måtte i Åbo förhindras; brefuet dat. i Stocholm 30 Nov. 1660. — R. Att hennes bref är kommit om hennes begäran; suara att dät kom för seent, kunna ej giöra här till, uthan hon hafr hans obligation.

Episcopi Aboensis breff, om nogra saker passerade uidh Rijkzdagen i Stocholm. — Om doomk. tr af Kimito, som räster a An. 1622, in till nu. Grefuinnerna sega, att ingen hafr där på fodrat. — Resolut. Är fodrat i G. Roth-[ovii] oecon[omi] tijdh af hopman Nättelhorst, för måtte migh på doomkyrck. wägnä w:ne Lanssh. befallningz skriff till hopman Nättelhorst, att han skulle låta Doomk. tr fölia. Blef ej effterkommit. Om Sagw sade M. Abrah. för än som han mister Sagw uill han mista prof. th. och blifua uid Sagu allena. Skrifua Hr Erich Kettarenio till, att M. Abrah. hafr aldrig wpsagt Sagw, att Hr Erich ej seger sin lägenhet där wp etc.

Åboo. — Nogra borgare beswärade sig, att M. And. rector, icke hade gifuit dem effter lofuen för hans bygning gambla, som wpsattes af dem. D. rector refererade sigh på borgmäst. Jesenhaus, som hafuer hört på contractett.

Nyby. — Dn Barthollus Simonis, S. past. son, begärrar nogon hielp för sin fattigdoom skull. — Resolutio: Får visitera tuänne härader, Haliko och Wemo, om hielp på nogra söndagar punge p:r af huar försambl. för hans fattigdoom skull, doch icke colligeress på dee dagar som studenterna böra haa, uthan andra dagar i helgen eller söndagar.

Hattula. — En dräng Mattz hafuer trolofuat en piga [i] Kalfuola sochn Margretha Michelssdotter i Kutissby, war framme i visitationi. — Resolutio: Skrifuas Röökman till att han drifuer på att han ächtar henne. Kan han ej uträtta så må han beswära sigh för Lanssh[errens] vicario, så framt dhe icke uilia medh godo komma, att han låter föra honom och henne hijt till Henrici tijdh.

660; 19 X:bris. — Ps. Dn Doct Alano, M. And. Nyco-pense.

Åbo. — En ryttare Henrich Michelson ifrån Wskäla sochn, Skrädarla Class Mattzons. Han hafr ej warit när sin hust. Margreta Larsdot[te]r, föd i Åbo, sedan han kom hem; hon hafr burit barnet till honom. Han seger att han kan ej wara när henne; om han skulle liggia när henne skulle hon stjäla bort kläderna hanss, Hinrichz, och dricka wp dhem. Consist. sade, att dät kan ej hielpa till nogon skilnat; ären likuäll itt kiött. — Consistorium bad honom taga henne till sig till proff. Consist[orium] frågade huad hon dricker. [Svar]: öll, brennewin tobak. Hinrich sade alt hielper och är henne nöttigt. Seger sig ej kunna uara när henne. — Resolutio: Henrich må wara huar han kan öfuer helgen; bäst uoro han uille wara när henne Margreta; doch skall hon uara här nästkommande Henricj. Barnet måtte han så länge försöria och gå till borgmäst. och råd här om att see huru dhe kunna finna råd för hennes fyllerij.

Pargas. — D. Ericus Johannis Hassell får 661 årss studente p:r för sin flijt och fattigdoom skull.

Åbo. — Erich Stångh medh sin hustru kommo för rätta; hon klagar att han slår henne. Han seger hon ställer sig som ingen ärlig hust. bör; seger att han måtte rymba ifrån henne; uar ifrån henne hela sommaren för hennas olåt; bad mig mz skriffter komma hem; iag kom effter hennas begäran hem, hölt sig icke stilla mer än några dagar. — Han bekänner att han slog henne mz tåflan för hennas jllacka mun; kallat houom »markatta». Consist. sade att hon bör wyrda sin k. man och ingen bör förbrå huar annan, uthan nu förenas. Consistorium talte enskylt mz henne, sade att hon bör wara mannen undergifuin, ställa sig som en ärlig hust. Bör icke reta honom till wrede. Hon sade att oenighet uar kommen af dät, hon sade att stadztjänarna uoro och krafde några saaköre. Consistorium förmante henne förenas, till en stor högtijd, som nu tillstundar. — Han förmantes enskylt till enighet; han suarade mächta höfligen, lofuede på sin sida ställa sig wäll emot sin maka. Consistorium förmante henne och hon lofuede och sig wara from; gofuo där mz huar andra handh.

Lundo. — Bertill Jöranson ifrån Käreckiss will taga sin hust. igen, som är fallen i horerij. — Sent. Han får taga henne. Hon få gå i juull till kyrckia; hafr hon råd

gifuer hon nogot till kyrckian. Absolverass i sakerstigan; talass om hennas fall på predikostolen och sega hennes man hafr. tagit henne till nåde, affidia hennas bråt när försambl.

I. N. J.

A[nno] 1661.

3 Januarij höltz Consistorium Eccles. i Höge:w. fadrens närwaro Dn. Doct. Joanne Elai Tersero, Dn. Doct. Georg. Alano, M. Enev. Suenonio, M. And. Ny-copens.

Åbo. — Höge:w. Bisk. talte om Rijkzdagen. Tackade Gudh att hanss resa war wäll aflupin, och fan consistorialerna uid helsan. — Togh fram Rijkzdagz beslut och bijafskedet.

D. Fridericus Georgij Helenius, krigzpräst wnder öfrst leutenampt Olof Bengtson Jgelström ifrån Rautalambij, och Käxholm folket. Öfuersten för des regement är Hr Gustafuus Horn. — Bem:te Dn Fridericus begärar nogon promotion. Consistorium lofuade haa honom i got minne.

Dn Sigfridus, saligh Hr Bisk. D. Doct. Aeschilli Petræi [son], begärar någon promotion. — Consistorium uill gerna hafwa honom i got minne.

Åbo. — Skrifuass itt bref till prosterna, att past. komma hijt, som lägenhet haa, komma hijt till marknan eller senda sina capelaner(na) hijt, så will Episc. communicera, huad wid Rijkzdagen passerat är, så och Rikzdagz beslut och bijafskedett. — Skrifuas uth.

Om visitatione taltess; — visiteras i Wemo heradt för marknan.

Waza. — Sochnamän, bönderna, begära Dn Petrum Jesenhaus till pastorem, när Gud kallar Hr Päll Bohm. — R. Obilligt postulatum.

Hattula försambl. vocerar Dn Hemmingium, sacell. i Kyo. — Consistorium will gerna hielpa Hr.

Masco. — Praepositus Dn Henricus och Dn Thomas skola citeras till marknan tillika medh ryttaren, som klagar att hanss hust. är wigd mz en annor i hans frånuaro, med så och dhe, som uigde äro.

Ekenäss. — Wälbördig Jochim von Liebstorffens recommendation för Hr Matthia, Rect. i Ekenäss, att han måtte blifua promoverat till past. jbid. så framt Dn Henricus, nu warande past., kunde på annor ort blifua transfererat. Höge:w. Bisk. skriftr suar och will gerna hafua honom i minne.

19 Jan. 661 höltz Consist. Eccles. i Höge:w. Episc. Dn. Doct.

Joanni Elai Terseri.

Wemo. — Wplästes itt attest gifwit af Hr Larses enckia i Lethala, huilken hade haft capelanen för i Wemo, Hr Erich wid nampn, och sedan Hr Larss, past. i Lethala warit; hustru Elin, S. Hr Laur. enckia, uitnar att hennes salig man Hr Erich, då han war sacell. i Wemo hade den täppan oklandrat som Dn David i Wemo och Hr Marcus ibidem så och 2 t:r spanmäll där till som Hr Erich war till dömdh af heradtztinget att contentera. — På hust. Elins bekenneelse hörde wyrd. past. i Lethala, wäll:t Josep Jacobson lagläsaren och Dn Henricus Lucander.

Sahalax. — En lagmans doom wplästes, angående en saak emellan maioren wälb. Jost Quant[en] och D. past. i Sahalax.

Prästerskapet af landet kommo till Henrici. — Episc. talte om delss huad som uid Rijkzdagen förleden passerat war och huad som nu är till att giöra, att när wij få höra huru nådeligen Kongl. May:t hafr sig förklarar på prästerskapz postulata om kyrekiordningens fortsättiande, lofuades (fingo) confirmation på privilegierna, prästerskapz; Drotning Christina hafr intitt giöra mz administratione ecclesiastica.

Fingo tillsäielse, att när consistorium nogon citerar och ej will komma, eller nogot resolveras, att Lanssh. skall assistera, kan dät ej skee, uill Kongl. May:t assistera consistorium. — Nu will consistorium gerna, att prästerna komma tillhopa i morgon effter afftonsongen, och om mondagh andra cessionen.

Pöijtiss. — En ryttare hade fåt bref till sig wid Warsau, ifrån Erich Michelsons syster, att han[s] hustru i Pöijtis är dödh; där på tog han Stiernekorss frilla; nu är han, ryttaren Hemming Märthenson, hemkommen och will nu taga sin hust. Walborg, som wäll hade sig förhållit hemma. Nu begärar han weta om han får behålla sin förra hustru. — Stiernekorss frilla, som Hemming hafuer fått, är födh wid

Linköping, Karin Månssdotter; är och wigd i Danmark af en dansk präst, som leutenanten, wälb. Stiernechorss witnar skriffteligan, som Dn past. Matthias witnar. — Sent. — —

Haliko. — Brita Thomassdotter är belägrat af en dräng i Padaiss; han bortrömd för 8 år sedan, sakan af politcis ej sedan wptagin. — Resol. Hon må tagas i Gudz huss, effter hon låter see en sön boot och bättringh. Kan nu ej länger förhålla henne salighetenes medell. — Fik breff.

Kangasala. Klagar öfuer tuenne personer, som trolofuade äro af prästen i kyrekian; pigan häter Walborg Pålssdotter, drängen Eskill Mårthenson i Sahalax; will nu Eskill åtra sig, begärar assistens. Seger M. Johan att effter Eskill är i annat prosterij, will migh ej lyda. Begärar assistens af Someroense.

Rusco bönder wilia haa nogot mer än 2 t.r wijnsädh. — Episc. bad dem behålla dhe 2 t.r, till des visitatio skeer, så will Consist. här om disponera i bästa måttan. Mantall uid Rusco ära — 33 ungefär, men i Korfuiss -- 13 1/2.

Fingo sedell på dhe 2 t.r, att behålla till vidare consistorij betänckiande. — Klaga att här finnas hwssfolk, som icke hielpa till wijnsädh, hafua likwäll rådth att utgiöra nogot.

Grefwen i Waza skrifuer hijt om Jesenhusen, som uil komma till past. effter Hr Päll i Waza, dät han ej will. Högwelb. Grefuen lofuar att uilia hielpa Hr Johan Marci coadiutore än mz wnderhåldh.

Korpo. — En bonde will hafua sin förra hustrus systers dotter dotter. Episc. sade att dät kan ej lätteligen låta sig giöra.

Alandh. — Bref ifrån prosten om nogra saker begärer consistorij confirmation på; see i brefuet. — Sakan ransakass in loco, och sedan remitteras till doomkapitlet.

20 Jan. 661 höltz consistorium ecclesiasticum i Höge:w. Bisk.

Dn Doct. Joannis Elai Terseri, Dn Doct. Georgij Alani, M. Stodij, M. Kexleri, M. Tauvonij, M. Enev. Suenonij, M. And. Nycopens. och nogra prosternes och past. i stiftet närwaro.

Höge:w. Bisk. påminte för huad orsak att dhe woro, clericiet, hijtkomne, nim. att få tala medh dem för huad orsak Synod[us] blef förhindrat att hållass, af orsak att iag wijd Rijkzdagen så länge drögde. — Nu will man korteligen

gifua tillkänna acta comitalia: Altså hafuer iag författatt huad huar dagh blef afhandlatt: 28 Sept. war första sammankomst uid R:dagen; propositioner woro: 1) om Kongl. testament; 2) Christinae recess; 3) om Regeringz formen; mz Christinae handel hölss actioner å 1 Oct. in till den 14 Octob. — Sedan fingo ständerna af Rijkzregeringen ett prospect om regeringz formen; handladess om dhe 3, om regeringen, som feltess, nembl. om marsken, cantzlären och skatmästaren. — Tandem slötz af ständerna och voterades af adelen, att Kaggen måtte blifua marsk, G. Magnus cantzläär. Blef och tandem slutitt, att Hr Gustavus Bonde skulle blifua skatmästar.

Lapfierdh. — Om M. Laur. Kempe, om han får behålla pastoratet, begärar Gen. Helmfelt categoricam respon-sionem. — R. Togz i betänckiande till morgons.

661: 21 Jan.

Coadiutores begärass af D. past. j Korpå, past. son i Karcku, noch past. måg i Remitto; Linnelöfuen begärar eller procurerar för en ifrån Kimito: Dn Barthollus i Rusco begärar och ordines till Rusco. — Jtem en stud. ifrån Sagw begärer winteren. — Resolutio: D. Barthollus i Rusco skall predika sin profpredikan nästkommande onssdagh, som är 23 Jan. 661; dhe andre skola examineras i morgon.

Episc. talte om nogra Kongl. resolutioner, som äre gifna andra Bisk[ops] stift i Swärie, som icke i gen[eral] resolutionerna fins, som i Linkiöpin[g]s stift i Tiust, Aspeland och Seweda, gifua dhe fogden 1 öre Silfr mt på huar Dr i förzlehöhn, resolverat att dhe af prästerskapet slippa mz 1 ör k. mt, så framt dhe ej föra är Kongl. resolutio. — Prästerna begära att dät må tryckas. — Af Skara stifttz resolutioner, klaga att i desse krigz tijder hafua af krigzfolket lidet stoor skada. — Resolut. Kongl. M:t: att där som befinns, att dhe hafua ledit skada, skola blifua ihogkomne medh nogon lindring i sina utgiffter. Clericiet mente, att dätta skulle finnas i gen[eral] resolutionerna; är ej af nöden att på nytt tryckass.

N. B. Frågass i Cammaren i Åbo om dhe hafua nogon wnerrättelsse huru prästegårs husen ära delta i saligh Bielkenss, Högw. Hr Nilss Bielkess tijd, som wyrdige prosten i Töffsala sade i hans prosterij delt är, ähr ej tuifuelss med mindre är delt i andra prosterij. — Resolutio: Grant frågas där efter; tryckes intitt om husens hållande. — Episc.

mente, när bonden bygger itt huss wäll mz taak förwarat, och past. tager dät emott och botar när drop kommer, så kan taket wara länge, men när dät blifr alt för gammalt, att bönderna då på nytt reparera takett.

Åland. — Daniell Hinrichson är fången i Asien under Turken i Finedien (Venetien?) hafuer fåt Kongl. bref att besökia landet om hielp; 400 Rdr tarfuas till lösen; är af Jumala sochn en båtzman. — Kan skee dät är en part af dee löparna, som Rev. Dn praepositus om klagar. — Hinrich Olson i Ringisbohl från Ålandh och Jomala sochn hafr fåt Kongl. bref att sökia hielp om sin son som [är] j fången[skap], Daniel Hinrichson. — Till Hr Boetio, prosten på Åland, skall skrifuas och förfrågas om en båtzman, som skulle haa fåt en skriff af Kongl Maj:tt att haa lof att sökia hela stiftett om hielp; är ffongen i Tourkijtt. Henrich Olsons son i Jumala.

Wplästes huad som war passerat effter begrafningen mz måltidhen, huru och när hon angick, nim. a 9 om afftonen till 2 slog warade den måltiden; och hwru Rijkzråd, Bisk., Ridderskapet, Prästerskapet, Krigzbefålet, Borgerskapet och Bönderna [beslutit].

Sedan taltes om och wplästes huru Drottning Christina inlade en protest att hon uille komma till regementett; men blef henne aldeles afslagit igenom en reprotest.

Wplästes och så resolutionerna på Åbo stifttz postulat 1) om prästerskapz privilegier; — blifua handhafde in till Kongl. Maj:ttz maiorennitet af rezkregeringen.

2) Monga oordningar inritass: 1 emot privilegierna löpa prästerna till herrarna om promotion.

3) Episc. och Consist. hafuer och tillsäielse om assistens i sitt embetess utförande hooss Kong. Maj:tt att Hr Lanssh. skola assistera dem. Blifr dät ej effectuerat, will Kongl. M:t och regeringen skeppa rät.

4) Om dem som förachta doomcap. citationer. — Resolut. Kongl. Maj:t will tillhålla Lanssh. att dhe tillhålla dem, som blifua citerade, att dhe comparera; wilia dhe ej lyda Lanssh. will Kongl. Maj:t assistera.

5) Om sabatz bråätt klagade clericiet. — Wardt lofuat af Kongl. Maj:t hafua itt proiect af clericiet huru och på huad sätt dhe måtte blifua straffade; när dät blifr stält, will Kongl. Maj:tt å nådigt behag dätta resolvera.

6) Om grafuar, som höga ära bögda i chorerna, begäres dhe måtte blifua afskaffade. — R. Jnga grafuar böra

wphögas i chorerna, utan nöden fodrar. Stora stolar i kyrkior blifua reformerade. — R. Wthan Lansh. skall dätta mz Bisk. laga, att alt ordenteligen må tillgå.

Om den öfuerflödighet, som brukass medh matt och dryck, i kläder och annat i gestebodh. — R. Episc. medh Consist. och clericiet skola fatta en disposition här om; dän wäll Kongl. Maj:tt öfr see och fatta en wiss ordning. — Fins i Norkiöpingz besluth 1604 så och Örebro besluth 1617; decreta Episc. och consistorialium i Nykiöping 1638; wisa på Norkiöpingz beslut 1604 och 1617 i Örebro 28 Feb.

Episc. förmante in genere huarium och enom in om prästeståndett, att dhe icke bruka för långt hår.

Capelans enckiorna och sacellani hafua och frijt en dräng för utskrifning (frijt).

Om tijonde ordningen taltess. Episc. mente är bäst blifua wigh Kongl. Gustaffz breff, saligh i åminnelse. — R. Effter Consist. hafr lof, må hon tryckass.

Biörneborgz schole staat är af Kongl. Maj:tt remiterat till grefuinnan att hon wille däm löhna. — Skrifuas en recommendation för scholan och senda till grefuin[nan] så och en copia af Kongl. Maj:tz resolution, gifuin 660 på Rijkzdagen i Stocholm. Jtem en recommendatio till Kongl. Maj:tt och om samma staat.

Om Mäsekylä past. proponerades om Hr Magno Vallæo, som hafr vocat. till past. och tillika med Hr Päll i Biörneborgz schola colleg. Båda haa vocat. af försambl., men i synnerhet Dn Magnus af Hr Lanssh., Hr Johan Ernest Creutz, som sitt sätterij där hafuer. — Slötz att D. Magnus Canuti blifr pastor. Till sacell. åstundar weta hoo kommer till i sacell. D. Magni ställe.

Hattula. — Talte Höge:w. Bisk om delningen, nembl. Calvola är beuiliat af Hr Gen. Gubernuren, Hr Peer Brahe, att dät skulle delass effter Hr Gregori dödh. S. prostens son kom ifrån Pijke; nu är prosten dödh; hafr nu i sommar hög. G. Excell:tz Peer Brahe för Höge:[w] Bisk. bewiliat nu till öfrflödh.

Masco. — Kom en sak fram, att en ryttares hustru hade Dn Thomas wigt med en annor i hans frånwaro; war Hr prostens ryttare; utreste mz hielperyttarna. War sagt af hans ryttemästare Joseph Hinrichson, att han uar dödh. — Dn Thomas sade för dätta att prosten haa befalt honom wiga dem tillsammans. — Rytturen framkom; Erich Jacob-

son bekende sigh hafua warit borta i 4 åhr, 2 år sedan han utreste blef han fångin och war fångin $\frac{1}{2}$ år; 656 drog han uth, 658 blef han fångin; rychte att han uar dödh kom då han blef fångin. — Consistorium sade, att i hade intitt bort troo nogons relation för än som han hade gåt på tingett medh andra och gjort sin eedh, att dät war sant han uar dödh; för hade i icke bort wiga nogon; Episc. sade att i hade bort töfuat här mz i 5 eller 6 år, för än som man kunne förnimma rätta sanningen. — Wpskiutes mz denna saak till onssdagen nästkommande.

Episc. talte om sina tryckte saker, och seer gerna, att huar praepositus will taga af hans Höge:w. arbete. Lofuade wilia taga öfr Genesin $\frac{1}{2}$ Rdr af värsta paper. — Töfssalensis tog 7 exempl.

M. Abrah. Thauvonius hafr lofuat fordra på 2 saker, om en student och en som är römd ifrån sin hust.

661, 22 Jan. höltz consistorium ecclesiasticum i Höge:w. Bisk. närwaro, Dn Doct. Joan. Elai Tersero, Dn Doct. Alano, M. Stod., M. Thauvoni, M. Enev. Suen. M. Joh. Prat., M. And. Nycopens.

Pargas. — M. Joh. Pratanus kom fram och lätt läsa wp sin confirmation på Kimito pastorat, gifuitt af Högw. grefuinnan, fru Elsa Elisabeth Brahe. — Slöttz att Hanss Ehrw. M. Pratanus får Consistorij confirmation och så på Kimito past.

Wskäla. — Dn Christiernus Agricola junior klagar, att en part af herrarna i sochnan wilia kännass wedh ägorna ifrån prästegården, får intitt hugga ued på ägorna, fast han hafuer lof af häradzhöfdingen. Dhe achta intitt weder parterna, domen, häradzhöfdingens, uthan taga weden ifrån prästen. — Ting blifr nu om torssdagh; begärar en af consistorio, som tinget biuistar. — Resolutio: M. Abrahamus Thauvonius blef där till förordnat, att biuista tingett å consistorij wägna.

Dn Christiernus junior klagar öfuer sin ringa lägenhet; åstundar att consistorium wille haa honom i minne på nogott sätt.

661, 23 Jan. höltz Consist. i Dn Doct. Episc. Joan. Terseri, Doct. Alani, M. Stodij, M. Simonis Kexleri, M. Thauvoni, M. Enev. Suen., M. And. Nycopens.

Ekenäss. — Hust. Elisabeth Rothovia får en recommendation till wyrdige probsten i Lojo, att han talar medh clericiet i prosterijt, att dhe wille vara benägne, att hielpa henne nogot årligen för hennes trång[mål], saligh k. fader och man skull, som hafua gott förtiänt af stiftett, att hon i sitt enckeståndh må sina nogot åtniuta.

Om sacell. or[d]ning. — Om dät skall vara trygt att trycka den Wibor[g]ss ordningen.

Carleborg. — Dn Joannes Vlonius sacell. klagar öfr sin suaghet; begärar att Dn Petrus Pictorius må få blifua hanss vicarius. — R. Får effter hans och Rev. Dn past. begäran.

Carleborg och Gamble Carleby. — Dn Casparus Marci Neostadius är vocerat af Gamble Carleby stad till paedag[og]um; — får confirmation. Och Dn Petrus Hordelius blifuer collega i Nycarleby i Dn Caspari ställe; — får och så confirmation.

Limingo. — R. Dn pastor i Limingo seger, att försambl. ej kan hålla 3 kapellaner; begärar blifua frij för sin broorson i Jio, att han ej må honom på trängas; om han då änteligen skall taga 3 sacell., han då måtte få Dn And. Mathesium. — Resolutio: Effter han hafuer tagit Dn Marci son i Carlöö till coadiutorem, må dät och så där uid blifua till Consist. vidare betänckiande.

Rusco och Korfuissboar kommo fram i consistorio; wiste fram consistorii giorda ordning medh deras gudztjänst och prästens eller coadiutoris wppehålle woro dhe wäll till frijdtz. — Men Ruscoboar klaga, att Korfuissboar draga sig wndan Rusco kyrekiobygning. Corfuissboar för lofuat uilia hielpa, som consistorij bref utuisar. — J ordningen om gudztjänsten är ej infört, hoo skall få nyårsdag, trettonde dag, Marie bebodelsedag, Midsommars dag, Michaelis- och Allahelgona dag, antingen i Rusco eller Korfuiss. — Korfuiss är kyckiomässa Mich. dag; få både i Rusco och Korfwiss.

Masco. — Wyrdige prosten D. Henricus Hoffman begärar Dn Barthollum, kyrekiowerdens son i Rusco, till coadiutorem; han uill taga honom hem till sig och hålla honom, så will han laga att Rusco och Korfuis boar få [gudstjenst] på föreskrifne alla helgedagar. Får beskee i morgon, när Consist. får höra huru han predikar.

Rusco och Korfuiss woro stridige om wijnsädan; Rusco boar gifua tijonde öfuer 40 t:r, men Korfuiss boar gifua i tijonde 13 t:r allenast. Nu wilia Ruscoboar wnnä gerna Korfwissboar en t:r af wijnsädan, och dhe haa 2, men wilia ej gifua sig där mz till fridz. — Dömdes att Korfuiss få aff dhe 3 t:r, som förordnade äro. till wijnsädh, 1 t:r; och dhe andre två till Rusco, och huar och en som går till H. natuard skall gifua en halför. i bäckenet huar gång; men hussfolk som råd hufua och handtwärkare årligen gifua dhe 2 ör. S. Mt. De som hafua donerade hemman fåt af nogon och ej gifua tijonde åt chronan, uthan åt sina hussbönder, dhe må gifua 4 ör. S. M:t om året. — Hr Frosten lofuade för sitt hemman gifua som honom donerat är. Lofuade och tala medh Hr hofmästaren, Högw. Hr Gustavi Horns, som och hafuer fåt hemman i Korfuiss till donation.

Korfuiss. — Korfuiss boar begära få [gudstjenst] en böndag i höanden och långfredagh.

Wskäla. — Hr Christer Agricola junior begärar Wichtiss. — Resolutio: Står så länge, att Episc. får visitera i Wichtiss. Står försambl. hårt på capelanen i Wichtis, kan consistorium icke gå ifrån sin tillsäielse, men i fal han ej kommer, är Hr Arvjo Florino past. tillsagdh.

Masco. — Erich, prostens i Masco ryttare, begärar divortium medh sin hustru, Margreta Hinrichzdotter, som är i hanss frånuaro wigd mz Eskill Erichson. — Resolutio: Erich Jacobson får skiliobreff ifrån Margreta Hinrichzdotter.

M. N. -- Dn Doct. Georgius Alanus begärar confirmation på Pijke praeposituram. — R. Hanss Högw. kan få här på.

Wirmo. — Eskill Sigfridson, en soldat i Wirmo sochn i Holiby, och hanss hust. Lisa Jacobzdotter är fallen i hordoms last med en annan, effter hon ej uiste annars än han, Eskill, war dödh. — Han som henne hafr belägrat, Thomas Clemetson begärar nu henne. — Hafua stått sitt straff wijd häradtz tinget. — Erich Mattzon, i Wemo sochn i Kyrkomäcki, seger uist att Eskill begärar skilnat. — Resolutio: Eskill Sigfridson får taga Elisabet Jacobzdotter till ächta, effter dhe haa stått sitt werdzliga straff, och hafua haft lägersmåll, icke annat uist, än han war död. — Doch för än de uigas, skall Eskill komma hijt och taga skilnat.

Masco. — Erich Jacobson, ryttare, prostens. reste ut 656 Martini tijd, blef fången 1658 i Litto[u]en, war fän-

gen $\frac{1}{2}$ år. — Frågades när hans hust. Margeta Hinrichzdotter blef uigd mz Eskill Erichson. — R. 1 Nov. 1659. Men prosten bekende, att dhe woro wigde för än Episc. kom hijt, ty Episc. kom först i Augusti månad 659; är altså den osan, att hon är wigd mz Eskill Erichson 1 9:bris 659. — Frågades om inga af hanss stalbröder uiste att han uar fången. — R. Kunde fögo weta där om; jcke heller hafr han, Erich, skrifuit heem. — Frågades huadh prosten hafuer att försuara sig mz. — R. Att Joseph Hinrichson, hanss ryttemästare, hafr bekänt både för generalen och prosten att han, Erich, uar dödh. Cornäten Carl Carlson förde först rullarna, att han, Erich, war dödh. Prosten hade fram tuå bönder, som skulle witna mz honom, att dhe haa och hört dätta taall; war Jacob Mattzon i Kuritulas och Masco Simon Nilson i Humikallas; dhe hade ej hört ryttemästaren säga, han war dödh, wthan hört af andra. — Prosten begärar dilation om bättre beskee här om. — Resolut. Fik dilation att skaffa sig bättre beske. — Erich Jacobson blifuer nu skild ifrån sin hust. Margeta Hinrichzdotter; där på får han breff. Eskill Erichson skall intitt boo i hopa medh Margeta Hinrichzdotter, intill dess deras saak blifr wid häredtzttinget sliten, och sedan skola dhe komma hijt.

Mz twänne Kimito boar, som ära wana att föra timmer i flåta hijt årligen och Höge:w. Bisk. i förledne sommars 661 [? 1660] 23 Jul. handlade mz, nembl. — accorderade iagh oecon. i Episc. och consistorialium närwaro mz ofuanbem:te bönder som fölier, nembl. — för 6 stora balkar om 7 famna, som lëntes af Hr Assessoren Krokio, som Kanckas woro, huar om 4 Dr kmt och oecon. gifr tullen. — 50 str om 7 famna nogot bättre än itt quarter i lilla ändan, och huar för 1 Dr k. Mt. — 50 om $5\frac{1}{2}$ famn, å 28 ör k. Mt, huar först i vår att hijt föra och lefuerera dem här i åån. Siälfue skola dhe gifua tull för dhe 100 str, men oecon. för dhe 6 st. stoora. — Dito fingo dhe på handan 20 Dr. k mt.

24 Jan. 661 höltz consistorium ecclesiasticum j Höge:w. Bisk. Dom. Doct. Joan. Terserus, Doct Alanus, M. Simon Kexlerus, M. Enev. Sven., M. And. Nycop. närwaro.

Carleborg. — Taltess mz Rect. scholae, att han får ordineres i morgon; önskade honom lycka och wälsignelse till ordination.

Rector scholae i Carleborg begärer till collegam Dn Samuelem Canuti i Maalax till Nycarleby; togz i betänckande.

Dn Matth. i Lämpälä begärer nogon sacell., som ledig är. — R. Kan ej denna gången låta sig göra, wthan consistorium will haa honom i gott minne.

Limingo. — Till past., så framt försambl. will låta sig behaga, 3 capelaner at föda, må Dn. Matthesius, And. blifua den tridie, huar och icke må Rev. Dn past. behålla Hr. Marci son, Dn Johannem Marci, till coadiutorem, som han tagit hafuer till dhes hanss son Dn Gabriel kan blifua capabel att taga ordines.

Remitto. — På Henäss är en fateburss hustru, hustru Brita, som hafr haft en ryttare Christer Mattzons fougden — Mattz Mattzon heter hanss ryttare — huilken fougden bekänner är död blefuen i Pålandh; reste wäll uth mz andra krigzfolket 655, men 656 måtte iag åter rusta i hanss ställe och åter igen till Rysslandh; rustat till Ryssland 659. — Försäkrar altså wäll:t Christer Mattzon Doomcap., att hans ryttare Mattz Mattzon är uist dödh och will suara till alt effter taall, att hust. Brita må få träda i annat gifte. — Sent. På wäll:t Christer Mattzons caution och försäkring tillåtes hustru Brita taga sig annan man, huar Gud henne försee kan, och Dn past. i Rimito må dätta tillåta.

Kariss. — Stud. Olaus Michaeliss hafuer lägrat Margreta Hinrichzdotter; will henne taga till ähta, dät honom blef admitterat. Bad att han skulle få gå här i Acad. sedan han är wigd; consistorium bad honom slå sig till nogot annat vitae genus. — Klagar att past. i Kariss hafr satt honom ut ur kyrkian; begärar få uigas annorstänss.

Åbo. — Dn Henricus Severini mz sin hustru kom fram; blef till talt af Bisk. för hans jllacka öknampn, låter ingen blifua frij, öfuerlöper mz skälssord biskopen med hans huss, Bisk. hust. kallat nogot Elof Dumbe etc; öknembnar sin hustru, swärmor, kyrkioherdens hustru och andra; behöfuer ej sådant lijda, sade Episc. Han will ej wpräck[n]a hanss skamlösa ord och odygder, dee ära nog kunnige. — Hustru Sara jnlade en skriff; klagar att dhe i 16 år haa warit tillhopa och icke öfr 2½ år i allan tijd haft piga. — Förhindrar henne och barnen göra sina afton böner, fört fram skamliga nampn på hela slächtan och hädelige ordh, kallat henne i dag hon kom utur kyrkian: Kåpparbergz hora, trulpossa; hafuer sagt henne haa (sagt att hon hade)

hafft en saltpossa, där af kallar han trulpossa. Hust. Sara hade funnit på golfuet en liten salt possa, där mz hust. Sara mz en annor hust. logo ått denna possan, och sade att en annor, som hade warit i huset, haade uist släpt honom. Hr Hinrich hade smakat på saltet och ej fåt ondt där aff. — Seger att när hon går att besökia sin moor, seger han, att hon går i horehuss; begärrar nu hust. Sara, att hon måtte få skilias ifrån honom; hon är nu utmattatt af hans låt. — Hr Hinrich nekar och seger sig ej hafua skanderat Hans Høge:w. huss, sin hust. eller swärmor, såsom utfört ähr. Bisk. sade: wij känne eder wäll. M. Abrah. Thauvonius och Hr Arfued Florinus och Hr Carl Choral[is] etc. — Hr Bisk. seger att Hr Hinrich hade sagt, att han hade gåt till Herrens natuard och samma dagen trätt mz öfuersten Gallen. Hr Hinrich nekade sig ej så hafua sagt. Bisk. sade han tröttsas nu wid hans jnsolentier. — Episc. sade: (att) Dn Henrice! i haa så offta warit framma i Rothovij tijd, Doct. Aeschilli, och för än høge:w Bisk. Dn Doct. Joan: Elai Terserus kom hijt och ingen bättring funnetz. Påmintes Hr Hinrich, att han hade offta lofuat afstå mz dee hore namphen, men ej effterkommit. Hust. Sara hafuer talt jlla om Hr Henrici moor, som lenge hafr uarit dödh och legat i jorden. Episc. bannade henne hårt där före, bad henne afstå. Hade båda sitt gamla swar Hr Hinrich och hust. Sara, att den ene gifr den andra orsak om hore nämpnande. Episc. sade: wij kännom eder wäll båda; går wth! — Episc. och consistoriales taltes uidh nogot och blef sententierat som fölier:

1) Consistorium kan intitt dänna gången tillåta nogon skilnat, effter inga witne äro till beskylningarna, som hust. Sara på Hr Hinrich förer.

2) Dn Henricus blifuer nu af mz prästen, för sitt förargeliga och ogudachtiga lefnerne skull.

3) Will Dn Henricus behålla sin tjänst i scholan, skall han inläggia een stark obligation om bättringh, och där han ej håller den, skall han aldeles removerat blifua ifrån schole tjänstan och aldrig mer komma där till, och ej tillåtass att gå i scholan för än obligationen är inlagdh.

4) Hustru Sara skall intett föruita Hr Hinrichz föräldrar eller slächt igenom wrängt geent swar, mycket mindre först begynna nogon träta. Jcke heller uthan hon hafuer fult uitne, föra Hr Henrici ord till sin moder eller

andra; hwar hon befinns mz skäll här emot göra, skall hon blifua satt ifrån H. natuardh, till des hon sig märkeligen bättrar.

Dn Henricus S[e]verini klagade om sin longa scholetjänst, begärade blifua hulpen till nogon tjänst. — Consistorium lofuade haa honom i got minne så framt han gör nogon märkelig bättringh.

Studiosi examinerade, som begära ordines:

Rector scholae i Carleborg; candidatus; för examinerat. — Studiosi fuere: Dn Arvidus Henrici Kärckuensis, past. filius; begäres af Rev. Dn past. i Korpo. — Dn Jsaacus Nicolai, föd i Karissloio; wälb. Ekelöf i Siölax, Joh. nomine, begärrar honom. — Dn Matth. Michaelis, föd i Pijke, capiten Mårthen Winter begärrar honom. — D. Martinus Georgij Remittoensis, Rev. Dn past. i Remitto begärrar honom till coadiutorem. — Blefuo examinerade in logicis, phys., in Loc. communibus; kunde wäll Kärckuensis suara bäst. Dhe andre gingo så hän: Jsaacus går wäll till; Dn Matth. i Sagu suarar och temmeliga: Remittoensis gör prof än mz predikan. — Resolutio: D. Carlander och Dn Arvidus komma nu fram.

Åbo. — Hustru Walborg Persdotter, präst enckia här i Åbo, får 660 juldagz punga p:r.

25 Jan. [1661] ordinerades Rect. scholae i Carleborg D. Joh. Carlander och Dn Arvidus Henricj Kärckuensis. -- Dhe andre tre måtte göra sina profpredikningar, sedan kan consistorium giffua sin meningh om dhem.

28 Jan [1661] Wnderskreff D:nus Severinus medh sin hustru scriptum obligationis.

30 Jan [1661] Om M. Abrahamus Jkalensis hade kommit förr än biskopen reeste, kunde han wäl haffwa blifwit satt i walet medh til succession wehd pastora-tet i Gråmunkaholm; men nu kan man intit gå ifrån dhet slut, som giordess i H:w Biskopenss närwarillse; ty M. Joh. Thuronius och M. Henricus Florinus woro för satte i whalet.

Hindrich Michelson, ryttere, och Margreta Larss-dotter woro til förhör; han beskylte henne, at hon haffwer tilfogat honom stoor orätt mz bannor, röffwande och undsä-gande; doch effter han intit kunde bewijsa henne nogot

horestylecke, och hon loffwar bätra sigh, kunde intit tilstädiass nogot divortium.

H. Eva, en ryttare hustru, hafwer trätt om stoolssrum mzh Walborg Jacobssdr och sagt hon achtar huarken kyrkherre eller borgmester, som en båtzmanss hustru Anna Matssd. witnade.

Slötss at det skulle skriffwass til Rauala Bärtil om hanss dreng Johan Matson, at han håller honom til suarss i consistorio, at svara Walborg Eskillssdotter. Huar det icke sker, nödgass man sökia assistance hooss landzhöffdingens vicario.

31 Jan [1661] Affgick breff till Archiepiscopum, latine, om successore til finska pastoratet i Stokholm, och sattess i waal M. Joh. Turonius och M. Henricus Florinus.

Jtem affgick breff til Her Erich Ketarenium pastorem, om samme handel.

Jtem til Greff Per om frijheet på post penningar.

Karin Månssdotter, Stiernekorss frilla, blef befriat från det echtenskapss band hon hade ingåt mz Hemming Mårtenson, och fick der på consistorij skriff.

4 Febr [1661] Om scholan i Lappfierd. — Slötss, at Dn. Jsacus Michaëlis Nerpensis blifr paedagogusi Christinaestadh, helst medan han hafr R:di D:ni p[ræ]positi och civium recommendation; och behåller till löhn deraf det hans antecessor nutit hafr, n:n sochnegången i staden och Lapfierd.

Om Matthia Pauli, lagläsaren i Österbotn, och Christierno, capellanen i Lajala. — Dn Christiernus i Lajala är angiffwin i consistorio aff D:no p[ræ]posito Nerpensi, att han skal haffwa traducerat honom hooss Matss Pålson, laghläsaren, och went hanss ord; han skulle haffwa fäldt om lagläsaren vthj conventu Wasensi, som skedde emillan contractisterna i Martio 1659, n:n i det stället probsten skulle haffwa sagt, det är wäl Matthias intit kom til oss at blifwa lagläsare. Hanss fulmacht til detta friherreskapet bleff sönderrifven aff Hr Jacob Liliehök och kastat i skorstenen. Huadh Her Christiern hafr lagt här til är til at see af lagläsarens klagoskriff. — Sent: Her Jsak Henrici Brennerus i St. Kyrö, Her Martinus Caspari i Alastaro skola i probstens närwaro då visitatio nu

skeer, granneligen om denne handelen ransaka och afwen Her Christiernum examinera, och ransakningen hijt til consistorium försenda.

Om bondenss dotter i Lokalax, huilkenss dotter är troloffwat med en dreng som sedan hafr besofuit en annan, medh huilkor at wiass; hon hafr biskopenss skriffteliga tillåtelssse. — Sent. Effter nytt beswär är i Consistorio intygat, at pigan är berychtat för samma dreng och han p[ræ]sumerass skrämss aff Hr vice præsidenten Munnken at taga den belägrada; huarföre differerass medh wigningen til Hanss H:w:tz Bispenss heemkomst. Drengenss namn Simon Prussiusson, tienar på Rågön; piganss namn Margreta Johanss[dr] i Hakula.

Thomas Jacobsonss i Jutila saak emot Eva ryttarenckia och Elin, en inhysess quinna hooss Mats Pålsonss enckia, huilka hafwa trät och stötss heela julehelgden, och sedermera nu om Kyndermessodagen sampt och i går som var den 3 Febr. — Eva bleff och citerat til den 30 och intit kom; remitterass til den lofl. Rådsträtten, att dhe blifwa exemplariter straffade.

13 Feb. [1661].

D:nus Sigfridus skall få citations sedell att comparera här wthi consistorio, på dhett foderligaste, att swara Jakop Hindriksson om thet arf, som han inom handen hafwer, emädan nu nästkommande lördagh skeer wthslagh på rådstugan.

Nyby. — Larss Sifridhson har fått dom för sitt horerij aff werssligh domare, och nu begärer få resolution om kyrkioplich[t]. — Sent. Skall stå i nedersta i stolan i 3 söndagar och afkunnass af predikestolen och intagas Giordt satisfaction till doomkapitlet, böte 3 Rdr till soknekyrkian.

Johan Matzon Räuola Bertilss dreng, hafr besuwit Walborgh Eskilssdotter. — Sen. Remitteras till tingett.

Klemmet Pärson, Gertrudh Eskilddotter wille taga hwar andra till echta och ähr henness förra man dödh wedh Köpenhamp; här på hafwa desse giordt sin edh, som ähr Matz Matzon Liuka, Thomas Eskilson, bryggiare, Anderss Thomason bryggiare, Sifridh Tamila, Johan Franson.

Går een gångh medh pungen wthi alla församlingar, för then fången, som sitter fången wthi Turkiett.

1661; 26 Feb.

Kyro. — Begära här, som få tilstädess woro, Arwed Michelson, capitein Johan Hindrikson Stenbäckens fögde på sokness wägnar, medh theras supplication att D:nus Jacobus Collinus skulle komma till sacellanium i Kyro. — Sent. Remitterass till biskopens hemkomst.

Moiärfwe. — Martinus Jacobi, kappelan, Märta Franssdotter, Matz Bartilsons hustru, på Anigas gatan. Dns Martinus säger att han hafwer tagit een selskedh och säger att henness förra man hafwer warit skyldigh hennes farbroder $\frac{1}{2}$ t:r rågh, 20 Cap. arter, 1 kanna brenwijn och annat och tärföre tagit selskeden som skall finnas wthi protocollet. — Sent. Skall komma medh skedan i staden och tå wthföra medh henne om gellen Henrici tijdh.

Wirmo. — D:nus Lamberto referera om Mäske Maisa; boendess i Satawaiss by, som ähr blifwin hastigdt dödh, och war beryektat för trulkonst; frågas om hon kunde få een christeligh och ährligh begrafningh emädan hon icke war öfwerlygtat eller hafftz fram för nogon rett. Hela församlingen bleff tilfrågat af pastore hwadh the hålla henne före, swarade alle hon wist war een trulpacka, sällan gåt i kyrkian, och om henness natwartz bruk owisse woro. — Sent: Niuter ingen hederligh begrafningh, wthan blifwer like lagdt i kyrckiogarden afsidess.

D 1 Martii [1661].

Ylistaro, St. Kyrö capell. — Johan Bengtson i Toppala intygat sin fulmacht at begära tienst i ett nytt capell, sochnan hafr upbygdt. Suaradess, att han blifr förtröstat medh assistance vthj sitt billiga postulat wedh Högw. bispenss ankomst, som bäst weet, huru medh den sochnen är beskaffat, och vthj visitationen sådant erfarit; förwaras för den skul hanss supplication.

Dito. — Resolveradess, at det efterlåtest lysa andre gången för Johan Hes[tes]ko och J. Barbro Spora, effter man förmodar hon så wäl som han äro obrotzlige, det effter citations lydelse tilkommande 7 Martij, wil Gudh, röness.

Dito. — Mäns Hindrichson, ryttare i Tavastkyrö, hafr inlagt sin klagoskrifft angående det öffwerwäld honom aff Her Abram Eskilson, medhhielpare der sammastedz, skal wara tilfogat. *)

*) Från d. 28 januari hitintills äro protokollen skrifna af annan hand än vanligt.

A. 1661, 8 Martij höltz Consistorium ecclesiasticum i HögE: W. Bisk. D. Doct. Joannis Elai Terseri, M. Simonis Kexleri, M. Enev. Suen., M. And. Nycopens.

Janakala. — Hr Jacobus skall gifua Hr Johanni Favorino 15 tr effter lofen. Doch inräknas dhe 4 $\frac{1}{2}$ tr han, Hr Joh., upburit hafr af sochnan.

Stoorkyro i Österbothn. — Johan Bengtson i Tåppala begärrar få gudz tjänst i sitt nya capell, — benemdh Ylistaro capel; ligger 1 $\frac{1}{2}$ mijll ny ifrån moderkyrkian, ära än då byar längre bort — huar högtijd och helgedagh; fått huar trijdie och fierde söndagh, tillförende. — Johan begärrar att en capelan måtte blifua boandes när dbem uid capellet, men fins ej i supplicationen att hela försambl. dätt begärrar. — Resolutio: Så som för, och prosten talar mz past. att dhe få juuldag pask, pinges etc. men helgedagar kommer dhe till moderkyrkian.

Tawast-Kyro. — Dn Jacobus Collinus, sacell. son jfrån Kareku, begärrar sacellanium i Kyro; hafr försambl. sig en deell af sochnenes inwånares vocation. — Sent. Blifr uidh afskedh, som i Hattula giordes, att i Hr Hemmingij ställe till bem:te sacellanium [kommer] Dn Johannes Favorinus; där mz D. pastor i Kyro, hans swärfader, war wäll nögdh.

Kyro. — Månss Hindrichson, gammall ryttare, klagar öfr Dn Abrahamum Aeschilli, att han hafr kränckt hans dotter, wåltagit henne, begärt nogra bönder uille henne förgiöra, hafr gåt effter henne mz ladhbössa, sökt att skiuta henne i hiäll i itt pörte, men blef förhindrat af nogra quinnor, skutit i Månsses swågers fähuss så att 5 nööt ähra blefna döda. — Sententia. Skall afskrifuas en copia af Månsses ryttarens supplication och sendas D. praeposito i Birkala att han tager D. past. i Kyro mz sigh och granneligen här om ransakar och gifr doomcap. här om mz första swar.

Euraåminne. — Gamble Carleby sacell. Dn Josephi S. utskickade fordrar 34 tr spanmähll, som Hr Nilss i Euraåminne hafr handfångit af Hr Josepho saligh i Gamble Carleby, som D. Nicolai revers utuisar. Nu seger utskickaden Anderss Jönson i Gamble Carleby, att Hr Nilss upsätter en räkning, så att enekian icke hafr stoort att fordra. — Sent. Skrifuas prosten i Biörneborg till, att han tager H. Nilss för sig, och seer öfr hans räkning och gifua en rätmatig doom där uti, och där nogot kan uara som E. wyrdigheet ej så kan afdömma, att dät remitteres wnder

wärdzliga doomare, och där Anders åå enckians wägnä winner, är billigt, att Hr Nilss betalar expenserna, så framt han And. öfuer tijden wppehåller. Consist. förwäntar här på mz första swar.

Lappo i Österbothn. — Hr Johannes Vallenius klagar öfuer sin past. att han ej uill rätta sig effter S. Dn Doct. Aeschilli skriff, dat. i Nycarleby 655, om några perselar, som Dn Gregorius skulle gifua Hr Johanni, men är ej effter kommit, säger Dn Joh. Vallenius. Episc. hade för dätta skrifuit prosten till i Cronoby, att han skulle förena Dn past. och Dn Wallenium. — Resolutio: Skall skrifwass prosten till och påminna honom contenta i Episc. bref, dat. i Jlmåhla 660, 26 Martij, att han skaffar Hr Johan utslagh mz sin past. på bästa sät som skee kan; gifua Hans Ehrw. prosten en copia af Dn pastoris breff i Lappo skrifuit till Bisk. och doomcap. om Wallenio.

Rowäsi. — Saligh Gabrielis enckia begärrar än itt nådeåhr. — R. Kan ej låta sig giöra vidare. — Wiste fram Episc. Roth[ovii] bref, dat. i Åbo 651, 7 Februarij, där uthi Hr Gab. bliffr betrod i past. siukliga lägenhet förestå past. och försekrat om succession i samma bref; och 652 in Martio annat Consistorij bref om succession.

Rimitto och Kimitto. — Wälb. Conradt Nättelhorst, fordom hopman i Kimitto, och J. Barbro Spåra mz sin moder kommo fram. — Hopman för 2 år sedan inlåtit sig i frijerij mz jungfru Barbro på Sutarla i wält Olof Samuelsons närwaro, som hopman berättar, där till jungf. Barbro nekade, att Hr Olof Samuelson, men hade ingen skriff än af Olof Samuelson. Spårens fru sade, att han icke än hade fulkomligh besked beuist, att han uar af godh adell. Han sade sigh wara af redeligh härkomst. Frun förutte hopman, att han hade aflat barn medh en annan, Judita Märthensdotter. Hafuer och talt några ord, sade jungfrun till hopman, som ingen åhrlig karl om migh. Frågades J. Barbro när hon hade skrifuit hopman til 2 bref, om hon uiste at han hade barn aflat mz en annan. J. Barbro sade: nej, att hon aldrig uiste dät på den tijden. J. Barbro sade, att han hade aflat barn mz M. Märthen skomakares dotter, sedan han hade henne, J. Barbro, tilltalt. Men hopman [sade]: J. Barbro hafr skrifuit hopman till och lofuat honom troheet i döden, lagat till bröllop, är samtyckt af fader och moder, dät J. Barbro mz sin moder ej neka kunde; kan altså hål-

lass för en fulkomlig trolofningh. — Episc. sade att J. hafuer giort orät, att hon hafr inlåtitt sigh mz en annan i ächtenskapz förbundh för än hon lagligen war skjild ifrån hopman.

— Hopman begärrar sina saker igen; ähr dem ej blifuen alla mächtige. — Taltes om en klädningh, som uar skurin åt J. Barbro; nu will Consistorium weta antingen klädningen är skurin för trolofningen eller sedan han hade åtrat sig. Plyset till klädningen uttagit 658, 9 X:bris, item lerofft och annat, som kiöpmans räkningarna utuisa, 658, 8 och 10 X:bris. — Jnlade Hr Hopman en specification huad han hade gifuit J. Barbro Spåra, som belöper sigh på 658 Dr. 29 sk. k. m:t uthan 2 ringar. — Hopman hafr hafft lägersmâhl mz skomakara dotteren Judita, både för trolofningen och effter.

1) Trolofningen är fulkomlig, fast hon ej är så laglig, ty där war consensus contrahensium, bref om ächtenskapet gifne å båda sidor, bröllop tillagat.

2) Sedan att hopman hafr hafft lägers mål medh konan både för och effter trolofningen, e[rgo] hafr J. Barbro haft rät att rygga sin lofuen.

3) Dhe gåfuor hon hafr gifuit hopman igen, behåller han; dhe öfrige behåller hon, om hon uill.

4) J. Barbro bör plichta för hon inlät sig mz en annan, för än hon war lagligen skild ifrån W. Conradt Nätzelhorst, 10 Rdr till doomcap. och hafua lof sedan träda i ächtenskap mz wälb. [Joh] Häs[tes]koo. — Modran bekende, att hon ej uiste af lyssningen; J. sade att dät war emot mig och min feck (?), men M. Abrah. dref hårt på lyssningen. — Ringarna blefuo icke införda, som dhe nogon doom uille hafua där öfuer; altså är bäst J. behåller dhe 2 hon hafr fåt och hopman dhe 2, som han hade fåt.

Rowäsi. — Hr Erich Frosterus war citerat att suara j Consistorio Kalkila hust. Hinrich Simonsons, men comparerade ej uthan reste bort. — Resolut: Skall skrifuas prosten till, att han plichtar för omaket. Är stort föracht; fins att han citation förachtat hafr, skall han sättias ifrån embetett och en annar i stället.

Åbo. — Matthias Wächter fordrar af D. Petro i Haliko nogra t:r spanmâhl. Dn Petrus seger, att han uar mz M. Gab. Thauvonio en gosse för 16 år sedan, och folgde dem; fik då 1 t:r och 20 cap:r sädh; will än hafua 3 t:r; kan altså, seger Hr Peer, ej allena här till suara, uthan

M. Gab. mz. Doch will man förmoda, att han ej mer hafr förtiänt än han fåt hafuer.

Wiburg: Episcopi bref om en leutenant i Karis sochn Johan Romss, boandes i Romssböle, hafuer på ächten-skapz löffte belägrat en jungf. i Wiborg af förnåma föräldrar; hon aflat barn. Leutenanten skrifuit henne 2 kiärliga bref till, att han skulle resa åth Nyland till sin moor, men låter han sig ej wårda myckit om henne, Margreta Christers-dotter. — Sent. Skrifuas suar till Episc. och past. i Karis, att han hindrar honom, Joh. Roms, så framt han uill gifua sig i echterskap, att past. dät förhindrar.

Haliko. — D. Petrus remitteras till heredtztinget, att suara Mattz Wächter till dät han hafr honom tilltala om sin gäld sak.

1661, 9 Martij höltz Cons. Eccles. i Dn Doct. Joannis Elai Terseri, M. Sim. Kexleri, M. Enev. Suen., M. And. Nycopens.

Lappo. — Dn Joannes Wallenius anhåller suppli-cando, att han måtte få sin präst igen; ångrar sitt ogudachtiga lefuarne, lofuar en san both och bättringh. — Episc sade, att han hafuer ingen recommendation ifrån prosten om sitt lefuarne. Så snart han kan skaffa sig en sådan skriffit af wyrdige prosten, will Cons. see till att han kan blifua restituerat, och där hoss är billigt att han, Hr Johan, skaffar sig caution, att han uill wara roligare här effter än som han här till warit hafuer. — Skrefz prosten till här om. När han bekommer D. p[ræ]positi intercession och witnessbördh att han bättrar sigh, behöfuer Walle[ni]us ej komma hijt, uthan blifuer där mz restituerat.

Wöro. — Studiosus Bothniensis D. Daniel Ruuth Wöroensis begärrar stipendium; fik försekringh så uidt han effterkommer dät honom blef af Episc. före sat. Hörer Locos communes, gör got prof in orando, opponendo, respondendo et scribendo. — Fik got testimon[ium] af Doct. Suen[onio], som oecon. hörde.

Säxmäcki past. kom fram; nogra klagemåhll, som in visitatione uoro honom påförda, uprepades. Men effter wälb. Brasken ej war tillstädes alt så wpskiötz denna saak till morgons eller mandag, till des Brasken kommer ju i staden, effter han är på wägen, som sägz.

Calvola. — Dn Sigfridus begärrar confirmat. på bem:te Caluola nya bewiliade pastorat, effter Rijkz drotzens och consistorij eller Rothovi förordningh, att dät skulle blifua itt serdeles pastorat.

A. 1661, 11 Martij höltz Consist. ecclesiasticum i HögE:w. Bisk. Dn Doct. Joannis Elai Terseri, M. Sim. Kexleri, M. Enev. Sven., M. And. Nycopens.

Ålandh. — D. Praepos. begärrar få hålla wijn till alla försambl. på Åland; beropar sig på två resolutioner 650, 655 gifna, att han allena håller wijn. Consist. kan ej neka, fast past. i Sund för har fåt bref, kan uäll dätt revo-ceras, medan alla past. på Ålandh där mz till frijdz äro.

Pyhäioeki. — Eskill Abrahamsons hustru, Margreta Hindrichzdotter, en knecht hust., är belägrat af en dräng, Jöran Nisiuson i Pirtikoski. Nu kommer knechten hem och wiste att hon war belägrat och låg när henne mz. Nu will han ej behålla henne, icke håller får hon ächta Nilss, fast hon än wille; i dät öfriga remitteres till häredtz rätten, om horerijtt at afdömmas, och kyrkeioplichtan kommer sedan till doomcap. eller sent. gifz af prosten.

Paldama pastorat. — Begärrar Dn Johannes Caianus måtte blifua promoverat till Paldama pastorat.

Säxmäcki. — Häredtz höfdingen wälb. Christer Nilson kom fram och angaf past. i Säxmäcki att han hade skrifuit Lanssh. till och klagat sig rätlöss, begärat en annan doomare måtte förordnas, säger att häradtzhöfdingen håller mz hans contra part, effter han hafr tiänt honom. — Christer Nilson beuiste, att han aldrig hade tiänt honom ej håller han mz honom. — Rosenkrantz beuiste, att när Hr Thomas gaf honom an sin wederpart, hade han inga uitne; blef altså wpskutitt till nästa ting; men då comparerade ej Hr Thomae contrapart. Wid tridie tinget kom han; då kom icke ens Hr Thomas och gaf honom an. Förmente alt så häredtz höfdingen sig en sådant klagemähl ej hafua förtiänt. Lofuade utföra dätta emot Hr Thom.

Ryttmästaren Simon Person i Säxmäcki säger sigh hafua låtitt citera kyrkeioherden Hr Thom. Palthenium till tingett, men ej hafr welat comparera. — Hr Thomas sade sig hafua då warit siuk. — Episc. sade att i då hade bort åt minstone låtitt excusera eder, men ej giort thett, huar af synes edert högmodh. — Simon Person klagar, att past.

hafuer effter hans styfnoders begäran skrifuit nogra bref emot ryttemästaren om nogra godtz, brefuen till S. Nödingen dirigerade, men tagna ifrån bonden af ryttemästaren, så att Nödingen dem ej fek. Past. säger sig ej annat hafua skrifuit, uthan dät ryttemäst. styfmoder begärte; hon må suara; och hade Nödingen lofuat, uist hade ryttemäst. fåt tilltall, för han bröt wp hans bref. — Ryttemästaren klagar, att past. dräng hafuer giort hemgång på hans hust. i hans frånuaro. Past. sade: dät må drängen suara till; hafr nogot giort, må han tilbörligen plichta; är och den sakan uid tinget afdömd. — En hoop bönder mz länssman, till 10 str., kommo fram och wille gerna hielpa sin past. — Witnades af häredtzhöfdingen och tolfmännerna, att Hr Thomas hade önskat en bonde, Witting Thomass, att fanen skulle fara wthi honom, önskat eeld af himmelen på alla grannarna, och att dhe alla måtte fara till helfuetiss, gifuit nogra öknampn: wglehufut etc. Sagt som Brasken och Simon Person uitnade, att han achtar ingen, uthan Kongl., icke Lanssh. icke Bisk. eller doomcap. synnerliga i sitt fyllerij.

Simon Person öfuertygade kyrckioherden, att han tager horor i kyrckia, som komma ifrån andra försambl. — Noch Jören Person i Säxmäcki, en giffit man, hafr belägrat en quinna; hon rymt till Hagw, seger ryttemästaren; seger att pastor döell sådant wndan och ej gifuer tilkänna. Past. nekade sig weta huar dän konan är. — Simon säger att past. hade tagit mutor af bem:te Jöran. — Jtem en lööss kona kommit till prästegården, Margreta wid nampn, är ächtat af en halftook där i sochnan, Hinrich Anderson uid nampn, dän ryttemästaren säger, att past. son hafuer belägrat, men past. dätta alt nidtöstat. — Men pastor sade, att en annan hade henne belägrat. — Dässe saker remitterades till häredtz tingett.

Jsr[a]jel Brask, maioren i Säxmäcki, kom fram emott Hr Thomam; wiste en häredtz doom, att Hr Thomas war dömdh till 3 mk:rs man 647 för dät han hade kallat Brasken een »swamptryckare» och hade intitt bewijs där till. — Noch hade Här Thomas sagt, att maior Brasken skulle uarit födh af en oächta sängh et per consequens en horunge. Där emott inlade Hr maioren Nystadz rådstuguss attest, dat. 648, 23 Sept., huar uthi uitnades, att maiorens fader war en redelig suensk man, kommer i ächtenskap uid Nystadh mz en ährlig quinna, wigdh af capelanen där sammastädes, och

witnades att bem:te föräldrar Brasken hafua födt bom:te maior hit till wer[lden] af ähta sänggh. — Braskens fader warit corporal, ridit mz fyra hästar etc. Hr Thomas hade nu intitt annat at förewända än att hans witne woro alla döda. — Brasken, Hr maioren, klagade, att Hr Thomas skulle hafua förfört honom hooss Länssh. Hr Arfued Horn; skrifuit att maioren skulle hafua tagit af honom 2 oxar, 1 häst, 1 koo, 3 lisspund smör, för dät han ej skulle sättia honom till knecht. Maioren sade, att dät war hans swärnorss landbonde; hafr tagit dhe han tog i hanss utlagor, och ej för dät han skulle skona'n mz knechten. — Klagade maioren att han igenom den orätta berättelsen måtte i 2 år wara uthan compägni, och till öfuerflöd befatte fiscalen då på den tiden igenom een skrifuelse ransaka här om »så hafuer Hr Thomas platzat migh.» — Ransakades intitt, uthan Brasken sade, att han gaf effter, wille ej träta mz sin kyrckioherde. — Brasken sade, att bonden hade gifuit Hr Thomae itt pund smör och itt näätt, at han skulle klagä på Brasken, och där mz hielpa'n att han ej skulle insättias i knecht hoopen. Pastor sade, att han icke nogot hafuer fåt af bonden därföre att han skulle hielpa'n, utan dät han hade fåt war afräknat i pastoris påsk peningar. — Brasken klagar att past. skulle haa beskylt honom, att han skulle haa tagit itt swerd af kyrckian, men Brasken sade, att swerdet war borttagit, doch ej af honom, uthan hans swärmoder hade dät tagit eller låta taga. — Pastor, Hr Thomas, kallat maior Jsrael Brask half markz adelssman. Past. sade att han hade kallat honom en 3 mk:rs präst. — Brasken, maioren, klagar att pastor, Hr Thomas, hafuer honom och hans swärmoder tagit hans swärfaders harnsk och sålt thett åt länssman i sochnan för 6 Rdr, dät länssmans bekände, men sade dät war ej så myckit wärdt. — Episc. sade dät är orät och böör ej så wara, uthan dät som gifz engång till kyrckian, böör där widh blifwa; och om dät skall säliass, att thett doch sker mz hans samtyeckio, som dät gifwit hafuer, och p:r som gifuas där före komma p:r till kyrckiones bästa. — Brasken beswärade sigh, att den cancelen han hade för een tijd sedan gifuit till kyrckian är nu bort såld, honom ouitterligen; men p:r komma till kyrckians bästa, och i kyrckians book infördha. — Vota: Här ära grofua beskylningar å Hr Thom. som uäll woro wärda en total remotion ab officio et beneficio. Men är betänckeligit att så afsättia honom, ty han

hafr ont wed att komma framdeless till nogon promotion; men effter såsom Hr maioren Jsrael Brask är sinnat att lagligen utföra sakan mz Hr Thoma för wärdzlig rätt, altså afsättes Hr Thomas här mz ifrån sitt präste ämbete till des sakan mz hanss contraparter blifuer lagligen utförd och dem emellan afdömdh. J medler tijdh skall Hr Thomas hålla en vicarium i sitt ställe mz maat, dricka, huss, säng och värma, så framt capelanen, Hr And., eij hinner allena förestå tjänstan, där om sacell. blef tillskrifuen att han suarar mz första, huad hans kraffter kunna förmå i dätta fall mz tjänstans utförande och dät kan skee mz försambl. goda contentament och nöio.

Lundo. — En piga, siuk af spetälska, Brita Jacobzdotter i Tammentacka, är utfattig. — Fik Episc. sedell att försambl. i Lundo och capelboarna skola skiuta till sammans 50 Dr k. mt och låta henne komma i hospitalet.

Kalfwoila capell geld är nu sönndrat ifrån moderkyreckian och gjort till itt serdeless pastorat; men nu är där ingen prästegård. Men i Kyrkiobyn finnas 2 små ödes hemman, som tillförende hafua hört Didrich Wolfältz till, donerade på lifztijdz frijhatt: ena är 4½ örss landh, dät andra 4 örss landh. — Skrefz camareraren Strömsköld till, att han uille tala mz Grefue Totten, som för hafr befordrat Hr Sigf. i Kalfuola, han uille nu promovera hans saak, när den högl. Kongl. regeringen, att dhe 2 små hemmanen måtte blifua förordnade till prästebohll i Kalfuola.

Åland. — 16 Martij fijck Dn Henricus j Kumblinge it bref till M. Pål, att han uille förena sig mz sina mågar om arfsaker.

20 Martij 661 höltz consistorium ecclesiasticum i Dn Doct. Georgi Alani, M. Sim., M. Abrahami Thauvoni, M. Enev. Suen. närwaro.

Åbo. — Hust. Margreta Erichzdotter är beskylt af en båtzman, Olof Must; när Hr Daniel skulle besökia honom mz H. natuard, att hon, hans granquinna, hust. Margreta, skulle wara wällande till hans dödh, så framt Gud skulle nu kalla honom. — Hon klagade, att Hr Daniel hade satt henne ifrån H. natwardh, af orsak, sade Hr Daniel, att hon eij will fulkomligen gifua båtzman till, när han gaf henne till, för såuida honom tillstod. — Episc. hade sagt, att Hr Daniel hade gjort rät. D. past. Dn Doct. Georg Alanus

lofuade senda Hr Arved Florinum och Hr Carolum till båtzman att förena dhem och när dät skedt är, kan hust. Margreta komma till H. natuardh.

Åbo. — Ryttare Henrich Bertilson framkom mz båtzmans enkia Elisabeth Knutzdotter; hon säger han hafuer trolofuat henne mz 5 mk st. — han nekar. Imponerades henne hafua sina uitne fram till kommande onssdagh.

Reso och Sagw. — Hustru Walborg i Ristimäcki klagar att Bertil Larson ifrån Sagu sochn och Wästissby hafr lofuat henne echta, gifuit gåfuor, som Mattz Nilson ifrån Jsoila, Reso sochn, witnade. Men Bertill war ej tillstädes. — R. Wpskiözt till Episc. ankomst, som hade lofuat tala mz bem:te Bertill. — Strax skrefz citation effter honom till den 27, att suara enckian här i Consistorio.

Rännemäcki. — Henrich Simonson, Haliss Grelss dräng, hafr besofuit Walborg Mattzdotter; ligger än när henne så ofta hon kommer till Haliss, uill nu ej ähta henne, låter höra spotzka ord emot doomcap. — Resol. Thomas begärar af Hr borgmästaren Lietzen, att han uill härbärgera'n på rådstugan så länge som han betäncker sigh.

Rimitto. — 21 Martij wart beuiliat, att Hr Henrich i Rimito, pastor, wiger w. Spärens dotter, J. Barbro, mz regementz quartermäst. Johan Hätskoo, effter laga lyssning för dem är sked här i Åbo, och sådant i consistorio är beuiliat, att dhe få ähta hwar annan.

661, 24 Martij höltz Consisto: ecclesiasticum i Höge:w Bisk.

Dn Doct. Joan. Elai Terseri, Dn Doct. Georgi Alani, M. Sim. Kexleri, M. Andreæ Nycopensis.

Wichtiss. — Framtedde capiteinen Wälb. Larss Hätskoo sin och af adelen i Wichtiss wnderskrifna supplication för pastoris Hr Jacobi enckia, att hon än för sina monge faderlöse barn och fattigdom skull kunde niuta än itt nåde-åhr. — Sent. Blef henne effter consistorij mogna betänckiande och medlidande wndt å 1 Maj 661 till 1 Maj 662 mz den limitation, at så fram[t] j nådeårs tijden prästebolet förwärras och icke förbättras skola arfuingarna refundera skadeståndet.

Wichtiss. — Hr Jöran Sacell. anhåller, att han måtte niuta den gunstan, att han måtte få confirmation på pastoratet i Wichtiss. — Resolverades att han hafr tolamod så länge som Consistorium får adelens fulkomliga mening ueta och huad dhe haa emot eder; fik consistorij recommendation

till adelen, blef och han försäkrat om pastoratett så framt adelen icke hafr något uicktigt emot honom, iaa meer än här tillss.

Hattula. — Dn Hemmingius, i Kyro sacell. för dätta, fick confirmation på Hattula pastorat, effter hela sochnan, så adel som oadell, begärade och för sin gamla mors skull. — Blef och Kalfwoila där ifrån separerat till serdeles pastorat; är altså Hattula nu en ringa lägenheet.

Kyro. — Dn Johannes Gregorij Favorinus fik confirmation på sacell. i Dn Hemmingi Hemmingi ställe, effter pastoris och största delan, som past. loci skrifr, begäran.

Biärno. — Leutenanten wälb. Nilss Reimanen och Christina Galt fingo resolution om sin kyrkioplicht, nembl. att dhe skulle ståå nederst i kyrkian 2 söndagar och böta till kyrkian, Remanen 4 Dr s. mt och Galten 2 Dr s. mt och deras synd afbedias i försambl. Will Remanen ej ståå nedarst, skall prästen innehålla mz gudztjänstan till thess kyrckiones förmän honom till lydna hålla.

Tenala. — Swarades på nogra Hr Peerss Jngemari puncter:

1) Om gamble fougden Thomas Larson, som hafr legat och bolat mz en änckia och är ej uist, om mannen hennas är dödh; får ej lof att ähta henne för än uist swar kommer, att han är dödh. Men hans och hennas bojerij remitteres till werdzlig rät.

2) Om dhe 2 bröderna och en quins person, som äro nogot fånuta, och kunna ej läsa; lagar pastor här mz i bästa måttan, så att dhe nogorlunda då kunde fatta om sin salighet rätta vägen.

3) Kläckaren wid capellet hafr pastor mz säxmännerna macht att till dela honom 18 eller 20 byar på 2 åhrs tijd, och moder kyrkio kläckaren får gå i sochnen effter 2 års förlop, som för.

Biärno. — Slötz att en ny pastor skall blifua i Bierno, och han skall försöria den gamla, som nu ligger på sängen till dööderdag.

Maier Sassen klagar öfuer Gustaff Sabelstierna, att han hafr honom öfrfallit i kyrkian. — Resolut. Episc. mz oeconomo will gå till Hr præsidenten och tala mz Hans Excellens här om, att han måtte blifua näpster.

27 Martij 661 höltz Consistorium ecclesiasticum i Bisk. Dn Doct. Joannis Elai Terseri, Doct. Georgi Alani, M. Simonis Kexleri, M. Abrahami Thauvonij, M. Enev. Suen. närwaro.

Af Lundo och Pöitiss sechner framkommo Johan Hinrichson ifrå Packala och Lundo sochn och Brita Henrichsdotter ifrå Poitiss. Hon seger, att han hafr trolofuat henne; pastor sagt, D. Matth. Bergius, att Brita hade länt Johan 1 Dr, den samme hade Johan fåt kyrckioherden att han skulle gifua Brita igen; sedt [= skedt] i en gästebotz stuga och öllbänck; nu uill hon att dätta skall wara trolofning. Hon seger, att han hafuer legat när henne. Han nekar. — Resolutio: Kan ej hållas för nogon trolofning effter thet är skedt i en öllstuga och han nekar; är och Johan en öfuer mage. Hon gammal och han ung; olika paar. Men till warn[a]lgel ståår hon för kyrckiodörren 2 söndagar, han sitter 2 söndagar i stocken så länge kyrckiofolket går wth och in. Hafua dhe råd at lösa sig ther ifrån, gifuer han 2 Dr och hon en Dr S. m:t.

Åbo. — En ryttare, Henrich Bertilson, förekom mz en båtzmans enckia, hust. Lisa Knutzdotter i Klösteret. Hon seger att han hade gifuit henne fästningz gåfuor; han nekar, säger: om iagh hafr nogot gifuit tig, är't för dät iagh hafr gåt när tig och du hade kostat nogot på mig, och till en wederkäntzla ähr thetta gifuit. Hon seger att hon är af honom häfdat. — Resolutio: Effter ingen laga trolofning är skedt, så remiteras dhe båda till kämnärss kamaren att afhemta sin doom för lägers måhlet.

28 Martij A. 1661. — Ps. Dn Doct. Joanne Elai Tersero Ep. Ab., M. Sim, M. Abrah., M. Eneyaldo S.

Rowäsi. — Wplästes prostens i Kangasala breff emot Hr Erich Frosterum, sacell. i Wiridoiss, mz åtskilla saker, att hans hwndar hafua wpätit itt lijck, grefuit sig in i kyrckian och andra gången i en graf kommit in till kiste låckit, men ingen skada giort. Hr Erich försumat att göra Wiridoiss booar tjänst nogra söndagar å radh, försumat sigh mz drickande, förachtat och stält sig näsewist emot prosten. — Resolutio: Kan Kangasalensis prosten uid läglig tijd mz Hr Erich komma hijt och sakan här wptages och examineres och afdömmes i parternes närwaro, woro wäll; huar och icke att Birkalensis prosten ransakar här om och gifuer

doomcap. en uiss och sandferdig berättelse, så skall utslag falla i saken. J medla tijdh skall Dn Ericus afstå mz ämbett och prosten lagar en som tjänsten förestår så länge han blifr restituerat eller aldeles removerat.

Orriwäsi. — Hafuer en soldat Eskill Mattzon för siu och tiugo år sedan (hafuer) lägrat en quinna, den samma hafuer fåt en son af ähta säng huilken gifte sig; nu ähr han dödh, och hans hust. lefuer, Walborg Marcidotter, huilken nu Eskill begärer få ähta. Dät är sin frilloss sonahustru. — Resolutio: Blifuer honom, Eskill. lofgifuit att taga Walborg till hustru effter consistorij mogna betänckiande.

Teuskola. — capelboar, största parten, begära Dn Simonem Mullerum till capelan mz den condition, så länge han ställer sig wäll, som prostens M. Johannis Frisij bref utwisar; fick confirmation där på effter dhe intet uille taga emot D. Laur. Cannis; orsaken må dhe weta.

Mässekylä. — Dn Henricus Kuckerus fik och confirmation på sacellanium i Mäseby.

Om pastorum ordning, antecess: och successorum i försambl. Han som träder af eller enckian skall lefuerera ifrån sig sådden åcker mz rågh om hösten, jtem wårsäden mz och höö att niderbruka den mz, så och laga rijeued till successorem för nöyachtig betalningh, etc. — See i copie booken dät utgångna brefuet.

Kexholm. — Hr Lanssh. wälb. Patrich Ogelwie j Kexholm; skreffz till honom om hanss fruss begrafning, räster honom 200 Dr. jtem en discretion för hans S. son.

1 Aprilis 1661 höltz Consistorium ecclesiasticum i Episc. D. Doct. Joan. Elai Terseri, Doct. Georgi Alani, M. Sim., M. Enev. Suen., M. And. Nycopensis näruario.

Rimitto; Suterla. — Wälb. Johan Spåres bref wplästes, som är lagt i Masco lådan, af innehåll, att ähtenskap[s]förbundet emellan Regemen[t]s quartermäst. wälb. Johan Hästskoo och hanss dotter J. Barbro Spåre, måtte blifua wplöst, af orsaak, effter dhe ej hafua fulkomligen, föräldrarna hennes, jaakatt; Hästeskoo förlofuat sig mz en maiors dotter, Anna Barbara Bönske, som nu är i Wiborg, och aflat barn i hopa, såsom och skutitt effter sin swärfar medh en kula igenom jacke siörta och huden på lifuet nogot rört. — Så ble[f] så resolverat, som i copieboken fins, af hans doom,

nembl. hafuer han skutitt effter Spåren, må han dät utföra in foro competenti. Consistorium will gerna weta ifrån Wiborg om Hästskon hafr lofuat Anna Bönske ächtenskap; huar och icke, så kan consistorium intitt skilia Johan Hästskoo och J. Barbro Spåre åth, effter dhe hafua, Hästskon och Barbro Spåre, sins emellan förlofuat mz föräldrarnas jaa och samtyeckio, laglig lyssning, bröllopsz tillredelse och brefz utskrifuande.

3 Aprilis 1661 höltz Consistorium i Episc. Dn Doct. Terseri, D. Doct. Alani, M. Kexleri, M. Thauvonij, M. Sveionij närwaro.

Aff Sagw och Reso, — Bertill Jöranson Smed ifrån Leissneham, hade tilltalt en enkia i Ristemäcki, Walborg Mattzdotter, gifuit henne en ring; nu nekar han att uilia taga henne af orsak att hon skall wara wäll sin 70 åhr; ingen präst hafr där warit öfuer, han ung där emott. 2) Smedens dotter och änkians sonason hafua och lofuat ächta huar annan, så framt smeden Bertill tager änkian Walborg. — Smedens dotter 16 åhr gammall, gossen 12½ åhr. — Sent. Effter smeden ej will hålla fort medh änkian, kan hon behålla gåfuorna han henne gifuit hafr, nembl. en ring och smeden böter 2 Rdr till doomcap. och 2 Rdr skall han ändå gifua enckian. — Dhe wnge äre ej komne till nogon ålder än, som sig bör, alt så blifuer och intitt af mz deras trolofning, uthan gifuer dhe 2 skeder igen åth änkians sonason. Och där mz ära dhe ledigade ifrån huar annan.

7 Aprilis 1661 woro Episc. Dn Doct. Joannes Elai Terserus, D. Doct. Alanus, M. Sim., M. Abrah., M. Enev., M. And. Nycopens.

Kyrckioslät. — Leutenanten Samuel Holthusen kom och tedde högl. Kongl. Hofrättens bref (att) huru hans saak war passerat om dråpet han hade bedrifuit på regementzskrifuaren Mårthen Marcuson i Espo länssmans gård, och anhölt, effter han uill resa till regementitt i Narfuen, han måtto komma wnder kyrckioplicht, effter wärdzligit straf är sententierat öfuer honom. — Sent. Han skall böta 6 Dr. S. M:t, 3 hijt till doomcap. och dhe andre 3 till Espo, där dråpit skedt ähr, och ståå 3 söndagar nederst i stolarna, och hans bråt och synd afkunnas af predikostolen och hans synd i försambl. afbidias; när dätta är skedt kan han få bruka salighetenes medel.

Erich Jöranson i Hilaperse, huars hust. är spetälsk, hafr i 9 år warit i Helsing hospital. Erich blifuer tillåtitt att träda i annat gifte, huar Gud kan honom förse.

Om w. Johan Hästskoss, regementz quartermästarens, saak skrefz till Wiborg till Consist. ecclesiasticum, att dhe uille ransaka om wälb. Johan Hästskoo hafr lofuat en maiors dotter, som nu är i Wiborg, Anna Barbara Bönske, echten-skap, eller dhe äre eliest sins emellan förlikt, ty han hafr belågra henne, att consistorium kan ueta huar effter dät sig rättar mädan han nu hafr fästemo här.

10 Aprilis A. 1661 höltz consistorium i Episcopi Dn Doct. Joan. Elai Terseri, D. Doct. Alani, M. And. Nyco-pensis närwaro.

Åbo. — Kläckarna hade warit båda borto och predikostolen war för sacell. igenlåst; ofta för försumat att bära wp Bibl. på predikostolen. — Sent. Böta nu i hopa 1 Dr S. mt. till dhe fattiga, och komma dhe öfter igen skola dhe blifua satta ifrån kläckar ämbetett. — Peer, Mattz klockares drän[g], som hafr kastat mz stenar på nya kläckkorna, skall sättias i prubban på en tijdh till wederkäntzle.

Lundo, Nautila och Masco, Kaiala. — Erich Michel-sons, lagläsarens dräng hafuer lägrat en piga i Nautila; är ingen trolofning; han uill ej ähta henne; hafr bööt för möökrenkning uid tinget, som lagläsarens skriffit utuisar. — Sent. Anders Mattzon, drängen, skall ståå 3 söndagar i Lundo, och pigan 3 söndagar, eller kan han lösa sig mz 2 Rdr, en till doomcap. och den andre till Lundo kyrckia, där synden är bedrifuen. — Pigan Gertrud Jöransdotter kan lösa sig medh 2 Dr S. mt, en till doomcap., andre till Lundo.

661, 10 Aprilis, hooss högE:w. Biskopen.

Kom ifrån Sagw Karin Johansdotter, boandes i kläckargården i Sagu; sade att hon uar trolofuat mz fougdens dräng, Johan Orres, Johan Sigfridson; han gifuit henne 1 Dr och räckt henne handh på ächtenskapzlofuen i goda mäns närwaro. Woro båda stämde hijt till den 10 Aprilis; hon kom, men han intett.

11 April: 1661. — Episc., Doct. Jören, M. Enev., M. Abrah. woro tillstädes.

Åbo. — 2 studiosi: Rect[oris] son i Nystad anhåller, att han fingo veniam concionandi öfuer helgen när Magnif. Rect. på Häppälä; och rådmans Håkon Andersons son, lof att predika på Kaiala öfr. helgen. — Sent. Dhe må haa loff.

21 Aprilis 661 hölt[z] Consist. ecctesiasticum, ps. Episcopo Dn. Doct. Tersero, M. Abrah. Thauvonio, M. And. Nycop.

Bierno. — Inlefuerares nogra skriffter ifrån Bierno försambl. i gemen, och ifrån en dell af adelen i synnerhett. Försambl. begärr få niuta Hr Nicolaum, sacell. för dätta, till past. i den gamblas Hr Henrici ställe; en dell af adelen och i fall där dhe icke få honom begära dhe M. Gabrielem Thauvonium och ingalunda uilia dhe hafua Röökman. — Pastoris hustru anhåller, att hennes man, som ligger nu till sängz af ålderdoms suagheet, måtte få niuta lägenheten så länge han lefuer. — Resolutio: Först suarades, att dät är ingen consistorij dagh nu; doch är berömmeligt af försambl., att dhe hafua sina gamble tjänare i gott minne. Men consistorium måtte effter sin plicht och kallelse icke så högt ansee en person, at hele försambl:n där igenom blifv förderfuat, ty hon är nu så af sig kommen, där hon ej får snart hielp och en god pastorem blifv hon helt och hållit förderfuat. — Hr Nilss är där till intitt tjänlig, uthan han kan uäll blifua på annat rum försorgd, där han ej är nögd mz sacellanium där. — Pastoris hustru besitter än prästegården och behåller jntraderna till vidare order; lagar att åckeren wäll brukas, husen ansas och huad annat kan uara af nöden till des consistorium får betänckia sig i sakan.

Hr Nilss, capelnen i Bierno, Jsaak Hinrichson kyrckowerden och Henrich Henrichson i Södensauro uitna att wälb. Gustaff Sabelstiernä hafuer åtta dagar effter HögE:w. Bisk. afresande till Kimito först in Martij 661 haft itt kyrckibuller före mz maior w. Henrich Sasse; sendt 2 män, en quartermästar Hinrich Gråå och en corporal Jöran Skan in i kyrckian effter predikan och fordrat honom uth att fächta mz sigh; då maior Sassen effter Episc. anordning skulle continuera mz bäcka delning nedarst i kyrckian som rästerade.

Henrich Jsaakson, kyrckiouerden, klagade att Pän-sellstiernan [? Benzelsstiernan] boor långt ifrån kyrckian,

kommer sällan dijt, låter bruka sig i Åbo för procurator och tager monga reser sig före, kan eij tjäna till kyrckiewerdh i Bierno. Dätta togz i betänckande.

Rimitto. — Wälb. Johan Hästskoo, regementz quartermäst. begärar en citation effter capiten Spåren, hans fru och dotteren; seger att capitenen är sinnat senda henne åt Stocholm och där ifrån till Rijga. — Resolutio: Skrifuas effter dem alla tree mz alfuar; och så framt nogon skildnat skall ske, måtte jungf. Barbro Spåre mz föräldrarna komma hijt.

A. 1661, 22 Aprilis war Episc. och Dn Doct. Alanus här i Consist.

Åboo. — M. Michael Nachtegall får, uthan dhe 200 Dr på 660, 100 Dr K. M:t till, för sitt omak mz orgeuärket; får och lof att resa till Wismar att ärfua sin faar.

A. 1661, 24 Aprilis höltz Consistorium ecclesiasticum i HögE: Bisk. Dn Doct. Joannes Elai Terserus, D. Doct. Georgius Alanus, jtem consules Brochius, Jensenhusen, rådman Robert Rancken, Hans Plagman.

Åbo. — Kläckegiutaren M. And. Höök kom fram och begärte sin löhn; will haa kost p:r alt ifrån dät han lycktade kyrckiones arbete alt här till; dät honom nekades. Men dätta lofuades honom:

i resee p:r hijt till Åbo 20 Dr. k. mt.
för skep[pundet] i kläckorna, giutare löhn 8

Rdr, å 4 Rdr stycket; giör för 20 S. 640 Dr

2 pannor wäga 4 lis[pund] å 12 ör mark . . . 30 Dr

För kläckegotzetz tempererande 50 Dr

Båda kläckornas beslag 100 Dr.

Doch skall Hööken laga den största gutna kläckans beslagh, att dät blifuer stadigt, eller afkortas af dhe 100 Dr. 20 Dr k. mt.

Anhölt Hööken mz alfuar för nampnen. — Episc. lofuade tala mz dhem, att dhe contentera eller gifua honom nogot som dem likt kan wara, men af ingen plicht. — Organisten får pro 660 eller 661, 100 Dr k:mt uthan dhe förre 200 Dr af kyrckian.

Om musicanterna taltes. nembl. om Weinernas löhn, om dhe skola här blifua. Jacobus Wein begärte om åhret 100 Rdr; will hålla sig sin broder och 2 påikar därföre,

allenast han får gåå om staden om nyåhrs tijd och musicera för dem. Consist[orium] lofuade honom 100 Rdr. och än då något öfuer, allenast han ej går i staden mz musik om nyårstijdh, och han mz sina giör en music i kyrkiotornet eller rådstugu tornet dhe stöaste högtider om åhret, som i Tyssland är bruuk; — lofuade. — Här till skall beställas en book, att alla colleg[ier] där skrifua, huad dhe uilia contribuera, och [om] dätta ej spisar, moste tagas till pungpenningarna om stora högtider (och ej solen[na] bönedagar) att Philip kan och nogot få mz. — Beställa booken när bookbindaren.

Säxmäcki aut Sahalax. — Christer Rosencrantz besuärade sig öfr Hr Daniele[m] i Sahalax past. att han hade christnat itt barn på en kyrkiobyggare, huilken är frijiord uid heredtz tinget; konan nekar Erich kyrkiobyggare uara barna fadren; seger att Hr Danielss dräng Henrich är den samme. Rosencrantz begärar en ransakning öfr Hr Daniel i samma saak. Skref[z] till Röökman, att han skulle här om ransaka.

Hästkoon, regementz quartermästaren, Johan, seger, att Spåren, capitenen, är rest åt Stocholm, men fruu och dotteren ära i staden. Begärar citation på them bägge; — fik. — Modran comparerade, men ej dotteren. — Modran nekar aldeles, att uilia gifua Hästkoo sin dotter. Consistorium förmante henne sigh bequämma i sakan, och åt minstone lå[ta] dotteren komma hijt wp i doomcap., men blef ej effterkommit. Skulle warit, som war den 29 April. effter citation uid 40 Dr S. m:tz straf i consistorio; men reste af, och kom intitt.

Pargass. — Taltess om proste embetet i Kimitto prosterij. — M. Joh. Pratanus sades kan ej blifua, af orsaker, ty Kimito är afsides jfrån prosterijt och doomcap.; M. Johan kan ej finska, som där tarfuas; wthan blifr prost allenast i sin sochn, och M. Abraham Thauvonius i dhe andre sochner i Haliko häradt.

Nystadh. — S. pastoris enkia klagar öfuer sin fattigdom, är geld skyldigh effter sin man, hafuer kostat nog på hans begrafning, ähra tuå täppor till prästegården; får hon ej 2 nådeåhr är hon ej mechtig att såå dhem. Begärar en förmaningskrifft till sin styfson, att han ställer sig effter sin obligations lydelse, och ej försnillar nogot aff hennas jntrader. — Resolutio: För hennes fattigdom får hon tu

nådeåhr; där mz skall hon wara obligerat see prästegården till godo, bruka täpporna wäl; Dn. Joh. hennas styfson, blef förmant att hålla sig wäll emot sin styfmoder etc. Nådeåhren gåå wth för Walburgi 1663.

Wrdiäla. — Past[oris] enckia begärrar nådeåhr ähn? Ståår till des Dn Olaus, som skall blifua pastor där, kommer hijt och tager sin confirmation.

Jio. — En dräng i Kuiuanimi, Carl Olson, är trolofuat mz en piga Margreta Thom:dotter jbid.; nu för dät hon är enögd uill han öfuergifua henne och taga en annan som är rijkare. — Resolutio: Så framt han ej uill hålla fort mz henne, så skall han åtminstone böta 2 Rdr till sin sochnakyrkia, hon behålla alla dhe gåfuor han henne hafuer gifuit, och han gifua henne alla gåfuor igen, som hon honom gifuit hafuer, och han ej fåå lof att giffta sig för än hon är gifft.

Jbid. — Anders Bengtson Säfuclainen i Öfuermkingh är trolofuat mz Kåistes dotter i Jwrkuna; will nu åtra sig, af orsaak, att hon hafuer nattetijd gåt och lagt sig hoos en soldat, när hon blef tilltalt, suarat och lofuat så göra meer. — Sent. Denna saak remitteres till häredtz tiget där in loco at afdömmas.

Sagw. — Fogden Orren jnlade en skriff, att hans ama, som nu är när honom, huilkens man, en soldat, drog uth för nogra, år sedan, säges wara dödh; begärrar hon nu få taga sig annan man. — Sent. Aman mz dän henne begärrar skola comparera här i consistorio och taga suar å begäran.

Kangasala. — Dhe som slooss, hora och bola, ställa sig illa, remitteres till häredtz tinget. — Skrefz M. Joh. Frisio till derom.

26 April. [1661] höltz consist. mixtum i Episc. D. Doct. Terseri, Doct. Alani, M. Abrah., M. Enevaldi, Borgmäst. Lietzeens, Brochij, Jesenhausens, rådmäns, Roborts, Plagmans, syndici, närvaro.

Åbo. — Om musicanterna taltes. Så framt dhe skulle här blifua, Wäinerna, Jacobus cum fratre, huar mz dhe skulle sig nära. Begärrar Jacobus 100 Rdr, will haa hanss broor och taga 2 päikar till och tiäna där före om åhret; will och hafua frijt att gåå omkring i staden om nyårs tid at önska dem mz sin musik it nyt åhr. — Sent. Lofuades honom 100 Rdr; och wilia nogot ökia på, om dhe afstå at

besökia dem i staden nyårs tijdh. Medel till afbetalningen slogz före, nembl., en book skall inbindas och huat och itt collegium skrifts huar för sig huru myckit dhe uilia gifua därtill, och där dät ej kan förslå gripes till stoorä högtides punge p:r och wpfylles summan mz, och där nogot blifuer öfr, att då Philip måtte mz nogot blifua accommoderat. — N. B. Jacobus Wein lofuade och om stoorä högtijder att mz sina göra en music i tornet, kyrckio- eller rådstugu-tornet stundom.

Åbo. — Sacell. M. Gab. will weta sin del af p:r, som gifues när tacksäielse skeer för itt nyfödt barn, när nogon kommer till helsan och när bedes för en siuk etc. — Sent. Får Sacell. 2 delar, kläckaren tridie delen.

4 Maj 661. — Ps. D. Doct. Joan. Elai Tersero, Episc. Ab., D. Doct. Alano, M. Enev. Suen., M. And. Nycopens.

Åbo. — Wälb. Johan Hästsko, regementz quartermästaren, sade, att modran har sändt sin dotter bort till Jungfrusund, J. Barbro Spåre, och uill där mz förhindra ächtenskapet. Begärar nu utslag i consistorio i samma saak, om han får taga henne eller hafr nogot att wenta på henne. — Sent. Effer Anna Barbara Bönske ej är än till fredz stält, därföre är consistorij uilie, at han ställer caution för sigh och att hon ställes klagelööss, som han besofuit hafuer; sedan uill Consist. göra uist utslag.

Johan Hästskoo förobligerade sig, att contentera Anna Barbara Bönske; satte henne aut consist. it sit frelsehemman wid Wiborg i pant, huilken skrift ligger ibland brefuen, som kommo från Wiborg om Anna Barbara Bönske, at hon ej frågar effer honom mer när hon blifr contenterat effer Hästskoos obligation. — N. B. J skåpet i prästelåderummet. — Sent. Fik Hästsko så lydandes mz consistorij sigillo:

Wij wnderskrifne, Episcopus och consistoriales i Åbo doomcapitel, göre här mz witterligt, att ehuru wäll nogra skääll i förstone syntes att förhindra och wphäfua thet ächtenskapz förbundh, som wprättat war emellan tuå adelige personer, Regementz quartermästaren Johan Hästskoo och jungf. Barbro Spåre, jcke däs mindre, sedan wij alla parterna förhört hade, och granneligen alla momenta öfuerwägat, hafue wij skäligit funnit, att gifua wälb:t Johan Hästskoo tillstånd att wijas mz sin trolofuade brudh, och sitt begynte

ächtenskapz wärk mz henne fulborda, såsom wij och mz dätta wårt öpne bref honom fulkomligen förlof där till gifue och alt thetta för dhe skäll skull, som in actis finnas. Abo den 4 Majj 1661.

Joannes Elai Terserus, Episc. Ab.

Georg Alanus, past. Aboens.

Simon Kexlerus; Abrah. Thauvonius.

Enev. Suen.; And. Nycop.

G. W. R[othovius] v[enerandi] C[onsistorii.] N[otarius].

Åbo. — M. And. Nycopensis fik bref eller recommendation till Bisk. i Wiborg mz wänlig begäran han kunde komma till Helsingfors pastorat.

Åland. — Skrifuas till prosterna och [=om] hielp i försambl:na till att ransionera en ifrån Jumala sockn, som är fången i Turkijt.

A. 1661, 8 Majj hölt[z] Consist. i Bisk. Dn. Doct. Terseri, past. D. D. Alani, M. Sim. Kexleri, M. Abrah. Thauvoni, M. Enev. Suen., M. And. Nycopensis.

Wemo. — Hr Marcus, Sacell. klagar, att han ej får niuta dee täppor, som honom lofuades i Wemo och past. i Wemo samtykte; nu will pastor behålla dhem; — beder om assistens. — Sent. Dn Daudid wart citerat till den 15 Majj at suara.

Sahalax — Dn past. Daniel Reuter war citerat till den 1 Majj at suara maior Quanten; comparerade ej. — Sent. Skall citeras till den 18 Junij Henrici at suara aut när Quanten behagar.

Lundo sochnakyrrekioss supplication om 4 punctar:

1) Capelboarna måtte byggia moderkyrckian och prästegården. Resolv. at 2 capelboar byggia emot 1 moderk[yrko] boe, både på kyrckia och prästegård i Lundo.

2) Huad sochna delningen emellan capelanerna och deras wpbörd blifuer, som för är afsagt, att dhe behålla huar sin halfpart så länge Hr Matth. där är. Sedan kan Dn Henricus blifua mz bättre portion försedh, — uil's Got.

3) Wijnkornet anlangande behålla dhe uid Lundo 9 t:r, och dhe i Brunckala 3 t:r, som här till hafr warit.

4) Till den spetälskes inlösande i Sälöö hospitall skola Brunckala boar gifua lijka emot en Lundo boe, som för i Consist. 661, 11 Martij slutit ähr.

Pijke. — Citerades tuenne, som hafua giort kyrkiobuller, at suara i Consistorio där före till 15 Maj nästkom., nembl. Mattz i Finby, Michel ryttaren i Täppälä.

Jtem en berychtat för spetälska i Storgår[den], en dräng, skall inställa sig till M. Achrelium, att han här om förfar om han är frij aut ej.

Euraåminne. — Saligh past. enckia igenom choralem D. Carolum Kyrenium lät anhålla om 2 nåde åhr, hust. Elisabet Caspersd[otter] Ekman. — Sent. Blef henne 2 åhr lofuat, för hennas mans meriter, effterlemnade monge små faderlöse barn och stoore geld, doch mz denna condition, att hon seer uäll och [= om] åckeren i prästegården, at han rät brukas. Påminner om prästegårds husens reparation, löhnar en som i hennes stad gudz tjänsten förrättar. — Prästerna ibidem fingo förmaning att låta sig nöia. Dn Martinus med sin capelans tjänst, Dn Nicolaus mz den löhn enckian gifuer effter accord honom och intitt befatta sig mz pastoris intrader, ehvad nampn dhe hafua kunna etc.; see brefuet i copiebooken.

Bierno. — Swarades Gustaff Sabbelstierna på han[s] begäran, att han får gåå sin bänck till des sakan effter Kongl. order blifr ransakat och afdömdh.

M. Marcus Pauli Sadelerus anhåller genom supplication om promotion; war ej tillstädes; föll intitt swar.

Åbo. — Episcopus D. Doct. Joannes Elai Terserus begynte tala om att han ej hade förmodat, att han hade skolat haft orsaak att beswära sig öfr nogon af sina mz colleger här i consistorio; doch förnimmer iag, att man ej hafr frid längre än som en granne will. Sade att M. Marcus hade i förleden söndagz morgon kommit till honom, och sade sig uara send at afbidia dät M. Abraham hade förtalt Bisk. i går när M. Axelium; sade att han, M. Abrah., ligger hemma mz itt ondt samueta, är befruchtandes han nonsin ståår wp af den sängen. — Episc. sade sig ej stoort hafua eller uilia fråga där effter. — M. Abraham nekade sig hafua förtalt biskopen. M. Abraham sade sig icke hafua förtalt Bisk. hoos M. Axelij hust.; hafr hon dät sagt, hafr hon lugit som en lätferdig hoora. — Sedan talte Episc. om huru han uar sidwördat där igenom, att han hade nekat Rändemäcke kläckaren att gå mz en diekne, Nicolao Erici, at wpbära påskpeningarna. M. Abraham som dieknen refererade när han igen kom, att hafua sagt: Jagh pastor och han är min kläckare och ej Bisk. — M. Abraham sade sig ej så hafua

sagt, uthan han är min dräng eller lijka som min dräng, och ej sagt, icke Biskop:ns. Sagt M. Abraham at han uar kommin fögo bättre än på itt ödeshemman, teearna [= tegarna] värre brukte än böndernas, illak gärsgård, är ingen wed, intitt höö, husen läka. Sade att han hafr bedit dieknen sega, att han uill komma och excusera sig, dät ej dieknen Nicolaus omtalte, när han hem kom. Episc: När åckeren, gerdesgården, husen, höö och annat blifr synat är iag uiss där på, att dät lærer finnas annorlunda än nu sägz, eliest så hafr, iag ej länge haft dän prästegården, sade Episc. — Wid M. Abraham nogot talte slogh han i bordet. — M. Abraham beswärade sig, att han blef tuungen till Giöteborgz rijkzdagh. — Episc. sade: neij, dät war ej sant. — M. Abraham klagade att han hade fåt ringa herdagz p:r, Bisk. wpburit förhogningz och han intitt fåt. — Episc. nekade aldeles där till sig ej en half öre hafua wpburit, dät och sant war, ty ocon. hade alla som uoro inkomne wpburit; bör och där före göra reda. — M. Abraham klagar, at Sagw är af Bisk. honom wndan practicerat. Episc. sade sig hafua skrifuit hijt om Sagu longt för än han hijt kom och longt för än han uiste, han skulle komma till profess[ionem] Theologiae, att han uile hafua en stadig past. i Sagw, och att bem:te sockn ej längre under nogons profession wara skulle. — Talte och så Episc. om negra kalkoner, som hans woro och M. Abrah. folk kommit att uilia kännas uid dhem. M. Abrah. hust. lofuat komma siälf effter dem, som hennes folk hade sagt. Episc. sade dät är och icke ringa, att lika som iag skulle uilia dölja ens annarss goda. — M. Abrah. excuserade sig och sade sig ej om sådant weta. Episc. sade: uare longt ifrån mig iag skulle begära eller kännas uid min nästes, etc.

9 Majj 1661. -- Ps. Episc. D. Doct. Tersero, D. Doct. Alano, M. Sim., M. Abrah., M. Enev., M. And. Nycop.

Wirmo. — Dn Gabriel Laurentij, coadiutor, begärar nogon bättre promotion annorstädes wid militien i nogon guardison [= garnison]; lofuad[e] consistorium hafua honom i minne effter han där till lust hafr.

Åbo. — Dn Ambrosius anhåller om nogon promotion, begärar och en recommendation till krigz collegium om sin rästerande löhn. — Sent. Lofuades honom promotoriall.

Wichtiss. — En präst, Dn Johannes Nicolai jbidem, är uthan lägenhet, hafr warit kallat af Ekestubben saligh till

predikoämbetet, begärer nu blifua i hogkommen. — Sent. Lofuades honom Sacell. tjänsten i Wichtis, så framt sochnan tager Hr. Jöran till pastorem effter S. pastoris son ej begärer därsammastädes sacellanium.

Masco. — Rev. Dn praepositus tillika mz en ryttar enckia Elisabeth Olofsdotter, kommo fram för rätta. Enckin säger, att Hr Hinrich hade jfrån henne hennes nådeåhr af hennes frij hemman, dät hennes man red ut före. Hr Hinrich inlade en räkning som war falsk, funnes 3 fauter i E. W. prostens rekning: Först införes 2 tr miöl, som prosten räknar för tijo Dr tunnan och wthi Dn Thomae witnesskrift hafr ståat 1 tr men sedan är af en giord tuå, som klart är at see. Miöll 1 tr och 2 pund smör, à 5 Dr mz 20 Dr p:r, som i witnes skrifften förmäles, gör till hopa 35 Dr, men war thet 2 tr, skulle summan blifua 45 Dr.

2) Felet at prosten hafuer infört it åhrss ränta 75 Dr lika som han hade them gifuit åth Olof Oloffson af sin egen pungh, och war doch lekuäll ränta af Olofz egit hemman pro A. 1654 och nu fordrar lekwäll Dn praepositus betalning för samma 75 Dr.

3) Felet, att han skrifuer wnder summan af 325 Dr föruthan miöll och smöret är intet uthi summan af 35 Dr.

Ther hooss befinne wij at Olof reste uthi Matthiae tijdh om wåren 1655, lefde sedan uid 1 1/2 åhr, blef altså Juletid död, antingen för nyåhret 1656 eller effter nyåhret 1657. Och effter som henne bestååss nåde åhr, såsom Dn praepositus siälf behänner, och hon därpå hafr bref af hans Excell:tz Hr Rijkztygmästaren Hr Gustaff Horn, dät Johan Bertilson, fougden, sägz hafua hooss sigh, altså böör henne bekomma räntan af hemmanet A. 1657, huilken ränta hon seger att fougden Johan Bertilson hafuer wpburit för Dn praepositi utlagor och att Dn praepositus altså skall hafua 4 åhrs räntor af hemmanet. — Resolutio: Enckian Elisabeth Olofzdotter skall skaffa uitnesbördh nästkommande onsdagh, att Johan Bertilson hafuer tagit räntorne emot för hennas nådeåhr och thet på Hr Hinrich Hoffmans vägnar, och båda comparera nästkommande onsdag, som är 15 Majj, Actum Åbo ut supra.

Joannes Elai Terserus, Eps. Aboensis.

Georgius Alanus, past. Ab., Simon Kexlerus.

Abraham Thauvonius, Enev Suen. Q. Z. Al. [?]

Gud.[mund] Roth[ovius] V C. N.

11 Maj [1661]. — Wskäla Sacell. Hr Peer klagar att junior Christiernus hafr slagit honom hool i hufudet, rifuit håret och skägget af honom. — Sent. Citeres D. Christ. hijt till Henrici marcknat.

A. 1661, 13 Maj höltz Consistorium Eccles. i Bisk. Dn Doct. Joh. Terseri, Dn Doct. Georgij Alani, M. Sim. Kexleri, M. Abrah. Thauvoni, M. Svenonij, M. And. Nycop.

Sahalax. — Framtedde sig maior Quanten, wälb. Jost von Quanten och hans pastor i Sahalax, Dn Daniel Reuter. — Quanten klagade öfver Hr Daniel, att han hade försnillat hans goda, war ej nögd mz lagmans Johan Larsons räkningh. Consistorium sade sig ej hafua mz dän at giöra, ty den kommer till den Kongl. rätten och dät lagman dömdt hafuer. — Quanten klagar, att wñnerlagman ej hafuer welat taga emot wad p:r när han dömde. Consist. sade: Dätta kommer till Kongl. rätten at omdömma[s]. — Quanten klagar, at wñderlagman ej ähr här ankommen effter Kongl. Hofrättens citation. Hr Daniel sade han hafr, Joh. Larson, inlagt en förklaring i sin doom i den högl. Kongl. rätten. Hr Daniel seger sig uilia haa jtt hundrade Dr i löhn om åhret af Quanten; Maioren seger sig icke hafua lofuat honom nogon löhn, uthan en discretion, om han achtar well hans saker i hans frånuaro. — Quanten sade: Hr Daniel hafuer låtitt bortaga hans goda. Dn Daniel sade, att horan hafr dät giort; sade at för skall maioren döo en tiuf och skelm än han mig tiufnat beuisa skall. — Maioren sade sig hafua antuardat Hr Daniel sitt goda och ej fatbors hust. Hr Daniel sade: hoo kan achta sig för tiufuen. — Hr Daniel akälte Quanten för en hoorkarl; sade att fougden Jsaak Jsakson och hans hustru hade sagt, att Quanten hade haftt lägersmähl mz henne, när han änckling uar, så och sedan. Hr Daniel sade sig uilia beuisa maioren om han uill, att han hafr giort nogra hoorwngar. Quanten nekade wäll, men tog ej högre dät wp. — Togz sedan fram prostens i Somero ransakning och i Pelkene, dän som innehölt 15 punctar emot Hr Daniel, och blefuo en dell remitterade till ny ransakning, som i copie boken är att see. — Förordnades M. Gabriel Thauvoni, past. och rect. uid Tauastehuss, tillika mz Hr Magno Wallæo, pastore i Mässeby, att ransaka:

1) om past. hafr försumat giöra gudztjänst etc;

- 2) om försambl. besuärrar sig öfr hr Danielis hust. och barn, som mz kring sochne resa;
- 3) om han på androm än barnafadren christnar barn;
- 4) om Hr Daniel hafuer kallat maioren: hwnd, etc;
- 5) förnimma Consistorij brefz innehåll, huruwida Hr Päll i Pelkene hafr förlof att predika i Hapanemi, administrera sacramenta, taga Quantens maioren fru i kyrckia;
- 6) om 2 Rdr bötes p:r för hoor eij af maiorens dräng ära införda i kyrkiones book;
- 7) om past. hafuer tagit löss konor i kyrckia olagförda.

15 Maj 661 höltz åter Consist. eccles. i Episc. D. Doct. Terseri, D. Doct. Alani, M. Simonis, M. Enev., M. And. Nycop.

Sahalax. — Hr Maior Jost von Quanten berättade, att han, D. Past., hade tagit en kona i kyrckia, Walborg Jacobzdotter, som eij hade warit tingfördh. Quanten wiste häredtztingz beuis, att hon eij war tingförd. Hr Daniel seger hon uar, men af Per Thomason, som tingtade i Rosenkrantz frånuaro, men dätta tingz beuiss gafz uth i Hr Danielss frånuaro seger Hr Daniel. — Maioren, han klagade, att Hr Daniel hade gjort passquill på maioren; sade att Hr Wross son uet dät. Men fans att dhe hade gjort tuu rijm om dät, att Hr Päll, när Quanten kom i Pelkene kyrckia, hade mz diupt reverentz wplåtitt stolssdörren för maior Quanten och maioren gifuit Hr Pål en hornskeh, huilka rijm Wros, Hr Martini son, kändes uidh. Consist. kunde eij skatta dät för nogot pasquill, medan intitt ährerörigt fan[s] där utj.

Om nogra glass fönster taltes. — Hr Daniel sade dhe finnes i wnerlagmans räkning. — Sent. Dn Daniel ähr orolig och trätosam, gör doomcap. stoor möda och omaak; wende i icke igen blifue i priverade och kan ske ifrån lägenheten removerade. Dänna gången remitteres nogra punctar at ransakas på nytt, som öfuanbem:t stää[r].

Nyby. — Dn Matthias Sacellanus blef anklagat af Sigfrid Mårtenson Tammela om geld saak; begärer Consist. assistens. — Sent. Skall citeras till nästkommande Henrici.

Wemo. — Hr Daudid ankom, past. loci wart tillfrågat huar före han eij låter blifua uid Episc. och Archipraepositi Dn Doct. Alani slut tillika mz p[ræ]positi närnuaro i Masco, Töfsala; past. i Lemo om täppan i Wemo, att emedan dhe af ålder, som Dn past. i Lemo witnade, lydt wnder cape-

lanerna, jaa Dn Jacobi fader, som war där capelan i 42 åhr, hade den, andra för honom, som saligh Hr Larses enkia i Lethala uiste och witna, at hennes man hade dem haft, slötz och, att Dn Marcus skulle dem nu niuta, och dem bruka. Hr Daudid sade, att han ej hade nekat Hr Marcum att bruka dem, utan uelat unna honom i sin lifztijd, allenast kläckaren får litet källand mz. Consist. sade dät står intitt när eder wnnä en eller annor, uthan capelanen bör dem, ty. Consistorium hafr nog grant frågat om den saken. — Men hade Hr Daudid gåt doomcap. ouetandes andragit denna saak på tinget, säger att en gammal man hafr sagt, at dät af ålder hafr lydt wnder prästebolet. Consistorium sade: wij må mer troo en wprichtig kyrckioherda past. i Lemo och andra förståndiga quinnor, än ett löst tall, som en gammall bonde framförer uthan skäll. — Hr Daudid sade sig ej hafua haft däri en sak uid tinget. Men beuistes honom af Hr Assessorens Carl Simonsons tingz beuiss, att han Hr Daudid hade warit obefalt af consistorio uid häredtz tinget, som af wäll:t Carl Simonsons ting attest är at see, dat. i Winckala länsmans gård i Wemo sochn 661, 31 Januarij. — »Framträdde för rätten kyrckioherden wällärde Hr Daudid Matthiae och beswärade sig huru sosom capelanen Hr Marcus Marci är sinnader sig tillägna den åckertäppa wnder en span landh uthsäde, som till förene hade lydt wnder kläckar booll, huilken täppa seijes hans högwyr. Bisk. hafua i mening wnder capelans booll inrymt. Men nembden intygade, att samma täppa hafr af ålder lydt wnder förbem:te kläckarebooll, den ene kläckaren effter den andra nutitt. Eliest och beropade sigh nemdan på salig lagläsares Söfring Persons doom, som trätan skulle åtskilia, huilken böör framtees. Sedan faller ther å itt änteligit utslag. Actum ut supra. — Carl Simonson.» Sent. — Effter såsom Hr Daudid ej hafuer låtit beroo uid dät slut i Lemo, at Hr Marcus skall niuta bem:te täppa, utan Doomcap. ouitterligen och oåtsport löper mz denna saak till tinget, och här med förringar sina förmän, effter sit hufut, submitt[er]er consist. sentens wnder en heredtz rätz, och där mz förachtar och siduördar sina förmän; därföre skall Hr Daudid wara priverat och dätta effter kyrckioordningens innehål slutitt pag 70, verba sic sonant: »The som genstörtige ähro emot theras Biscopar och förmän, alle thesse skola settias ifrån theras prästaämbete, och icke för restitueras, än the sig fulkomligen bättrat hafua, ther om Biskopen ransaka och dööma skall.»

Åbo. — M. Marcus Sadelerus kom in. Episcopus, när han hade hört hans begäran om promotion, sade att han hela den tiden han här i staden varit hafuer, aldrig hade sett honom nychter för än nu; och när han på predikostolen varit hade, sade p[ræ]sul. att en präst bör wara nöchter; i ähren nu här att låta see nogon bättring, men i ställen eder icke så, att wij kunde, dhär nogon lägenheet woro, betro eder om nogon. J skilie eder och så ifrån eder hustru, dät eij wäll stäär; jlla tale i om mig både här och thär, bly[g]ess icke säga, att iag så talar, att ingen törs tala mz migh; nogot jlla fore i fram när mig mz Rålambstierna, så att iag måtte låta föra uth eder därföre af stugan; ähr ondt effter lägenhet för eder, ty när i dricke litet ähren i strax orolige, låte finna eder trätosam med edra åhörare, etc. Nu wet man ingen råd för eder denna gångin. — Episc. sade om i wilien nu till prof komma till mig på nogra wekor till måltidz, fölia mig till Pargas, skolen i gerna hafua maat och dricka så länge uij få see, på nogra wekor huad som blifuer till råda. — Och där consistorium förnimmer nogon märkelig förbättring, will consistorium gerna hafua honom i minne.

Macso. — Probstén Hr Hinrich Hofman mz en ryttar enckia, Olof Olofsons, hust. Elisabeth Olssdotter. Hon uill hafua besked för sitt nådeår effter sin man pro 1657. Hr Hinrich nekar sig weta hoo räntan tagit hafr. — Hon uistes till Bookhållaren att taga här om wnderrättelse, och till bonden att han säger hoo räntan pro 657 tagit hafuer. Prosten förmantes ställa henne tillfridz och klagelööss.

Nagw. — Pastor Dn Laurentius Jacobi inlägger itt obref och förklarar sig att så framt han eij hade tagit Nätelhorstz concubinam i kyrckia, hade hon blifuit hwfutsuagh. Non sufficit, ty dät är icke så uist. - - Resolutio: Effter han uthan Consistorij lof hafr tagit henne i kyrckia, skall han comparera här i consistorio Henrici tijdh, att swara där före, huad han dätta försummar skall han lika som för olydno och siduördningh straffas.

Åbo. — Borgmäst. Jesenhuss anhölt om sin falna dotters kyrckiogångh, will lösa henne ifrån att ståå plicht mz p.r. — Consist. säger hon kan blifua kyrckio tagen i en finsk böönstund och hennes brååt afkunnas af predikostolen, att hon är nu kommen till rätta igen och hennas synd försonat. Anhölt at hon eij måtte nempnas å predikostolen, ty

skeer dät kan eij uthan tuifuelss uara, att mannen som henne hafuer igen tagit kan blifua henne hätsk.

Masco. — En ryttare, prostens, Erich Jacobson, huarss hustru (: blef effter prostens order af Hr Thoma:) Margreta Hinrichzdotter uigd mz prostens dräng Erich Erichson, som henne i ryttarens frånvaro besofuit hade. Nu begärar Erich Jacobson få skiliebref. — Sent. Kan eij honom nekas, uthan han får när han will. — Consist frågade om drängen, prostens, Erich Erichson, hafr effter Consist. förra order hållit sig ifrån henne till des hon mz honom hade warit till tinget, huilket än icke skedt ähr. Prosten sade att hon är i annor by, men kan eij neka sedan hon födde barn, att han iu hafuer gåt stundom till och besökt henne.

Wambula. — Hr Canutus Sacell. klagar, att han eij så riktigt som sig borde, får af dhe byar i Loimiocki sochn, som honom borde, capelans räntan och tridie delen af pastoris tertial; past. gifuit allenast 25 cap:r; hade lofuat 1 t.r. Epis. sade sätter dät öfriga pro resto. — Resolutio: Så snart Episc. kommer och visiterar där will han bem:te saak komponera.

Anno 1661, 29 Maj höltz Consist. ecclesiasticum i Hög:E W. Bisk. Dn Doct. Terseri, Dn Doct. Alani, M. Kexleri, M. Enev., Borgmäst. Brochius, Jesenhuss, Rådman Robert Rancken.

Åbo. — Taltess om Jacob Weijns musicantens lön och uissa deputat om ähret; Brochius lofuade kasta ut itt prosiect.

Wichtis. — Dn Henricus, en wagant här till kom och begärade blifua pastor i Loppis i saligh Hr Erici ställe. — Hög:E:W. Bisk. wpräknade en stoor hoop mz gambla meriterade, Hr Olof i Pargas, Hr Philip i Somero, Hr Mattz i Brunckala så och krigz präster nogra. Dn Henricus mente att ingen af dem skulle begära dijt. — Consist. lofuade hafua ibland andra i minne, allenast Doomcap. kan först få weta försambl. mening i Loppis.

Episc. mente att dät wore got, att nogra uissa consistorij dagar woro huart månadh moot, dätt och skrefz uth till prosterna om, etc.

Åbo. — M. Aretopolitanus, Gabriel, begärar en uis ordning hwad han skall få för lyssningar för dhe siuka, tack-säielser för barns födningar etc. — Sent. Sacell får — — och kläckaren den — —.

Åbo. — Borgmäst. Petter Jesenhuss dotter, Elisabeth Persdotter, som hafr Fäcken till ächta, föll i hoordom, mädan mannen war i Rijga; Johan Fåk hafr tagit henne till nåder igen. Dock skall hon böta 4 RDr till doomkyrkian och blifua intagin för svenska bönstunden i kyrkian.

Ericus Vrbanson Lætus begärer få blifua kläckare i Pelkene. — Resolut. Han får en recommendalion till prosten i Somero. Han kan see till om dät kan gå an för Erico.

Wskäla. — Dn Christiernus junior och Hr Peer sacellanus kommo fram. Hr Per angaf, att Dn Christiernus hade slagit honom, i itt gästabodh, itt holl i hwfudett och refuet hans hår af honom. — Dn Christiernus sade han gjorde mz lek, och icke hade nogot alfuvar mz. — Sent. Consist. remitterar saken till ransakning om dhe ej förlikas. Dn pastor i Pemar skall här om ransaka.

Wskäla. — Dn Christiernus sade att nogra hafua sagt i gelag, att dhe tuiflade om J. Maria war frij för andra. — Resolutio: Dhe samma som så spotskeligen tala skola citeras till doomcap. till Henrici

Haliko. — Episc. gaf till känna att han ej war nögd mz dät att M. Abraham skulle wara prost öfr Haliko häradt, ty han blifr ej uid consistorij order, uthan går där ifrån, som i Lundo mz sochne delningen emellan capelanerna, ty consistorij sentens war dänna, att dhe sacell. skulle få huar sin halfpart af sochnen, och bönderna delas i tuu dem emellan. Men Hr Hinrich som mindre hade tiänt fik bättre portion. — Dn Christiernus junior må blifua vice prost till vidare order.

Wskäla. — Skall ransakas om en som skulle hafua spytt i kyrkian för en tijd sedan.

Teuskola. — En gammall man hafr parat sig mz en quinna i nogra åhr; begära nu få lof att wijas. — Resolut: Gifz dhem lof om icke nogot annat hinder är.

Cronoby. — Prosten recommenderar Dn Petrum Prochenium att han måtte få lägenhet. — Sent: Får sacell. i Paldama så framt Dn Joannes Caianus blifr pastor, som wthan tuifuels skeer.

Om Påske p.r. — Prosten klagar där öfr, att krigz prästerna taga påska penningar af soldaterna när dhe ähra hemma i landet. — Sent. Pastor loci bör hafua dhem af krigz folket så länge som dhe ähra hemma i landet.

Whlo. — Slötz att Dn Petrus Hoffrenius får confirmation på rectoratet i Whlo.

Christinae Stadz pastor M. Laurentius Kempe klagar att han af en part i nogra åhr inga påska p:r hafr kunnat blefuen mächtigh. — Sent. Skrifuas Lanssh. till här om att han assisterar honom och hielper honom till sin rät.

29 Maj 661 effter middagen.

Lapfierdh. — Pastor klagar, att han inga inledningz penningar får af kyrckiogångz hustrurna, en dell. — Sent. Han behöfuer icke taga dhem in för än p:r äro ährlagdhe.

Waza. — Hopman Hööken frågar huad horkoner skola gifua till kyrckian, när dhe wilia lösa sikh ifrån pallen. — Sent. För hoor gifuess 4 Dr S. mt.; för lönskoläge böta the 2 Dr, doch the som mer förmå, gifua nogot meer, och blifua där mz frija att stå. — För inledningz p:r böör postor få 1 mk S.mt; förstås om dhe fattige, dee som uilia gifua meer stände dhem frijt.

Hopman Hööken begärrar studente p:r af grefueskapet nu i 2 år till scholans bygningz hielp i Waza. — Sent. Får den hielp som i Waza försambl. kan falla aff. Dhe öfriga äro bortgifna.

G. Carlby. — Dn Erics Falandri son får stud. p:r pro 1661 af Calaiocki, Cronoby och Paldama prosterij. —

Biörneborg. — Sacell. son Georg. Georgij fik och tillsäiälse på 661 åhrs studente peningar af bem:te Biörneborgz prosterij.

A. 1661, 30 Maj hölt Consist. Eccles.

Åbo. — M. Petrus Bergius säger, at hans dräng hafr trolofwat sig mz en enckia i Lundo sochn, i förledne åhr, Walborg Staphansdotter i Käiti, en ryttar hust. Men drängen Simon Hinrichson är födh i Birkala sochn; nu wilia dhe hålla fort mz sitt gifftermåhl. Men sacell. i Brunckala will eij wiga dem, ty han säger hoo wet om hennas man i Pålandh är wist dödh. — M. Peer säger, att dät intitt hafr hörs af honom nu sedan han utreste, uthan dätta att han blef sendt mz itt partij för andra, ia utcommenderat och icke en kom igen, som dhe hem komme weta berättä. Huar most tillsättia sedan 2 rustningar, första miste hon, men den andra är behållen. — Resolutio: Simon

Hinrichson må wijass mz Walborg Staphausdotter, effter nu intitt höres mer af hennas förre man, och kan uäll aftagas af alla omstendigheter, att han är dödh.

Säckylä. — Dn Simon Nicolaj uiste en skriffth här i Consistorio, gifuen af fordom oeconomio Aboens. Dn Erico Falandro, huar uthi förmäles, att doomcap. uill gerna hielpa honom till nogon lägenhett mädan han nu en rumb tijd hafr warit wthan; dat. i Åbo Consistorio 1652, 12 Martij.

Åbo. — M. Fridrich bokebindare med sin hust. kommo fram; hon klagar att hon blifr drifuin ifrån honom. Han klagar att hon dricker, ställer sig illa, far skamliga uth mz folk, när hon är druckin; säger sig aldrig hafua kiort henne bort ifrån sigh uthan seer gerna hon blifuer hemma, allenast hon will ställa sigh wäll. Hon klagar han går i byn och dricker huar dagh. — Förmantes att förena sigh sins emellan. Men hon swarade jlla och wille ej sig bequämma i nogon mätto; när hon befaltes uara nöchter och ställa sig wäll, lätz hon som hon ej hördhe. Consistorium frågade om hon kan hålla sig så att hon inga onda ord gifuer sin man, där till wille hon ej swara, wthan bad hon skulle få sitt goda halfparten, hon paste ej mer på. — Han sade när gälden ära contenterade, är ej stort att få. — M. Fridrich sade, att hon slösar bort hans goda, matuaror och annat. — Consistorium sade mädan dhe ej kunna råda medh henne att dhe då blifua på en tijd åtskildhe.

Pyhäiocki. — Margreta Hinrichzdotter, Eskill Abrahamsons hustru, en soldatz är belägrat af en wng man, ogift, Jöran Nisiuson; i Abrahams frånuaro är han, Jöran dömd till 40 Dr S. mt böte. Eskill uill nu intitt taga henne igen, Margreta, fast han än låg när henne sedan han hemkom och uiste hon uar belägrat af Jöran. Nu will pastor weta om han, Eskill, får divortium. Eskill och Jöran ähra skylla in tertio gradu consanguinitatis lineae aequalis. — Sent. Hafwer Eskill häfdat Margreta som sin hustru sedan han hemkom, skall han behålla henne, men hafuer han häfdat henne eliest är han en hoorkarl och moste uid tinget plichta, och där på kan prosten i Calaiocki gifua honom skiliobref. Men intitt får Jöran hoorkarlen taga Margreta till ächta.

Tewskola. — Den gamle tiggare gubben Sigf. Bertillson, som hafr parat sig mz en gammall quinna i nogra åhr och will nu wijas, får lof där till om icke nogot annat är i vägen.

1 Juni 661 höltz Consistorium Ecclesiasticum i Bisk.D. Doct. Terseri, Past. Doct. Alani, M. Kexleri, M. Svenonij, M. Nycop. närwaro.

Paldama. — Salig pastoris enckia får nådeåhr till

1 Majj 662.

Nyby. — En studiosus Georgius Josephi Näfuer predikar i nya Kägro capel utan Consistorij lof. — Sent. Skall citeres hijt. Skedde strax och citation afgick och hon kom för marknan.

Limingo. — Dn Gabriel Laurentij Limingius skall giöra böönstund tillkommande måndag. Giorde; gik wäll.

Somero. — Studiosus Sigf. Laur. Laurinus fik lof att predika i Somero 1 eller 2 gånger, dät prosten kan honom efterlåta. Fik sedel där på.

Wemo. — Hr Daudid past. kom fram; begärte blifua restituerat igen; bad om forlåtelse, lofuade bättra sigh. Consist remonstrerade, att han hade giort orät i dät han hade gåt emot och utan consistorij minne till tinget; wille wäll excusera sig men tingz attestet, gifuit af Carl Simonson, gik emot hans tall; säger att han ej hade giort emot consistorij förordning. Stundom säger han, att täppan lyder wnder prästebolet, stundom wnder kläckar ämbetet. Fik alt så ej den gängen sin präst igen.

7 Jun. 661. — Ps. D. Doct. Alano, M. Enev. Suen., M. Bergio, Borgmäst. Jesenhaus.

Åbo. — Taltes om stadzfougdens saligh hust. huru hon skulle komma till jorden, sades uill hon ligga när sin man i högchoren; efter hon intitt hafr, skall hon slippa med 6 Rdr. Men andre dagen sades hon kan läggas neder i kyrkian och gifz 16 Dr K. Mt. in alles till Doomk. wardt slutitt. Borgm. Brochius, Jesenhus woro mz past. till tals.

Pemar. — En ryttare i Pemar will wijas hemma på lilla sidan åhn. — Sent. Gifue 4 Dr till Doomk, så får han lof. Gaf strax.

12 Jun. 1661. — Ps. Doct. Joan. Tersero, Episc., Dn Doct. Alano, D. M. Enev., M. Bergio, M. Nycopens.

Kangasala. — En student är kommen i manslag; hafr fåt pardon af öfuerheten; prosten uill weta hans kyrkioplicht. R. Prosten kan dän bäst moderera in loco, där skadan är giord.

Töffsala. — Dn Israel Alfthanus blef tillfrågat om han uill komma till Rijkztygemäst[aren] och blifua hans hofpredikant. Han tog sakan i betänckande till marknan.

Lappo. — Nilss Jonson, rådman ifrån Carleborg, anhölt på S. pastoris enkios i Lappo om nådeåhr; fik till 662, 1 Majj. — Jtem att hennas son Hr Andreas Jacobi Neostadius måtte blifua pastor i Lappo; hafr warit collega i 5 åhr och nu i fält och på ammiralitetet i 4 åhr, eller hon finge sin måg Hr Aeschillum Stutaeum i Jlmåla. — Om kyrckioherde walet skall skrifuas prosten till i Cronoby, att han ährfar sochnens mening hoo dhe begära.

Wichtiss. — Hr Jöran, sacell. skrifuer nu, att försambl. är nu nögd mz honom; begärar nu confirmation. — Sent. Han kan där på fåå; och Dn Matthias Jacobi blifuer sacell. i hans ställe igen.

Achas. — Dn Ericus Fabringius anhåller om nogon promotion och begärar komma till Loppis. — Fick lof att resa dijt och predika nogra gångor, så får han höra försambl. mening.

Nyby. — En studiosus Georgius Josephi, föd i Moierfui, hafr gjort tjänst i Kyro capel emot ordern; seger at S. Doct. Aeschillus hafr gifuit honom veniam concionandi. — Karinaiss Bengt mz tuå andra bönder begära få niuta honom än en tijd. Blefuo hårt tilltalte att dhe emot Consist. wetskap taga sådana. Consist. lofuade skaffa Bengt mz sina adherenter härbärke på slottet om dhe komma igen. — Studenten sattess då strax i prubban till vidare betänckandhe.

14 Jun. 1661 i HögE:W. Bisk. Doct. Terseri, Dn Doct. Alani, M. Bergi, Borgmäst. Lietzens, Jesenhausens, Robortz och Syndici Rydeni närvaro.

Åbo. — Framkom M. Jacobus Weijn, musicanten; wplästes contractz conceptet om hans och hans cameraters löhn å fyra personer: han, hans broor och 2 gossar skola få om åhret 600 Dr k. Mt; när alla fyra spela i it gästebodh bekomma af hussbondan 10 Rdr. Men för färre 1 Rdr för huar person som spelar. Jtem 1 Rdr när dhe spä(!) i en afton måltid för huar person. -- Consist. mz borgmäst. gofuo honom af doomk. 3 t:r korn, item p:r som woro colligerade i pungen påsk, pinges och förste bönedagh; oecon. gaf honom contant 21 Dr 23 $\frac{1}{2}$ ör. Bör än 12 Dr aut 1 t:r miöll.

Pijke. — Mattz Thomason och Brita Sigfridzdotter ähra wigda för 10 år sedan på Buckila af Hr Grelss, proststen i Pijke, då warande. Nu hafr Mattz warit i Swärie alt sedan, kommer nu och begärer skilias ifrån Brita. Seger att hon aldrig gaf sitt samtyckio till den uigzlan, uthan proststen gaf honom fyra slag mz en spansk röö och tuingade honom taga henne Brita; sade, sig ej håller i wigzlan gifuit henne nogon ring, dät hon och sannade. — Episc. sade: när proststen frågade dig om tu will haa denna förestälte person, huad suarade du? — »haa henne fanen». Episc. bad honom hafua fram uitne i dänna sak. Nackela Thomas kom fram och effter giord eedh sade att han ej gerna tog henne, men huru medh uigzlan gik sade han sig ej synnerligen ueta, ty han war ut på gårdhen. Men proststen slog honom 4 slag mz en spansk röö och tuingade honom nästan att taga Brita. — Wpskiötz med dänna sak att Consist. får skrifua W. Lorentz Creutz till, i huars tjänst han, Mattz, är, att Consist. får weta huru han sig wid Copparberget stält hafr.

Wrdiäla. — Dn Matthias Rijngi begärer få sin präst igen, ty för 2 år sedan skrefz en skriff till honom att han skulle befria sig för en piga, dän han nu hafr tagit till ähta, och ähra wigda. Doch blef han ej än restituerat.

Pelkene. — Wälb. Johan Birkholt klagar öfuer Hr Päll, att han hafr giort honom för när; begärar en ransakning. — Resolutio: Dn M. And. Keckonius skall resa dijt och granneligen här om ransaka och gifua Doomcap. här om tillkänna. — Den soldaten i Pälkene som hafuer giort stoor kyrckiobuller skall tingföras, och hans bråt afdömmas, sedan skall i Consist. determineras om hans kyrckioplicht.

18 Jun. 1661 höltz Consistorium Ecclesiasticum i högE: W. Bisk. Dn Doct. Joannis Elai Terseri, Dn Doct. Alani, M. And., Nycopensis.

Åbo. — Nogra studiosi, nembl. 3 ähre examinerade och komma till ordines: D. Gab. Laur. Limingius Bothn., sin fars coadiutor; D. Simon Barth. Aboens. coadiut. i Lop-pis effter Lars Håkonsons anmodan; Dn Matthias Michaelis Pijkensis till Sagu coadiut. effter Capit. Winterens anmodan.

Korpo. — J Äplööby ära 5 spetälske, 2 reda införda till Selöö hospital och nu 1 gammal man mz tuu barn är stoor fattigdom. Slötz, effter de liggia i Äplöö mz värdzliga wtskölder, till Töfsala, att proststen lagar, att dhe nogon hielp

där ifrån bekomma; skrefz och prosten till i Töfsala här om. — Jtem till Hoffman på Siälöö att dhe 2 barnen komma in mz 50 Dr k. mt. — Consist. uill och här om tala mz Lanssh., när han hem kommer, att dät blifr där wedh.

Past. i Nagu fik och befallning å sochnenes inkomst lefuerera dhe 20 Dr för en piga, som i Sälöö är införd och födh i Jermo i Korpo, men i 2 år tiänt i N[a]gu och där fåt siukan spetälskan, att bem:te tiugu Dr strax cont[enteras] Hoffman, Lars, på Sälöö.

Waza. — Borgmäst. begärar weta om fougdens Hans Jonsons dottrar, som ogiffta ähro, skola stå öfuer en borgares hustru, som är förordnat stå i samma bänck, nämbl. hust. Kirstin Simonsdotter, Märthen Simonsons hustru, huilken borgare mz sin hust. hafr dragit skat och utlagor och ähn giör. — Resolutio: Märthens hustru skall hafua sitt rum öfuer fougdens dottrar; wilia dhe icke där mz wara nögdhe må dhe sökia sig annat rum, där dem kan stå yppet och dätta mz godh skäll.

Waza. — Hr Carolus Prochenius anhåller att han kunde komma till Lappo past. — Fik itt promotorial af Episc. till prosten i Cronoby. Consist. ser gerna, att han kan komma där an.

Åbo; Wemo. — Hr Johan Munck, vice preses intercederade för Hr David i Wemo, att han måtte få sin präst igen. — Discurerades länge om täppan, som Hr David af oförstånd emot Consist. wilia hafr lupit mz till tingz utan nogot beske, ty Hr Jacobi i Lemo får nött täppan i 42 år. som past. i Lemo witnar, oklandrat, Liugaren i 10, Hr Erich Nuckar 2 1/2 åhr, och nu är 30 åhr sedan. Doch hafua dhe hållit 1 dräng som hafr giort kläckar tjänstan; nu kommer Hr Daud: först säger att hon kommer kläckaren till, sedan att täppan hörer prästegården till; säger att gamble bönder i sochnen weta dätta witna. — R. När öfuanb:te åhren lägias i hopa blifr till 100 Dr. [2 åhr], dät ingen bonde nu lefr som så longt mins. — Slötz altså, att sacell. Hr Marcus får bästa delen af täppan och kläckaren dät öfriga, lijka så i engarna, som där wnder haa warit och ähra. — Vice p[ræ]ses sade: dätta är alt wäll, iag will tala mz försambl. att dhe låta sig dätta behaga. Lofuades alt så Hr Daud sin präst igen när han skulle komma till Doomcap.

Om Hr Marco, sacell. i Wemo, talte Hr Johan Munck, och förmälte om hans suagheter, minne suaga, så och syn.

Wille gerna att Hr Johan blefuo sacell. så att han finga hafua sacell. direct, doch ej Hr Marcus miste af sin löhn så länge han lefuer. — Resol: Episc. reser nogra få dagar här effter till Nykyrkia, så kunna dhe komma dijt båda, så får han tala mz dem, och dät som giörligit wara kan slutha.

Kumblinge. — M. Paulus Jeronius skrifuer om itt frijerij om Thoma, en bonde i Nötöo, som will hafua Karin Marcusdotter, huilken Karin, som sägz skall wara skyld till andre och 3 mz Thomases hust. saligh. — Resolutio: Medan som past. i Kumblinge hafr i sin skriffi nogot mörkt saken författat, alt så kan consistorium ej där till suara för än som dät klarligare utsättes. Men så, så uid consist. kan sakan begripa, kan dät dhem ej effterlätas.

Fögelöo. — Thomas Person i Hamerssöo och Anna Olofsdotter i Somboda, äro trolofuade; nu will hon åtras, men han låtz som han uill fort; är idel skalckheet; hon klagar att han ställer sig emot henne som han ej dät ringasta woro mz henne bekant, när hon går in går han uth, ia vice versa; talar aldrig med henne, reser till Swärie, biuder henne ej fara wäll. Här i Consistorio stod han som en tiur, wände sig icke engång till sin brudh eller swärmor. Pigan sade sig wara af sin fattiga moor tuingat eller tubbat att trolofuas mz honom. Moderen sade ej nej uthan sade: iag är en fattig enckia. Mente mit barn wäll, men nu förnimmer iagh annat af hans uresigheet. — Past. son i Fögelöo, Dn Petrus, sade att han hafuer uist en annan hemma i gården, gifuit henne 1 ring, 9 ör k.m:t, en sked; fåt alt igen, han. — Slötz, att dhe blifua åtskilda, hon böter till sin sochna kyrkia 1 Rdr, till doomcap. och en; lijka så han, Thomas; skola stå båda för kyrkiodörren och deras saak afkunnas af predikostolen och dät colligerat är i brudestod gifues till dhe fattige i hospitalet.

Nyby. — Consistorium frågade af Hr Erico past. loci, huad dhe skulle giöra af stud. Georg Josephi, som utan Consistorij lof predikar wid Kyro capel och där omkring; han bad han skulle afskaffas. — Sent. Om han mer predikar må han piskas uth, och bönderna som honom antaga blifua anklagade för Läns Hr, att dhe sättias in på slottet nogot för sin förmäthenhet.

Kalaiocki. — Eskill, en obstinat karl, sacramentz förachtare, som E. W. prosten skrifr om, anhåller, att past.

i Carleberg och past. i Lochto måtte komma dijt och ransaka. — R. Skrefz bäge till, at dhe skulle förfoga sig dijt.

Nyby. — S. Märthens sochnamän, wij Kyro capelboar begära att Dn Gab. Kiuloensis, som boor i sochnan, måtte få lof göra tjänst när dem på dee söndagar som icke ordinarij ähra; lofua at past. och sacellani intrader ej skola minskas. — Lofuades dhem tjänst en söndag wid Alastaro capel, andra wid Kyro capel, tridie skola dhe komma till moderkyrckian.

20 Jun. 1661 höltz Consistorium ecclesiasticum. — Ps. Episc. D. Doct. Tersero, M. Bergio.

Euraåminne. — En soldatz hustru, Urban Hinderssons, Margreta, är besofwin af een giffit man, Grelss, när han i fäldt war, beggia bortrymda. Urban sedan han framkom, besofwet en löösskona, Elisabetha wedh nampn, den han och nu till ähta begierer, som lagläsaren Johan Simonssons tingz attest wthwijssar; — Urban begierer nu skiliobreff. — Resolutio: Urban får skiliobref, tillåtes honom och så ähta Elisabeth, som han besofwit hafwer, doch icke förr än han och hon hafwa ståt tree söndagar för kyrkiodörren.

Wemo. -- Pastor loci, Hr David framkom och ödmiukeligen begierte sin präst igen. Uthlofwade lydno och hörsamheet emoot sin biskop och andelige förmän. — Fick och der med sin prest igen. Remonstrerades Hr David att teppan, som han beropar sigh på stundom lydha under prestebolet och stundom under klockare embetet, dett ej sant wara, uthan Hr Jacobi fader i Lemu hafuer oklandrat nutit bette teppan och engiar j 42 år, effter honom Liugaren någre öfver 10 år, Hr Laarss i Lethala några år, effter honom Hr Erich Nukare några år, ja, medh the åhren han i Wemo war och in till nu, är öfuer 30 år. När thesse åhren legias tillhopa, finss ingen nu i Wemo som detta alt kan driffwa tilbakass; dätta är wrminnes häfdh. — Slötz alt så mz Hr Johan Munck, och Consistorium öfuerlade så, att sacell. Hr Marcus skulle hafua halfua täpporna och engarna och kläckaren andra halfparten.

Limingo past. skrifuer, att sochnan will intitt weta af tridie sacell. Där på ordinerad[es] hans son Gab. allenast till hans mzhielpare.

Wåno. — Röökman will ha tijo tr spanmähl aut korn af enckian till utsäd, jtem jnent. boskap, som dödh

ähr. — Fik bref att han ej mer skulle lefuerera ifrån sig än han får.

Hästsco, regementz quartermäst., kom fram; påmin-tes honom at han hade Consistorij sentens, att hans trolofning, lyssningh, etc. håls för gilt ächtenskap och giftermåhl; kan alt så Consist. ej göra nogon skildnat för än dhe få consulera eller see huad den Kongl. Rätten gör i saken. — Sade at Spåren hade kastat consistorij sentens på bordet och bedit dhe skulle taga dotteren, steka och siuda henne och upäta. Will att Consist. skall angifua honom för Hofrätten, att han må plichta. — Consistorium will taga Hätskons begäran i consideration om åtskilnan och gifua suar fram bättre.

Rowäsi. — Hr Erich sacellanus framkom; M. Johannes Frisij acta visitationis wplästes; somt nekade han till, somt sade han sig ej af försumelse hafua försittit gudztjänstan, uthan siuckdomen hadhe honom förhindrat, som mächta hastigt honom påkommer. Andra dagen woro bönder nogra mz honom, som witnade: Mattz Hanson i Cautos, Mattz Hinrichson i Nenoinen, Simon Mattzon i Tappilass. Sade att han ej hade drukit mz fougden i Storaniemi. — Om hundarna som hade ätit up lijket i kyrkioförstugan hade ej Hr Erici 2 hundar alle warit, utan 5 andra, om dem talass ej i ransakningen. — Resolutio: Erich Frosterus blifv än priverat in til des han kan förmå sig prostens, M. Joh. Frisij förskrift så och sin past., ty han seger, Dn Ericus, at past. loci säger osant på honom för prosten.

Raumo. — Dn Matthias Josephi Raumander kom fram och klagade om sin fattigdom; bad om nogon diekna hielp ifrån Biörneborgz schola; Consistorium sade: wij hafue ingen macht att gifua bort sochnerna wndan dieknarna. — Han begärte en liten recommendation till Rect. i Biörneborg; han troor uist han hielper honom nogon particulam. — Fick en recommendation; doch hemstältes alt i rectoris Biörneburgensis goda disposition.

21 Jun. 1661 höltz Consistorium effter affton songen stoora bönedagen i Episc. D. Doct. Terseri, past. Doct. Enevaldi, Doct. Alani, M. Kexleri, M. Bergij, M. Nycop.

Wöro. — Försambl. bref togz ad referendum, huar uthi dhe begära blifua förskonta att resa hijt at stå till rätta

och begära att deras brått måtte blifua gifuit till; utlofua boot och bättring. — Consistorium tog saken i betänckian dhe medan the bedas före; — prosten beder för dhem och så. — Resolutio: Effter dhe hafua försedt sig emot sin Biskop, despecterat honom, sidwördat och annat mera, tycka att somliga äro frij, skiuta skullan gerna ifrån sig; altså skola dhe blifua endteledigade ifrån citationer vidare i denna saak och brätten förlåtin mz den condition, att dhe gifua till doomcap 10 Rdr. och Episc. dät dhe honom lofuat hafua; huar dätta ej effterkommes skall sakan ståå dem yppen som för.

Jumala. — Sacellani son, Dn Petrus Nicolai, studiosus, anhåller att få veniam concionandi. — Resolutio: Effter han nu är i annat stift och informerar barn, nembl. hooss Frans Stockmans fru i Borgo; altså kan ej Consist. gifua honom veniam där, uthan får en recommendation till Episc. Viburgensem.

Kimito. — Magnif. Rector Doct. Enev. Svenonius anhölt å M. Pratani wägna, att han måtte blifua p[ræ]positus i Kimito prosterij; — säger han som uar för honom war aldrig deponerat, nu skulle dät wara honom en nesa, att han som är magister, warit professor och en consistorialis ej skall blifua där om betrod. — Consist. sade, eller Episc. nomine Consistorij, att dät prosterijt är illa före ståt här till af saligh prosten; må så wara dät. — Men M. Johan hafr icke lärt finska språket, dät som där till tarfuas. Hafr ej stoort ståt där effter, som han för mig och Doctor Jöran sagt hafr, allenast han kan blifua prost öfr sin egen sochn i Kimito. — Slötz, att M. Joh. Pratanus blifr prost öfr Kimito sochn och ingen annan probst subiect, uthan doomcap. Hafr och locum öfr alla prostar som han för dätta, när han professor war, hade.

Åbo. — Hinrich Simonsons hustru i Calkila, salig, kom och angaf Hr Erich i Rowäsi, att han war henne blefuen skyllig för kost och annat 2 t:r rågh, dät bestod han, 2 dr kmt, seger hans b[ro]r togh, öll 6 kannor å 8 ör är 1 1/2 Dr; nekade. Men hon öfrtygade honom, 6 miölkbötter 2 ör, är 12 ör. en ost för 12 ör. — Sent. Consistorium befinner at i äre olydige, drage ut ur aresten; säge att eder past. witnar emot eder för prosten och far mz osanningh, nekar till dät att han hade sidwördat prosten; — remitteres altså tilbakas igen, och förnöie i intitt enckian för än i rese, så må i intitt fråga effter edor präst mera.

Kustöboar få en förmaningz skriff, att så framt dhe icke bygga sin stuga i Pijke prästegårdh skola dhe mista sin gudztjänst. Dätta innan 8 Sept. 661.

1661, 22 Jun. — Ps. Episc. Dn Doct. Tersero och Dn Doct. Alano.

Åbo. — Slötz emellan kläckarna i Åbo försambl. så och Swänske capelanen M. Gab. Arctopolitanum, nembl. lyssnings tacksäielse p:r får M. Gab. tree daler, men kläckarne fierde parthen; och där mz woro dhe nögdha.

1661. 6 Julij. — Ps. Dn Doct. Joanne Elai Tersero, Dn Doctore Alano, Dn Doct. Enevaldo, M. And. Nycopens.

Sahalax. — En ransakningh wplästes; om ransakning hållen emellan häredtzhöfdingen och pastorem i Sahalax, att han skulle hafua döpt itt barn på en, som war wid tinget frijkallat; döpt på en kyrckiobyggiare Erich och eij på Hr Danielss dräng, som war rätte barnafadren. — Hon, konan, inständigt bekänner på Hr Danielss dräng, han Hinrich nogorlunda nekat, att han eij war. — Hr Daniel blef i ransakningen tillfrågat, huarföre han döpte barnet på Erich och eij på Hr Daniels dräng Hinrich, som war barna fadren; swarade han att han vill spara sine skäll till des lagmans tinget, som här näst skeer; är remitterat till lagmans tinget. Må altså stå så länge at lagmans tinget är hållit, sedan — —.

Hustru Agniss Melchersdotter, S. D. Martini schole-mästares hust. i Nystadh, anhåller, att hon måtte få en befallning till säxmännerna i Nykyrckio, Wemo och Lockalax, att dhe wpbära 1 cappe af huart hemman, en cappa spanmähl, sig till hielp. — Resolut: Skrifuas prästerna till, at dhe tala mz bönderna at dhe lofua gifua henne en kappe. — Förmaningz skriff till past. i Nykyrckia, at han gifr Hr Melchers syst. dee 5 Dr som hon hade bort haa fät, som andra choraes honom gofuo temp[ore] pestis.

Carisloioensis. — En studiosus, Nicolaus Matthiae Kothærus säger att han hade mist sin helsa när branden uar 656 på Doomk.; hade nogot omak; — fik nu en oinbunden Biblia efter Cons. befallningh, item Kangasala prosterij p[ro] 661 årss studente p:r.

Wrdiäla. — Dn Matthias Rijngi blef anklagat af häredtzhöfdingen, att han förer itt förargeligt lefuene mz ölkrögerij och annat; skylt en quinna att hon hade fät barn

och mört thett och bränt wp barnet; — hon blef ständh till tinget, men comparerade ej.

Waza. — Taltes om, att emellan borgmästaren och probsten i Nerpis är nogon splijt om bänckarum; consistorium synar rådeligast wara, att dhär hålles en ny ransakningh här om huru dät kan weta om bänckerum etc. förordnas där till at ransaka, nembl. prosten i Cronoby tillika mz hopman i Waza.

Rusco. — Hr Martinus Wro klagar, att bönderna ej uilia gifua dät dhe hafua lofuat sin coadiutor, ej bygt huss åth honom, ej lagt hñom huss, prosten will ej.

Masco. — Rev. Dn praepositus blifuer inkallat till nästkommande onsdagh, att swara till dät consistorium kan hafua honom tilltala för dät han lät wija sin ryttare hustru mz sin drängh, och ej hade uiss beskee att han ej war dödh såsom för dhe ordningerna emellan capellen.

Pemar. — Hinrich Person en bonde från Pemar, begärar sin förre hustrus, Margreta Hinrichzdotters, styfmoder Li[s]beth Nilssdotter; blef honom helt och hållet afslagit och förwägrat; skrefz och past. i Pemar här om till.

10 Julij 1661 — Ps. Episc. Dn Doct. Joanne Elai Tersero, Dn Doct. Suenonio, Dn M. And. Nycopens., M. Petrus Bergius.

Waza. -- Dn Caroli Prochenij supplication om promotion till Lappo pastorat. — Episc. hade effter Consist. samtyckio skrifuit prosten till i Cronoby, att han uille recomendera'n försambl.

Whlo. — Rector Hoffrenius anhåller, att han måtte få niuta Rectoris löhn allena, förebärandes sin fattigdoom och stoora gäldh, wthan beder at conrector Dn And. Mathesius måtte få en sochn till förbättring på sin löhn, så kunde wij wara båda hulpna. — R. Står så länge consistorium får swar om den saakan, huilken är betrod att liquidera dem emellan.

Masco. — Probsten utlänt till Olof Olofson, en ryttare, hust., man hade gifuit prosten en obligation på 200 Dr a 10 pro cento; åhr utfattig; hon förmente sigh hafua nogot att ha at fodra af Hr Hinrich effter han några åhr hafr tagit räntan af hans H. man, för än han drogh uth, och sedan han drogh wthe.

Masco. — Prosten framedde attest, att hans ryttare skulle wara dödh; wiste af hans wyrd. sochnamän en hel

hoop så och kyrekiones säxmän, att dhe hafua hört sägas han war död, lyst nogra; 657 reste han wth, half år där effter fången. Wigde'n för än något beskee koom om hans död, att han uar uisst dödh. — Vota: M. And. 1. Huad böndernass attest anlangar, så kan man intit hålla't fast mädan dhe eij hafua gjort sin eedh; — 2. Jngen past. må taga ocker af en fattig, dhe som dätta göra skola priveras. — M. Peer: böndernes attest är af intitt värde för än dhe hafua gjort sin eedh. Ryttaren som är hemkommen, måtte först göra en uiss bekännelse när han reste wth, när han blef fången och när hans hust. blef dödh. Åhr och oskäligit. att han brukar ocker, är emot Gudz ordh och all skäll. — M. Sim: Wigzlan kan eij nu slitas. Men gäl[d]saken kan så slitas, att hon dömes frij att gifua interesse. — Episc. sade att uij uiliom eij inlåta oss i wärsslig doom. — Doct. Enev: mz wigzlan ransakas granneligare; mz ockeret är en olidelig ting; åhr werdh en privatjon. — Slötz att primarius Theolog. prof. hafr framsta rummet i Cons. Eccles., men i process eij. — Doct. Jöran menar, är bäst att sakan examineras bätter om wigzlan, ryttarens hustru och prostens dräng, i hans frånwaro. Åhr och oskäligit att taga interesse af en sådan fattigh och äländig menniska; åhr eij mer än billigt att han priveras, ty hoo wet om nogon admonitio hielper. — Episc: Ächtenskapz sakan är länge förhalat för den respect som wij haa till eder, men hade warit en annan så hade Consist. wist huad dhe hade bort göra. Påmintes honom att han för dätta hade nogra bönder här mz eder, som skulle uitna, att dhe hade hört ryttmästaren Joseph Hinrichson säga, att han uar dödh; men när eed begärtes af dhem slogo dhe sig tillbakas, sade sig allenast hafua hört talas, att prostens ryttare war dödh, men eij af ryttemästaren. — Böndernas boomärke är fögo om, för än som dhe göra sin eed uidh tinget äller här. — Sedan kunne wij eij dätta förtiga om dät roop i hela Suerges rijke om edart stora interesse. Ondt att hantera denna sakan mz eder, ty i ären alles wår gode wän, är ondt att höra på edart tall i landet. Consist. håller honom för den som wmgås mz sådant åcker att han eij kan uara in statu gratiæ. Dätta är icke räknandes emot edra stoora p:r, som uthe ståå på jnteresse, men mz dänna fattiga enekian. — Prosten säger sigh eij haa stoora p:r; inga hafr han på interesse; om hans hust. hafr nogra säger p:r fåt, uet iagh eij. Men inga p:r hafr iagh på interesse, ty iagh får eij öfr 3

eller 4 Ddr om året; dän som kommer effter migh, han får wäl see huru rijk han kan blifua i Masco. — Remonstredess Hr Hinrich att han hade räknat på enckian 2 gånger somliga perselar. Prosten sade han hade ej tagit ocker af enckian, uthan gifuit henne till alt interesse. — Episc. sade att dhe som bruka nogon mercaturam och ockra skola ab officio priveras.

Mascoensis. — Dn Henricus bekändhe sig ej hafua haft af frijhemmanet räntan mer än 1 åhr för än Olof Olofson reste uth 653 (: 654 hade Olof siälfr räntan:), men 655, 656 hade prosten, säger. — Obligation hade Hr Hinrich Hoffman siälff skrifuit aut låtit skrifua. — Effter consistorium förnimmer, att prosten nekar sig haa tagit interesse, men medan consistorium ej hafr nogon kunskap här om må dhänna saak mz förria ächtenskapz saken stå till här näst, till en lägeligare tijdh.

Mascoensis. — Prosten, Hr Hinrich Hoffman, blef tillfrågat huru Hr Martinus Wro skulle blifua wppehållen. J haa lofuat Hr Sigfridh, att wppehålla honom. Prosten säger, att Dn Sigfridus saligh war ogifft. Man kunde bätter komma till rätta mz honom; war stundom när mig, stundom när Hr Thomam; prosten säger är annars mz Wro som gifft åhr. Prosten sade: Consist. lofuade taga Wro bort från Rusco strax nästkommande höst, men uart ej effterkommit. Consistorium sade war sagt mz limitation, så framt nogon kunde yppas. Episc. sade: i gåfuo Sigf. slachtenöt, häst och malt fick han som ogift war; myckit mer borde i hielpa och gifua honom Hr Martino Wro; prosten sade: dhe haa nu stora utlagor. — Prosten wijste S. Rothovij bref, dat. i Åbo Consistorio 1643 den 8 Septemb., att ingen pastor bör gifua sin sacellano någon löhn, effter dhe haa stora beswär; är för slutitt, att prosten skulle gifua Sigfrido löhn: 4 t:r spanmähl och itt slachtenött. Prosten sade sig ej wara obstinat, uthan säger nej för orät; Consistorium sade sig ej hafua giort honom orät. Episc. sade han måtte antingen beuisa lydna eller åstundar han skilia Masco ifrån Åbo doomstol eller stift. — Prosten sade: pålägges honom gifua Hr Martino nogot måtte han dät gifua som pålagt warder, men goduileligen ej beiaka.

Bierno. — Pastoris hustru kom fram mz en skriff, förmälendes att han, pastor, mz sin hustru hade förståt, att en annan pastor skulle komma nu tillkommande Jacobi att taga emot pastoratet; beropade sig på Consist. skriffteliga

tillsäielse, att han skulle niuta pastoratet i sin siukliga lägenheet, så länge han håller en god män som tjänsten för honom förrättar. Consist. bad henne se på skriffen rät, och eij förui ta doomcap. i nogon måtta. Men consistorium sade: Hr Carl är wäll en skickelig man att lära att predika, men regera i försambl. doger han intitt. — Hustru Elin war nögdh medh dät Consistorium giorde senast, nembl. att en annar pastor skall komma tillkommandhe Alla helgona tijd, men eder k. man skall wäll blifua försorgd medh sitt wppehälle. — Och Consistorium sade dät skall läggias dem emellan, att han skall haa och få sitt wppehälle uthi nogot uist antingen af tertialen eller en dell af sochnan. Consist. badh hust. Elin i Bierno, Hr pastoris hustru, uille giöra eller säga sitt förslag i denna sak. Hon sade föga där till. — På prästebolet sååss mz 13 t:r rågh och 5 t:r korn.; hust. Elin sade, att hennes man blifr uthäfu en hund på almän wägen. Const. sade, att i tale jlla, ty nu ligger han som en fånge nu i, i stoor oroo, men nu få i wist deputat att lefua widh. — Slötz här mz, att hon får bref här om, som slutitt är, att dänna saak står så länge som M. Gab. kommer hijt ifrån Thavasthuss.

Loio. — Dn Henricus Biskop, paedagogus i Loio, begärar diekne p:r af Loio aut annor sochn; Consistorium will håller hielpa honom till itt prosterij tillkommande år.

Bierno. — Dn Carolus Kascas är priwerat för han hade wigt 2 personer, som skulle wara in quarto gradu båda, men effter dhe ähra in quarto och quiuto gradu om dät så befinss, kan han blifua kommen till sitt embete igen.

11 Julij 661. — Ps. Episc. Doct. Joanne Tersero, Dn Doct.

Alano, M. And. Nycopens., Borgmäst. Brochius, Jensenhuss, Hanss Plagman, Syndicus Rydenius.

Åbo. — Collega Hr Simon ähr död. Rector å hanss wägn anhället att han måtte få frijt lägerställe och kläckor. — Resolutio: Effter han är fattigh, tiänt i scholan, låtit bruka sigh i doomk. mz predikan och mässande, får han frijt lägerställe där hans förra hustru ligger; kläckorna och frijt när han wpbärs; men siälringningen betaless.

Doomk. räkning 659 åhrs blef af öfuer skrifne öfrseedh.

Åbo. — Episc. bad, att borgmästarna wille wptäcka om dhe haa förnummit om dänne här swartkonstenärer. — R. Att talet hafua dhe nog hört, men ingen weta dhe att nämna.

12 Julij 661. — Ps. Episc. Tersero, Dn Suen., Dn Doctore Alano.

Waza. — Hr Peer Jesenhuss anhåller, han måtte blifua promoverat till Lappo pastorat, eller komma närmare Åbo för sina gamle föräldrar skull. — Sent. Så framt Dn Petrus ej kan komma till Lappo, så skall han blifua i hogkommen när något pastorat blifv ledigt här i lähnet, få lof att resa till försambl., giöra sit proff i bem:te försambl. — Winner han försambl. votum, må Hr Peer ej tuipla medh mindre Episc. mz Consistorio är willig att befordra Hr Peer till bem:te pastorat, som för honom här i lähnet kan ledigh blifua och försambl. honom vocerar.

Åbo. — M. Claudij Holstz jnlaga om musiken och om medel att inkiöpa nogra discantz böcker togz i got betänckande.

A. 1661, 17 [Juli]. — Ps. Dn Doct. Alano, Dn Doctore Enev. Suenonio.

Märimasko. — Karin Olofzdotter i Kärkylä by, kom fram i Consistorio och sade att en fendrich Bertil Nilson hade hanne belägrat i förledne Henrici, när hennas mattmoder war i staden här i Åbo. — Han Bertill, fendricken, nekar instendigt, sigh hafua något att giöra, allenast kyste henne engång; önskar så monga diäflar wthi sig som han hafr här på hwfudet, om han hafr något oärligit att beställa mz henne; säger sigh ej hafua mer mz henne att beställa än medh sin moor äller syster. Hennes, Karins, mattmoder, hust. Margreta Hanssdotter, skrifuer att hon ähr ej emot att taga fendricken Bertill Nilson, allenast han skilier sig först ifrån pigan Karin och skaffat sig beskee ifrån Stocholm, att han hafuer sig wäll förhållit i sitt encklinga ståndh. — Hust. Margreta hafr fåt af Bertil Nilson 2 silfr stoop, en ring och en skeedh, dätt hon siälf här i Consistorio bekändhe. — Hust. Margreta, hon lofuar hålla fort mz honom mz gifftermålet, när han skilier sig ifrån pigan, och skaffar beskee ifrån Stocholm om han ej där hafuer något. — Huad lägersmählet mz pigan anlangar, så och om hans, Bertilss, saker, som borto ähra, remitteras till tinget, och när dhe ähra wid tinget slitna skall falla doom här i Consistorio om ächtenskapet. — Hust. Margreta säger, att fendricken Bärtill hafr stööt en hustru i Stocholm, som uar hafuande medh barn, så att barnet för-gickz; han säger att dät war en soldatz hustru, som han

stötte, hust. Elisabet uid namn; är förlikt och fendricken gaf 40 Dr. k. M:t i förlikningh åt soldatz hust. — Bertill gifuit hust. Margreta Hansdotter i Stocholm 40 Dr. k. m:t, en stoor pening om 4 Rdr, en rosennobell och en begrafningz p:r om 10 mk k. M:t godh.

18 Julij 661. — Ps. Dn Doct. Alano, D. Doct. Svenonio, Magnifico M. Abrahamo Thauvonio, M. Bergio, M. And. Nycop.

Åbo. — M. Petrus Waneus gjorde en profpredikan; fanns god i swänska språkett, siunger och ostraffeligen. — Assess. Krokius tillsade honom frij förtäringh till Stocholm; säger är bäst han blifr ordinerat, ty han tagz till prof. — Förmantes, att achta sigh, att han ej förgriper sig i nogon måtto emot nogon articulum fidei, citerar och rät dicta scripturae.

Till Räfle bref till Bisk. om M. Petri Lidenij änckos äldndighett, uthan hielpa henne som copian utuisar.

Ekenäss. — D. Matth. Rector anhölt, att han kunde få Bierno för tridie delen i Loio, som hon nutitt hafr för dätta. — Vota: om han får hela Siundo för tertialen i Loio tycker Consistorium nogorlunda kunna göra sigh. Dät offererades Hr Matth., men han tycker han behåller hållre Loio, sin deell, än hela Siundo; tog lekwäll hela Siundo. Får wijnter och sommar, och qutterade Loio. — Breff här på får han af Rect. M. Nycopense.

Loio. — Om paedagogo Henrico Bisk: skrifr han, om han toge sina gossar och reste till Ekenäss, på förslagz wijss skrifuit af Episcopo; och kommer Hr Matth. till hielp. — Mente må stå till Bisk. hemkomst.

22 Julij A. 1661 höltz consistorium ecclesiasticum i HögE. W. Bisk. Dn Doct. Joan. Terseri, Dn Doct. Alani, M. And. Nycopensis närwaro.

Åbo. — Saligh M. Mårthen skomakares hust. kom och badh för sin dotter, som war fallen mz Conradt Nättelhorst i lönskelägo. Säger att hennas dotter Judit hafr plichtat för wärsslig rät, gifuit fyra Rdr, som systeren säger, hon hafr gifuit till Kimito och Nagu, 2 till huardhera. — Resolutio: Effter Judith är i Nagu och Episc. medh HögE. w. past. i Åbo komma dijt, will Gudh i morgon, så kan denna sakan slitas.

Wrdiäla. — Öffuersten Carl Bäck [hans] fruss [inlaga; hon] recommenderar Dn. Fridericum till sacellanium i Wrdiäla. — Resolutio: Effter enckians nådeåhr än påstår, må denna saak beroo till Mårmasse marknat, så skall skeep utslag i sakan och Consist. i medlertidh betre kan få höra hela försambl.meningh. — Dn Olaus Olai kan nu strax få confirmation å pastoratet.

Åbo. — Consistorium talte om successore i S. Dn Simonis Colleg. ställe; Dn Michael Styrman anhåller om succession. Episc. medh Consistorio ära uillige att hielpa honom därtill, fast dät woro bättre, men somliga mena i skole wara bättre fallen till predikostolen än till scholan. Doch må i giöra i morgon nogot litet prof mz nogra gossars repeterande, taga en epist. ex tempore, sedan uill consistorium låta Hr Thomam Arvidi giöra prof, och hwilken som tjänligast kan wara, skall blifua hulpin, ty i detta fall måtte Consistorium see på wngdomsens nötta.

Raumo. — Biörneburgenses anhålla, att Euraåminne må komma wnder Biörneborg igen. — Sent. Skrifues till Raumo rectorem, att Biörneburgenses anhålla, att dhe måtte få Euraåminne sochns diekne p:r till Biörneborgz schola igen, ty saligh Episc. M. Jsaacus hafuer allenast gifuit på itt åhr, 645, 20 Junij, Euraåminne, så tycker doomcap. dänna begäran Biörneburgensium wara skälig, så framt paedagogus eij hafuer annat beskee.

Åbo. — M. Marcus Sadelerus anhåller om nagon promotion; Consistorium wille gerna honom promovera om Consist. uiste nogot rum. — Anhåller at hanss son, Simon Marci Sadelerus, som hafr frequenterat i Carleborg, kunde få sochn. Episc. lofuade skrifua M. Carlandro till om hans sons hielp i distributione parochiarum.

Åbo. — M. Samuel Frisius, conrector, anhåller att han måtte blifua i hogkommen till rectoratet här i scholan, så framt M. And. Nycopensis blifuer till nagon annan function. Lofuades haa honom i got minne, så framt nagon mutation skeer. — Finsk Biblia, som andra hans mz b[röde]r fåt hafua, consist. lofuade honom, effter han hafr omak i scholan så och gör tjänst i Doomk. esom offtast.

Åbo. — Saligt Hr Simonis Martini collegae enckioss wtskickade anhåller om nådeåhr för enckian och saligh mansens faderlöse och moderlöse barn skull. — Resolutio: Enckian skall wäll blifwa i hogkommen och synnerligen dhe

faderlöse och moderlöse barnen skull; doch så, att den som nådeähr niuter, måtte laga att hålla en som jnformerar ungdomen så länge nådeåhret påstår.

Wöro i Both. — Dn Christiernus begärar Lappo past. — Episc. will swara.

Reso bönder framkommo, Pansio Clemet och Jacob Mattzon i Jerimäist; Jacob är wng och Clemet gammal; lekwäll will han, Jacob, stå framom Clemet. — Sent. Ordningh är dänna, att han som älst ähr står fremst, och sedan som dhe ähre åldrige till i samma bänck; när dän älste dör, flöttia dhe segh fram igen dhe gamble, och dee yngre alt effter skola stå som dhe ära gamla till.

Effter föliande sent. inskrefz i Reso kyrck. book:

»När nogon klagan eller träta wpkommer om förträde i bäncken, skall then sålunda slijtas, at then äldre af åhren behåller rum för the yngre, wndantagandes, kyrckio-werden, tolf- och säxmän; thesse hafua förträde för the andra, men quinfolken rätte sigh allenast effter ålderen iblandh them som hederlige och åhrlige bondehustrur ähro; men hussquinnor ståå nedanföre, så framt där rum finnes. Åbo Consist. 22 Julii 1661.

J. E. Terserus, Georgius Alanus, Enevaldus Suen; q. z. Al., Petrus Bergius, Andreas Nycopensis, G. V. Roth[ovius] V. C. N.»

Reso boar begära ordning om lägerställe; Episc. lofuade dem gifua ordning så snart han kommer dijt att visitera.

Åbo. — Andreas Thomae kom fram; honom offere-rades att komma till Ekenäss att blifua collega i scholan, få Karis sochn till löhn. Han tackade, men tacke doomcap: för godh i hogkommelse, men mz en sochn kan iag mig ej nära, iag är nog i fattigdoom reda, kommer iag dijt, faller iag i större fattigdoom. — Const. lofuade skrifua Hr Matth. Rectori till, huad han kan wnna honom uthom Kariss loio sochn af sin löhn, kost eller annat.

Lundo. — En ryttemästare fru klagar, att en bonde hustru hafr öfrifallit henne i Lundo kyrckia. — Resolutio: Dn Doctor Enev. Sven. bör här om ransaka först och gifua sedan doomcap. tillkänna, huar på resolution kan falla.

Masco. — Hr Hinrich, prosten, kom fram och sade att quinnan, som han hade wigt wid sin dräng i prostens ryttares, hennes mans, frånwaro, som nu är hemkommen, haar

fåt en skriffth af lagläsaren, att effter hon är skildh ifrån sin man, ryttaren, effter hon hade trädth ifrån sin ähta säng, kan ej komma i kyrckia för än hon är tingfördh. — Sent. Consistorium kan ej hålla Margreta Henrichzdotters ächtenskap mz Eskill Erichson gilt, uthan för olageligit, därföre remitteres dee till att afhemta sin doom wijd häradtz tingen, och sedan kan om hennas kyrckioplicht blifua utslag.

[1661] 7 August.

Vrdiala. — Jnladhe D:nus Henricus Zachariae vota nobilium ifrån Vrdiala, och låfwade till marknan skafwa gemena manss på sacellanium wthi Vrdiala. — Står till marknan.

21 Augusti 1661 höltz Consist. ecclesiasticum i Åbo. —

Ps. Episcopo och D. Doct. Georgio Alano, M. And. Ny[copense].

Säxmäcki. — Simon Person, en ryttemästare, ifrån Wäipalaby och Säxmäcki sochn, föredrog doomcap. att past. i Säxmäcki och han ära stridiga om en wdh Peiwenwachsen wid nampn, som i ett extraordinarie häradtzhöfdinge tingh är passerat, som är hållit i Wäipala på manhäfftig ryttemästarens gård och ingen doom är af häredtz höfdingen fält för än Consistorij fulmächtige är till städes. — Tinget skall nu ståå nästkommande den 30, 31 Augusti i Säxmäcki sochn i länssmanss gårdh Sillantacka. — Sent. Skrifues praeposito i Somero till, att han biuistas[r] tinget och tager pastorem i Wäsilax mz sigh.

Bierno. — M. Gabriel Thauvonius hafr predikat i Bierno, giort sin profpredikan effter Consistorij order; effter predikan sade försambl. att dät är ohörligit att en pastor för sin siukliga lägenhett skull skall blifua removerat, ähra nöjde mz Hr Nilss om nogot ombyte skall skeep. Hafua nu präster nog och hafua ingen brist på gudztjänstan. — Pastoris hustru i Bierno hade sacht att hon will hafua 30 tr spanmähl, 2 slachtenööth, 4 fåår, 2 L~~æ~~ smör. Får hon dät och D. Henricus hennas man skall ifrån pastoratett, will hon taga honom ifrån prästegården för på sitt hemman.

På D. Joh. Stigaei wägn anhåller M. Gabriel, som nu är wid Tauasthws schola Rect. cantus, att han kunde komma till collegatum här i salig Dn Simonis ställe; säger han är ferdig i swänska spåket; är en god musicus; — togz i betänckiande.

Pelkene. — Dn Paulus, coadiutor i Pälkene, skrifuer att honom är orät wederfarit i ransakningen, när Keckonius ransakade; antastar honom och Hr Arfuid Roth[ovius] i sitt bref nogot hårt, etc. — Sentent: M. And. Keckonius och D. Arvidus Roth. skola få en copia af hans bref att dhe må sig förklara.

Waza. — Hööken, Bothvidus, hopman, intercederar för Hr Peer Jesenhuss, att han kunde komma till Lappo pastorat; är för här om i Consistorio slutitt om Carolo Prochenio, att han kunde komma dijt.

Kangasala. — Prosten wyrdige M. Johannes Frisius, begärrar weta, om en manss hustru, huilkens man Michel Markuson reste ifrån henne till Åbo store ladegård och där gjorde hoor, rymde till Nyland och sedan till Liflandh; hafr nu warit borto i 9 åhr och intitt hörs af honom. Nu begärrar hans hustru få giffta sig. — Sent. Ähra så i sanning, att Michel hafr sig så stält, må hon wäll träda i annat gifftermåhl.

Wöro. — D. Christiernus Wörnberg om Lappo pastorat, dät han inständigt begärrar, Lappo past.

Neostadius. — Dn Andreas Neostadius anhåller och om samma pastorat.

Lapfierd. — M. Laur. Kempe klagar, att ifrån prästebolet tages det ena engestycket och åckerstycket effter dät andra, som prästegården häfdat hafr; begärrer han må få söka lag och rät att winna dät igen som afhändt hafr. — Sent. Skall skrifuas prosten till här om att han å Consistorij wägnar biuistar häradtz rätten och hielper till att dhe ägor som lyda till prästegården och hafua lydt, må wäll handhafde warda.

Cronoby. — E. W. Prosten intercederar för past. saligh enckia i Lappo, att hon måtte niuta nådeåhr p. A. 1662 in till 663 Walburgi, effter han blef dödh, S. Hr Gregorius 661 effter Walburgi. — Denna saak står så länge, som Consistorium får see hoo blifv där pastor.

Pelkene. — Ryttemästaren Wälb. Johan von Birkhålt klagar öfr Hr Paüli Collini coadiutoris otjädigheet emot honom och hans fru; anhåller att past. mz sin son måtte blifua citerat till doomcap., att suara honom och hans fru, så och Hr Arfuidh. — Wplästes Rev. Dn M. Andreae Keckonij ransakning om öfuanbem:te tuist. — Sent. Citeres till Mårmasso marcknat Rev. Dn past. i Huittiss, D. Arvidus Roth., Dn Paulus, Joh Collinus i Pelkene coadiutor.

Wichtiss. — Adelens bref ankom; inläggia några punctar emot Hr Jöran, nämbl. 18 punct.

26 Majj 661 skrefz försambl. till, att han ej skall få, Hr Jöran, ngon konfirmation, för än dhe blefuo framkomne, accusations puncterna. — Sent. En copia sendes till Wåno p[ræ]pos. att han här om ransakar uid tinget.

Kalaioeki. — Prosten skrifuer, att Dn Petrus Hoffrenius (: D. Pet anhåller, att han må niuta rectoris löhn af chronan förordnat, och conrector låter sig nöia mz sin löhn :) är störss[k], uill ej mista sin löhn. Absenterar sig när han skall läggia dem emellan om löhnen. — Sent. Episc. will sättia sigh nid att giöra dem en förordning emellan; will han, D. Petrus, ej wara där mz nögdh, så må han blifua conrector och Dn And. må blifua rector, ty Consist. ärkänner honom äfuen så god där till som Dn Petrum.

Loio. — Prosten skrifuer, att ifrån Jngo ära Mattz Larson i Finböhle och Karin Hinrichzdotter (ära) skylla i 3 grad. aequal. Willia ächta huar annan. — Sent. Få ächta huar annan, doch skola dhe böta till doomcap. och sin sochna kyrkia, som dhe haa rää till, halfparten till huardhera.

Nycarleby past. skrifuer om Bäier, och S. M. Erii Bothniensis, hust. om dhe få ächta huar annan. — Sent. Effter dhe ära lagligen befrijade för rätta och hafua giort eed, att dhe ej hade nogot mz huar annan beställa mädan Bäierens för[ra] hust lefdhe; alt så kan ej förwägras dem echta hwar annan, men ej få niuta sina wanliga bänckarum. Hwad kyrkeioplichtan widkommer, så skola dhe — —.

Wichtiss. — Dn Petrus Jacobi, S. pastoris son, anhåller, att han måtte få blifua sacellanus i hans ställe, och där höss fåå behålla pastoralia af samma capel, som han D. Georg. sacell. warit hafr i Pahaierfui. 27 b[eh]jällna [mantal] i Pahajerfui. — Resolutio: Effter han hafr för recuserat sacellanie tjänstan, ähr och en annan sacellanus förestält, är i Dn Georgii ställe. Hoo wet huru dät går mz Hr Georgio, effter han hafr stoorä och grofua beskylningar på sigh. Kan altså intitt här till hans supplication, Dn. Petri, för dänna gången swaras, utan Consist. kan ingen delning giöra.

Åbo. — Hinrich Bertilson är nu länssmans ryttare i Pargass; hafr belägrat en enckia i Åbo, Elisabet Knutzdotter, böt han för henne 40 mk S. mt. — Sent. Han står kyrkeioplicht i Pargas 3 söndagar eller löser sigh mz 2 R. Dr; en till doomcap., andra till Pargas kyrkia; hon står, Elisabet, här i Åbo 3 söndagar.

Korpo. — Pastoris dräng, Amoss Mattzon, hafuer belägrat pastoris förre kiökorska Elisabeth Perssdotter, hon födt barn; säger att han hafr lofuat henne ächtenskap; nu klagar hon, at han ej will hålla fort mz ächtenskapet; begärar nu att han må wara bekymbrat om barsens wptuchtelse om icke meer. — Sent. D. Doct. Georgius Alanus lofuat skrifua past. i Korpo till, att han seer till, att han kan taga henne; huar icke, att han förnöier henne mz något till barsens föda.

Kangasala. — Prosten M. Joh. Frisius beder att Consistorium will anhålla hooss, wälb:ne Lansh. att han uille gifua befallning till cronones fougde, att han wille taga nogra ogudachtiga fast fiortan dagar för än tinget sker, ty dhe draga sig wndan när tinget står, at man på dätta sät aldrig komme fram, utan lefua framgent i sitt ogudachtiga lefuerne. — Resolutio: Skall talas mz Hr bookhållaren här om, som är i wälb:ne Lanssh. ställe.

Will hafua ransakning emellan Frosterum och honom. Men slutitt för att så snart Dn Ericus Frosterus han afbeder sin broot när M. Joh. Frisium, och där han, Ericus, winner hanss wyrdighetz gunst, och M. Joh. Frisius beder för honom, will Consistorium see till at dänna gången öfrsee mz Hr Erich.

Rundelens, Maiorens br[or] som sin swågerskass i Rowäsi nådeåhr föreståt hafr D. Martinus, intercederar prosten före. — R. Consist. will gerna haa honom i minne, när sådan lägenhet kan yppas.

Om Bierno. — M. Gab. Thauvonius framkom, som för uar i går om Bierno. Episc. sade effter dhe ej uilia accommodera sig effter Consist. order, så will Consist. taga gudztjänsten i från dhem, för dheras halss styfhett, till des dhe beuisa hörsamhet och lydna effter skyllighetan.

Riga. — D. Jeremias Gregorij Raumander, concionator militaris i Riga, lijder jntrångh i sitt ämbete af Hr Laco, slotz predikanten; begärar assistens af Consistorio, at han fingo en förmaningh till sigh, att han afstår mz sitt procedere. — R. Consistorium giorde gerda [gerna] dätta, men medan han ej är doomcap. i Åbo wnderkastat, där är ej annan råd än i sökie den som directorium der öfr i loco hafr.

Åbo. — Dn Daniel Juslenius anhåller, att han måtte få en finsk Biblia, såsom andra hafua fåt af choralibus och kyrekiones tiänare. — Sententia: Han får itt exemplar oinbundit.

Säxmäcki. — En studiosus D. Nicolaus Gabriellis predikar där i sochnan; skall citeras hijt och förnimmas mz huars lof han dät gör; — till nästkommande Mårnäs.

28 Augusti 1661 hölt Consist. Ecclesiast. i HögE. W. Bisk.

Dn Doct. Joannes Elai Terserus, Dn Doct. Alanus,

Dn Doct. Enev. Svenonius, M. Petrus Bergius.

Relation för præsidenten Högwälb. Sparren giordh aff Bisk. om Ålanss visitation, om 3 prästegårds ägor Jumala, Hammarland och Finström; om 2 personer, en gammall man i Lämlandh, som hafr gifuit sakermäntett fanen, en båtzman i Jumala, som hafr gifuit jull och jula frijd alle dhe tusan diäflar. — Hr p[ræ]sidenten sade, att Consistorium kan afdömma dher i Consistorio dhe 2 personers försmädelser. Dhen gamble i Lämlandh, And. Månson i Bysstorp, sade sig dätta haa giort af ifrogt modh, bad om förlåtelse; han som uar hans trätebroder, fik itt got loford af försambl, at han altid hade warit sachtmodigh, gåt flitigt i Gudz huss. — Båtzmannen på nijonde dag juull, hemma när en bondhe i drykes måhl gifuit juull och julafridh alle dhe tusen diäflar. — Ebrietas och jra hafuer wäll nogot giort hooss bondhen af dät han blef af mz itt stycke åcker, som dhe synade ifrån honom. — Sent. And. Månson i Bysstorp i Lämlandz sochn skall stå 3 söndagar, och fierde söndagen hans synd afkunnas af predikostolen och hans synd abidias; gifua och så tillkänna att hans wederpert hafr bedit för honom, gifuit honom it got loford, att han hafr warit stilla och sachtmodig man alla dagar i försambl. där han boot hafr (: fast än större straf där på falla borde:) doch slipper han dänna gången här mz; och sedan intagas i försambl.; skrifuas prosten på Ålandh till, att han morgon. — Gifues Kongl. Rätten tillkänna, om båtzmans saak och remittera henne dijt at afdömmas; hans namn Mattz Marcuson i Gåtby. —

Om Jumala, Hammarlanss och Finströms prästägor, som stridige äro mz sina grannar, hafr Hr p[ræ]sid lofuat, att wälb. Grassen och högachtat Olof Samuelson, som till Ålandh skola på andra äränder, kunna mz samma see på dässe ägor och rår, huar om skall skrifuas prosten på Ålandh till, att han biuistar samma besichtningar aut syner.

Nycarleby. — Om Anders Beier och hust. Brita Hanssdotter frågar past. Dn Nicolaus Ringius om dem tillåtes ächtenskap, effter dhe mz eed befriat sigh, att dhe intitt

hade beställa mz huar annan, så länge Beijers hustru lefdhe. — Sent. 1) Få lof att ächta huarannan; om nogor kyrekioplicht frågas om dhem: 2) Resol. Dhe stå i nedersta bänckarna och deras synd afbedes i försambl. och dhe gifua noget till kyrekian, som dhe kunna haa råd till. 3) Om Beijer slipper i sitt förra stolssrum. — Sent. Han kan få rum noget nid bättre än för så och hon gent emott.

Pijke. — Wplästes ransakningen om Mattz Thomason och hust. Brita Sigfridzdotter, som för 10 år ungefär sedan ähra wigde i Buckila, hållen af pastore loci ehrwyrdige M. Simone Kexlero, som af den är att see. Men dän ransakningen uille han ej approbera, uthan nekade mäst till störste delen af puncterna. — Resolutio: Denna saak wpskiutes till Mårmässe marknat, då skola alle samman, som nogat weta at witna om samma saak, och synnerligen dhe, som i ransakningen ähra infördhe och hon mz Brita Sigfridzdotter, komma in nästkommande onssdagh. Skrifuas Hr Christierno till, att han skaffar henne från Wskäla. — Och dhe i Pijke citeras och så till nästkommande onsdag.

Raumo stadz paedagogus, Dn Martinus Pauli, kom fram mz stadzens bref, huar wthi dhe anhålla, att sochnerna må blifua wnder Raumo schola, nembl. att Euraåminne och Wemo mz Lappo försambl. måtte liggia här effter som här till wnder Raumo schola och scholemästare. — Wistes Kongl. resolution, 1650 gifuin; står som nu är till nästkommande winter, ty Episc. Rothovi bref lyder allenast på itt år.

Pijke. — Pastor klagar, att en spetelsk, som är i sochnan och p:r äro colligerade till, kan ej få nogon som förer henne till Sälöö. — Resol. Skall skrifuas hopman i Sälöö till, at han låter taga emot henne.

3 7:bris 661. — Ps. Dn Doct. Georgio Alano, M. And.

Kangasala. — M. Johannes Frisius framkom mz en skriff, som Dn Ericus Frosterus hafr skriffuit och afbidit, i dät han hade förtörnat wyrdige Prosten; Hans wyrdighet Prosten beder och så för honom; pastoris loci skriff wplästes och så i Rowäsi, dat 661, huar wthi förmäles, att pastor Rouäsensis är förenter mz D. Erico Frostero. Dn Erico wardt pålagt att afbidia hooss Prosten och sin pastori. — Prosten beder för Hr Erich, att han måtte restitueras. Dänna sak togz i betänckiande om hans restitution; till Bisk. ankomst.

Messeby. — Mårthen Bertilson i Kouranda anmodar ächtenskap mz sin farbroders sonasous frilla. — Sent. Blifr Mårthen afrådh ifrån bem:te frilla.

Åbo. — En hustru Karin Mattzdotter säger, att Hr And. Adam är (henno) för en tijdh sedan (är) worden henne nogot skyldig; anhåller, att hon måtte få en skrift till Bisk. i Linköping, att han uille hielpa henne till rätta. — Sent. Skrifues en skrift till Episc. i Linköping, att han uille hielpa henne till sit igen.

5 7:bris A. 1661. — Ps. Dn Doct. Alano, Dn Doct. Suenonio, M. Bergio, M. Nycopens.

Kemi. -- Jnlades Hr Johannis Tuderer skrift, förmälendes att hans syster, Karin Johansdotter, är belägrat af sochna fougden Johan Remahl 660 den 9 Nov. och fierde dagh Påsk; för samma åhr gifuit henne till fästning och på ächtenskapz lofuen en gulring, som tingz beuiss attesterar. Lästes och wp nogra andra attester, en dat. i Stocholm 12 Julij 1661, att hon Karin får got lofford om sit lefuerne i Stocholm; item en skrift som är gifuin 1661 den 19 Julij af Henrich Forbus, Sigfridus Christierni, Erich Östenson, huilka witna, att han föregifr nogon fåfänga om ächtenskapz forthållande; säger sigh först uilia skilia sigh ifrån den han i Whlo besofuit hafr.

A. 1661, 9 7:bris höltz Consistorium ecclesiasticum i Bisk:ns Dn Doctoris Joannis Elai Terseri, D. Doct. Georg Alani, Dn Doct. Suenoni, M. Simonis Kexleri, M. Petri Bergi, M. And. Nycopensis närwaro.

Wngerska studenten anhåller om nogon förökningh och hielp åhn; fick af doomk. 50 Dr. k. m. som mz pungen collig[eråts] och togz 12 Dr af weko kistan till bem:te 50 Dr summa. Men kan ej mer tolass; kyrekian och Acad. brunnen.

Nondala aut Merimasko. — Reggart Hinrichson anhåller på Hr Turonis wägna i Märimasko om nogon promotion, som bättre woro; barnen ökass etc. — R. Consistorium will hafua honom i got minne, när nogon lägenhet kan yppas som han kan haa meriterat. — Anhåller och, att Stud. Johannes Thomæ på Lonema öön, Reggart will försörja'n så länge som Hr Turo blifr promoverat där ifrån. Consistorium uill haa honom hijt, att Consist kunna lära känna honom; sedan kan wäll här på falla swar.

Kikala. — En bonde Hinrich Eskillson i Yldekihla är beskylt, att han trullar af Hr Christierno i Wskäla, brukar smörielse och läss öfr folket; monga sökia till honom, när nogon nödh dem påkommer; nogra bönder woro mz honom, säga att dhe intett weta af hans signerij, uthan at han beder; stegh på knä och begynte läsa, som han war waan. — Episc. frågade huru han läss när han utdrifuer diäflar. Begynte läsa tijo Gudz budh och troon, fader wår etc. — Frågades om han nogon ond ande hade utdrifuit; han, Hinrich, sade han ej wet, om dhe äro blefne bättre; han nekade aldeles, och sade sig ingalunda bruka nogon smöria, som Hr Christer junior säger; klagar och, att han ej comparerade till examen när han blef citerat, uthan gifuit skamlig ordh; vice p[ræ]pos. D. Christiernus satt honom uthur kyrckian igenom pastorem i Kikala, men fik ej weta af sin pastore, at han uar sat ifrån kyrckian men då han war till sagdh, gik han strax goduilliligen uthur kyrkian. — Dn Christiernus skrifr att prästerna weta god beske om hans saker. — Bönderna som woro mz honom, dässe: Måns Jöranson i Yldekilest, Jacob Marcuson i Komisot, Mattz Bengtson i Sarist. — Sent. Skrifues till Rålambstierna, att han uille låta examinera honom, om han brukar mer än lässningar, som är signerij och annor widskepelse. — Hinrich får och stå i nidarste stolarna så länge sakan blifv examinerat.

Töfssala. — Erich Thomasons hust. Walborg, Lemboissby, hade M. Achrelij attest, att hans hust. är frij för spetälskan, men mz franssoss befängdh. — Resolutio: Skrifuas prosten till, att hon får gå i sin bänck igen.

Mårthen, Båtzman ifrån Tiurla, är trolofuat mz Anna Olofzdotter; nu ähr hon fallen mz en annar, effter han hafr han warit 2 ähr borto. Båtzman ej sendt bud heem; nu uill Jöran Mattzson (uill nu) haa henne, som han lägrat henne. — Resolv: Att dhe få ächta huar annan, Jöran och Anna; doch först publiceras deras saak å predikostolen, och lägges henne böter på, som hon kan haa råd till. Doch skall prosten taga dem för sigh; och ähr'et så, att han hafr warit borto, Mårthen, i 2 ähr, icke sendt Anna, sin trolofuade fästemo, noget bud om sitt ächtenskap, wthan hon der igenom haft sängalagh mz en annan, hans mor, Mårthens, tagit gåfuorna igen; ähr'et så i sanning, må Jören få copuleras mz Anna. Doch som för är sagt, att deras saak å predikostolen publi-

ceras och hon böter till sochnakyrckian, som hon kan haa rådih till, och Consist. får sedan taga båtzmans saak i consideration här efter.

Kickala. — Hinrich Eskilson, som är beskylt för signerij och widskepelse, säger, att pastor hafr tagit koner i kyrckia, som ej ähro tingfördhe, som ähr Henrich Hinrichsons i Räckio och Clemet Mattzons i Wanakylä, som är römdh till Pijke, han. — Mattzson i Rasswalaby hafr belägrat tjänstepigan, sin fars — Resolutio: Skall förfaras här om, och så framt pastor hafr dät giort, skall han därföre tilbörligen plichta.

Nykyrckia. — Hr Jonas Matthiae, sacellanus, får capelans rëntan behålla af Camela och Eduäss, så länge han lefuer, antingen bem:te byar läggies wnder Pyhäma eller ej.

Helsingfors. — M. Matthiae Rothovij promotorial till rectoratet i Åbo, gifuit af Rijkz Drotzen, af orsak, efter M. And. Nycopens. kommer till past. Helsingforsensem, at han då måtte få succedera honom igen. — Sent. Consistorium af stort anseande till Hanss Excellentz, Rijkz Drotzens recommendation, så och hans meriter, så kan consistorium intitt wara här emot, wthan i få en skrift här på bem:te rectorat, beropandes på hans förre tillsäielser, gifna här i Consist. 1648.

Lethala. — Om en trolofning emellan Walborgh Grelssdotter i Katinhända, och Johan Matzson i Hyynissby uthi Nykyrckia, efter fadren, drängens, hafr illa fågnat sin sonss trolofuade fästemo, kallat henne hora och swältingh, där af hon är helt afwendh. — Sent. Johans faar skall böta 2 Rdr och hon 2 Rdr, halfparten till doomcap., andre delen till sochnakyrckian; ära de fattige må pastor medla mz dhem.

Nystadh. — Brita Anderssdotter är belägrat af Hinrich Erichson, en borgares son i Nystadh. Han, broderen, Hinrichz broder, en studiosus, nekar att han hafr lofuat henne ächtenskap. Hon hafr got beuiss af Erlandh Håkonson och Erich Christerson, att hon hafr stält sig wäll. — Han gifwit henne snörelifz tygh, broderen nekar. — Sent. Han, studiosus, reser hem och skaffar sin broor hijt till åtta dagar till. — Bem:te studiosus stälte caution för sig för än han fik afresa, när magnificum rectorem och Brita dröger nu så länge.

A. 1661, 10 7:bris höltz Consist. ecclesiasticum i Dn Doct. Episc. Joannis Terseri, Dn Doct. Alani, Dn Doct. Enev. Sven., M. Sim. Kexleri, M. And. Nycopens. Wrdiäla. — Coadiutor, Dn Henricus Zachariae Velerus och Dn Fridericus Georgij Helenius begära båda sacellanium i Wrdiäla. Dn Henricus hafr nu omsider fåt alla i försambl. vota. Men D. Fridericus allenast af öfuersten Bäckén och frun, men nu revocerat, doch frun intercederat för Hr Fridrich. — Episc. påminte Hr Fridrich, at consistorium hafr altid sökt hans promotion, och wille nu gerna hielpa Hr Fridrich till bem:te sacellanium Wrdiälensem, men effter Dn Henricus hafr nu hela försambl. vocation, så af adel som gemene man; doch will Consist. gärna haa herr Fridrich i minne, effter såsom Hr Rijkz tygemästaren honom så flitigt recommenderar.

Studiosi, som åstunda att komma till ordines: salig past[oris] son i Sundh D. Laurentius Matthiae; sacell[ani] son i Jumala D. Petrus Nicolai och Dn Joh. Thomae på Lonemaöön. — Laur. är god, men dhe andre tuå [blefuo] förmante at studera bättre.

Pelkene. — Framkom Dn Arvidus Rothovius och Dn Paulus Joh., coadiutor i Pälkene, huilka hade nogra inlagor emot huar annan. Dn Arvidus säger Hr Pål tager ifrå honom barna likj stolen, och går för honom på sochnan. — Sochnagången anlangande, att iag går före hafua sochna männerna begärt, att iag skulle besökia dhem; icke gåt för honom uthan om iag har besökt nogon siuk, hafr iagh sökt den byn, men Dn Arvidus sade dät achtar iag intitt, wthan mig till harm ginge i för mig hela sochnan 657. Men lofuat i en begrafning hoos fougden 656, at han skulle gå för honom. — Episc. frågade, om Dn Arvidus hade påmint honom, att han ej skulle gåt för honom; där till nekade Dn Paulus, men Dn Arvidus [bad] Gud sig hielpa så uist at han hade påmint och admonerat Hr Päll. — Hr Paulus kunde ej neka, att han iu hade gåt för honom på sochnan, stundom hela sochnan, stundom den och den canten i sochnan. Episc. frågade af Hr Paulo, om han wille bekänna att han i dätta fallet hade giort orät. Wille fögo känna han hade giort orät. Dn Episc. sade: »i måtte, Dn Paule, bekänna, att i hafue giort orät här uthinnan». — Om barna likjstoll klagar han, Dn Arvidus, att han icke får likjstool af barnen, som läg-gias i kyrckian, uthan en half RDr taga dhe där före till

kyrckian, men intitt får sacellanus. Dn Roth. säger, att hans antecessor hafr altidh haft den $\frac{1}{2}$ RDr. — Consist. will taga denna saak i betänckande.

Dn Pauli inlaga säger, att dhe som borde söka hans bästa men jllisteligen söka hans ruin: hust. Sara wardt lockat af Hr Arfued till Möttla mz ost, bröd och itt stoop öll, säger Dn Paulus Pelkenensis. — Hr Arvidus säger, att frun, fru Kirstin Hara, hade länt hans krydde quarn, men hon, frun, glömdhe taga henne mz sigh; kom så hustru Sara till Hr Arfued; då gaf han henne maat och bad henne föra quarnen mz sig till Möttla, men ej lockade henne nogon wart. — Sochnan i Pälkene, delss af adel, delss af oadel inlagt emot Hr Arvid Roth[ovius] att han skulle hafua tillfogat Hr Pål stoor orät, att Hr Arvidus skulle uara sochnan otaksam, när han ej får effter sin willia. — Dn Arvidus Roth. togh sochnans inlaga och lofuade swara i morgon skriffteligen.

Wåno. — Saligh pastoris enckia i Wåno skrifuer för sin son, Hr Michael, att han kunde blifua mz promotion i hogkommen, item hennas lille son, som nyss kom till Acad., att han måtte i hogkommas mz nogon hielp. -- Woro wäll Olof Jonsons förslag gingo fort, att Hr Hinrich kommo till Loppis och i Hr Michael i hans ställe.

11 Septemb. A 1661 höltz Consist. ecclesiasticum i Episc.

Past., magnif. Rect. M. And. Nycopensis närwaro.

Pelkene. — Wälb. Christina Hare kom fram, och wplästes M. Keckonij skriff, huru han förklarar sigh om Hr Pålss i Pelkene saak, där han ej i alles will approbera M. And. ransakningh, skrifr att Hr Pål hade mer sagt än som i ransakningen fins. Bekände mäst sant wara af dät samma, men somt skiöt han på sin faar, dät han skulle sagt, nämb. at frun skulle skrifua en postillam, huru hon uille dhe skulle predika. — Hr Pål sagt, hust. skall tija i kyrckian, woro bätter hon suto hemma och spunno; önskade att Gud, som fördränckte Pharaos i Röda hafuet, han wille och fördränka frun aut sådana etc. — see M. Keckoni bref. — Siälfua ransakningen lästes och så wp. — Hr Pål sade, at han måtte giöra eed att han icke sade, at här i försambl. finnes här i sochnen sådana superlativi, uthan in genere sade. — Men M. And. säger, at i hafue giort eed, att i Hr Pål icke hade ment nogon i synnerhet. — Sedan wplästes Dn Arvidi Rothovi swar på Hr Pauli och hans fars, past. i Pälkene, som af swaret.

1. At han skulle förhindra hans lyckia i dät Hr Arfuedh talar för bönderna, när han visiterar, at dhe ej ära plichtiga gifua Hr Pål så myckit. Hr Pål säger Dn Arvidus borde honom i bästa måttan promovera.

2. At Hr Arfued skulle uilia Hr Pål, som är Hr Johannes Ambrosi ögna lust, ifrån honom, där till Hr Arfued nekar, uthan uill att past. gifr sin son dhen hielpe spanmähl, han lofuat hafr.

3. Punct. Må wpskiutas till Episc. visitation.

4, 5, 6, etc. vide apologiam.

Där till mz wplästes wälb. fruns, fru Christine Hares apologiam emot Hr Påls inlaga i Consist. bestående af 7 punctar. — Episc. talte hårt åt Hr Pål, att han far mz sådana skriffter som fögo doge; är skam att i altid komme fram mz sådana practiker. — Vota: mena, att effter Hr Pål hafr stält sig mz skrifuande alt för skamlöst och dristigt, giort doomcap. stoor möda, alt så uoro billigt att han, Hr Pål, priveras så länge han afbeder hooss frun och Hr Arfuedh, och medan sochnan är så beuågen emot honom må dhe föra honom hem till Hr Pål, som willia gifua honom något och intitt går på sochnan Hr Pål här effter med mindre, att få taga eders faders hielpe spanmähl. — Sent. Consistorium hafr haft nog omak med dänna handelen och försumat vår tijd, icke skyllandes frun och Hr Arfued wara orsaken här till, wthan Hr Pål för itt förflugit ordh skull, ty skulle uij nu remittera denna sakan för wärdzlig rät, så skole i see huru i stå eder, Hr Pål, för än i suare till edre beskylningar; alt så i, Hr Pål, som hafuer förtörnat Hr ryttemästaren, frun och Hr Arfuedh, så är eder plicht i skole afstå mz edert prästaämbete till däss i afbidie hooss Hr Birkholt och frun och Hr Arfved.

A. 1661, 12 7:bris höltz consistorium ecclesiasticum i högew. Bisk. Dn Doct. Terseri, D. Doct. Alani, Dn Doct. Sven., M. And.

Pyhäma och Nystadh. — Hr Mattz och Erland Håkonson i Nystadh angaf Hr Mattz, att han hade [talt] i dryckzmål mz nogra i höfliga ordh, [— —] förente att Hr Mattz bekände sig intitt annat weta mz Erland Håkonson, än det som ärligit och got ähr, och huad han i hastighet och obetänt i dryckzmähl sagt hafr, beder han om förlåtelse.

Tenala. — Gyllenhierta begärar en studiosum Joh. Hullenium Suecum till sin fru moders präst. — Sent. Skrifues pastori till om dät är nödigt; fins dätt änteligen wara af nöden, will consistorium wara bekymbrat, att frun får präst, men ej den stud. Joh. uthan en af lansens barn.

Åbo. — Jöran Kalckila och Eskill, S. Rothovi dräng, witna, att Mattz Thomasons hustru, huilka blefuo wigda på Buckila i Pijke för 10 åhr sedan, witnade, att hans hustru hade sagt hon törs intitt sega sanningen uthan som han will, ty han hade hotat henne slå henne mz yx i hiäll. Han, Mattz, swarade intitt här till föga, pastoris Dn Doct. Alani folk ha sagt, att Mattz hade sagt: om hanss hustru skulle witna emot honom, skulle han slå i hiäll henne. Mattz sade sig lofuat, så uidt hon skulle uitna nogot orät emot honom. — Mattz kan ej neka att han hafr beställa medh en i Swärige. — Skrifuas henne till, att hon kommer hijt, så kan blifua wänskap i sakan.

1661, 16 Septemb. höltz Consist. i Episc. Dn Doct. Joan.

Terseri, D. D. Alani, D. D. Enev. Suen.

Nystadh. — Framkom, Henrich Erichson och Brita Andersdotter; hon säger, att Hinrich hafr henne lofuat ähta, där på besofuit henne. Hon säger, att han hafr gifuit henne snörelif på ähtenskapz lofuen. Han nekar alt. — Fans nogon wisshet, att han hafr lofuat henne ächt. — Sent. Hon är intitt hafuande, han ej lofuat henne ähta, ähr alt dätta hans fader emot; kan altså consistorium ej giöra här till, uthan denna saak remitteres till wärdzlig rätt.

[Slut]

Åbo Tidningar för 1784, 1785, 1792, 1793, 1795 och 1796 finnas några spridda utdrag ur Consistorii eccl. Abo-ensis protokoll för 1627--1674 och Alopæiska manuskript-samlingen innehåller åtskilligt af protokollen för år 1699 (förvaras nu i Borgå Dkpts arkiv). -- Uti Åbo Domkapitels cirkulär af ²⁶/₁₀ 1827 uppräknas hvad arkivet genom branden förlorat, och då det i sagde cirkulär heter, att protokollsbanden från och med 1681 saknas, synes det som om de funnits i förvar t. o. m. år 1680. Då nu den publicerade tomen af Åbo Dkpts protokoll endast sträcker sig till Sept. 1661, vore det önskligt om utredning kunde erhållas derom, hvart protokollsbanden för 1661--1680 tagit vägen, samt att forskare för Red. af föreliggande protokoll uppgåfve, huruvida uti litteraturen någonstädes finnas utdrag ur Åbo Dkpts protokoll från tiden före 1656 och emellan åren 1661--1755, med hvilket sistnämnda år Dkpts i Åbo protokollserie för närvarande börjar.

*Redaktionen
(adr. Ad. Neovius).*

Finska Kyrkohistoriska Samfundets protokoll
och meddelanden I, 1892—1897. — Suo-
men Kirkkohistoriallisen Seuran pöytäkirjat
Liitteineen I, 1892—1897. (1898); 3: 20 p.

Finska Kyrkohistoriska Samfundets Handlingar.
Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Toimi-
tuksia I (1895) (K. G. Leinberg: Det odelade Finska Biskopsstiftets Herdaminne etc.);
3: 20 p.

Finska Kyrkohistoriska Samfundets Handlingar.
— Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Toi-
mituksia II (Consistorii Aboënsis protokoll
1656—1658); 3: 50 p.

Finska Kyrkohistoriska Samfundets Handlingar.
— Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Toi-
mituksia III (Consistorii Aboënsis protokoll
1658—1661).

Pris: 4 mark.
